Nordiske Oldskrifter

udgivne

af

et nordiske Literatur-Samfund.

V.

Vápnfirðinga saga,

þáttr af Þorsteini hvíta, þáttr af Þorsteini stangarhögg,

Brandkrossa þáttr,

besørget og oversat af *G. Thordarson*.

XXVII.

Bárðarsaga Snæfellsáss, Víglundarsaga,

Þorðarsaga, Draumavitranir, Völsaþáttr,

ved Guðbrandr Vigfússon.

VÁPNFIRÐINGA SAGA,

ÞÁTTR AF ÞORSTEINI HVÍTA,
ÞÁTTR AF ÞORSTEINI STANGARHÖGG,
BRANDKROSSA ÞÁTTR,

besörget og oversat af G. THORDARSON,

udgivet

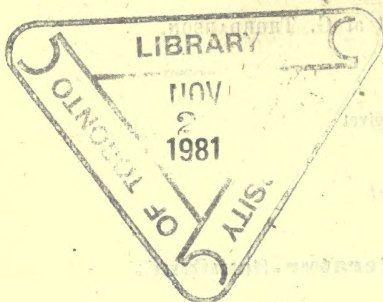
af

det nordiske Literatur-Samfund.

KJØBENHAVN.

TRYKT I BRØDRENE BERLINGS BOGTRYKKERI.

1848.

LIBRARY
NOV
2
1981
OF TORONTO

Forord.

Den nu for förste Gang udgivne Vápnfirðinga saga, af Nogle kaldet Sagan af Broddhelga, slutter sig til Droplaugarsona saga, da Hovedmændene i dem begge deels ere beslægtede, deels besvogrede med hverandre; desuden foregaae Begivenhederne i de samme Egne af Island. De Haandskrifter, man har benyttet ved Bearbeidelsen af Texten, ere fölgende: 1) et Papirshaandskrift i AM. Nr. 513, 4.; 2) et Papirshaandskrift i AM. Nr. 563 b, 4.; 3) to Papirshaandskrifter i Rask's Samling paa Universitetsbibliotheket Nr. 28 og 36, 4.; 4) et Membranblad (i AM. Nr. 162 B Fol.). Dette Membranblad hænger sammen med det i Fortalen til Droplaugarsona saga omtalte Membranblad. Den forreste Side af samme, som indeholder vistnok det meste af det, som mangler i nærværende Saga, Pag. 21, om Broddhelges Drab, er desværre for det meste ulæselig; hvorimod den bageste Side, med Undtagelse af enkelte Ord, er heelt igjennem læselig. Denne begynder överst oppe med Ordene: at þèr man í skap hafa runnit, og ender med Ordene: eigi allfá, en ...

Ved at undersöge disse Haandskrifter noget nöiere, kom jeg snart til Kundskab om, at det under Nr. 1 anförte Papirshaandskrift var at foretrække for de andre, baade hvad Sproget og hele Fortællingsmaaden angik, og heri bestyrkedes jeg end mere ved at sammenholde det med det under Nr. 4 anförte Membranblad, da den Side af samme, der heelt igjennem er læselig, paa faa Undtagelser nær kan siges at stemme ganske overeens med dette Haandskrift. Jeg tog altsaa ikke i Betænkning at lægge det til Grund for Udgaven, og kun tage Hensyn til de övrige Haandskrifter, hvor det forekom nödvendigt at foretage en Rettelse, hvilket, for saavidt det ansaaes for vigtigt, findes anfört i Noterne under Texten.

De ligeledes for förste Gang udgivne Þáttr af Þor-

steini hvíta og Þáttr af Þorsteini stangarhögg slutte sig begge til Vápnfirðinga saga, da den förste er en Fortælling om Broddhelges Bedstefader, og i den sidste er Broddhelges Sön, Bjarne, den ene af Hovedmændene; desuden er Begivenhedernes Skueplads den samme. De Haandskrifter, jeg har benyttet, ere fölgende: a) tre Papirshaandskrifter i AM. Nr. 144, 156 (skreven af *Jón Erlindsson*), 158, Fol.; b) to Papirshaandskrifter i AM. Nr. 496, 562 a (hvori to Haandskrifter af Þáttr af Þorsteini stangarhögg, det ene dog ikke fuldstændigt), 4.; c) et Papirshaandskrift Nr. 27 i Additamenterne, Fol.; d) Nr. 1243, Fol. i Suhms Saml. paa det kongelige Bibliothek. Desuden forefindes Þáttr af Þorsteini stangarhögg a) i AM. Nr. 552 e, 4.; b) i Nr. 27 og 36 i Rask's Samling paa Universitetsbibliotheket; c) et Membranblad (i AM. Nr. 162 A Fol.), som ikke er blevet benyttet, da det er temmelig afvigende fra alle de anförte Haandskrifter, der i Hovedsagen stemme overeens med hverandre, og kunne vistnok alle ansees for at nedstamme fra een og samme Membran. Imidlertid har jeg lagt AM. Nr. 144 Fol. til Grund.

Brandkrossa þáttr er udgiven efter et Papirshaandskrift, AM. Nr. 164 k Fol., sammenholdt med Nr. 27 i Additamenterne. Dette Sagn slutter sig ikke til Vápnfirðinga saga, uden for saavidt Stedet angaaer, men hörer snarere deels til Sagan af Hrafnkeli freysgoða, deels til Droplaugarsona saga. Iövrigt er det uden synderlig historisk Værd. Denne þáttr er udgiven för af Prof. Thorlacius i Universitetets Indbydelsesskrift for Aaret 1816.

Retskrivningen er overeensstemmende med den, som findes anvendt i Sagan af Hrafnkeli freysgoða.

Oversættelsen er beregnet paa at lette Forstaaelsen af Texten. Brandkrossa þáttr er oversat af Copist i Cancelliet S. P. Chr. Th. Thorlacius.

I Sagaens Text har jeg bemærket følgende Trykfeil: Pag. 25[31] og f. ok; 28[1] Ærinn f. Œrinn; 37[22] nökkr f. nökkur, [32] Heðinn f. Hèðinn; 39[12] eið f. reið; 43[27] og f. ok; 44[14] vínu f. sínu; 46[17] ógrligr f. ógurligr.

VÁPNFIRÐINGA SAGA,

besörget af

G. Thordarson.

Sá maðr bjó at Hofi í Vápnafirði, er Helgi hèt; hann var sonr Þorgils Þorsteinssonar, Ölvissonar, Ásvaldssonar, Öxnaþórissonar. Ölvir var lendr maðr í Noregi um daga Hákonar jarls Grjótgarðssonar. Þorsteinn hvíti kom fyrst út til Íslands þeirra langfeðga ok bjó at Tóptavelli fyrir utan Eireksstaði[1]; en Steinbjörn bjó at Hofi, sonr Refs hins rauða. Ok er hánum eyddist fè fyrir þegnskapar sakir, þá keypti Þorsteinn Hofsland, ok bjó þar sextigi vetra. Hann átti Ingibjörgu Hroðgeirsdóttur hins hvíta. Þorgils, sonr Þorsteins, var faðir Broddhelga; hann tók við búi Þorsteins. Þorkell ok Hèðinn vágu Þorgils, föður Broddhelga, en Þorsteinn hvíti tók þá enn við búi, ok fæddi upp Broddhelga sonarson sinn. Helgi var mikill maðr ok sterkr ok harðgörr, vænn ok stórmannligr. Eigi var hann máligr í barnæsku, en údæll ok úvæginn þegar á unga aldri; hann var hugkvæmr ok margbreytinn. Frá því er sagt einhvern dag at Hofi, er naut váru á stöðli, at graðungr var á stöðlinum, er þeir frændr áttu, en annarr graðungr kom at, ok stönguðust graðungarnir. En sveinninn Helgi var úti, ok sèr, at þeirra graðungr dugir verr ok ferr frá. Hann tekr mannbrodd einn ok bindr í enni graðunginum, ok gengr þaðan frá þeirra graðungi betr. Af þessum atburði var hann kallaðr Broddhelgi, ok var hann afbragð allra þeirra manna at atgörfi, er þar fæddust upp í hèraðinu.

---

1) *saaledes de tre Haandskrifter;* Sirreksstaði, *36, hvilket stemmer overeens med* Landnámabók.

Maðr hèt Svartr, er kom út hingat, ok görði bú í Vápnafirði. Hit næsta hánum bjó sá maðr, er Skíði hèt; hann var fèlítill. Svartr var mikill maðr ok rammr at afli, vel vígr ok úeirðarmaðr hinn mesti. Þá Svart ok Skíða skildi á um beitingar, ok lauk því svá, at Svartr vá Skíða; en Broddhelgi mælti eptir vígit, ok görði hann sekan um; þá var Broddhelgi tólf vetra gamall. Eptir þat lagðist Svartr út á heiði, þá er vèr köllum Smjörvatnsheiði, skammt frá Sunnudal, ok leggst á fè Hofsverja, ok görði miklu meira at, enn hánum var nauðsyn til. Sauðamaðr at Hofi kom heim einn aptan, ok gekk inn í lokrekkjugólf Þorsteins karls, þar sem hann lá sjónlauss. Þorsteinn mælti: „Hversu hefir at farit í dag, fèlagi," segir hann. „Sem verst," segir hinn; „horfinn er geldingr þinn hinn bezti, ok þrír aðrir," segir sauðamaðr. „Komnir munu til sauða annarra manna," segir Þorsteinn, „ok munu aptr koma." „Nei, nei," segir sauðamaðr; „þeir munu aldri aptr koma." „Mæl við mik slíkt er þèr líkar," segir Þorsteinn; „en tala eigi slíkt fyrir Broddhelga." Broddhelgi spurði sauðamann, hversu flakkat hefði um daginn; en hann hafði öll hin sömu svör við hann, sem við Þorstein. Broddhelgi lèt sem hann heyrði eigi, ok fór í rekkju um kveldit. Ok er aðrir menn váru sofnaðir, reis hann upp, tók skjöld sinn, ok gekk út. Þess er getið, at hann tók upp einn hellustein, mikinn ok þunnan, ok lèt annan enda í brœkr sínar, en annan fyrir brjóst. Hann hafði í hendi bolöxi mikla, á háfu skapti. Hann ferr unz hann kemr í sauðahús; hann rekr þaðan spor, því at snjár var á jörðu. Hann kemr á Smjörvatnsheiði upp frá Sunnudal. Svartr gekk út ok sá mann knáligan kominn at sèr, ok spurði, hverr þar væri. Broddhelgi segir til sín. „Þú mant ætla at fara á fund minn, ok eigi erendislaust," segir Svartr; hljóp at hánum, ok leggr til hans með högg-

spjóti miklu, en Broddhelgi brá við skildinum, ok kom á utanverðan skjöldinn ok í helluna, ok sneiddi af henni svá hart, at hann fèll eptir laginu; en Broddhelgi höggr á fótinn, svá at af tók. Þá mælti Svartr: „Nú görði gæfumun okkarn," segir hann, „ok mantu verða banamaðr minn; en sá ættgeigr man verða í kyni yðru hèðan af, at alla æfi man uppi vera, meðan landit er byggt." Eptir þetta hjó Helgi hann banahögg. Nú vaknar Þorsteinn karl heima at Hofi, og gengr af rekkju sinni, ok tekr í rúm Broddhelga, ok var þat kalt orðit. Hann vekr upp húskarla sína ok biðr þá leita Broddhelga. Ok er þeir komu út, röktu þeir spor hans alla leið, ok fundu hann, þar sem Svartr lá dauðr. Síðan huldu þeir hræ Svarts, ok höfðu með sèr allt, þat er fèmætt var. Var Broddhelgi víðfrægr ok lofaðr mjök af alþýðu fyrir þetta verk, er hann hafði unnit, jafnungr sem hann var enn at aldri.

Í þann tíma, er Þorsteinn bjó at Hofi, ok Broddhelgi óx upp með hánum, þá bjó sá maðr í Krossavík hinni ytri, er Lýtingr hèt, ok var Ásbjarnarson, Ólafssonar langháls[1]. Hann var vitr maðr ok vel auðigr at fè; hann átti konu þá, er Þórdís hèt, dóttur Herlubjarna[2] Arnfinnssonar. Þau áttu tvá sonu, þá er við þessa sögu koma; hèt annarr Geitir, en annarr Blængr. Halla hèt dóttir Lýtings, en önnur Rannveig, ok var hón gipt í Klifshaga í Öxarfjörð, þeim manni, er Ólafr hèt. Þeir váru mjök jafngamlir brœðr ok Broddhelgi, ok var með þeim vinfengi mikit. Broddhelgi fèkk Höllu Lýtingsdóttur, systur þeirra brœðra. Þeirra dóttir var Þórdís todda, er átti Helgi Ásbjarnarson. Bjarni hèt sonr þeirra hinn yngri, en Lýtingr hinn ellri. Bjarni var at fóstri í Krossavík með Geiti. Blængr var rammr at

---

1) Laugahallssonar, *513, 28 og 563.*
2) Hellobjarna *28,* Hallbjarnar *36,* Hechlubjarnar *563.*

afli, ok hallr nökkut í göngu. Geitir átti Hallkötlu Þiðrandadóttur, fændkonu þeirra Droplaugarsona. Svá var vingott með þeim Broddhelga ok Geiti, at þeir áttu hvern leik saman ok öll ráð, ok hittust mjök hvern dag, ok fannst mönnum orð um, hversu mikil vinátta með þeim var. Í þann tíma bjó sá maðr í Sunnudal, er Þormóðr hèt, ok var kallaðr stikublígr [1]. Hann var sonr Steinbjarnar kartar, ok bróðir Refs af Refsstöðum ok Egils á Egilsstöðum [2]. Börn Egils váru: Þórarinn, Hallbjörn, Þröstr ok Hallfríðr, er átti Þorkell Geitisson. Synir Þormóðar váru þeir Þorsteinn ok Eyvindr; en synir Refs, Steinn ok Hreiðarr. Allir váru þeir þingmenn Geitis; hann var spekingr mikill. Samfarir þeirra Höllu ok Broddhelga váru góðar. Lýtingr var á fóstri í Öxarfirði með Þorgilsi skinna. Broddhelgi var vel auðigr at fè.

Eitthvert sumar er frá því sagt, at skip kom út í Vápnafirði. Því skipi stýrði sá maðr, er Þorleifr hèt, ok var kallaðr hinn kristni. Hann átti bú í Reyðarfirði í Krossavík [3], ok var stjúpson Ásbjarnar loðinhöfða. Annarr stýrimaðr er nefndr Hrafn, norrœnn at kyni, auðigr ok fjölskrúðigr [4] at gersimum, sínkr maðr, fálátr ok vel stilltr. Þess er getið, at hann átti einn gullhring, þann er hann hafði ávallt á hendi sèr, ok einn kistil, er hann hafði opt

---

1) stikublindr *513, 28 og 563.*

2) *alle Haandskrifterne ere her betydelig afvigende fra hverandre, nemlig i Stedet for Ordene:* Hann var sonr Steinbjarnar kartar, ok bróðir Refs af Refsstöðum ok Egils á Egilsstöðum *har 563:* Hann var sonr Steinbjarnar kors ok bróðir Refs hins rauða á Refstöðum ok Egils á Egilsstöðum; *36:* Hann var bróðir Refs á Refstöðum ok Egils á Egilsstöðum; *28:* Hann var sonr Steinbjarnar karls sonar Refs hins rauða á Refstöðum. Maðr hèt Egill; hann hafði bú á Egilsstöðum; *513:* Hann var sonr Steinbjarnar Karlssonar Refs hins rauða á Refstöðum. Maðr hèt Egill; hann bjó á Egilsstöðum. *Man har saaledes fulgt 563 og 36, der, sammenholdte, stemme overeens med* Landnámabók, *paa det nær, at 563 har* kors, *hvilket er rettet til* kartar, *som er den oprindelige Kieform af* körtr.

3) Krossanesi *563;* Cruxavik *28.*

4) *Gisning for* fjölkunnigr.

undir sèr í rúmi, ok hugðu menn hann fullan af gulli ok silfri. Þorleifr fór heim til bús síns í Krossavík[1], en austmenn vistuðust. Broddhelgi reið til skips, ok býðr stýrimanni til vistar með sèr. Austmaðr kvazt eigi þangat mundu til vistar fara; „því mèr ertu sagðr stórlátr ok fègjarn," segir hann, „en ek em smálátr ok lítilhœfr, ok er þat úsamfœrt." Broddhelgi falaði af hánum góða gripi, því at hann var skrautmenni mikit, en Hrafn kvazt engan grip vilja á frest selja. Broddhelgi svarar: „Sœmiliga hefir þú gört ferð mína, neitað vistinni, en synjat kaupsins." Geitir kom ok til skips, ok fann stýrimann, ok kvað hánum úvitrliga hafa til tekizt — ginntan at sèr hinn göfgasta mann í því hèraði. Austmaðrinn svarar: „Þat hefða ek ætlat, at vistast hjá einhverjum bónda, eða viltu nú taka við mèr?" segir hann. Geitir lèt eigi skjótt við því, en þó kom þar, at hann tók við stýrimanni. Vistuðust hásetar annarsstaðar, ok var skipi til hlunns ráðit. Görfibúr var austmanni fengit at geyma í varning sinn, ok seldi hann smátt varninginn. En er komit var at vetrnáttum, höfðu þeir Egilssynir haustboð, ok váru þeir Broddhelgi ok Geitir þar báðir. Gekk Helgi fyrir, ok sat innar, því at hann var skraútmenni mikit. Orð var á því gört eigi alllítið, at þeim Helga ok Geiti þótti svá tíðrœtt vera saman at því boði, at menn fengu hvárki af þeim tal nè gaman. Var nú slitið boðinu, ok fór hverr til síns heimilis. Um vetrinn var leikr fjölmennr at bœ þeim, er at Haga heitir, skammt frá Hofi; Broddhelgi var þar. Geitir fýsti austmanninn mjök til þessa fundar, ok kvað hann þar hitta mundu marga sína skuldunauta, ok fóru þeir síðan þangat, ok varð hánum hjaldrjúgt um skuldir sínar. Ok er leiknum var lokit, ok menn váru í brautbúningi, sat Helgi í stofu ok talaði við þingmenn sína. Maðr kom í stofu ok

[1]) *udelades i 36 og 563; 28 har* Krossavik.

sagði þeim, at Hrafn austmaðr væri veginn ok yrði menn eigi varir við vegandann. Helgi gekk út, ok lèt illa yfir því verki, er þar var unnit. Útför Hrafns var gör sœmilig at þeirri siðvenju, sem þá var títt. Maðr hèt Torfi, ok bjó á Guðmundarstöðum; hann var mikill maðr, ok rammr at afli. Torfi var vinr þeirra Broddhelga ok Geitis. Hann var horfinn þann dag allan, er austmaðrinn var veginn. Þat var sumra manna frásögn um líflát Hrafns, at hánum hefði vísat verit á foræð, ok týnzt þar. Þau orð fóru á milli Broddhelga ok Geitis, at hálft fè Hrafns myndi hvárr þeirra hafa, ok skipta eigi fyrr enn eptir várþing, ok tók Geitir við vörunni um várit, ok læsti í útibúri sínu. Þorleifr hinn kristni bjó skip sitt um várit til utanferðar, ok varð albúinn at várþingi. En er svá var komit, þá fóru menn til várþings í Sunnudal, bæði Broddhelgi ok Geitir, ok var þá í mörgum stöðum fátt manna heima. Ok er á leið þingit, var þat einn morgin snimma, at Þorleifr vekr upp skipverja sína. Stigu þeir á bátinn, ok rèru síðan í Krossavík; gengu þar upp, ok til útibúrs Geitis, luku því upp ok báru á braut allan fjárhlut, þann er Hrafn hafði átt, ok fluttu til skips síns. Halla var þar Lýtingsdóttir, ok skipti sèr engu af. Nú fór Broddhelgi heim af þinginu með Geiti, en áðr þeir komu heim, var þeim sagt, at Þorleifr hefði allan fjárhlut Hrafns upp tekit, ok ætlaði í braut at flytja hèðan af landi. Helgi tók svá upp, at Þorleifr myndi lögvillr orðinn um þetta mál, ok þegar myndi hann laust láta, ef vitjat væri. Fara þeir nú síðan út til kaupskipsins, ok höfðu mörg skip ok smá; ok er þeir kvöddust, mælti Broddhelgi, at Þorleifr skyldi laust láta fèit. Þorleifr kvazt lítið vita til laga, en kvazt ætla, at fèlagi myndi eiga at fœra fè erfingjum. Broddhelgi svarar: „Eigi ætlum vèr erendislaust at fara." Þorleifr svarar: „Fyrr skulu vèr berjast allir, enn þèr

fáit nökkurn penning." „Heyrit," kvað Helgi, „hvat sá maðr mælir, er engis góðs er verðr; skulu vèr at vísu göra þá hríð, at nökkurum svíði." Þá tók Geitir til orða, ok mælti: „Ekki at ráði þykkir mèr þetta, at veita þeim atsókn á smáskipum, en vèr vitum eigi, nema komi á andviðri, ok reki þá upp síðar; má þá enn þat af göra sem sýnist." Þetta var vel rœmt af öllum, ok var þetta ráð tekit; lètu þeir þá at landi, ok fór Broddhelgi heim með Geiti, ok var þar nökkurar nœtr. Þorleifi gaf þegar byri, ok varð hann vel reiðfara, ok fœrði erfingjum fè þat, er Hrafn hafði átt, en þeir kunnu hánum þökk fyrir, ok gáfu Þorleifi sinn hlut skips. Skildu þeir síðan góðir vinir.

Broddhelgi var heldr úkátr um sumarit, ok langaði mjök til komu Þorleifs. Á hverjum mannfundi hittust þeir Broddhelgi ok Geitir, ok rœddu um fjárlát sitt. Broddhelgi spurði Geiti at, hvat af kistli þeim væri orðit, er Hrafn hafði átt. En Geitir kvazt eigi vita, hvárt Þorleifr myndi hann utan haft hafa með öðru fè, eða man austmaðrinn haft hafa með sèr. „Ek ætla annat heldr," kvað Helgi, „at þú munir hafa hann í vitum þínum." Geitir mælti: „Hvar er hringr sá, er hann hafði á hendi, þá er hann var veginn?" „Eigi veit ek þat," segir Helgi, „en þat veit ek, at eigi hafði hann hann í gröf með sèr." Ok á hverjum mannfundi, er þeir hittust, spurði Helgi at kistlinum, en Geitir í mót at hringnum, ok greindi þá sýnt um. Verðr nú svá, at hvárr þeirra þóttist eiga nakkvat í annars garð, ok tók heldr at fækkast með þeim. Um sumarit eptir kom skip út í Reyðarfirði, er átti Þorleifr hinn kristni, ok váru þar á tveir sendimenn[1] með hánum. Þorleifr seldi sinn hlut skips, ok ferr síðan til bús síns eptir þat. Broddhelgi varð feginn þessum tíðendum. En er hann spurði, at Þorleifr hafði allt fè af

---

[1]) suðreyskir menn *36*.

höndum greitt erfingjum Hrafns, þá þótti hánum úgreiðlig sú sök, at hón yrði gefin Þorleifi, ok ætlaði at fá á hánum annan fangstað. Kona hèt Steinvör; hón var hofgyðja ok varðveitti höfuðhofit. Skyldu þangat allir bœndr hoftoll gjalda. Steinvör ferr á fund Broddhelga, því at hón var hánum skyld, ok segir hánum til sinna vandræða, at Þorleifr hinn kristni gyldi eigi hoftoll sem aðrir menn. En Broddhelgi kvazt taka mundu þetta mál af henni á hendr Þorleifi hinum kristna. Maðr hèt Ketill, er bjó í Fljótsdal, ok var kallaðr hinn[1] digri Ketill, góðr drengr ok garpr mikill. Þat er at segja um för Helga, at hann kom at gisting til Ketils, ok tók hann vel við hánum. Þeir binda vel vinfengi sitt. Helgi mælti: „Einn er sá hlutr, Ketill, er ek vil biðja þik, at þú görir fyrir mik, at sœkja Þorleif hinn kristna um hoftoll, ok stefnir hánum fyrst, en ek vil koma til þings, ok sèm vit þá báðir saman." Ketill segir: „Eigi munda ek bundit hafa vinfengi við þik, ef ek hefða vitað þetta undir búa; því at Þorleifr er maðr vinsæll, en eigi man ek neita þèr í fyrsta sinni." Skildust þeir síðan, ok ferr Helgi leiðar sinnar. Ketill bjóst heiman, þá er hánum þótti tími til, ok fara saman tíu karlar. Koma þeir í Krossavík[2] snimma dags. Þorleifr stóð úti ok kvaddi þá Ketil, ok bauð þeim öllum gisting, en Ketill kvað snimmt at taka gisting, svá gott veðr sem væri. Ketill spyrr, hvárt Þorleifr hefði goldit hoftoll, en hann kvazt ætla at goldinn myndi. „Þat er mitt erendi hingat, at heimta hoftollinn," segir Ketill, „ok er þèr eigi ráð at halda, því er engan mun ferr í." Þorleifr svarar: „Meir gengr mèr þat til, enn smálæti, at mèr þykkir þat allt illa komit, er þar leggst til." Ketill svarar: „Þat er mikil dul, at þú þykkist betr kunna, enn aðrir menn allir, er þú vilt eigi gjalda slíkar lögskyldir." Þorleifr svarar: „Eigi hirði ek,

[1]) *tilföiet.* — [2]) *saaledes alle Haandskrifterne.*

hvat þú segir um þetta mál." Síðan nefndi Ketill sèr vátta, ok stefndi Þorleifi hinum kristna, ok er lokit var stefnunni, þá bauð Þorleifr þeim þar at vera, ok taldi veðrit útrúligt görast. Ketill kvazt fara mundu. Þorleifr bað þá aptr hverfa, ef veðrit tœki at harðna. Fara þeir nú á braut, ok var skammt at bíða illviðris, ok urðu þeir aptr at hverfa. Komu þeir allsíð til Þorleifs, ok váru mjök dasaðir. Þorleifr tók vel við þeim, ok sátu þeir þar tvær nœtr veðrfastir, ok var því betri beini, sem þeir sátu lengr. En er þeir Ketill váru braut búnir, þá mælti hann: „Vèr höfum haft hèr góðan beina, ok hefir þú, Þorleifr, reynzt hinn bezti drengr, ok man ek því launa þèr, at niðr skal falla sök þín, ok vera vinr þinn hèðan frá." Þorleifr svarar: „Mikils þykkir mèr vert vinfengi þitt, en ekki þykkir mèr undir, hvárt sökin fellr eða eigi; heit ek á þann fèlaga, er mik lætr eigi slíkt verða." Skilja þeir síðan við svá búit, ok líðr nú svá fram til þingsins. Þat er sagt, at Broddhelgi fjölmennir mjök til þingsins, og hyggr sèr til hreifings. Ok er á leið þingit, spurði Broddhelgi Ketil, hvar komit var um mál Þorleifs hins kristna; en hann sagði hánum hit sanna. Helgi segir: „Mjök hefir þú, Ketill, brugðizt mèr um þetta mál, enda man ok lokit vinfengi okkru." Ok fæst nú ekki fang á Þorleifi; ok er hann ór þessarri sögu. Þeir Broddhelgi ok Geitir hittust nú skjótt eptir þingit, ok taldi Helgi mjök á hendr Geiti; kvezt af hánum þessa svívirðing hlotið hafa, nær sem hann gæti leiðrètt, ok tók þeirra vinfengi heldr at minnkast.

Þat er sagt, at Halla Lýtingsdóttir tók eitt sinn til orða við Broddhelga, ok mælti: „Samfarir okkrar hafa lengi góðar verit, en ek kenni mjök vanheilsu, ok man þèr verða skömm forvista at mèr fyrir búi þínu." Helgi svarar: „Ek þykkjumst vel kvángaðr vera, ok ætla ek at una þessu meðan okkat

líf vinnst." En þat var þá siðvenja í þær mundir at beiðast ór búi. Kona hèt Þorgerðr, ok var kölluð silfra; hón var dóttir Þorvalds hins háfa, ung at aldri, ok var hón þó ekkja, ok bjó í Fljótsdal, þar sem nú heitir at Þorgerðarstöðum, ok var at umsýslu með henni bróðir hennar, er Kolfinnr hèt. Þorgerðr bauð Broddhelga til sín við þriðja mann, ok fór hann þangat. Tók hón við hánum ágæta vel: setti hann í öndvegi, ok sat hjá hánum sjálf. Varð þeim allhjaldrjúgt, ok áðr Helgi fór heim, er þat skjótast af at segja, at hann fastnaði sèr Þorgerði silfru. Er þá eigi frá Helga sagt, fyrr enn hann kom heim til Hofs. Var hann þá spurðr at tíðendum. Hann segir, at kona sè föstnuð manni. Halla spurði: „Er þat Þorgerðr silfra?" „Já," segir hann. „Hverjum er hón föstnuð?" segir hón. „Mèr," kvað hann. „Þat þykkir þèr eigi of brátt?" segir hón. Litlu síðar kvezt Helgi mundu fara eptir Þorgerði, ok bað hón skyldi þar vera á meðan, ok þat lèt hón leiðast, at hón fór eigi fyrr, enn Þorgerðr kom. Spurðust nú þegar þessi tíðendi um hèraðit, ok lagðist illr rómr á; því at Halla var vinsæl af öllum mönnum. Þeir brœðr sendu menn eptir Höllu, ok fór hón með þeim, er Helgi var heim kominn, ok hafði með sèr gripi sína. Helgi stóð úti í durum, ok lèt sem hann vissi eigi, at Halla fór í braut. Halla var varla á bak komin, áðr Geitir, bróðir hennar, kom þangat ríðandi. Þá mælti sendimaðr, at þau skyldu ríða fyrr, enn Geitir sneri til málaleitanar við Helga; ok svá görðu þau. Þá mælti Geitir við Helga, er þeir hittust, ok spurði, hvenær hann vildi greiða af höndum fè þat, er Halla ætti í hans garð. Helgi svarar: „Gott þykkir mèr, ef Halla unir eigi í Krossavík, þá er hón er heim komin; man hón enn hverfa heim aptr hingat til Hofs." Geitir reið nú heim við svá búit, ok þótti hvárumtveggja eigi betr enn áðr. En er

Geitir kom eptir, spurði Halla, hvat þeir Helgi hefði við talazt, en hann sagði slíkt, sem til bar. Hón segir: „Þú hefir verit hölzti bráðr í þessu máli, ok má vera, at Helga þykki sviptir í, ef þú firrir hann öllu saman, ok er fjárstaðr greiðr at Helga; man eigi mitt fè þverra í hans garði, ef þat stendr með leigum.“ „Sè ek,“ kvað Geitir, „hversu þetta mál horfir; þykkir mèr svá fremst allrar svívirðingar í leitað, ef þú ríðr fèlaus ór hans garði.“ Nú leið af vetrinn, ok fór Geitir um várit til Hofs at heimta út penninga Höllu í annat sinn, en Broddhelgi vildi eigi út gjalda. Þá stefndi Geitir Broddhelga um fè Höllu til Sunnudalsþings, ok fjölmenntu hvárirtveggja mjök til þingsins. Varð Helgi fjölmennari, en Geitir hafði mannval betra. En er at dómi skyldi ganga, þá varð Geitir ofrliði borinn, ok kom Broddhelgi málinu fram. Bauð Geitir málinu til alþingis, ok eyddi Broddhelgi þá enn málit ok mest af liðveizlu Guðmundar hins ríka, ok görðist nú hinn mesti úþokki með þeim Broddhelga ok Geiti.

Maðr hèt Þórðr, er bjó í Sunnudal, á bœ þeim, er í Tungu heitir, þeim megin ár, er Hofsbœr stendr; hann var þingmaðr Helga. Þeir Þormóðr áttu skóg saman, ok skildi þá á um skógarhöggit ok svá beitingar, ok þóttist Þórðr mjök vanhaldinn fyrir Þormóði. Fór hann á fund Broddhelga, ok sagði hánum ágang Þormóðar. Broddhelgi kvazt eigi nenna at deila um fè hans, ok engan hlut mundu í eiga, nema hann handsalaði hánum fèit allt ok fœri til Hofs með allt sitt; en hann kaus þetta, ok seldist Broddhelga arfsali. Einhvern dag kvaddi Broddhelgi Þórð at ríða á afrètt, ok sjá geldfè sitt, þat er þar var. Fóru þeir síðan ok komu í afrèttinn. Þá mælti Broddhelgi: „Nú höfum vit sèt yfir fènað þann, er þit Þormóðr hafit áttan.“ Síðan ferr Broddhelgi til ok safnar saman uxum þeim, er Þormóðr

átti; höggr af þeim höfuðin, og lætr þar liggja; ferr heim síðan, sendir mann Þormóði, ok biðr hann at láta forvitnast um yxn sín, ok svá var görf. Var slátrit heim fœrt. Eptir þat ríðr Þormóðr í Krossavík, ok segir Geiti til; bað at hann rètti hluta sinn, en Geitir kvazt eigi nenna at deila við Broddhelga. Þormóðr segir: „Illa er þèr varit, er þú vilt eigi stoða mál vár." „Eigi stoða ek mál þín," segir Geitir, „en fœr hingat uxaslátrit, ok man ek kaupa svá, at þèr sè skaðlaust." Þormóðr ferr heim þvílíkr, er hann kom þar, ok var nú Broddhelga sagt, at hann myndi hafa farit að segja Geiti til vandræða sinna. „Þat vilda ek gjarna," segir Broddhelgi, „at hann þyrfti eigi optar slíkra erenda at fara." Ok litlu síðar stefnir Broddhelgi til sín landsetum sínum, ok kveðr þá til ferðar með sèr, þar með húskarla ok gesti, ok fóru þeir í skóg þann, er þeir Þormóðr áttu báðir saman; hjuggu upp allan skóginn, ok drógu hvert trè heim til Hofs. Ok er Þormóðr frètti þetta, hverr skaði hánum var görr, þá ferr hann í annat sinn á fund Geitis, ok sagði hánum, hverr újafnaðr hánum væri görr. Þá svarar Geitir: „Miklu þykkir mèr meiri várkunn á, at þèr þykki sá skaðinn illr, heldr enn hinn, er fyrr var görr, því sá þótti mèr lítils verðr; vil ek eigi veita þèr móti Helga til þessarra mála, en þó man ek leggja ráð til með þèr: Finn þá frændr þína, sonu Refs hins rauða, Stein ok Hreiðar, ok bið þá fara með þèr stefnuför til Hofs; kom þú ok á Guðmundarstaði, ok bið Torfa[1] at fara með þèr, ok verit eigi fleiri saman, enn átta. Þú skalt[2] stefna Þórði um skógarhögg, ok stilltu svá til, at Broddhelgi sè eigi heima; eigi man yðr ella duga." Þormóðr ferr við svá búit, ok hittir þá menn, er Geitir hefir til nefnda, ok hètu þeir allir förinni, ok ákveða hvenær fara skyldu. Ríðr Þormóðr nú heim, ok segir Geiti, hvar komit

[1]) Þjörfa *28. 563.* — [2]) *Gisning.*

var. En svá er satt sem mælt er, at ‚ferr orð, ef um munn líðr', og kemr þetta til eyrna Broddhelga, ok ferr hann eigi, sem ætlat var. Þann morgin, er þeirra var ván, mælti Bróddhelgi við húskarla sína, at þeir skyldi hvergi fara frá húsum um daginn; „skulu þèr," sagði hann, „höggva yðr sviga stóra ór viði, ok stafi marga; er manna hingat ván í dag, ok skulu þèr þá neita stafanna, ok keyra hrossin undir þeim, ok reka svá ór túni allt saman." Nú fara þeir Þormóðr heiman, sem ætlat var, ok koma til Hofs; sjá þeir ekki manna úti, ok ríða þegar á hlaðit, ok nefnir Þormóðr sèr vátta, ok stefnir Þórði um skógarhögg. Helgi var inni ok heyrir stefnuna; hleypr út síðan, ok leggr í gegnum Þormóð með spjóti, ok mælti: „Rekum í braut þessi vanmenni, ok látum þá hafa hingat erendi átt til Hofs í dag." Nú hlaupa út húskarlarnir, ok berja hrossin undir þeim, ok hörfar nú allt saman ofan fyrir hlaðit, ok urðu þau málalok, en eigi betri, at menn Geitis komust undan með illum leik, bæði sárir ok barðir, en sumir fèllu þar dauðir. Þat höfðu menn fyrir satt, at Bróddhelgi myndi orðit hafa banamaðr þeirra, er dauðir váru; lèt hann bera líkin í tópt eina, ok bera ofan á hrís. Menn Geitis undu stórilla sínum hlut, ok ekki þó öðru verr, enn því, at þeir náðu eigi at jarða frændr sína ok ástmenn. Komu þeir opt á tal um þetta mál við Geiti, en hann bað þá bíða um stund, ok sagði: „Þat er mælt, at síðar verðr sá at leita, er lítið sax hefir, ok man oss svá fara við Broddhelga."

En er á leið, sendir Geitir orð þingmönnum sínum. Fara þeir síðan ór Krossavík, ok stefndu leið til Hofs. Geitir mælti: „Vèr höfum eigi lið þetta svá leyniliga saman dregit, at eigi muni Broddhelgi spurt hafa, ok get ek, at þar muni fjölmennt fyrir vera. Vèr skulum ríða í tún, ok stíga af baki, en binda hesta vára, ok leggja af oss skikkjur

ok ganga síðan heim snúðigt; en ek get, at þá komi þeir Broddhelgi í móti oss, en eigi munu þeir bera vápn á menn vára. Skulum vèr þat mest varast, at sæta áverkum við engan mann fyrri, ok þœfast svá við. Nú skulu þeir fara af liði váru Egilssynir ok Narfi hinn mikli með þeim upp þessum megin um Guðmundarstaði, ok svá í skógana gegnt Hofi, ok skulu þeir hafa kollaupa stóra ok tóma á hestunum, ok farit," segir hann, „þegar þèr komit at túngarðinum, heim til húsa leyniliga, takit líkamana ok látið í laupana, ok farit svá aptr sömu leið til móts við mik." Nú skilja þeir, ok fara hvárirtveggja eptir fyrirsögn Geitis; ok er þeir Geitir komu mjök at bœnum, stíga þeir af baki, ok fara at öllu tómliga. Helgi var mjök fjölmennr fyrir, ok rèzt þegar á móti þeim Geiti. Verða þar kvaðningar með engri blíðu. Spurði Broddhelgi, hvert þeir Geitir ætluðu at fara; en hann kvazt litlu mundu nú við auka, ok lèzt þat ætla, at öllum myndi þykkja auðsýnt erendit. „Munum vèr ok eigi úfrið bjóða at sinni," kvað hann, „þó at til þess sè ærin sök, ok viljum vèr enn framar leita hins sama, sem fyrr, áðr enn vèr ráðum frá með öllu." Þeir þœfast nú þannig við um daginn, ok reiðir þröngina ýmsa vega eptir vellinum. Þá tekr einn maðr til orða ór flokki Helga: „Menn fara þarna, eigi allfáir, með klyfjahross." Annarr svarar: „Eigi eru þat síðr kolamenn, ok fara ór skógi, ok eru laupar á hrossunum; sá ek þá í dag, er þeir fóru í skóginn." Nú fellr svá niðr þeirra hjal. Þá mælti Geitir: „Nú man enn fara sem optar, at vèr munum ór bera hinn lægra hlut; því at vèr nám eigi at flytja í braut lík frænda várra. „Því lætr þú þannig," segir Broddhelgi, „þat er enn líkligra, at hinn lægri verði at lúta; þó er þat vænst til, at hvárigir taka nú úvirðing af öðrum á þessum fundi, ok viljum vèr nú slíta þessarri þœfð um sinn, ef yðr sýnist, en eigi viljum

vèr komu yðra nær húsi, enn nú eru þèr komnir." Eptir þetta slitu þeir þröngdinni, ok fóru þeir Geitir til hesta sinna, en þeir Broddhelgi váru eptir á vellinum. Þeir Geitir komu til móts við þá Egilssonu, stigu þegar af baki, ok stallra við, en þeir Broddhelgi stóðu uppi á hlaðinu at Hofi, ok sá at þeir Geitir dvöldust. Þá tók Broddhelgi til orða: „Eptir koma úsvinnum manni ráð í hug. Vèr höfum verit í allan dag í þröngd þessarri, ok sè ek nú eptir, at kappar Geitis váru hèr engir, ok munu þeir hafa borit braut líkin í kollaupunum, ok er þat ávallt, at Geitir er vár vitrastr, þótt hann verði jafnan ofríki borinn." Ekki varð eptirmál um víg Þormóðar, ok í engu máli fèkk Geitir jöfnuð af Helga. Þorkell fór utan, sonr Geitis, ok var jafnan landa í millum, þegar hann hafði aldr til þess, ok varð hann lítt við riðinn um mál þeirra Broddhelga ok Geitis föður síns. Vanmáttr Höllu Lýtingsdóttur görðist mikill ok hættuligr.

Þat er sagt, at Geitir fór heiman í Fljótsdalshèrað til Eyvindarár á kynnisleið, ok var í braut meir enn viku. Ok er hann var heiman farinn, sendi Halla mann eptir Broddhelga, ok bað, at hann skyldi hitta hana. Hann fór þegar í Krossavík. Halla kvaddi hann, en hann tók vel kveðju hennar. Hón bað, at hann skyldi sjá meinit, er hón hafði; en hann görði svá, ok kvazt hánum þungt hugr um segja. Hann hleypir út vatni miklu ór sullinum, ok varð hón mjök máttlítil eptir þetta. Hón bað hann þar vera um náttina, en hann vildi þat eigi; var hón angrsöm, ok mælti við hann: „Eigi þarf nú at biðja þik lengr hèrvistar; þú mant nú lauss þykkjast, ok lokit hafa verkum, en þess get ek, at fæstir muni leika svá við konur sínar, sem þú nú við mik." Broddhelgi fór heim aptr til Hofs, ok undi illa við sinn hlut. Lifði Halla litla stund síðan, ok var

hón önduð, er Geitir kom heim. Var hánum sagt allt svá sem farit hafði, ok er nú kyrrt um hríð.

Eptir þetta óx mikil úþykkja með þeim Broddhelga ok Geiti. Eitthvert sumar var þat, at Broddhelga varð aflafátt á alþingi, ok bað hann Guðmund ríka liðs; en hann kvazt eigi nenna at veita hánum lið á hverjum fundi, ok úvinsæla sik svá við aðra höfðingja, en taka af hánum engi gœði í mót. Skildu þeir svá fyrir um þetta mál, at Guðmundr hèt hánum liði, en Helgi skyldi gefa Guðmundi hálft hundrað silfrs. Ok er dómum var lokit, höfðu Broddhelga málin vel gengit; þá mœttust þeir Guðmundr við búðir, ok heimti Guðmundr fèit at Helga; en Broddhelgi kvazt ekki eiga at gjalda hánum, ok kvazt eigi sjá, at hann þyrfti fè at gefa í milli vinfengis þeirra. Guðmundr segir: „Illa er þèr farit," segir hann, „þarft annarra ávallt, en geldr eigi þat, er þú ert heitbundinn, en vinfengi þitt þykki mèr lítils vert; man ek eigi optar heimta þetta fè, enda vera þèr aldri at liði síðan." Skildu þeir við svá búit, ok er nú lokit vinfengi þeirra. Geitir spyrr þetta, ferr til fundar við Guðmund ríka, ok býðr hánum at taka fè til vinfengis. Guðmundr læzt eigi vilja fè hans, ok kvað sèr lítið um vera, at veita þeim mönnum lið, er ávallt vildu hinn lægra hlut ór hverju máli bera. Fara menn nú heim af þinginu, ok er allt kyrrt um hríð.

Þat er sagt, at skip kom út í Vápnafirði, ok var á því skipi Þórarinn Egilsson, er þá var kallaðr vænstr maðr í förum ok görfiligstr. Broddhelgi reið til skips, ok bauð þeim Þórarni til vistar með sèr, ok þeim mönnum með hánum, sem hann vildi; en hann kvazt þat þiggja mundu. Fór Broddhelgi heim, ok sagði þangat ván Þórarins stýrimanns til vistar. Geitir reið ok til skips, hitti Þórarinn ok spyrr, ef hann ætlar til Hofs. Hann kvað þat rœtt,

en ráðit eigi. Geitir kvað hánum heldr ráðligra at fara í Krossavík; „því at fám ætla ek mínum mönnum vel gefast at þiggja vist hjá Helga." Þat rèzt ór, at Þórarinn fór í Krossavík. Broddhelgi spyrr þetta, ok ríðr þegar til skips með söðlaða hesta, ok ætlar at hafa Þórarin heim með sèr. Þórarinn segir, at þá var annat ráðit. „Þat vil ek sýna," segir Broddhelgi, „at ek hefi þèr eigi með flærð heim boðit; því at ek vil vera vandalauss af, þótt þú farir heim þangat." Annan dag eptir reið Broddhelgi til skips, ok gaf Þórarni stóðhross, fimm saman, til vinfengis, ok váru þau öll fífilbleik. Geitir ferr nú eptir Þórarni, ok spyrr, hvárt hann hafi þegit stóðhrossin at Brodhelga. En hann kvað þat satt vera. „Þat ræð ek þèr," segir Geitir, „at þú skilir aptr stóðhrossunum." Hann görði svá, ok tók Broddhelgi við þeim aptr. Þórarinn var með Geiti um vetrinn, ok fór utan um sumarit eptir, ok er hann kom út, hafði Geitir flutt bústað sinn, ok bjó þar er heitir í Fagradal. Þórarinn fór á Egilsstaði til vistar. Þeir bera ráð saman þingmenn Geitis, ok þóttust eigi lengr þola mega újafnað Broddhelga. Fara nú til fundar við Geiti, ok er Þórarinn fyrir þingmönnum. Hann mælti þá: „Hversu lengi skal svá mega fram fara," segir hann, „til þess er yfir lýkr með öllu um ágang Broddhelga. Nú gengr margt manna undan þèr, ok laðast allir til Broddhelga, ok virðum vèr þèr þrekleysi eitt til ganga, er þú hlífist við Broddhelga. Þú ert ykkar eigi úsnarari, ok eigi hefir þú með þèr minni garpa, enn hann hefir með sèr. Eru nú tveir kostir til af várri hendi — at þú farir heim í Krossavík með bú þitt, ok flý þaðan aldri síðan, en gör í mót Broddhelga, ef hann görir þèr nökkurn úsóma hèðan í frá; ella munu vèr selja bústaði vára, ok ráðast í braut, sumir af landi, en sumir ór hèraði."

Geitir görir nú heiman ferð sína norðr í Ljósavatnsskarð

til Úfeigs Járngerðarsonar. Guðmundr hinn ríki hitti Geiti, ok sátu þeir á tali allan dag. Skilja þeir Geitir síðan, ok gistir hann at Mývatni, at Ölvis hins spaka. Spurði hann at Broddhelga vandliga, en Geitir lèt vel yfir hánum, ok kvað hann vera stórmenni mikit, úvæginn ok údœlan, ok þó góðan dreng at mörgu lagi. „Er hann eigi újafnaðarmaðr mikill?" segir Ölvir. Geitir svarar: „Þat er helzt á mèr orðit um újafnað Helga, at hann ann mèr eigi at hafa himininn jafnan yfir höfði mèr, sem hann hefir sjálfr." Ölvir svaraði: „Skal hánum þá allt þola?" sagði hann. „Svá hefir enn verit hèr til," segir Geitir. Nú hættu þeir þessu tali, ok ferr Geitir heim, ok er allt kyrrt um vetrinn.

Um várit eptir fœrir Geitir bústað sinn í Krossavík, ok hafði mjök mannmargt. Hallæri var mikit. En er dró at þingi, hittust þeir Broddhelgi ok Geitir, ok spurði Helgi, hversu fjölmennr hann myndi ríða til þings. „Hví skal nú fjölmenna?" segir hann, „þar á ek ekki um at vera; ek man ríða til öndverðs þings, ok ríða við fá menn." „Við munum hittast, þá er ek ferr," kvað Helgi, „ok ríða báðir saman, ok man ek við fá menn ríða." „Vel man þat vera mega," segir Geitir. Bjarni, sonr Broddhelga, ríðr heiman á öndvert þing með þingmönnum þeirra Helga, en Lýtingr beið föður síns, því at hann unni hánum miklu meira. Geitir hefir nú njósn af för Broddhelga. Broddhelgi ríðr heiman, er hann var búinn, ok með hánum Lýtingr, sonr hans, ok Þorgils skinni, fóstri Lýtings, Eyjólfr feiti, Kollr austmaðr, Þorgerðr silfra, ok dóttir þeirra Broddhelga, er Hallbera hèt. Geitir ríðr ok heiman, ok með hánum Egilssynir, Þórarinn, Hallbjörn ok Þröstr, Tjörfi hinn mikli ok sjau menn aðrir. Þat segja sumir menn, at Broddhelgi ætti fóstru framvísa; var hann vanr at finna hana jafnan, áðr hann fór heiman, ok svá görði hann enn. Ok er hann kom til hennar, sat

hón ok sá í gaupnir sèr ok grèt. Helgi spyrr, hví hón grèt, eða hví henni væri svá skapþungt. Hón kvazt gráta drauma sína. „Þat dreymdi mik," segir hón, „at mèr þótti hèr upp rísa at Hofi uxi einn, bleikr at lit, mikill ok skrautligr, ok bar hann hátt hornin, ok gekk á sandinn fram hjá Sunnudalsmynni. Enn sá ek fara naut utar eptir hèraðinu, stór ok eigi allfá," segir hón, „ok þar fyrir uxi rauðflekkóttr, eigi mikill nè fagr, en allsterkligr var hann; nautin stönguðu uxann til bana, hinn mikla. Þá reis hèr upp at Hofi rauðr uxi, ok var beinalitr á hornum; hann var allra nauta skrautligastr, sá stangaði rauðflekkótta uxann til bana. Þá reis upp í Krossavík þjórr nökkurr, ok var sænautalitr á hánum. Hann fór beljandi um allt hèraðit ok heiðarnar, ok leitaði ávallt hins rauða uxans, enda vaknaða ek þá," segir hón. „Þat mantu ætla," segir Brodd-helgi, „at ek muna eiga hinn bleika uxann, en Geitir hinn rauðflekkótta, ok muni hann verða mèr at bana. „Þat ætla ek víst," segir hón. „Þat mantu ætla," segir hann, „at Lýtingr muni sá rauði uxinn ok muni hefna mín." „Nei," segir hón, „Bjarni man hefna þín." „Þá veiztu ekki til," segir hann, ok hljóp þá út reiðr ....[1] at þèr muni í skap hafa runnit við oss, ok vildum vèr þat þó eigi. Bjarni var fámáligr mjök. Kolfinnr fór heiman með Bjarna. Hann tók til orða illu heilli, ok mælti, ok sá í himininn upp: „Nú er margháttað um veðráttu; þótti mèr nökkut èlligt vera ok allkalt, en nú þykkir mèr því líkt göra, sem þegja muni. Bjarni svarar: „Þá man ávallt þegja, ef þetta verðr at því." Bjarni stóð þá upp ok mælti: „Dofinn er mèr fótr minn." „Ligg þú þá kyrr," segir Geitir. Bjarni hjó þá í höfuð Geiti, ok fekk hann þegar bana; ok jafnskjótt sem hann hafði höggvit Geiti, iðraðist hann, ok settist undir

[1]) *her er en Lacun i alle Haandskrifterne; see Fortalen.*

höfuð Geiti, ok andaðist hann í knjám hánum. Geitir var jarðaðr síðan, ok fara menn braut [ok var þar ekki mælt til líka][1]. Þetta verk mæltist illa fyrir, ok þótti úmannligt orðit. Bjarni fór heim til Hofs, ok er hann kom heim, rak hann á braut Þorgerði silfru, ok mælti, at hón skyldi aldri koma í augsýn hánum. Þorkell, sonr Geitis, var eigi á Íslandi, er faðir hans var veginn, en Blængr varðveitti bú í Krossavík með umsjá Egilssona, er þá váru mágar Þorkels Geitissonar. Um várit tóku bœndr af þingit, ok vildu eigi hafa, ok þótti úvænt[2] í millum at ganga þeirra manna, er í slíkum stórmálum áttu hlut. Þat er sagt, at Bjarni setti til mann þann, er Birningr hèt, at hafa njósn af, ef nökkurs ófriðar væri ván, at göra Bjarna varan við, svá ekki mátti hánum á úvart koma. Þorvarðr hèt maðr; hann var vinsæll, ok var kallat, at hann væri þá beztr læknir þar í hèraðinu; hann bjó á Eireksstöðum[3]. Nú kemr Þorkell Geitisson út, ok ferr hann þegar til bús síns í Krossavík, ok lætr sem hann eigi ekki um at vera. Þá sendir Bjarni menn á fund Þorkels, þá er beggja þeirra vinir váru, at bjóða hánum sætt ok sjálfdœmi. En er þeir báru erendi sín upp fyrir Þorkeli, lèt hann sem hann heyrði ekki, ok eigi brá hann tali sínu, því er hann hafði áðr. Nú fara sendimenn aptr, ok segja Bjarna svá búit. Svá virðu menn, at Þorkell myndi eigi til hefnda hyggja. Bjarni var vanr at fara á fjall hvert haust, sem faðir hans hafði gört, ok treystist þá engi öðrum rangt at göra. Þorvarðr læknir varð þess varr, at Þorkell bjóst til fjallgöngu, ok valdi hann menn með sèr til brautargengis. Þorvarðr görði Bjarna varan við. Settist Bjarni þá aptr, ok fær aðra menn í sinn stað. Nú gengu

1) *dette Sted er forvandsket i Haandskrifterne. 513 og 28 har:* ok var ekki mælt eptir slíku at sinni; *men udelades ganske i 563.*

2) *Gisning for* úeint.

3) Sirreksstöðum *36, 563.*

menn á fjallit, ok varð eigi fundr þeirra, sem Þorkell hafði ætlat, ok sátu þeir um kyrrt.

Þat er nú þessu næst frá at segja, at Þorkell Geitisson sendir mann heiman einn dag ór Krossavík, ok til Egilsstaða at hitta Þórarin. Sá maðr hèt Kollr, er sendr var. Þat var erendi Kolls at vita, hversu fjölmennt væri at Hofi. Ok er hann kom á Egilsstaði, hitti hann Þórarin úti, ok segir hánum sitt erendi. Þórarinn mælti: „Eigi man þèr gestbeinliga þykkja boðit; far þú heim aptr sem tíðast, ok lát eigi verða við vart, en ek man varr verða, þess er Þorkel forvitnar, ok man ek segja hánum þat." Nú snýr Kollr heim á leið, ok varð hánum síð farit; en á þessum sama tíma varð sá atburðr, at maðr braut fót sinn á næsta bœ Eirekstöðum [1], ok var farit eptir Þorvarði lækni, ok kom hann at binda fótinn. Hánum var boðit at vera, en hann vildi heim ríða um náttina, ok hitti Koll á leið. Kvöddust þeir ok spurðust tíðenda. Þorvarðr spyrr, hvaðan Kollr væri at kominn; en Kollr spyrr í móti, hví hann fari um nætr. Þorvarðr kvað þat engu sæta, en „seg mèr nú þitt erendi," segir hann. „Ek fór upp í hèrað," segir Kollr, „at leita sauða ok fann ek eigi." Skiljast þeir nú, ok fór Kollr heim um náttina. En um morgininn eptir tók Þorvarðr hest sinn, ok reið upp til Hofs; var hánum þar vel tekit, ok var spurðr at tíðendum, en hann segir, at maðr braut fót sinn. Heimtir hann nú Bjarna á tal, ok segir hánum, at hann hitti Koll, ok þótti sem hann myndi kominn frá Egilsstöðum, ok sagðist víst vita, at hann segði hánum ekki orð satt um sína ferð. „Sè ek nú," kvað Bjarni, „at þú vilt, at ekki görist þat nú í hèraðinu, at ek vita eigi, ok haf mikla þökk fyrir. Nú far þú heim ok kom þú á bœ þann, er heitir at Fáskrúðsbakka í miðju hèraðinu; þar

1) Sirrekksstöðum *36, 563.*

eru Þorkels menn fyrir; ok ef at verðr spurt, hversu fjölmennt hèr er, þá seg þú, at hèr komu í morgin nökkurir várir menn, ok váru hross heim rekin, eigi allfá, en eigi vissir þú, hvat þau skyldi." Þorvarðr ferr nú, ok kemr á Bakka[1], ok var hann spurðr, hversu fjölmennt væri at Hofi, en hann segir slíkt sem hánum var sagt, ok ferr hann heim síðan. En þegar er hann var í braut, sendu þeir menn til Egilsstaða, at seta mikil væri at Hofi. Síðan sendi Þórarinn Þorkeli Geitissyni orð, at eigi myndi at svá búnu auðsótt til Hofs, ok líðr nú vetrinn.

Um várit eptir átti Bjarni ferð út á strönd, ok varð hann at fara hit efra um heiðina, því at vatngangr var um víkrnar. Sel váru á heiðinni, ok ríðr Bjarni hjá selinu við þriðja mann, ok finnr eigi fyrr, enn þar er Þorkell Geitisson fyrir hánum við níunda mann, ok hafði hann haft njósnir af um ferðir Bjarna. Fyrir selinu stóð fjalhögg mikit ok þrífœtt. „Nú skulu vèr taka fjalhöggit," kvað Bjarni, „ok fœra þat í kápu mína, ok setja þat í söðul minn, ok ríða á tvær hendr ok styðja þat á baki, ok ríða á þat leyti, er næst er selinu, en ek man ganga inn í selit. En ef þeir ríða eptir yðr ok um fram selit, þá man ek ganga í skóginn ok forða mèr. En ef þeir víkja hingat at selinu, þá man ek verjast eptir því, sem minn er drengskapr til." Nú göra þeir þetta eptir því sem hann hafði fyrir sagt. Þorkell var maðr eigi skyggn, en þó var hann vitr ok glöggþekkinn, ok er saman dró með þeim, þá spurði Þorkell, ef þeir sæi víst, at þrír væri mennirnir fram frá selinu, „því at ráð er þat," segir hann, „at ganga inn í selit, ok þá í skóginn, ef oss berr um fram." En þeir kváðust víst sjá, at þrír fóru mennirnir fram. „Sá ek," kvað Þorkell, „at þrír váru hestarnir, en grunr var mèr á,

[1]) Faskrúðsbakka *36*.

hvárt menn væri á baki öllum." „At heldr váru menn á baki þeim öllum," kváðu þeir," at sá var maðrinn mestr á baki, er í miðit reið." „Þessu munu vèr hlíta," segir Þorkell, „sem yðr hefir sýnzt, en þat hygg ek, at þessu muni misráðit, er eigi er kannat selit." Ríða þeir Þorkell þú eptir þeim, ok er þeir eru mjök eptir komnir, þá láta þeir förunautar Bjarna falla ofan fjalhöggit, ok ríða undan síðan. En Bjarni hefir sik í skóginn, ok er nú hólpinn fyrir Þorkeli. Þorkell hverfr nú aptr, ok kemst heim; unir hann illa við sinn hlut. Förunautar Bjarna vitja hans, þegar þeim þykkir hánum úhætt vera; fara svá leiðar sinnar, ok berr nú enn í sundr með þeim Bjarna ok Þorkeli at sinni.

Litlu síðar sendir Þorkell Geitisson menn í Fljótsdalshèrað eptir frændum sínum, Helga ok Grími Droplaugarsonum, at þeir skyldi koma í Krossavík. Þeir fara þegar með sendimönnum Þorkels, ok er þeir koma í Krossavík, var við þeim tekit vel, ok spurði Helgi, hvat at skyldi hafast, er hann hefði þeim orð sent. „Fyrir skömmu fór ek þá för," segir Þorkell, „er ek uni illa við svá búit. Görða ek mik beran í því, at ek vilda Bjarna feigan, ok kom ek engu fram. Nú vilda ek fara til Hofs," segir Þorkell, „ok veita Bjarna heimsókn, ok sækja hann með eldi, ef vèr getum eigi með vápnum." Helgi lèt vel yfir þessarri fyrirætlan, ok sofa þeir nú af um náttina fyrst. Þorkell var lítt heill jafnan, ok tók opt bráðasótt. Helgi vaknar þegar í elding ok klæðist; gengr síðan til lokrekkju Þorkels, ok mælti: „Mál er upp at standa, ef nú er slíkt í hug, sem í gær, því ‚sjaldan vegr sofandi maðr sigr'." Þorkell svarar: „Litla athöfn man ek drýgja daglangt fyrir sakir vanheilsu minnar." Helgi bauzt til ferðar þessarrar, og göra at slíkt, sem áðr var ætlat. Þorkell svarar: „Eigi þykkir mèr þat annarra manna, enn mín, at vera foringi

þessarrar ferðar." Þá tók Helgi at styttast, ok mælti: „Eigi þarftu mèr optar orð at senda, er þú skræfist nú, er ek em hèr kominn til liðs við þik, enda viltu eigi heldr, at aðrir fari." Skiljast þeir nú síðan með styttingi. Fara þeir brœðr heim, ok er nú kyrrt um hríð. Fundust þeir Þorkell ok Bjarni eigi í þessu sinni.

Um várit eptir fara þeir höfðingjarnir til várþings í Fljótsdalshèrað, Bjarni Broddhelgason ok Þorkell Geitisson. Með Þorkeli var Blængr ok þeir Egilssynir, Þórarinn, Hallbjörn ok Þröstr, ok Eyjólfr, er bjó á Víðivöllum. Váru þeir Þorkell fimmtán saman. Fóru þeir til Eyvindarár til Gró, ok annaðist hón þat, er þeir þurftu. Með Bjarna váru í för Þorvarðr læknir af Eireksstöðum[1], Brúni af Þorbrandsstöðum, Eilífr Tjörfason[2] af Torfastöðum, brœðr tveir af Búastöðum[3], Bergr ok Brandr, synir Glittuhalla[4], Skíði fóstri Bjarna ok Haukr Loptsson, ok váru þeir átján saman. Þau Helgi Ásbjarnarson ok Þórdís Broddhelgadóttir tóku vel við þeim, er þeir komu til Mjófaness. Ok er þinginu var lokit, varð Þorkell fyrr á braut búinn, ok þótti Bjarna þat vel. En er hann var búinn til brautferðar, þá gaf Þórdís todda, systir hans, hánum men gott, ok kvazt eigi laun vilja fyrir hafa; bjó hón svá um, at þat var fest um háls hánum rammliga. Þorkell ferr nú með sínu föruneyti um heiðina; komu þeir síð ofan í Böðvarsdal. Tóku þeir þar gisting hjá bónda þeim, er Kári hèt; hann var þingmaðr Þorkels. En er þeir gengu at sofa, þá bauð Þorkell Kára um, at hann skyldi vörð halda, ef menn nökkurir kæmi af heiðinni, ok göra hann þegar varan við. Bjarni fór tómliga um heiðina, ok þótti vel, at Þorkell görði feril um heiðina, fyrir

1) Sirreksstöðum *563, 36.*

2) Torfason *563*, Þorbrandsson *36.*

3) Bústöðum *563*, Blástöðum *36.*

4) Gliruhalla *36.*

því at færð var ill. Hann kom til konu þeirrar um náttina, er Freygerðr hèt. Fóru þeir síðan um heiðina, ok komu snimma morgins ofan í Böðvarsdal, hjá bœ Kára. Ok er spor þeirra Þorkels lágu til bœjar, þá mælti Bjarni, at þrír skyldi ganga jafnframt, ok þar eptir aðrir þrír, ok síðan þriðju þrír, ok svá hverr at öðrum, „ok man þá sýnast þriggja manna spor," segir hann; ok svá görðu þeir. Kári var úti, er þeir gengu hjá garði, ok görði eigi vart við; þótti hánum mikill vandi með þeim frændum, ok vildi hann þat eigi til sín taka láta. Þorkell vaknaði í sæng sinni, ok vakti upp förunauta sína; kvað fullsofit. Nú vápnast þeir, ok ganga síðan út. Þorkell bað þá ganga aptr á ferilinn, ok sjá, ef nökkur spor lægi af ferlinum, er þeir höfðu gört, ok sjá þeir nú liggja þriggja manna spor af í braut. Hann ferr sjálfr til ferilsins, ok mælti: „Þungir hafa þessir menn verit," segir Þorkell, „ok ætla ek, at þeir Bjarni muni hèr farit hafa; höldum nú eptir þeim hart." Ok er þeir komu nökkut svá í braut frá bœnum, sjá þeir at sporin dreifðust; fara þeir nú sem mest megu þeir, unz þeir koma mjök svá í öndverðan dalinn. Bœr stendr þar lítill, er heitir á Eyvindarstöðum; þar bjó sá maðr, er Eyvindr hèt. En er þeir Bjarni áttu mjök skammt til túngarðsins, tóku þeir hvíld. Þá mælti Bjarni: „Eigi man ek renna lengra fyrir Þorkeli, ok skulum vèr hèr þess bíða, er at höndum kemr," ok í þessu sjá þeir för þeirra Þorkels. En er þeir nálgast, mælti Þorkell til manna sinna: „Göngum nú at þeim alldrengiliga," segir hann, „vit Bjarni frændrnir munum á sjást, en Blængr ok Birningr, Þorvarðr ok Þröstr, ok svá hverir sem megu af hinum." Nú tókst bardagi, ok vörðust þeir Bjarni hit drengiligsta, en hinir sóttu at í ákafa. Gekk svá um stund, at menn urðu eigi sárir. Þá mælti Þorkell: „Klœkiliga sœkjum vèr nú at, er ekki verðr söguligt." Bjarni mælti:

„Ærinn hefir þú hug," segir hann. Kona ein gekk út á Eyvindarstöðum, ok sèr á sameign manna. Hverfr hón inn aptr skyndiliga, og mælti: „Eyvindr," segir hón, „þat hygg ek, at þeir frændr muni berjast hèr skammt frá garði, Þorkell ok Bjarni, ok sá ek einn mann liggja undir garðinum; sýndist mèr sá allhræddr." Eyvindr segir: „Förum vèr sem skjótast, ok höfum klæði með oss ok köstum á vápnin." Eyvindr tók sèr setstokk einn í hönd, reiðir hann um öxl sèr; hljóp hann þar til, er hann kom at garðinum, þar sem maðrinn var undir, ok var þetta Þorvarðr. Hann spratt upp ok varð felmsfullr; en þegar hann kom til, tókst mannfallit í bardaganum; hafði hann kastat sèr niðr af mœði undir garðinn. Fèll þar fyrstr Birningr fyrir Blængi; þá hjó Þorkell til Bjarna, ok kom á hálsinn, ok brast við hátt. Bjarni skeindist, en menit fèll niðr í snæinn; seildist þá Bjarni eptir meninu, ok lèt þat koma í serk sinn. Þorkell mælti: „Fègjarn ertu enn, frændi." Bjarni mælti: „Svá mantu um búa í dag, at þurfa man fjárins." Þorkell settist þá niðr af mœði, en Blængr sótti at Bjarna allfast í ákafa, ok lýkr svá þeirra atgangi, at Blængr fellr. Þá stóð Þorkell upp, ok sœkir snarpliga ok fèkk sár á höndina, ok varð úvígr. Synir Glittuhalla[1] fèllu þar báðir; Eilífr fèll ok fyrir Hallbirni, ok lifði hann þó at kalla. Þá kom at Eyvindr, ok gekk svá hart fram með setstokkinn millum manna, at þeir hrukku fyrir. Konur váru þar ok með hánum, ok köstuðu klæðum á vápnin; stöðvast nú bardaginn. Þá váru fallnir ór liði Bjarna fjórir menn, en þeir margir sárir, er eptir lifðu. Fjórir menn fèllu ok af Þorkeli. Eyvindr spurði, ef Þorkell lofaði at fœra Bjarna til húsa ok hans menn, en kvazt sjá, at Þorkell myndi vilja bjargast sjálfr á sínar hendr ok hans menn. Þorkell bannaði þat eigi. Síðan

[1]) Glíruhalla 36.

var búit um lík þeirra manna, er þar fèllu, ok eptir þat sneru á braut hvárirtveggja; fóru þeir Þorkell heim til Krossavíkr, en Eyvindr flutti þá Bjarna inn eptir Vápnafirði, ok komu þeir heim til Hofs. Þorvarðr læknir kom til Hofs, ok batt sár manna. Eilífr Tjörfason lá í sárum lengi, ok varð þó grœddr. Bjarni fór þegar á fund Glittuhalla[1] ok segir hánum fall sona sinna; bauð hánum heim til sín, ok kvazt skyldu vera hánum í sona stað. Halli svarar: „Mikill skaði þykkir mèr at sonum mínum, en þó þykkir mèr betra at missa þeirra, enn þat þeir bæri bleyðiorð, sem sumir förunautar þínir. En ek man enn hlíta búum mínum, ok fara eigi til Hofs; en haf þú mikla þökk fyrir heimboðit," segir hann.

Þat var einn dag, at Bjarni mælti við Þorvarð lækni: „Nú er svá komit sárum várum hèr at Hofi, at vèr munum vera sjálfbjarga með umsjá þinni, en ek veit, at Þorkell Geitisson hefir sár, ok grœðir hann engi, ok görist hann máttlítill. Nú vil ek," segir Bjarni, „at þú farir at lækna hann." Þorvarðr kvazt svá göra mundu, sem hann vildi. Ferr hann nú ok kemr í Krossavík nær miðjum degi; var þar tafl uppi haft. Sat Þorkell upp við öxl, ok horfði á taflit; var hann mjök fölleitr. Engi maðr heilsaði á Þorvarð; hann gekk at Þorkeli, ok mælti: „Sjá vil ek sár þitt; er mèr úrífliga af því sagt;" en Þorkell bað hann göra sem hann vildi. Var hann þar sjau nœtr, ok batnaði bónda dag frá degi. Nú ferr Þorvarðr braut ór Krossavík, ok launaði Þorkell hánum vel lækning sína: gaf hánum hest ok silfrhring, ok mælti síðan við hann vingjarnligum orðum. Ferr Þorvarðr síðan til Hofs, ok segir Bjarna til svá búins. Þótti hánum vel hafa ór ráðizt, er Þorkell varð heill.

Sumar þetta varð lítið forverk í Krossavík, því at

---

1) Glíruhalla *36*.

Þorkell var lítt fœrr til umsýslu með Jórunni húsfreyju sinni, ok horfðist mjök úvænliga til, at skera myndi verða niðr kvikfè. Húskarl Þorkels átti för eptir hèraði, ok tók nú gisting at Hofi; var þar vel við hánum tekit. Bjarni spurði hann um heilsu manna ok búfjárhagi. Húskarlinn kvað vel þoka áleiðis um heilsu manna; en um búfjárhagi kallaði hann görast hit úvænligsta. Ok um morgininn, er húskarlinn fór í braut, leiddi Bjarni hann ór garði, ok mælti: „Bið þú Þorkel göra annathvárt, flytja hingat hjú sín ok fènað, ella man ek þangat flytja slátr ok fjárfœði, svá at eigi þurfi um at huga fèlát, ok ver nú drengr góðr." Húskarlinn fór nú, ok kemr svá heim, at menn váru undir borð komnir, ok bar Jórunn mat fram. Hann gekk fyrir Þorkel, kvaddi hann ok segir hánum öll orð Bjarna. Jórunn nam staðar á gólfinu, ok hlýddi á, hvat hann mælti; en Þorkell svarar engu. Þá mælti Jórunn: „Hví mantu þegja við því, er svá er drengiliga boðit?" Þorkell svarar: „Eigi man ek bráð svör veita þessu máli; því at kostaboð þessi munu flestum mönnum á úvart koma." Jórunn mælti: „Þat vilda ek, at vit fœrim til Hofs á morgin ok hittim Bjarna, ok þykkja mèr þvílík boð allsœmilig af þvílíkum manni, sem hann er." „Þú skalt þessu ráða," segir Þorkell, „því at ek hefi opt reynt þat, at þú ert bæði vitr ok góðgjörn." Um morgininn eptir fara þau Þorkell heiman tólf saman, ok er för þeirra var sèn frá Hofi, þá var þetta sagt Bjarna. Hann varð feginn ok gekk á móti þeim ok fagnaði þeim Þorkeli vel ok bauð þeim þar at vera. Ok er þeir áttu tal með sèr frændr, þá rippuðu þeir upp öll málaferli þeirra vel ok einarðliga. Síðan bauð Bjarni Broddhelgason Þorkeli Geitissyni sætt ok sjálfdœmi, ok kvazt hans vilja gjarna göra mundu um alla hluti þaðan í frá meðan þeir lifði báðir. Þorkell þekktist þessi boð vel, ok sættust þeir nú

heilum sáttum. Görði Þorkell hundrað silfrs fyrir víg Geitis; seldi svá hvárr þeirra öðrum grið, ok hèldu vel síðan. Bjarni var röskr maðr. Eigi hafa Hofsverjar verit spekingar miklir, en þó hefir þeim flest vel tekizt. Þorkell var höfðingi mikill, ok hinn mesti hreystimaðr, ok málafylgismaðr mikill. Fè gekk af höndum hánum í elli hans, ok er hann brá búi sínu, bauð Bjarni hánum heim til Hofs, ok eldist hann þar til lykta. Þorkell varð kynsæll maðr: Ragnheiði dóttur hans átti Loptr Þórarinsson, ok áttu þau níu börn; Halla var dóttir þeirra; hana átti Steini, faðir Höllu, móður Þorláks byskups hins helga. Ragnheiðr var systir Þorláks byskups, móðir Páls byskups, ok Orms Jónssonar ok Jóns prests Arnþórssonar. Ok lúkum vèr svá Vápnfirðinga sögu.

Tillæg.

Landnámabók, Pag. 238—241.

Eyvindr vápni ok Refr hinn rauði, synir Þorsteins þjokkubeins, bjuggust til Íslands af Strind ór Þrándheimi, því at þeir urðu missáttir við Harald konung, ok hafði sitt skip hvárr þeirra. Refr varðr aptrreka, ok lèt konungr drepa hann, en Eyvindr kom í Vápnafjörð ok nam fjörðinn allan frá Vestradalsá, ok bjó í Krossavík hinni innri; hans sonr var Þorbjörn.

Steinbjörn körtr hèt sonr Refs hins rauða; hann fór til Íslands og kom í Vápnafjörð. Eyvindr föðurbróðir hans gaf hánum land allt milli Vápnafjarðarár ok Vestradalsár; hann bjó at Hofi. Hans synir váru þeir Þormóðr stikublígr, er

bjó í Sunnudal, annarr Refr á Refstöðum, þriði Egill á Egilsstöðum, faðir Þórarins ok Þrastar ok Hallbjarnar ok Hallfríðar, er átti Þorkell Geitisson.

Ölvir hinn hvíti hèt maðr, sonr Ásvalds Öxnaþórissonar; hann var lendr maðr ok bjó í Álmdölum; hann varð úsáttr við Hákon jarl Grjótgarðsson, ok fór á Yrjar ok dó þar; en Þorsteinn hinn hvíti, sonr hans, fór til Íslands, ok kom skipi sínu í Vápnafjörð eptir landnám; hann keypti land at Eyvindi vápna, ok bjó á Tóptavelli fyrir utan Síreksstaði nökkura vetr, áðr hann komst at Hofslöndum, með því móti, at hann heimti leigufè sitt at Steinbirni kört, en hann hafði ekki til at gjalda, nema landit. Þar bjó Þorsteinn sextigi vetra síðan, ok var vitr maðr ok góðr. Hann átti Ingibjörgu dóttur Hroðgeirs hins hvíta; þeirra börn váru þau Þorgils ok Þórðr, Önundr, Þorbjörg ok Þóra. Þorgils átti Ásvöru dóttur Þóris Grautatlasonar; þeirra sonr var Broddhelgi. Hann átti fyrr Höllu Lýtingsdóttur, Arnbjarnarsonar. Þeirra sonr var Vígabjarni. Hann átti Rannveigu dóttur Eireks ór Goðdölum.

ÞÁTTR AF ÞORSTEINI HVÍTA.

ÞÁTTR AF ÞORSTEINI STANGARHÖGG.

BRANDKROSSA ÞÁTTR.

Þáttr af Þorsteini hvíta.

Maðr hèt Ölvir hinn hvíti, hann var Ásvaldsson[1], Öxnaþórissonar. Hann var lendr maðr í Noregi ok bjó í Naumudal; hann stökk fyrir ófriði Hákonar jarls á Yrjar ok dó þar. Hann átti einn son barna, er Þorsteinn hèt, ok var kallaðr Þorsteinn hvíti. Hann fór þegar eptir andlát föður síns út til Íslands með alla fjárhluti sína, ok kom skipi sínu í Vápnafjörð; en þá var lokit landnámum á öllu Íslandi. Sá maðr bjó þá at Hofi í Vápnafirði, er Steinbjörn hèt, ok var kallaðr körtr, ok hafði hánum þar land gefit Eyvindr föðurbróðir hans, allt á milli Vápnafjarðarár ok Vestrdalsár. Steinbjörn var eyzlumaðr mikill í búinu. En er Þorsteinn vissi, at lönd váru öll numin áðr, fór hann á fund Steinbjarnar, ok kaupir hann at hánum land ok reisir bœ at Tóptavelli ok bjó þar nökkura vetr, ok varð hánum gott til fjár ok metnaðar. Hann hafði skamma stund í búi verit, áðr hann fór ok leitaði sèr ráðs, ok bað konu þeirrar, er Ingibjörg hèt, ok var hón dóttir Hroðgeirs hins hvíta Hrafnssonar; hennar fèkk hann. Við þessarri konu átti hann fimm börn: sonr hans hèt Önundr, annarr Þórðr, þriði Þorgils; dœtr þeirra hètu Þorbjörg ok Þóra. Þorgils var hinn mannvænligsti maðr. Þorsteinn grœddi fè í ákafa. Steinbirni kört varð fèfátt ok fór á fund Þorsteins ok beiddist

---

[1]) Gönguhrólfssonar *tilföie alle Haandskrifterne.*

fjárláns af hánum. Þorsteinn er ok góðr af fjárláninu, ok þangat til tekr hann lán af Þorsteini, at harðla mjök eyðist fè Steinbjarnar, ok þykkir Þorsteini vesna skuldunautrinn, ok þykkir úvíss skuldastaðrinn at Steinbirni; ok nú heimtir hann fèit, ok lýkst með því þeirra fjárreiðr[1], at Steinbjörn geldr Þorsteini Hofsland, ok fór Þorsteinn byggðum til Hofs ok kaupir sèr goðorð, ok görðist hinn mesti sveitarhöfðingi. Hann var allra manna vinsælastr. Ok er Þorsteinn hafði búit marga vetr á Hofi, þá görðust þau tíðendi at herbergjum hans, at Ingibjörg tók sótt ok andaðist. Þorsteini þótti þetta skaði mikill, en hèlt þó búi sínu sem áðr.

Maðr hèt Þórir[2], hann var sonr Atla, sem bjó í Atlavík fyrir vestan vatn; þar eru nú sauðhús. Atli var kvángaðr; kona hans hèt Áslaug[3], ok var dóttir Brynjólfs hins gamla. Þau Þórir áttu tvau börn; hèt sonr þeirra Einarr, en Ólöf[4] dóttir. Einarr var vaskligr, en eigi stórr maðr, hávaðamaðr mikill, ok í meðal lagi vinsæll. Ólöf[4] var kvenna vænst ok vinsælust. Þat görðist til tíðenda á hag Þorsteins hvíta, at hann tók augnaverk svá mikinn, at þar fyrir missti hann sjónina, ok þykkist vanfœrr til umsýslu; rœðir nú um við Þorgils, ok biðr hann at taka við liðinu. Þorgils sagði þat skylt, at hann veitti slíkt fulltingi, er hann má. Faðir hans rœðir við hann, at hann fái sèr kvánfang ok biði Ólafar[5] Þórisdóttur, ok þat varð, ok fór hón með hánum til búsins, ok tókust með þeim ástir góðar, ok áttu tvau börn; sonr þeirra hèt Helgi, en dóttir Guðrún. Þorgils var þá vel tuttugu vetra.

---

1) *saaledes alle Haandskrifterne (for det sædvanlige* lúkast .... fjárreiður).
2) *saaledes alle Haandskrifterne.*
3) *saaledes alle Haandskrifterne.*
4) *saaledes alle Haandskrifterne.* Landnámabók *har* Ásvör.
5) Áslaugar *144, 156, 158, 496, 562.*

Hrani[1] hèt maðr ok var kallaðr gullhöttr; hann var fóstri Þorgils, en frændi Ólafar[2]. Hann var hávaðamaðr mikill[3] ok var heimamaðr at Hofi, ok var kallaðr grályndr. Þorkell hèt maðr ok var kallaðr fleytir[4]; hann var heimamaðr at Hofi og frændi þeirra Hofsverja, mikill ok sterkr. Þorbjörn hèt maðr, hann bjó í Sveinungsvík; þat er á milli Melrakkaslèttu ok Þistilsfjarðar. Þorbjörn var drengr góðr ok rammr at afli, vinr Þorsteins hvíta. Maðr er nefndr Þorfinnr, hann bjó á Skeggjastöðum í Knefilsdal[5]; hann átti ok enn annat bú. Þorgerðr hèt kona hans; þau áttu þrjá sonu, hèt einn þeirra Þorsteinn ok var kallaðr hinn[6] fagri, annarr Einarr[7], þriði Þorkell; allir váru þeir mannvænligir. Þorsteinn var fyrir þeim brœðrum; hann var fullkominn at aldri, er hèr er komit sögunni. Kraki[8] hèt maðr, er bjó á bœ þeim, er heitir á Krakalœk. Kraki var vel auðigr maðr ok kvángaðr, ok hèt kona hans Guðrún; þau áttu dóttur eina barna, er Helga hèt, ok var allra kvenna fríðust, ok þótti sá kostr beztr í öllu Fljótsdalshèraði. Þess er getið, at Þorsteinn fagri beiddist fjárlánstillaga af föður sínum, ok kvazt vilja af landi braut. Þorfinnr kvað svá vera skyldu; leggr hann til slíkt sem hann beiddist. Hefir hann verit í förum nökkr sumur, verðr hánum gott til fjár ok metnaðar, ok hvert sinn, er hann var utan, lagði hann eptir nökkut af fjárhlut þeim, er hann þóttist þurfa ok faðir hans[9]. Ok eitt vár, er Þorsteinn var út hèr um

---

1) Grani *496, 562.*

2) Áslaugar *144, 156, 158, 496, 562.*

3) hofmenni mikit *158, 496.*

4) flettir *158, 496.*

5) Sneflsdal *562.*

6) *tilföiet.*

7) *saaledes alle Haandskrifterne; men i* Landnámabók *og* Vápnfirðinga saga *kaldes han* Hèðinn,

8) *saaledes alle Haandskrifterne.*

9) *kun 27 har:* er faðir hans þóttist þurfa.

vetrinn, kemr Einarr Þórisson at máli við föður sinn, ok beiðist af hánum tillags, ok segist vilja fara til fèlags við Þorstein. Þorsteinn kvazt eigi mundu synja Einari fèlags, ok gefr hánum skip hálft, telr þó, at hánum segi meðal lagi hugr um fèlag þeirra, fyrir sakir úvinveits skaplyndis Einars. Þeir fóru utan, ok lögðu fèlag saman. Þorsteinn heldr öllu til virðingar Einari, ok virti hann í öllu mest, ok þó lagðist svá á, at Þorsteinn var meira virðr enn Einarr af öðrum mönnum, fyrir þess sakir, at hann reyndist góðr drengr ok vinveittr í skaplyndi. Fór vel um stund fèlag þeirra.

Þat er sagt einn vetr, er þeir váru út hèr fóstbrœðr, at Þorfinnr kemr at máli við Þorstein, ok spyrr, hvern hann ætlaði sinn ráðahag at sumri. Þorsteinn kvazt utan ætla. Þorfinnr kvazt heldr vilja, at hann tœki við búi með hánum. Þorsteinn sagðist engan hug hafa á því, en kvað hann slíkt hafa skyldu af sínu gózi, er hann vildi; Þorsteinn hafði mikit fè í förum. Þorfinnr lèzt hugsat hafa ráð fyrir hánum, ok lèzt vilja biðja hánum til handa Helgu Krakadóttur. Þorsteinn kvað sèr þat ófráð, er hón stóð ein til alls arfs eptir Kraka. Þorfinnr kvað hann vera jafnræði, bæði fyrir ættar sakir ok mannanar. Fara þeir nú ok vekja þetta mál við Kraka. Hann kvað sèr þetta vel at skapi; var þetta mál upp borit fyrir Helgu, ok fundust eigi afsvör í hennar máli; váru þar vottar at heitorði Þorsteins. Þorsteinn vildi fara utan fyrst, en ráð skyldu takast, þegar hann kæmi aptr. Fóru þeir Þorsteinn ok Einarr utan, ok tekr Þorsteinn skyrbjúg í hafi, er þeir svá kalla, ok varð hann eigi liðfœrr. Menn hlógu at hánum, ok var Einarr upphafsmaðr at því; ok er þeir komu til Noregs, leigðu þeir þar skemmu eina, en gáfu engan gaum at Þorsteini. Hann lá þar allan vetrinn. Einarr spottar hann mjök, ok lèt kveða um hann. Eitt sinn um várit hittir Einarr Þorstein ok biðr

hann fjárskiptis; lèzt vilja hafa einn skipit, ok kvað sèr þykkja Þorsteinn úlíkligr til utanferðar. Þorsteinn kvað eigi fjærri því farit hafa, sem hann gat um skaplyndi Einars. Þeir skipta um várit fjárhlut svá at Einarr kaus, en Þorsteinn skipti ór rúmi sínu. Einarr hlaut skipit, ok hèlt til Íslands um sumarit; ok er hann kom út, var hann spurðr tíðenda. Hann kvazt engi tíðendi kunna at segja greiniliga; kvað Þorstein eigi dauðan hafa verit sèrliga, en þó hefði hann eigi úlíkligr verit, at hann myndi eigi aptr koma. Einarr reið til föður síns, ok svívirðir mjök Þorstein í allri frásögn. Um haustit kom skip af hafi í Reyðarfjörð. Einarr eið til skips, ok keypti at austmanni, at hann segði andlát Þorsteins, ok svá görði hann ok allir skipmenn. Einarr kom heim og sagði andlát Þorsteins, ok kvað hann hefði fengit herfiligan dauða.

Þann vetr bað Einarr föður sinn, at hann skyldi biðja Helgu Krakadóttur; Þórir kvað svá vera skyldu. Nú fara þeir heiman ok koma til Kraka, ok vekja bónorð við hann fyrir hönd Einars. Kraki kvazt áðr vilja vita til víss andlát Þorsteins, en lèzt þá mundu gefa Einari konuna, ef þat væri áðr til víss vitað. Þórir kvað þat eigi sannligt, at Einarr væri vánbiðill konu þeirrar, er skjótt var heitin Þorsteini. Eigi lèt Kraki gangast svör þessa máls. Fara þeir feðgar heim við svá búit, ok litlu síðar ríðr Einarr norðr til Hofs, ok segir Þorgilsi bónorðit, ok kveðr sèr hafi verit neitað. Hrani[1] var hjá, ok svaraði svá: „Illa koma þèr, Einarr, í hald góðir frændr, ef þú skalt eigi fá konu þessa; kvað hánum ok lítið stoða at vera í vináttu við Þorgils, ef hann skyldi einskis meta þessa sneypu, er Einari var gör.” Þorgils svarar: „Mèr virðist Kraki vitrliga með fara, ok munda ek svá gört hafa, ef ek ætta hans hlut.” Satt eitt sagði

1) Grani *158, 496.*

Einarr frá orðum Kraka, en þó eggjaði Hrani [1] Þorgils at fara með hánum. Þorgils kvað sèr eigi lètt hug um segja, þó at þessu ráði yrði komit í hendr hánum. Síðan fóru þeir ok hittu Kraka, ok hafði hann hin sömu svör fyrir sèr, sem fyrr. Þorgils mælti þá: „Vera má, at þú ráðir dóttur þinni, en eigi mantu svá undan setja, at þú fáir eigi sakargiptir um annat.” Kraki mælti: „Eigi man ek til þess hætta;” hann fastnaði þá dóttur sína Einari, ok hafði sjálfr brúðkaup inni. Kraki skyldi vera ór öllum vanda um kaupbrigði við Þorstein.

Þat er nú frá Þorsteini at segja, at hánum batnaði, ok bjó hann skip sitt til Íslands, ok kom út næsta sumar eptir brúðkaupit í Reyðarfjörð, ok hafði selt austmönnum skipit, ok ætlaði til ráðahagsins við Helgu ok láta af förum. Ok er hann kom til Íslands, frètti hann alla þessa ráðabreytni; fór hann þá til fundar við föður sinn, ok lèt þó haldast skipsöluna eigi at síðr. Þorsteinn lèt lítt á sèr finna um þetta mál, en keypti sèr skip um vetrinn, er uppi stóð í Bolungarhöfn [2], ok bjó þat at öllu. Brœðr hans ætluðu með hánum utan, ok urðu eigi búnir svá skjótt, sem hann, því at þeir fóru at fjárheimtingum sínum um hèraðit. Austmenn vesuðust illa, er þeirra þyrfti at bíða, brœðra Þorsteins, ef byrr kæmi á. Þorsteinn mælti þá: „Ek man ríða frá skipi váru, ok hitta þá ok biðja þá, at þeir flýti sèr, en þèr skulut bíða mín hit skemmsta sjau nœtr.” Þorsteinn reið utan eptir Öxarfirði ok í Bolungarhöfn [3], ok upp á Möðrudalsheiði ok ofan til Vápnafjarðar, ok svá austr yfir Smjörvatnsheiði [4] ok svá yfir Jökulsá at brú ok svá yfir Fljótsdalsheiði ok austr yfir Lagarfljót ok upp með fljótinu,

1) Grani *158, 496.*
2) *saaledes alle Haandskrifterne.*
3) Buðlungahöfn *27, 562.*
4) Smjördalsheiði *158, 496, 562.*

unz hann kom í Atlavík snimma morgins. Þórir[1] var farinn í skóg ok húskarlar hans með hánum, ofan á Buðlungavöllu[2]. Einarr var heima ok eigi upp risinn, er Þorsteinn kom at durum. Kona var úti, er Ósk hèt; hón spurði, hverr hinn komni maðr væri. Þorsteinn segir: „Sigurðr heiti ek, ok á ek at gjalda Einari skuld, ok vil ek nú afhenda hánum; gakk þú inn ok vek Einar, ok bið hann út ganga." Þorsteinn hafði spjót í hendi ok ullhött á höfði. Konan vakti Einar; hann spurði, hverr kominn væri. Hón sagði hann nefndist Sigurðr. Einarr stóð þá upp ok kippti skóm á fœtr sèr ok tók skikkju yfir sik, ok gekk út síðan. Ok er hann kom út, kenndi Einarr, at þar var kominn Þorsteinn, ok varð Einarr nökkut fár við. Þorsteinn mælti: „Því em ek hèr kominn, at ek vil vita, hverju þú vilt bœta mèr, er þú gabbaðir skyrbjúg minn í hafi, ok hlótt at mèr með hásetum þínum, ok man ek vera alllítilþægr at." Einarr mælti: „Heimtu fyrst at öllum, er hlógu at þèr, ok man ek bœta þèr, ef allir bœta aðrir." Þorsteinn segir: „Ek em eigi svá fèþurfi, at ek nenna alla at hitta, en ek vil, at þú bœtir fyrir þik." Einarr kvazt eigi bœta mundu, ok sneri hann undan til svefnskemmunnar. Þorsteinn bað hann bíða, ok hrapa eigi svá skjótt til rekkjunnar Helgu. Einarr gaf engan gaum at því, sem hann mælti. Síðan lagði Þorsteinn á Einar með spjótinu ok í gegnum hann; Einarr fèll dauðr inn í skemmuna. Þorsteinn bað griðkonuna at greiða ferð Einars. Þorsteinn ríðr þá hina sömu leið aptr, er hann reið fram; hann reið vestr yfir háls til sels Þorbjarnar, er stóð á milli Melrakkaslèttu ok Ormsár. Hann spurði Þorbjörn, ef brœðr hans hefði þar komit; en Þorbjörn kvað þat eigi vera. Þorsteinn segir hánum tíðendin,

1) Þorfinnr *27, 144, 156, 158. 496.*
2) Bulungarvöll *27*; Bulungarvöllu *156, 158, 496.*

ok bað hann segja brœðrum sínum, at þeir flýtti sèr til skips. Reið Þorsteinn þá til skips. — Griðkonan gördi Þóri[1] orð, ok lèt segja hánum víg Einars sonar síns, ok brá Þórir[1] skjótt við, ok fór norðr til Vápnafjarðar með tvá húskarla sína, ok fór á skipi yfir fljót ok til Hofs. Segir hann þeim Hofsmönnum víg Einars. Þorgils kvað sèr eigi vel hafa hug um sagt, þegar er Einarr fèkk Helgu. Þeir báðu hann eptir ríða; hann lèt taka hesta sína. Hrani[2] frýði hánum áðr hugar, ef hann seinkaði ferðinni. Þórir[1] hvarf aptr, ok görði þat at ráði Þorgils, en húskarlar hans fóru með Þorgilsi ok váru þeir sjau saman, ok fóru síðan leið sína.

Brœðr Þorsteins riðu til sels Þorbjarnar annan morgin eptir, er Þorsteinn hafði þar riðit; þeir höfðu þar dagverð, en lögðust síðan niðr til svefns. Þorbjörn latti þá þessa mjök, því at hann sagði þeim víg Einars, ok orðsending Þorsteins; en Þorbjörn var vinr hvárratveggja. Litlu síðar kom Þorgils ok þeir sjau saman. Þorbjörn sagði þeim brœðrum, at þeir Þorgils váru þar komnir, ok vakti þá; hvergi máttu þeir undan komast. Þorbjörn rèð þeim, at þeir grœfi þar djúpa gröf í selinu fyrir durunum, en ek mān standa í durunum, ok svá görðu þeir. Þeir Þorgils koma þá at selinu; þóttust þeir vita, at þeir brœðr myndi þar inni, er hrossin váru þar mœdd ok nýkomin undan klyfjum. „Veit ek," segir Þorgils, „at þeir eru hèr." Þorbjörn svarar: „Þú ert manna glöggvastr, en þó eru þeir brœðr eigi hèr, sem þú segir, en ek lèt fara eptir viðum hross mín, ok höfum nýtekit af þeim klyfjarnar; eru þau nýkomin frá vetrhúsum, en áðr gengu þau af rekaströndum til skálagerðar

---

1) *saaledes alle Haandskrifterne.*
2) Grani *158, 496.*

í Sveinungsvík, ok á ek hrossin." Þorgils kvazt eigi þessu trúa mundu, „ok far þú ór durunum, ok viljum vèr rannsaka selit." Þorbjörn kvazt þat eigi göra mundu, „síðan þèr trúit eigi minni tilsögn." Hrani[1] mælti: „Drepum hann þá, ef hann vill eigi fara ór durunum." Þorgils svarar: „Þá þykkir föður mínum illa." Þá bauð Þorkell fleytir[2] at fara á bak húsunum ok hlaupa af veggnum ofan milli Þorbjarnar ok duranna, ok bera hann svá frá durunum ofan fyrir brekkuna. Þorgils bað hann svá göra. Síðan breytti Þorkell svá; Þorbjörn barst með þessarri atferð frá selsdurunum; síðan bundu þeir hann. Eptir þat gengu þeir at durunum, ok möttust þeir um, hverr þeirra skyldi fyrstr inn ganga. En er Þorgils fann þetta, mælti hann: „Eigi verðr oss nú hugmannliga, er vèr þorum eigi inn at ganga." Þorgils hleypr þá inn. Þorbjörn aptraði hánum, ok sagðist letja hann inn at ganga; en hann gaf engan gaum at orðum hans. Hann hafði skjöldinn yfir höfði sèr, ok snarar þá inn, ok hljóp í gröfina, ok drápu þeir bræðr hann þar í gröfinni. Síðan rufu förunautar Þorgils selit, ok sóttu þá bræðr um stundar sakir. Hrani[1] gullhöttr lá þá á selsveggnum ok kögglaði þann veg inn. Þá var hann lagðr spjóti í höndina. Þeir bræðr vörðust bæði vel ok drengiliga, en fèllu báðir þar at síðustu með góðan orðstír. Þar fèllu ok báðir húskarlar Þóris[3] ok hinn þriði maðr, Þorgils Þorsteinsson, er þá var þrítigr at aldri. Þorbjörn var leystr síðan eptir fundinn; hann færði alla vöru þeirra bræðra í Bolungarhöfn[4] til skips, og sagði þar Þorsteini tíðendin. Þorsteinn kvað Þorbjörn þetta vel gört hafa, ok skildu með mikilli vináttu.

---

1) Grani *158, 496.*

2) flettir *158, 496.*

3) *saaledes alle Haandskrifterne.*

4) Buðlungarhöfn *144, 27*; Buðlungarvík *156.*

Þorsteinn fór utan um sumarit, ok var á braut fimm vetr; kom hann sèr vel við höfðingja, ok þótti hinn röskvasti maðr. Hrani [1] gullhöttr kom heim til Hofs, ok sagði Þorsteini hvíta, at synir Þorfinns tveir væri fallnir ok húskarlar Þóris [2] tveir. Þorsteinn spurði hann: „En hvar er Þorgils sonr minn?" Hrani [1] svarar: „Hann er ok fallinn." Þorsteinn mælti: „Fjándliga [3] segir þú frá tíðendum; illt hefir jafnan af þèr hlotizt ok þínum ráðum." Þetta þóttu mönnum mikil tíðendi, þá er spurðust. Um sumarit eptir váru mál til búin á hendr Þorsteini Þorfinnssyni, ok varð hann sekr um víg Einars. Broddhelgi var þá þrèvetr, er faðir hans var drepinn, ok var þá þegar efniligr maðr at jöfnum aldri. Þorsteinn Þorfinnsson fór til Íslands at fimm vetrum liðnum, ok kom skipi vínu í Miðfjörð; hann reið þegar norðr til Hofs við annan [4] mann. Broddhelgi var þá átta vetra gamall, ok lèk sèr á hlaði úti, ok bauð þeim þar at vera. Þorsteinn spurði, hví hann laðaði gesti. Hann kvazt þar allt eiga með afa sínum. Þeir Þorsteinn Þorfinnsson gengu inn eptir þat. Þorsteinn hvíti kenndi farmannadaun, ok spurði, hverir komnir væri. Þorsteinn Þorfinnsson segir hit sanna. Þorsteinn hvíti mælti: „Hvárt þótti þèr of lítil mín skapraun, ef þú sóttir mik eigi heim blindan karl ok gamlan." Þorsteinn Þorfinnsson svarar: „Eigi gekk mèr þat til, heldr hitt, at ek vil bjóða þèr sjálfdœmi fyrir Þorgils son þinn, ok hefi ek ærit góz at bœta hann, svá at eigi hafi annarr maðr dýrri verit." Þorsteinn hvíti kvazt eigi vilja bera Þorgils son sinn í sjóði. Þorsteinn Þorfinnsson, er kallaðr var hinn fagri, sprettr upp, ok leggr höfuð sitt í

---

1) Grani *158, 496.*

2) *saaledes alle Haandskrifterne.*

3) herfliga *562, 158, 496.*

4) fimmta *562, 158.*

knè Þorsteini hvíta, nafna sínum. Þorsteinn hvíti svarar þá: „Eigi vil ek láta höfuð þitt af hálsi slá; munu þar eyru sœmst, er uxu, en þá göri ek sætt okkar á millum, at þú skalt fara hingat til Hofs til umsýslu, með allt þitt, ok ver hèr meðan ek vil; en þú sel skip þitt." Þessarri sætt játar Þorsteinn fagri, ok er þeir kumpánar komu út, lèk sveinninn Helgi Þorgilsson sèr at gullreknu spjóti, er Þorsteinn fagri hafði sett hjá durunum, þá er hann gekk inn. Þorsteinn fagri mælti við Helga: „Viltu þiggja af mèr spjótið?" Helgi rèzt þá um við Þorstein hvíta, fóstra sinn, hvárt hann skyldi þiggja spjótið at Þorsteini fagra. Þorsteinn hvíti bað hann þiggja víst, ok launa sem bezt. Þorsteinn fagri var eina nátt á Hofi í þat sinn. Þorsteinn fagri fór þá til skips síns, ok seldi þat; síðan fœrði hann sik til Hofs í Vápnafjörð ok allt sitt. Hann fœrði mjök fram kvikfè Þorsteins hvíta, nafna síns. En er hann hafði þar verit nökkura stund, þá vildi Þorsteinn hvíti, at Þorsteinn fagri bæði Helgu Krakadóttur, ok svá görði hann. Þorsteinn hvíti var með hánum í ferð, ok gengu þau mál vel fram, ok þótti Kraka þetta gört eptir sínu skaplyndi. Fór Helga þá til Hofs með Þorsteini fagra, því at Þorsteinn hvíti vildi brúðkaupit inni hafa, því hann þóttist hrumr til at sœkja brúðkaupit annars staðar; ok af því var svá gört. Boðit fór vel fram; váru samferðir þeirra góðar. Átta vetr var Þorsteinn fagri á Hofi með nafna sínum, ok var hánum í sonar stað í allri umsýslu; ok þá svá var komit tímum, mælti Þorsteinn hvíti til nafna síns: „Vel hefir þú gefizt mèr, ok ertu röskr maðr ok drengr góðr um alla hluti ok vel at þèr búinn. Nú vil ek, at þú bregðir þessu ráði, ok svá föður þíns ok Kraka mágs þíns, ok ráðist allir til utanferðar með allt þat, er þèr eigit, því at ek ætla Helga frænda mínum görast mjök þungt til þín,

en hann er nú átján vetra gamall, en þat er líkast, at ek verða maðr eigi langlífr hèðan af, en ek vilda, at vit skildimst vel, en Helgi frændi minn man verða ofsamaðr mikill, ok engi jafnaðarmaðr. Nú haf þú ráð mitt um þetta, ok ver eigi lengr hèr, enn ek legg til." Þorsteinn fagri kvað svá vera skyldu, ok keypti tvau skip ok fór utan með þau, ok allt sitt skuldalið. Þorfinnr faðir hans fór ok utan ok Kraki mágr hans. Þeir komu norðarlega við Noreg, ok fóru um sumarit eptir norðr á Hálogaland, ok ílendust þar með öllu liði sínu. Bjó Þorsteinn fagri þar, meðan hann lifði, ok þótti hinn vaskasti maðr.

Helgi óx upp með Þorsteini hvíta, fóstra sínum; hann görðist mikill maðr ok sterkr, bráðgörr, vænn ok stórmannligr, ok eigi máligr í barnœsku, údœll ok úvæginn þegar á unga aldri; hann var hugkvæmr ok margbreytinn. Þat var einn dag at Hofi, er naut váru á stöðli, at þar var griðungr einn með nautunum, mikill ok ógrligr. Annarr griðungr var heima fyrir, mikill ok stórr, er þeir frændr áttu. Helgi var úti staddr, ok sá at griðungarnir gengust at ok stönguðust, ok varð heima-griðungrinn vanhluta fyrir búigriðunginum[1]. En er Helgi sá þat, gengr hann inn ok sœkir mannbrodda stóra, ok bindr þá framan í enni á heima-griðunginum. Síðan taka þeir til at stangast, sem áðr, allt þar til er heima-griðungrinn stangar hinn til dauðs; höfðu mannbroddarnir gengit á hol. Þótti flestum þetta bellibragð[2] vera, er Helgi hafði gört; fèkk hann af þessu þat viðrnefni, at hann var kallaðr Broddhelgi, en þat þótti þá mönnum miklu heillavænligra, at hafa tvau nöfn. Var þat átrúnaðr manna, at þeir menn myndi lengr lifa, sem tvau nöfn hefði. Skjótt var þat auðsèt á Helga, at hann myndi verða höfðingi mikill,

1) *saaledes alle Haandskrifterne.*
2) hellibragð *alle Haandskrifterne, undtagen 144.*

ok engi jafnaðarmaðr. Einn vetr lifði Þorsteinn hvíti, síðan þeir Þorsteinn fagri skildu, ok þótti hann verit hafa hit mesta mikilmenni. Geitir í Krossavík átti Hallkötlu dóttur Þiðranda hins gamla Ketilssonar þryms, sonar Geitis ok Hallkötlu. Með þeim Geiti ok Broddhelga var vinátta mikil í fyrstu, en minnkaðist svá sem á leið, ok verðr fullr fjandskapr, sem segir í Vápnfirðingasögu, ok lýkr hèr sögu Þorsteins hins hvíta.

Þáttr af Þorsteini stangarhögg.

Maðr hèt Þorsteinn, er bjó í Sunnudal, gamall maðr ok sjónlítill; hann hafði verit rauðavíkingr[1] í æsku sinni; hann var eigi dældarmaðr, þótt hann væri gamall. Son átti hann sèr einn, er Þorsteinn er nefndr; hann var mikill maðr, öflugr ok vel stilltr, ok vann svá fyrir búi föður síns, at eigi mundi þriggja manna annarra verk haldkvæmara. Þorsteinn var heldr fèlítill maðr, en vel margt átti hann vápna; þeir áttu ok stóðhross feðgar, ok var þeim þat helzt til fjár, at þeir seldu undan hestana, því at engir brugðust at reið nè hug.

Þórðr er maðr nefndr, hann var húskarl Bjarna frá Hofi; hann varðveitti reiðhesta Bjarna, því at hann var kallaðr hrossamaðr. Þórðr var újafnaðarmaðr mikill; lèt hann ok marga þess kenna, er hann var ríkismanns húskarl, en eigi var hann sjálfr at meira verðr, ok eigi varð hann at vinsælli. Þeir menn váru enn á vist með Bjarna, er annarr hèt Þórhallr, en annarr Þorvaldr, ok váru uppaustrarmenn miklir um allt, þat er þeir heyrðu í hèraði. Þeir Þorsteinn ok Þórðr mæltu til hestaats ungum hestum, ok er þeir öttu, þá vildi hestr Þórðar verr bítast. Þórðr lýstr nú á skoltinn hesti Þorsteins, er hánum þótti sinn hestr verr hafa, mikit högg, en Þorsteinn sá þat, ok lýstr á móti hest Þórðar heldr meira högg, ok rann nú hestrinn

[1]) víkingr *552, 36, 27; de övrige* randavíkingr.

Þórðar, ok œptu menn þá með kappi. Þá lýstr Þórðr Þorstein með hestastafnum ok kom á brúnina, ok hljóp hón ofan fyrir augat. Þá risti Þorsteinn af skyrtublaði sínu, bindr upp brúnina, ok lætr sem ekki hafi at orðit, ok biðr, at menn leyni þessu föður hans; ok fèll þetta þar nú niðr. Þeir Þorvaldr ok Þórhallr höfðu þetta fyrir kalsi, ok kölluðu hann Þorstein stangarhögg.

Litlu fyrir jól um vetrinn risu konur snimma til verks í Sunnudal; þá stóð Þorsteinn ok upp ok bar inn hey, ok lagðist síðan niðr í bekk. Nú kemr Þórarinn karl innar, faðir hans, ok spurði, hverr þar lægi. Þorsteinn sagði til sín. „Hví ertu svá snimma á fótum sonr?" sagði Þórarinn karl. Þorsteinn svarar: „Við fá þykkir mèr at meta, þat sem hèr er at vinna," sagði Þorsteinn. „Er þèr eigi illt í höfuðbeinunum, sonr?" kvað Þórarinn karl. „Eigi kenni ek þess," segir Þorsteinn. „Hvat segir þú mèr, sonr, af hestaþinginu því í fyrra sumar; vartu eigi lostinn í svima, frændi, sem hundr?" „Engi þykkir mèr virðing í vera," sagði Þorsteinn, „at kalla þat heldr högg, enn atburð." Þórarinn mælti: „Eigi mundi mik þess vara, at ek mynda ragan son eiga." „Mæl þú nú þat eitt um, faðir," sagði Þorsteinn, „er þèr þykkir eigi of mælt síðar." „Eigi man ek hèr svá mikit um mæla," sagði Þórarinn, „sem mèr er at skapi." Nú reis Þorsteinn upp, ok tók vápn sín, ok gekk síðan heiman, ok fór, unz er hann kom til hrossahúss, þess er Þórðr gætti hesta Bjarna, ok var hann þar fyrir. Þá hittir Þorsteinn Þórð, ok mælti til hans: „Vita vilda ek þat, Þórðr minn, hvárt þat varð af þèr váðaverk, er ek fèkk af þèr högg í fyrra sumar á hestaþingi, eða hefir þat at vilja þínum orðit?" [1] Þórðr svarar: „Ef þú átt tvá hvoptana,

[1]) *her tilföie 144, 156:* mantu þá vilja yfir, *med en Lacune foran* mantu, *hvor omtrent to Ord kunde staae. 496 har:* eigi mantu þá vilja yfir, *uden nogen Lacune.*

þá bregð þú tungunni sitt sinn í hvorn, ok kalla í öðrum váðaverk, ef þú vilt, en í öðrum kalla þú alvöru; ok eru þar nú bœtrnar, þær er þú mant af mèr fá." „Bústu þá svá við," sagði Þorsteinn, „at vera má, at ek heimta þær eigi optar." Síðan hleypr Þorsteinn at hánum ok höggr hann banahögg; gekk síðan til húss at Hofi, ok hittir konu eina úti, ok mælti við hana: „Seg þú Bjarna, at naut hafi stangat Þórð hestamann hans, ok man hann bíða hans þar, til þess er hann kemr hjá hrossahúsinu." „Far þú heim, maðr," sagði hón, „en ek man segja, þá er mèr sýnist." Nú ferr Þorsteinn heim, en konan ferr til verks síns. Bjarni reis upp um morgininn, ok er hann var undir borð kominn, þá spurði Bjarni, hvar Þórðr væri, ok svöruðu menn, hann myndi til hrossa farinn." „Heim hugða ek hann þó mundu kominn," kvað Bjarni, „ef hann væri heill." Þá tók kona til orða, sú er Þorsteinn hafði hitta: „Satt er þat, er oss er opt sagt konum, at þar er lítið til vits at taka, er vèr erum konur. Hèr kom Þorsteinn stangarhögg í morgin; kvað naut hafa stangat Þórð, svá at hann myndi eigi sjálfbjargi vera, en ek nennta eigi þá at vekja þik, ok þá hvarf mèr ór hug síðan." Bjarni stè þá undan borði, gekk til hrossahússins ok fann þar Þórð veginn, ok var hann síðan jarðaðr. Bjarni býr nú mál til, ok görir Þorstein sekan um vígit; en Þorsteinn sat heima í Sunnudal ok vann fyrir föður sínum, ok lèt Bjarni þó kyrrt vera.

Um haustit sátu menn við sviðuelda at Hofi, en Bjarni lá úti á eldahússveggnum, ok hlýddi þaðan til tals manna. Nú taka þeir brœðr til orða, Þórhallr ok Þorvaldr: „Eigi

---

562 *har:* eigi mantu þess vilja dylja, *og 36:* mantu þa vilja þat bœta, *ligeledes uden nogen Lacune. De to först anförte Haandskrifters Lacune synes at tyde paa, at der har været et ulæseligt Sted i den oprindelige Membran, hvorimod de övrige Haandskrifter, som ellers ikke udelade dette Sted, synes kun at frembyde nyere Tilsætninger.*

varði oss þess, þegar vèr tókum vist með Vígabjarna, at vèr myndim svíða hèr dilkahöfuð, en Þorsteinn skógarmaðr hans skyldi svíða geldingahöfuð; væri eigi verr at hafa meir vægt frændum sínum í Böðvarsdal, ok sæti nú eigi skógarmaðrinn jafnhátt hánum í Sunnudal, en ‚flestir verða forlagðir, ef fyrir sárunum verða', ok eigi vitu vèr, nær hann vill þenna flekk má af virðingu sinni." Maðr einn svaraði: „Slíkt er verr mælt, enn þagat, ok líkligt, at ykkr hafi tröll togat tungu ór höfði, ok ætlum vèr, at hann nenni eigi at taka björg frá föður hans sjónlausum ok annarri úmegð þeirri, sem í Sunnudal er, en kynligt þykkir mèr, ef þit svíðit opt lambahöfuðin hèr, eða hrósit því, hvat í Böðvarsdal var títt." Nú fara menn til borða, ok síðan til svefns, ok fann ekki á Bjarna, hvat talat hafði verit. Um morgininn vakti Bjarni þá Þórhall ok Þorvald, ok bað þá ríða í Sunnudal, ok færa sèr höfuð Þorsteins við bolinn skilit at dagmálum, „ok þykkja mèr þit líkligastir til at færa flekk af virðingu minni, ef ek hefi eigi þrek til sjálfr." Nú þykkjast þeir víst of mælt hafa, ok fara þeir nú þó, unz þeir koma til Sunnudals. Þorsteinn stóð í durum ok hvatti sax; ok er þeir komu þar, þá spurði hann, hvert þeir ætluðu; en þeir sögðust hrossa leita skyldu, en Þorsteinn kvað þeirra myndi skammt at leita, „er hèr eru við garð." „Eigi er víst," segja þeir, „at vit finnim hrossin, ef þú vísar oss eigi görr til." Þorsteinn gengr þá út; ok er þeir koma í garðinn ofan, þá færir Þorvaldr upp öxina, ok hleypr at hánum. Þorsteinn stakk við hánum hendi sinni, svá at hann fèll fyrir. Þorsteinn lagði saxinu í gegnum hann. Þá vildi Þórhallr veita hánum tilræði, ok hafði hann slíka för, sem Þorvaldr. Þá bindr Þorsteinn á bak báða þá, ok lætr upp taumana á háls hestunum, ok vísar á leið öllu saman, ok ganga hestarnir nú heim til Hofs. Húskarlar

váru úti at Hofi, ok gengu inn ok sögðu Bjarna, at þeir Þorvaldr váru heim komnir, ok sögðu þá eigi erendislaust farit hafa. Gengr nú Bjarni út, ok sèr þegar, hvernig um er búit, ok hefir eigi orð um fleiri; lætr nú jarða þá, ok er nú kyrrt allt, unz jól líða. Þá tekr Rannveig til orða einn aptan, er þau komu í sæng sína Bjarni ok hón: „Hvat ætlar þú at nú sè tíðast talat í hèraðinu?" kvað hón. „Eigi veit ek," segir Bjarni; „margir þykkja mèr úmerkir í sínum orðum," segir hann. „Þat er nú tíðast rætt, at menn þykkjast eigi vita, hvat Þorsteinn stangarhögg man þess göra, er þèr man þurfa þykkja at hefna; hefir hann nú vegit húskarla þína þrjá, ok þykkir þingmönnum þínum eigi vænt til halds, þar sem þú ert, ef þessa er úhefnt, ok eru þèr mjök mislagðar hendr í knè." Bjarni svarar: „Nú kemr hèr at því, sem mælt er, at ‚engi lætr sèr annars víti at varnaði verða', en hlýða man ek þèr, hvat er þú mælir; hefir Þorsteinn ok fá saklausa drepit." Hætta þau þessu tali, ok sofa af nóttina, Um morgininn vaknar Rannveig, er Bjarni tók ofan skjöld sinn, ok spurði hón, hvert hann skyldi. Hann svarar: „Nú skal skipt virðingu með okkr Þorsteini í Sunnudal," segir hann. „Hversu fjölmennr skaltu fara?" segir hón. „Eigi man ek draga fjölmenni at Þorsteini," segir hann, „ok man ek einn fara." „Görðu eigi þat," segir hón, „at hætta þèr einn undir vápn heljarmannsins." Bjarni mælti: „Man þèr nú eigi verða þeirra kvenna dœmi, er þat gráta á annarri stundu, er eggja á annarri; ek þoli opt lengi frýjuorð, bæði af þèr ok öðrum, en þá stoðar ok eigi at letja mik, þá er ek vil fara." Bjarni ferr nú í Sunnudal, ok stendr Þorsteinn í durum, ok köstuðust þeir á nökkurum orðum. Bjarni mælti: „Þú skalt til einvígis ganga við mik í dag, Þorsteinn, á hól þenna, er hèr er í túni." „Allt er mèr til þess vant," segir Þorsteinn, „at berjast við

þik; en ek skal þegar utan, er skip ganga, því at ek kenni drengskap þinn, at þú mant fá föður mínum forverk, ef ek ferr frá." „Eigi stoðar nú undan at mælast," segir Bjarni. „Leyfa mantu mèr þá, at ek finna föður minn áðr," segir Þorsteinn. „At vísu," segir Bjarni. Þorsteinn gekk inn, ok sagði föður sínum, at Bjarni var þar kominn, ok bauð hánum til einvígis. Þórarinn karl svaraði: „Ván má hverr maðr þess vita, ef hann á við sèr ríkara mann, ok siti samhèraðs hánum, ok hafi þó gört hánum nökkura úsœmd, at hann man eigi mörgum skyrtunum slíta, ok kann ek því eigi at sýta þik, at mèr þykkir þú mikit hafa tilgört; tak nú vápn þín, ok ver þik sem sköruligast, því at þar mundi verit hafa minnar æfi, at eigi munda ek bograt hafa fyrir slíkum, sem Bjarni er; er Bjarni þó hinn mesti kappi, þykkir mèr ok betra at missa þín, enn eiga ragan son." Nú gengr Þorsteinn út, ok fara þeir síðan út á hólinn, ok taka til at berjast með harðfengi, ok hjuggust mjök hlífar fyrir hvárumtveggja; ok er þeir höfðu mjök lengi barist, mælti Bjarni til Þorsteins: „Þyrstir mik nú, því at ek em úvanari erfiðinu, enn þú." „Gakk þá til lœkjarins," sagði Þorsteinn, „ok drekk." Bjarni görði svá, ok lagði niðr sverðit hjá sèr. Þorsteinn tók þat upp, leit á ok mælti: „Eigi mundir þú þetta sverð hafa í Böðvarsdal." Bjarni svaraði engu. Ganga þeir enn upp á hólinn, ok berjast um stundar sakir, ok þykkir Bjarna maðrinn vígkœnn ok fastari fyrir vera, enn hann hugði. „Margt hendir mik nú í dag," segir Bjarni, „lausir eru nú skúþvengir mínir." „Bind þú þá," kvað Þorsteinn. Nú lýtr Bjarni niðr, en Þorsteinn gekk inn, ok hefir út skjöldu tvá ok sverð eitt; gengr nú á hólinn til Bjarna, ok mælti við hann: „Hèr er skjöldr ok sverð, er faðir minn sendir þèr, ok man þetta eigi sljófgast meir í höggunum, enn þat sem þú hefir áðr; nenni ek ok eigi at

standa hlífarlauss lengr undir höggum þínum, en gjarna vilda ek nú hætta þessum leik, því at ek em hræddr, at meira man mega gæfa þín, enn úgipta mín, ok er hverr frekr til fjörsins, ef hann má nökkuru um ráða." „Eigi man nú stoða at beiðast undan," segir Bjarni, „berjast skal enn." „Eigi man ek fyrr höggva," segir Þorsteinn. Þá höggr Bjarni allan skjöldinn af Þorsteini; en þá hjó Þorsteinn skjöldinn af Bjarna. „Stórt er nú höggvit," kvað Bjarni. Þorsteinn svaraði: „Eigi hjóttu smærra högg." Bjarni mælti: „Betr bítr þèr nú sama vápnit, er þú hefir áðr í dag haft." Þorsteinn mælti: „Spara munda ek við mik úhapp, ef at ek mætta svá göra, ok berjumst ek hræddr við þik; vilda ek enn allt á þínu valdi vera láta." Þá átti Bjarni enn at höggva, ok váru nú báðir orðnir hlífarlausir. Bjarni mælti þá: „Þat man illt kaup at taka glœp við miklu happi; ætla ek mèr fullgoldit fyrir þrjá húskarla mína þik einn, ef þú vilt mèr trúr vera." Þorsteinn svarar: „Orðit hafa mèr svá fœri í dag á þèr, at ek mætta svíkja þik, ef úgæfa mín gengi ríkara, enn lukka þín, ok man ek eigi svíkja þik," sagði Þorsteinn. „Sè ek, at þú ert afbragðsmaðr," segir Bjarni; „lofa mantu mèr at ek ganga inn til föður þíns," segir hann, „ok segja hánum slíkt sem ek vil." „Gakk sem þú vilt fyrir mínum sökum," kvað Þorsteinn, „ok far þó varliga." Þá gekk Bjarni inn at lokhvílu þeirri, er Þórarinn karl lá í. Þórarinn spurði, hverr þar fœri, en Bjarni sagði til sín. „Hvat segir þú tíðenda, Bjarni minn?" kvað Þórarinn. „Víg Þorsteins sonar þíns," kvað Bjarni. „Varðist hann nökkut?" kvað Þórarinn. „Engan mann ætla ek snarpara verit hafa í vápnaskiptum, enn Þorstein son þinn." „Ekki er kynligt at því," kvað karl, „at þungt veitti við þik í Böðvarsdal, er þú bart nú af syni mínum." Þá mælti Bjarni: „Ek vil bjóða þèr til Hofs, ok

skaltu sitja þar í öðru öndvegi meðan þú lifir, ok man ek vera þèr í sonar stað." „Svá er mèr farit," kvað karl, „sem þeim, er ekki eigu undir sèr, ok verðr opt heitum heimskr maðr feginn, en svá eru heit yðar höfðingja, þá er þèr vilit fróa manninn eptir slíka atburði, at þat er mánaðarró, en þá eru vèr virðir eptir þat, sem aðrir framfœrslumenn, ok firnast við þat seint várir harmar; en sá maðr, er handsöl tekr af slíkum manni, sem þú ert, má þó vel una sínum hlut, hvat sem at dœma er; man ek ok þessi handsöl taka af þèr, ok gakk þú nú hingat til mín í rekkjugólfit, ok verðr þú nær at ganga, því at karl skelfr nú allr á fótum fyrir elli sakir ok vanheilsu, en eigi trútt, at mèr hafi eigi í skap runnit sonar dauðinn." Bjarni gekk nú í rekkjugólfit, ok tók í hönd Þórarni karli. Hann fann þá, at hann þuklaði á saxi, ok vildi þá leggja at Bjarna; hann kippti hendinni ok mælti: „Allra karla armastr," sagði Bjarni; „nú man at makligleik fara með okkr; Þorsteinn sonr þinn lifir, ok skal hann fara heim með mèr til Hofs, en þèr skal fá þræla til forverks, ok skal þèr þó einskis vant, meðan þú lifir." Þorsteinn fór nú heim með Bjarna til Hofs, ok fylgdi hánum allt til dauðadags, ok þótti nær einskis manns maki vera at drengskap ok hreysti. Bjarni hèlt virðingu sinni, ok var hann því vinsælli ok betr stilltr, sem hann varð ellri, ok var allra manna þrautbeztr, ok görðist trúmaðr mikill hinn síðasta hluta æfi sinnar. Bjarni fór utan ok gekk suðr, ok andaðist í þeirri ferð; hann hvílir í borg þeirri, er Valerí heitir, ok er þat mikil borg, skammt hingat frá Rómaborg. Bjarni varð kynsæll maðr. Hans sonr var Skeggbroddi, er víða kemr við sögur, ok var hinn mesti afbragðsmaðr um sína daga. Dóttir Bjarna hèt Halla ok Guðríðr, er Kolbeinn lögsögumaðr átti. Yngvildr var ok dóttir Bjarna, er Þorsteinn Síðuhallsson átti, ok var þeirra

sonr Magnús, faðir Einars, föður Magnús byskups. Ámundi var ok sonr Þorsteins ok Yngvildar; hann átti Sigríði, dóttur Þorgríms blinda. Hallfríðr var ok dóttir Ámunda, [móðir Ámunda[1], föður Guðmundar, föður Magnús góða ok Þóru, er Þorvaldr Gissurarson átti, ok annarrar Þóru, móður Orms svínfellings. Guðrún var ok Ámunda dóttir, móðir Þórdísar, móður Helgu, móður Guðnýjar Eyvindsdóttur, móður þeirra Sturlusona, Þórðar ok Sighvats ok Snorra. Rannveig var ok Ámundadóttir, móðir Steins, föður Guðrúnar, móður Arnfríðar, er digri Helgi átti. Þórkatla var ok Ámundadóttir, móðir Arnbjargar, móður Finns prests ok Þorgeirs ok Þuríðar, ok hafa margir höfðingjar frá þeim komit; ok lýkr þar at segja frá Þorsteini stangarhögg.

---

1) *tilföiet.*

Brandkrossa þáttr.

Þar hefjum vèr upp Helganna sögu, er Ketill þrymr er, því at vèr vitum hann kynsælastan verit hafa þeirra manna, er í þessarri sögu er frá sagt; eru frá hánum komnir Síðumenn ok svá Krossvíkingar, svá ok þeir Droplaugarsynir. Þat viljum vèr ok segja, hversu Helgi Ásbjarnarson er kominn af Landnámsmönnum, er göfgastr maðr er í þessarri sögu at vitra manna virðingu.

Maðr hèt Hrafnkell, hann var Hrafnsson; hann kom út til Íslands síð landnámatíðar. ok var í Skriðudal; hann sofnaði þar ok dreymdi, at maðr kom at hánum, ok bað hann á braut verða, ok upp standa sem skjótast, með allt sitt. Hrafnkell vaknaði ok fór þegar í braut á sömu stundu, en því næst hljóp ofan fjallit allt, ok varð þar undir göltr ok graðungr, er Hrafnkell hafði átt; þat eitt hafði eptir orðit. En hann fór í Hrafnkelsdal, ok byggði allan dalinn sínum mönnum, nær tuttugu bœi, en hann bjó sjálfr á Steinrauðarstöðum. Hann görðist brátt höfðingi mikill, ríkr ok fjölmennr. Synir Hrafnkels váru þeir Ásbjörn ok Þórir. En er Hrafnkell andaðist, tóku synir hans arf eptir hann at jafnaði; hlaut Þórir bústað þann, er faðir hans hafði átt, en Ásbjörn byggði þann bœ[1], er kallaðr var at Lokhellum, en nú heitir at Hrafnkelsstöðum, ok sat hann þann bœ vel. Ásbjörn átti þá konu, er Hallbera hèt; hón var dóttir Hrollaugs, sonar Rögnvalds jarls af Mœri. Þau áttu

son, þann er Helgi var kallaðr. Helgi fœddist upp; fálátr var hann ok vel orðstilltr; lagðist mönnum rómr á, hversu hann görðist. Ásbjörn varð eigi gammall. Þá er hann andaðist, tók Helgi arf eptir hann, ok bjó nökkura vetr á Lokhellum. Eptir þat brá Helgi búi sínu, ok seldi Hrafnkeli Þórissyni, brœðrung sínum, en hann fór utan, ok var marga vetr í hernaði, bæði í Orkneyjum ok Noregi með frændum sínum. Helgi var ok nökkur sumur í víkingu, ok var hinn hraustasti maðr, en engi afreksmaðr at afli ok vígfimi. Eptir þat fór Helgi til Íslands, ok var bæði gott orðit til fjár ok virðingar. Spakbessi bauð Helga með sèr at vera, ok fór hann með hánum heim á Bessastaði. Á þeim sömu misserum kvángaðist Helgi, ok fèkk Oddlaugar, systur Bessa, ok tókust þar brátt góðar samfarir ok miklar ástir. Þá var Helgi staðfestulauss, ok var engi þá fúss at rísa upp af sínu landi fyrir Helga.

Maðr hèt Oddr[1], ok var kallaðr sindri; hann var auðigr at fè ok údœll við at eiga. Hann hafði valit sèr bústað við Lagarfljót, öðrum megin enn Bessastaðir eru, ok búit þann bœ vel. Oddr átti konu ok son, þann er Ósvífr hèt; var þat kallat, at hann fylgdi því nafni í skaplyndi. Hann var farmaðr ok barst á mikit, leikmaðr mikill, háðsamr ok hœlinn. Þat var einhverju sinni, at þeir rœddust við mágar, Bessi ok Helgi; spyrr Helgi, hvar hann sæi hánum bústað, eða hvert ráð hann legði á með hánum. Bessi gaf ok gott ráð, þat sem þeir efndu síðar. Þegar er ís lagði á vatnið, þá gekk Helgi á Oddsstaði[2], ok görði sèr kátt við Ósvífr; síðan tókust leikar upp milli Oddsstaða ok Bessastaða. Maðr er nefndr Útryggr, er vistarmaðr var á Oddsstöðum; hann tók at sœkja mjök Ósvífr at leikum, ok

1) *27 skriver overalt* Oddi.

2) *27 overalt* Oddastaði; *164 har to Steder* Oddastaði.

hœldist eptir, ok sagði hann meir vera hœlinn, enn harðleikinn; en Oddr vá síðan Útrygg. Helgi Ásbjarnarson tók við vígsmálinu. Þá leituðu menn um sættir, en engi var kostr annarr, enn Bessi görði einn um, ok varð sú sætt þeirra, at Bessi görði litla fjársekt, en görði Odd burt af bústað sínum ok ór hèraði. Oddi líkaði stórilla málalok, en þó urðu þau at vera, af því margir váru hánum unnandi úfararinnar. Helgi Ásbjarnarson leysti Oddsstaði aptur til sín, ok þó við mikinn úþokka Odds, en þó varð svá at vera, at Oddr varð í braut at fara, ok er ekki síðar frá hánum sagt í þessarri sögu, en þó hefir hann mikilmenni kallaðr verit. Helgi reisti bú á Oddsstöðum, ok ætlaði allt til á einum degi, ok þangat at fœra bú sitt hinn fyrsta fardag. En er Oddr bjó sína ferð í braut, þá lèt hann höggva graðung ok sjóða, en hinn fyrsta fardag, þá er Oddr var á braut búinn, lætr hann borð setja með endilöngum sætum, ok var þetta allt graðungsslátr á borð borit. Gekk þá Oddr þar at svá talandi: „Hèr er nú vandliga borð búit, ok svá sem hinum kærstum vinum mínum; þessa veizlu gef ek alla Frey, at hann láti eigi þann með minna harmi braut fara af Oddsstöðum, er í minn stað kemr, enn ek ferr nú." Eptir þat fór Oddr í braut með allt sitt.

Þessa rœðu segja sumir menn til um ætt Droplaugarsona, þeirrar er úkunnari er; en þótt sumum mönnum þykki hón efanlig, þá er þó gaman at heyra hana.

Maðr hèt Grímr, er bjó í Vápnafirði, í Vík hinni innri; hann var ungr maðr ok úkvángaðr ok vel auðigr at fè. Hann ól upp uxa þann, er brandkrossóttr var á lit, ok ágæta naut at vexti; hánum þótti hann betri, enn allt þat, er hann átti í kvikfè. Hann gekk í túnum á sumrum, ok drakk mjólk bæði vetr ok sumar. Þat bar við um sumarit, þá er uxinn var tíu vetra gamall, en taðan stóð úti um-

hverfis húsin í stórsæti, at uxinn hljóp út ok inn, ok kastaði sátunum ór stað; þá vildu menn taka hann ok gátu eigi, ok görði hann þá engan mun, ok þó var kominn fjöldi manna til, en hann hljóp á leið fram, ok allt um síðir í hina ytri Krossavík, ok þar á sjá út, ok synti allt út í haf, meðan menn máttu sjá. Grímr undi nú stórilla við skaða sinn, er hann hafði misst uxann. Hann átti bróður í Öxarfirði, þann er Þorsteinn hèt; hann var góðr bóndi, vitr maðr ok vinsæll, unnust þeir ok mikit brœðrnir. Nú váru Þorsteini orð send, at hann kæmi til fundar við bróður sinn, Grím, í Vík; ok er þeir fundust brœðr, taldi Þorsteinn um fyrir hánum, at hann kynni eigi svá illa skaða sínum þessum; segir enn margt í bœtr berast mundu, er fè var nóg, en eigi örvænt, at hann œli upp annan uxa eigi verra, enn þenna, en segir vera virðing mikla, at víkr þær báðar myndi síðan vera kenndar við uxa hans. Grímr var náliga sem við annat eyra gengi út, þat er Þorsteinn mælti. Þorsteinn var þar allan vetrinn til hugganar við bróður sinn, en þó görði Grím mjök úárligan; svaf hann lítið ok neytti lítt matar; ok er á leið misserit, leitaði hann eptir, ef Grími væri nökkut um utanferð; kvað við þat opt stríð manna stemmast, ok dofna hugann af þeim áhyggjum, er fyrir standa gleði manna ok gamni. Grímr kvazt fara vilja, ef Þorsteinn fœri með hánum, en hann kvazt þat gjarna göra vilja, ef Grímr væri fyrir þat nökkurs vildari, enn áðr. Þeir settu menn fyrir bú sín til varðveizlu, en þeir rèðust utan brœðr báðir í Unaósi, ok höfðu eigi mikit fè. Var þá vandi at hafa vararfeldi at varningi, ok svá höfðu þeir. Þeir urðu vel reiðfara, ok kom skip þat í Þrándheim, er þeir váru á brœðr. Þeir gerðu sèr tjald á landi, ok drifu allir menn síðan frá skipi, hverr til sinna heimkynna, en þeir brœðr sátu eptir tveir einir í tjaldi

sínu. Snimma einn morgin kom maðr til tjalds þeirra brœðra; sá maðr var mikill ok sterkligr. Þeir spurðu þann mann at nafni; hann sagðist Kárhöfði heita. Þá spurðu þeir hann, hvert hann skyldi fara, eða hvaðan hann væri; en hann kvazt heima eiga hjá bónda þeim, er Geitir hèt, ok sagðist hafa skyldu til handa hánum tuttugu ok fjóra vararfeldi, en kvað Geiti vellauðigan ok hinn bezta í skuldum. Þeir seldu hánum sem hann vildi feldi, ok mæltu mjöl fyrir; hann kastaði á öxl sjer feldunum, ok gekk braut síðan. Eptir þat kom sá maðr til þeirra, er Þórir hèt, innan ór Þrándheimi, ok bauð þeim til vistar; hann var góðr bóndi. Þeir þágu þat, ok fóru til Þóris; var þeim þar vel veitt vistin. Þeir spurðu Þóri bónda jafnan at Geiti, en hann lèzt engin deili á hánum vita. Þeir höfðu eigi lengi á vist verit, áðr enn þeir fýstust at fara heiman, ok vildu leita Geitis; Þórir latti þess, en þat kom fyrir ekki. Þeir fóru upp eptir dölum, ok spurðu jafnan at Geiti, en engi kunni þeim neitt af hánum at segja. Þá komu þeir um síðir til karls í afdal nökkurn; spurðu hann at Geiti, en hann kvazt eigi kenna hann. Þá spurði Þorsteinn, ef hann vissi nökkur örnefni þau, er kennd væri við Geiti. Hann kvað heita Geitishamra, ok segir þeim til þeirra. Fara þeir síðan þangat eptir um daginn; þeir koma þar at hellisdurum, þar brann eldr í hellinum; við eldinn sat maðr, kenndu þeir þar Kárhöfða, kumpán sinn. Hann spratt upp þegar, ok fagnaði þeim vel; þeir settust niðr við eldinn ok lituðust um; þeir þóttust sjá þar Brandkrossa, uxa Gríms, heilan standa öðrum megin út undir berginu. Kárhöfði tók við klæðum þeirra, ok varðveitti, ok er hann kom aptr, þá bauð hann þeim í stofu at fara, ok er þeir komu þar, þá sátu menn á báða bekki, ok kenndu þeir á þeim feldi sína. Maðr sat í öndvegi í rauðum feldi, mikill ok tiguligr; sá

maðr kvaddi þá fyrri, ok bauð þeim þar at vera svá lengi sem þeir vildi, ok setti þá hit næsta sèr, ok var þar gott vistafang ok góðr drykkr. Konur tvær váru innar frá Geiti, ok báðar fríðar, ok sat sú hánum nær, er ellri var, ok var kona hans, en dóttir hans hin yngri. Þar váru þeir skamma stund, áðr Grímr úgladdist. Þat fann Geitir brátt ok mælti við Grím um einn dag: „Ek hefir sakir gört við þik, Grímr," segir hann, „ek senda Kárhöfða þræl minn eptir uxa þínum, Brandkrossa, er bezt naut var á öllu Íslandi, en þar er þú þóttist sjá hann uxa þinn hinn fyrsta aptan, þá var þat belgr hans, fullr af mjölvi, ok ætla ek þèr þat í uxaverðit; mèr hefir ok sýnzt, sem þú hafir augum litið til Droplaugar, dóttur minnar, en ek man gipta hana þèr, ef þú vilt hana flytja til Íslands með þèr, með miklum fjárhlut, er henni skal heiman fylgja; hón er velborin í móðurætt, ok þó eigi smáborin í föðurætt; var móðir mín vel mönnuð, en föður átta ek heldr stórfengan." Grímr tók þessu máli vel, ok váru síðan görvar samfarir þeirra Gríms ok Droplaugar, var þar hin sköruligsta veizla, ok hvíldu þau í einni hvílu þrjú, allan vetrinn, Grímr, Droplaug ok Þorsteinn, í einum afhelli, ok tókust með þeim góðar ástir, Grími ok Droplaugu; undi hann þá vel sínu ráði. En er váraði, þá spurði Geitir Grím, hvat hann vildi ráða sinna, en hann kvazt til Íslands vilja sem lífit at lifa. Geitir bað þá brœðr kaupa sèr skip ok búa, en hann kvað þau Grím eigi skyldu fè skorta, ok segir Kárhöfða allt mundu til skips fœra, þat er þau áttu þar í fjárhlutum ok varningi.

Þeir brœðr görðu eptir því, sem Geitir lagði ráð til, ok bjuggust til brautferðar; mæltust þeir mágar vel fyrir; at skilnaði bað Geitir Grím at hafa ráð fyrir þeim hjónum báðum, ok segir þá vel hlýða mundu. En er þeir brœðr váru mjök búnir til skips ok hafs, þá kom Kárhöfði ofan

af landi, ok hafði belg Brandkrossa fullan af mjölvi á baki sèr ok gekk á skip út, ok lagði þar niðr hógliga, sem þeir vildu at væri; annat sinn gekk hann ofan með feldaverð þeirra, í þriðja sinn fór hann ofan með kistur tvær, ok var í annarri klæði ok gripir Droplaugar, en í annarri gull ok silfr ok gersimar, ok var þetta heimanfylgja Droplaugar. Þau lètu í haf síðan, ok urðu vel reiðfara, ok lentu í Krossavík hinni innri, ok var þar færðr belgr Brandkrossa af skipi, ok er við hann hvártveggja víkin kennd. Þeir bræðr seldu nú síðan skipit, ok fór hverr heim til síns bús. Þorsteinn kvángaðist, ok þótti hinn nýtasti bóndi, ok jók sína ætt í Öxarfirði, en Grímr bjó í Krossavík, ok undi vel sínu ráði, meðan þau Droplaug lifðu bæði, ok þótti vera hinn röskvasti maðr, en Droplaug var væn kona ok stórmannlig, umsýslumikil ok drenglunduð ok úmálig; hón var stórlát ok staðlynd, ef í móti henni var gört, fálát ok fengsöm ok staðföst vinum sínum, en mjök harðúðig úvinum sínum; hón varð eigi mjök gömul kona, ok varð sóttdauð. Þótti Grími mikit at missa hennar, fèkk hann mikinn harm eptir hana, ok undi sèr lítt. Þau áttu dóttur eptir, er Mardöll hèt; hón var væn mær ok virðulig ok mjök lík móður sinni, umsýslusöm, vinsæl ok vingóð, þegar hón hafði aldr til þess; hón var fyrst fyrir búi föður síns eptir móður sína dauða. Þótti því öllu vel ráðit, er hón rèð; síðan var hón gipt austr í hèraðsdal til Gilsár, ok var hón móðir Gríms Mardallarsonar, föður Droplaugar, móður þeirra Gríms ok Helga Droplaugarsona.

VAPNFIRDINGERNES SAGA,

oversat af

G. Thordarson.

Der boede en Mand paa Gaarden Hof i Vapnafjord, ved Navn Helge; han var en Sön af Thorgils, en Sön af Thorsteen, en Sön af Ölve, en Sön af Asvald, en Sön af Öxnathore. Ölve var Lehnsmand i Norge, i Hakon Jarl Grjotgardsöns Dage. Thorsteen hin hvite (hvide) var den förste af denne Slægtlinie, som kom til Island; han boede paa Toptavelle, som ligger nærmere Kysten end Eiriksstader, men Steenbjörn, en Sön af Ref hin raude (röde), boede paa Hof. Da det gik tilbage for Steinbjörn formedelst hans Gavmildhed, kjöbte Thorsteen Gaarden Hof, og boede der i tredsindstyve Aar. Han ægtede Ingibjörg, en Datter af Hrodger hin hvite. Thorgils, en Sön af Thorsteen, var Fader til Broddhelge; han overtog Gaardens Bestyrelse af Thorsteen. Thorkel og Hjedin dræbte Thorgils, Broddhelges Fader; men Thorsteen hin hvite paatog sig da anden Gang Gaardens Bestyrelse og opdrog sin Sönnesön Broddhelge. Helge var stor af Væxt, stærk og tapper, smuk af Udseende og anseelig. I sin Barndom var han temmelig taus, og allerede i den yngre Alder anmassende og trodsig, men sindrig og opfindsom. En Dag, da Qvæget var samlet paa Malkepladsen paa Hof, fortælles der, at en Tyr, som tilhörte Thorgils og Broddhelge, ogsaa var iblandt det, men en anden Tyr kom ogsaa hen til Malkepladsen, og de begyndte at stanges. Ynglingen Helge stod udenfor og lagde Mærke til, at deres Tyr kunde ikke staae sig og trak

sig tilbage. Han tog da en Iissko og bandt den fast til Tyrens Pande, og siden blev Fordelen paa dens Side. Af denne Begivenhed blev han kaldt Broddhelge; han udmærkede sig fremfor alle sine Jævnaldrende i dette Bygdelav.

En Mand, ved Navn Svart, kom hertil fra Udlandet og bosatte sig i Vapnafjord. Nærmest ham boede der en fattig Mand, som hed Skide. Svart var stor af Væxt og meget stærk; han besad en stor Vaabenfærdighed og var et uroligt Hoved. Svart og Skide bleve uenige om Græsgangene, hvilket endte saaledes, at Svart dræbte Skide. Broddhelge lagde Sag an for Drabet, og fik ham erklæret fredlös; dengang var Broddhelge tolv Aar gammel. Siden efter opholdt Svart sig paa en öde Fjeldstrækning, som vi kalde Smjörvatnshede, kort fra Sunnudal, og stjal Faar fra dem paa Hof og gik endogsaa videre deri, end han havde nödig. Faarehyrden paa Hof kom hjem en Aften og gik til det Aflukke, hvor Oldingen Thorsteens Seng stod; han var ganske blind. Thorsteen sagde: „hvorledes er det gaaet dig i Dag, Kammerat?". „Yderst slet," svarede den anden; „nu er borte din bedste Bede og tre andre," vedblev Faarehyrden. „De ere formodentlig komne hen til de andres Faar," sagde Thorsteen, „og vende nok tilbage." „Nei, langtfra," sagde Faarehyrden, „de ville aldrig vende tilbage." „Tal til mig om slige Ting saa meget du lyster," sagde Thorsteen, „men tal ikke til Broddhelge herom." Broddhelge spurgte Faarehyrden, hvorledes det havde gaaet ham den Dag. Han gjentog Ord til andet det som han havde sagt til Thorsteen. Broddhelge lod som han ikke hörte det, og gik i sin Seng om Aftenen. Da de andre vare faldne i Sövn, stod han op og tog sit Skjold og gik ud. Det fortælles, at han tog en flad Steen, tynd og stor, og fastgjorde den paa sit Bryst. Han havde i Haanden en stor Öxe med et langt Skaft. Han tog Veien hen til Faarehusene;

derfra fulgte han nogle Fodspor, thi Snee laae paa Jorden, indtil han kom op paa Smjörvatnshede ovenfor Sunnudal. Svart gik ud og bemærkede, at en Mand, af et mandigt Udseende, var kommen i Nærheden af ham. Han spurgte, hvem der var. Broddhelge nævnede sit Navn. „Du vil nok ikke forgjeves træffe mig," sagde Svart, og i det samme styrtede han ind paa ham og huggede efter ham med et stort Spyd. Broddhelge afbödede Hugget med sit Skjold; men det ramte Skjoldets udvendige Kant og derpaa hiin flade Steen, af hvilken der klövedes et Stykke med en saadan Voldsomhed, at Svart faldt forover; da huggede Broddhelge Benet af ham. Da sagde Svart: „nu var Lykken dig gunstigere, og du bliver nu min Banemand; men saa stor Ulykke vil herefter forfölge din Familie, at det vil blive berömt saa længe Landet bliver bebygget." Dernæst gav Broddhelge ham Banehugget. Oldingen Thorsteen vaagnede hjemme paa Hof og stod op; han gik hen til Broddhelges Seng og bemærkede, at den var bleven kold. Dernæst vækkede han op sine Tjenestekarle og böd dem at söge efter Broddhelge. De gik da ud og fulgte Broddhelges Fodspor hele Veien, og traf ham der hvor Svart laae dræbt. Derefter tildækkede de hans Legeme og flyttede bort med sig alt det, som der fandtes af nogen Værdi. Broddhelge blev overalt berömt af denne Bedrift, som han udförte i en saa ung Alder.

Paa den Tid, da Thorsteen boede paa Hof, og Broddhelge var hos ham som Yngling, boede der paa Gaarden Krossavik en Mand, ved Navn Lyting, en Sön af Asbjörn, en Sön af Olaf, langhals kaldet. Han var en klog Mand og temmelig rig; han ægtede en Qvinde, ved Navn Thordis, en Datter af Herlubjarne Arnfinssön. De havde to Sönner, af hvilke den ene hed Geite og den anden Blæng, som begge spille en Rolle i denne Fortælling. Lyting havde

ogsaa to Döttre, Halla og Rannveg, af hvilke den sidste var gift med en Mand, ved Navn Olaf, paa Klifshage i Öxarfjord. Geite og Broddhelge vare næsten jævnaldrende, og imellem dem fandt et fortroligt Venskab Sted. Broddhelge ægtede Halla Lytingsdatter, en Söster til Geite og Blæng. De havde en Datter, ved Navn Thordis todda, som Helge Asbjörnssön fik til Ægte. Broddhelge havde desuden to Sönner, af hvilke den yngre hed Bjarne og den ældre Lyting. Bjarne blev opdragen i Krossavik hos Geite. — Blæng var meget stærk, men haltede noget. Geite fik til Ægte Hallkatla Thidrandedatter, der [som Faster] var i Slægtskab med Droplögarsönnerne. Saa fortroligt Forhold fandt Sted imellem Broddhelge og Geite, at den ene aldrig tog Deel i nogen Leg, uden at den anden tillige var tilstede, og ingen af dem besluttede noget uden den andens Vidende, og som oftest kom de sammen hver Dag; man beundrede hvor inderligt deres Venskab var. Paa den Tid boede paa Gaarden Sunnudal en Mand, ved Navn Thormod, stikublig kaldet, en Sön af Steenbjörn, med Tilnavnet kort; han var Broder til Ref paa Refstader og Egil paa Egilstader. Egil havde tre Sönner, Thorarin, Hallbjörn og Thröst, og en Datter, ved Navn Hallfrid, som Thorkel Geitessön fik til Ægte. Thormod havde to Sönner, Thorsteen og Eyvind. Ref havde ligeledes to Sönner, Steen og Hreidar. De vare alle Geites Tingmænd; han var en meget klog Mand. Mellem Broddhelge og Halla herskede en god Forstaaelse. Lyting blev opdragen i Öxarfjord hos Thorgils skinne. Broddhelge besad en stor Formue.

Det fortælles, at en Sommer kom et Skib fra Udlandet til Vapnafjord. Dette Skib förte en Mand, ved Navn Thorlev, hin christne kaldet. Han eiede en Gaard, Krossavik, i Reydarfjord, og var en Stivsön af Asbjörn med Tilnavnet

lodinhöfde (laaddenhoved). Den anden Skibsförer hed Hrafn; han var norsk af Herkomst, meget rig og besad mange Kostbarheder; han var karrig, indsluttet i sig selv og meget besindig. Det fortælles, at han eiede en Guldring, som han altid bar paa Haanden, og en Kasse förte han med sig; han pleiede at ligge paa den i Sengen, og man troede, at den var fuld af Guld og Sölv. Thorlev tog hjem til sin Gaard, Krossavik, men Östmændene tingede sig i Kost. Broddhelge red hen til Skibet, og tilböd Skibsföreren Ophold hos sig. Han svarede, at han ikke havde i Sinde at tage der Ophold, „thi man fortæller mig," vedblev han, „at du baade er overmodig og pengegjerrig, men jeg er beskeden og en ubetydelig Person, og det passer kun daarlig sammen." Broddhelge, som var en stor Elsker af Pragt, bad ham da om at sælge sig nogle Kostbarheder, men Hrafn svarede, at han ikke vilde sælge nogen af sine Kostbarheder paa Borg. Broddhelge svarede: „du har smukt affærdiget mig, afslaaet min Indbydelse og negtet mig Kjöb." Geite kom ogsaa hen til Skibet; han traf Skibsföreren og sagde, at han havde baaret sig uforsigtig ad ved at lægge sig ud med den fornemste Mand i dette Bygdelav. Östmanden svarede: „jeg havde besluttet at tinge mig i Kost hos en af Bönderne, eller vil du maaskee indrömme mig Ophold hos dig?" Geite viste sig i Begyndelsen utilböielig dertil, men tilstod ham dog tilsidst hans Önske. Skibsfolkene fik andre Opholdssteder, og Skibet blev trukket op paa det Törre. Östmanden blev overladt et Pakhuus til at gjemme i sine Varer; han solgte dem siden i smaae Partier. Da Vinteren stundede til, holdt Egilssönner et Efteraarsgilde, hvortil Broddhelge og Geite vare indbudne. Helge gjaldt for den fornemste, og fik den anseeligste Plads, thi han var en stor Elsker af Pragt. Det gjorde ikke liden Opsigt, at Helge og Geite

talte saa udelukkende med hinanden under Gjestebudet, at de hverken indlode dem i Spög eller Samtale med nogen af de andre, som vare tilstede. Efter Gildet tog man hjem. Paa Gaarden Hage, kort fra Hof, holdtes en Leg denne Vinter, som var talrig besögt; Broddhelge var der ogsaa tilstede. Geite opmuntrede Östmanden meget til ogsaa at besöge denne Forsamling, og sagde, at der vilde han træffe mange af sine Skyldnere; de toge altsaa begge derhen. Der talte han vidt og bredt om sit Tilgodehavende; men da Legen var sluttet, og man allerede var begyndt at gjöre sig færdig til Hjemreisen, sad Helge endnu i Stuen og talte med sine Tingmænd. En Mand kom ind i Stuen og fortalte dem, at Hrafn Östmand var bleven dræbt, men Gjerningsmanden havde man ikke kunnet opdage. Helge gik da ud af Stuen og beklagede höiligen det Skete. Man drak Hrafns Gravöl paa en hæderlig Maade efter den i de Tider brugelige Skik. En Mand, ved Navn Torfe, boede dengang paa Gaarden Gudrunarstader; han var stor af Væxt og meget stærk. Torfe stod i Venskabsforhold til Broddhelge og Geite, og hele den Dag, da Östmanden blev dræbt, vidste man ikke, hvor han opholdt sig. Nogle fortalte Begivenhederne ved Hrafns Död paa den Maade, at man havde anviist ham en Vei over nogle Sumpe, og at han var saaledes omkommen. Broddhelge og Geite bleve enige om, at hver af dem skulde tage sin Halvdeel af Hrafns Efterladenskaber, men Delingen skulde först gaae for sig, naar Vaartinget var forbi. Geite modtog Hrafns Varer om Foraaret, og gjemte dem i sit Pakhuus. Thorlev hin christne gjorde dette Foraar sit Skib seilfærdigt til Udenlandsreise, og var ganske færdig ved Vaartingstider. Nu tog man hen til Vaartinget til Sunnudal, og saaledes ogsaa baade Broddhelge og Geite, og paa mange Gaarde bleve kun faa tilbage. Da den störste Deel af Tingtiden var udlöben, vækkede

Thorlev tidlig en Morgen sit Mandskab; de stege i en Baad og roede ind til Krossavik. De gik hen til Geites Pakhuus, lukkede det op og flyttede bort alt det Gods, Hrafn havde eiet, og bragte det ombord paa Skibet. Halla Lytingsdatter var tilstede, men hun lagde dem ingen Hindringer i Veien. Broddhelge og Geite toge nu hjem fra Tinget, men underveis fik de Efterretning om, at Thorlev havde bemægtiget sig alt Hrafns Gods, og at han havde i Sinde af flytte det bort med sig ud af Landet. Helge antog, at Thorlev maatte have misforstaaet den om slige Sager handlende Lovgivning, og at han vistnok vilde give Godset tilbage, saasnart man indfandt sig for at hente det. De roede nu i mange smaae Baade ud til Handelsskibet, og da de havde hilset hinanden, opfordrede Broddhelge Thorlev til at give Godset tilbage. Thorlev svarede, at han vel kjendte kun lidet til Loven, men han troede dog, at det var hans Pligt, som den Afdödes Kammerat, at bringe Arvingerne hans Efterladenskaber. Broddhelge svarede: „vi have ikke i Sinde at gjöre en forgjeves Reise herhen." Thorlev svarede: „för skulle vi alle kæmpe mod hverandre, end at I skulle faae en eneste Skilling." „Hörer," sagde Broddhelge, „hvad den Mand siger, som intet godt fortjener af os, og vi skulle nu vistnok gjöre et saadant Angreb, at det skal komme til at svie til nogen af dem." Da tog Geite Ordet, og sagde: „det tykkes mig ikke raadeligt at angribe dem paa smaae Baade, men det er muligt, at de senere faae Modvind og drives da paa Land, og da kan man tage den Beslutning, man finder for godt." Dette fandt alle de andre fornuftigt og man besluttede at fölge dette Raad. De seilede nu til Lands igjen, og Broddhelge fulgte hjem med Geite og opholdt sig hos ham nogle Nætter. Thorlev fik snart god Vind, og havde en heldig Reise og bragte Hrafns Arvinger hans Efterladenskaber, men

de viste sig ham erkjendtlige derfor, og forærede ham deres Andeel i Skibet, og de skiltes ad som gode Venner.

Broddhelge var temmelig indsluttet i sig selv hele Sommeren, og længtes meget efter at træffe sammen med Thorlev. I enhver Forsamling traf Geite og Broddhelge hinanden, og de talte meget om deres Tab. Broddhelge spurgte, hvor den Kasse var bleven af, som Hrafn engang eiede. Geite svarede, at han ikke vidste, om Thorlev havde fört den bort med sig tilligemed det andet Gods, eller om Östmanden selv havde havt den med sig. „Derom er jeg dog af en anden Mening," svarede Helge, „thi jeg troer, at den befinder sig etsteds i dine Gjemmer." Geite svarede: „hvor er den Ring, som han bar paa Haanden, dengang han blev dræbt." „Jeg veed det ikke," gjensvarede Helge, „men det veed jeg, at han havde den ikke med sig i Graven." I enhver Forsamling, hvor Geite og Broddhelge traf hinanden, spurgte denne om Kassen, hiin om Ringen, og man kunde tydelig mærke, at de vare uenige; hver af dem meente nemlig at have en Fordring paa hinanden, og Fölgen blev at deres Forhold begyndte at blive noget spændt. Næste Sommer kom der et Skib fra Udlandet til Reydarfjord, tilhörende Thorlev hin christne; i hans Fölge vare to Afsendinger. Thorlev solgte sin Andeel i Skibet, og tog derpaa hjem til sin Gaard. Broddhelge blev glad ved Efterretningen herom; men da han tillige erfarede, at Thorlev havde afleveret alt Godset til Hrafns Arvinger, tvivlede han om, at Sagen vilde faae et ugunstigt Udfald for Thorlev, og derfor sögte han Leilighed til andre Ankepunkter imod ham. En Qvinde, ved Navn Steenvör, var dengang Præstinde, og förte Overopsynet med det fornemste Gudehuus; til hende skulde alle Bönderne betale Offerpengene. Steenvör besögte Broddhelge, thi hun var hans Slægtning, og klagede for ham over, at Thorlev hin christne

ikke vilde betale Offerpengene, som alle andre. Broddhelge lovede at paatage sig at före denne Sag mod Thorlev hin christne. En Mand, ved Navn Ketil, hin digre (tykke) kaldet, boede i Fljotsdal; han var en brav og heltemodig Mand. Helge foretog sig en Reise hjemme fra, og gjestede Ketil, som tog meget vel imod ham, og de indgik en Venskabsforbindelse. Helge sagde: „der er en Ting, Ketil, som jeg vil bede dig om at gjöre for min Skyld; du skal nemlig anlægge en Sag imod Thorlev hin christne for Offerpengene og indstævne ham; jeg vil da ogsaa indfinde mig paa Tinget, og saa ville vi begge före Sagen." Ketil svarede: „dersom jeg havde vidst, at du havde dette bag Öret, vilde jeg ikke have sluttet Venskab med dig, thi Thorlev er meget afholdt; men nu vil jeg dog ikke negte dig din förste Bön." De skiltes nu ad, og Helge fortsatte sin Reise. Da Ketil syntes, at det var paa Tiden, gjorde han sig færdig til at reise hjemme fra; ham ledsagede ti Mænd. De kom til Krossavik tidlig om Morgenen. Thorlev stod udenfor, hilsede Ketil og tilböd dem alle Natteophold; men Ketil svarede, at det var for tidlig at tage Natteophold i et saa behageligt Veir. Ketil spurgte, om Thorlev havde betalt Offerpengene; han svarede, at han troede at de vare betalte. „Mit Ærende herhen er, at kræve dig for Offerpengene," sagde Ketil, „og det er ingenlunde raadeligt for dig at udeblive med at betale dem, thi dem maae alle betale." Thorlev svarede: „det kommer ikke til af Gnieri, at jeg ikke har betalt dem, men mig tykkes alle de Penge ilde anvendte, som betales dertil." Ketil svarede: „det er en stor Indbildskhed, at du troer dig bedre underrettet, end alle andre, siden du ikke vil betale de lovmæssige Skatter." Thorlev svarede: „hvad du siger herom, agter jeg for intet." Derpaa kaldte Ketil Vidner til og indstævnede Thorlev hin christne, og da dette var

tilendebragt, tilböd Thorlev dem igjen Natteophold, thi det forekom ham, at det saae ud til slet Veir. Ketil svarede, at han vilde fortsætte sin Reise. Thorlev bad dem vende om igjen, dersom Veiret blev slettere. De toge nu afsted, men det varede kun kort Tid, förend Uveiret bröd ud, og de vare nödte til at vende om igjen. De indtraf allesammen sildig hos Thorlev og vare meget udmattede. Thorlev tog meget gjestfrit imod dem, og de bleve hos ham, formedelst Uveiret, i tre Nætter, og nöde jo större Gjestfrihed, jo længere de opholdt dem der. Da Ketil med Fölge var reisefærdig, sagde han: „vi have her nydt den mest gjestfrie Modtagelse, og du, Thorlev, har viist dig som en brav Mand, og det skal være din Belönning, at hele Sagen skal hæves, og jeg vil herefter være din Ven." Thorlev svarede: „jeg skatter höit dit Venskab, men det tykkes mig ligegyldigt, om Sagen hæves eller ikke; jeg paakalder den Bundsforvandt, som ikke tillader, at saadant skeer." Derpaa skiltes de ad, og saaledes stode Sagerne, da Tinget skulde holdes. Det berettes, at Broddhelge samlede et talrigt Fölge til Tinget, og glædede sig i Haabet om sin Seier. Mod Slutningen af Tinget spurgte Broddhelge Ketil, hvor vidt Thorlev hin christnes Sag var fremmet. Han fortalte ham da, hvorledes alt var gaaet til. Helge svarede: „du, Ketil, har kun slet svaret til min Forventning i denne Sag, og nu vil ogsaa vort Venskab være forbi." Siden gaves der ingen Leilighed til Anklage imod Thorlev, og han bliver heller ikke senere omtalt i denne Fortælling. Broddhelge og Geite traf snart hinanden efter Tinget; Helge gjorde ham bittre Bebreidelser, fordi at han, som Helge udtrykte sig, dog var Skyld i dette for ham saa vanærende Udfald af Sagen, naar han saa end kunde gjengjelde ham det. Deres Venskab begyndte nu kjendelig at formindskes.

Det fortælles, at Halla Lytingsdatter talte engang med Broddhelge, og sagde: „vi have nu levet længe sammen og god Eendrægtighed hersket imellem os, men nu begynder jeg at blive noget svagelig, hvorfor jeg kun i en kort Tid vil være i Stand til at före Opsynet med Huusholdningen." Helge svarede hertil: „jeg synes at jeg er godt gift, og jeg har i Sinde fremdeles at være tilfreds hermed saalænge vi begge ere i Live." Det var den Tids Skik, at Konen kunde erklære, at hun ikke længere vilde tage Deel i Huusholdningen. En Qvinde, ved Navn Thorgerd, silfra kaldet, boede paa en Gaard i Fljotsdal, som nu kaldes Thorgerdarstader; hun var ung og dengang Enke. Hendes Broder, Kolfinn, forestod Gaardens Drift tilligemed hende. Thorgerd indböd Broddhelge selv tredie til sig, og han tog derhen. Hun tog paa det bedste imod ham, og satte ham i Hæderssædet, og selv indtog hun Pladsen ved hans Side. De talte meget sammen, og Enden blev herpaa, at Helge sluttede en Ægtepagt med Thorgerd silfra, förend han tog afsted. Siden berettes der intet om Helge, förend han kom hjem til Hof; han blev spurgt om Nyheder. Han sagde, at en Mand havde fæstet en Qvinde. Halla spurgte: „er Qvinden Thorgerd silfra, og hvem har da fæstet hende?" „Jeg," svarede Helge. „Det tykkes dig ikke skeet for tidlig?" sagde hun. Kort efter sagde Helge, at han vilde hente Thorgerd, og tillige bad han Halla om at blive der, medens han var borte; hun lod sig overtale hertil, og tog ikke afsted, förend Thorgerd var ankommen. Denne Nyhed spurgtes strax omkring i Bygdelavet og blev ilde anseet; thi alle holdt meget af Halla. Hallas Brödre lode hende hente, og hun tog ogsaa strax afsted, da Helge var kommen hjem; hun förte bort med sig sine Kostbarheder. Helge stod i Dören, og lod som han ikke lagde Mærke til, at Halla tog

bort. Hun havde neppe sat sig til Hest, da hendes Broder, Geite, kom ridende derhen. Da sagde Fölgemanden til Halla, at de skulde ride afsted, förend Geite og Helge begyndte at bringe Sagen i Rigtighed; som sagt, saa gjort. Da begyndte Geite og spurgte Broddhelge, naar han vilde aflevere det Gods, Halla eiede og som befandt sig i hans Værge. Helge svarede: „det tykkes mig önskeligt, dersom Halla ikke finder sig vel tilfreds i Krossavik, naar hun er kommen hjem; hun vil nok vende tilbage herhen til Hof.” Geite red nu hjem med uforrettet Sag, og deres Forhold blev ikke mindre spændt end för. Da Geite havde indhentet Halla, spurgte hun om Indholdet af deres Samtale; han fortalte hende det Hele, saaledes som det var gaaet til. Hun sagde: „du har viist dig temmelig hidsig i denne Sag, og det er rimeligt, at det forekommer Helge, at han mister meget, dersom du vil fratage ham alt mit Gods, men Helge er en paalidelig Mand, og jeg troer ikke, at mit Gods vil formindskes, saalænge han har det mellem Hænder til Forrentning.” Geite svarede: „jeg seer tydelig, hvilken Ende denne Sag vil faae; men det tykkes mig den största Skam, dersom du forlader hans Gaard uden dit Gods.” Vinteren forlöb, men om Foraaret tog Geite hen til Hof for anden Gang at fordre Hallas Gods udleveret, men Broddhelge var utilböielig dertil. Geite anlagde nu Sag imod Broddhelge, og indstævnede ham til Tinget i Sunnudal, og begge samlede de mange Folk. Helge havde dog et talrigere Fölge, men Geites Fölge var anseeligere. Da man skulde begive sig i Retten, blev Geite overmandet, og Broddhelge vandt Sagen. Geite indankede Sagen for Altinget, men der tilintetgjorde Broddhelge den ogsaa, især ved Gudmund hin riges Bistand. Broddhelge og Geite bleve herefter de störste Fjender.

En Mand, ved Navn Thord, beboede en Gaard i Sunnu-

dal, Tunga kaldet, paa samme Side af Aaen, som Gaarden Hof ligger; han var en af Helges Tingmænd. Thord og Thormod eiede et Stykke Skov sammen; men de bleve uenige om Skovhugsten og Græsgangene, og Thord tykkedes, at han blev forurettet af Thormod. Han begav sig til Broddhelge, og fortalte ham Thormods Anmasselser. Broddhelge sagde, at han ikke gad trættes om hans Gods, og slet ingen Deel vilde tage heri, med mindre han overdrog ham Godset og flyttede til Hof tilligemed alle hans Eiendele; Thord gik ind paa dette og fledförte sig til Helge. En Dag anmodede Broddhelge Thord om at ride med sig til Overdrevet, for at tage hans golde Faar i Öiesyn, som der opholdt sig. De toge nu afsted og kom til Overdrevet. Da sagde Broddhelge: „nu have vi taget i Öiesyn de golde Faar, som du og Thormod eiede.” Dernæst gav Broddhelge sig i Færd med at samle sammen de Stude, som Thormod eiede; han huggede Hovederne af dem, og lod dem ligge der, vendte siden hjem, og sendte hen til Thormod, for at bede ham om at see til sine Stude; som sagt, saa gjort. De dræbte Stude bleve bragte hjem til Gaarden. Derefter red Thormod hen til Krossavik og fortalte dette til Geite; Thormod bad ham om at skaffe sig Opreisning i denne Sag; men Geite sagde, at han ikke gad trættes med Broddhelge. Thormod svarede: „det er ilde, at du ikke vil yde os din Bistand i vore Sager.” „Jeg vil ikke tage mig af denne Sag,” sagde Geite, „men du kan bringe herhen de slagtede Stude, og jeg vil da afkjöbe dig dem, saa at du ikke skal komme til at lide noget Tab.” Thormod tog nu hjem uden at have kunnet udrette noget, men Broddhelge fik Nys om, at Thormod havde begivet sig til Geite og beklaget sig for ham. „Jeg vilde meget önske,” sagde Broddhelge, „at han ikke oftere skulde have nödig at gaae

slige Ærender." Kort efter lod Broddhelge sine Fæstebønder give Möde hos sig. Han tog nu afsted tilligemed dem og hans Tjenestekarle og nogle Fremmede hen til det Skovstykke, som Thord og Thormod eiede i Fællesskab, og fældede hele Skoven og lod hvert Træ bringe hjem til Hof. Da Thormod fik Efterretning om den ham tilföiede Skade, begav han sig for anden Gang til Geite, og berettede ham, paa hvilken Maade han var bleven forurettet. Da svarede Geite: „nu forekommer det mig, at du er til at undskylde, om du tager dig denne Skade meer nær, end den forrige, thi den tykkedes mig ikke at være af nogen Betydenhed; jeg vil dog ikke yde dig Bistand i denne Sag mod Broddhelge, men eet Raad vil jeg give dig: du skal nemlig begive dig til dine Frænder, Ref hin rödes Sönner, Steen og Hreidar, og anmod dem om at fölge dig til Hof med en Stævning; du skal ogsaa begive dig til Gudrunarstader, og bed Tjörfe om at ledsage dig, men flere end otte skulle I ikke være. Jeg vil ogsaa indstævne Thord for Skovhugsten, men I skulle see til at mage det saa, at Broddhelge ikke selv er hjemme, thi ellers ville alle disse Tilberedelser ikke nytte eder noget." Thormod tog nu afsted saaledes affærdiget, og begav sig hen til alle dem, som Geite havde nævnet for ham; de lovede alle at ledsage ham, og de berammede Tiden naar de skulde tage derhen. Thormod red nu hjem, og underrettede Geite om, hvorledes Sagerne stode. Men det Ordsprog er sandt, at: ‚Ordet löber, hvis det undslipper een', og saaledes gik det ogsaa denne Gang, thi Broddhelge fik Nys om dette deres Forehavende, og derfor tog han ikke, saaledes som för var bestemt, hjemme fra den Morgen, man kunde vente dem derhen. Broddhelge böd sine Tjenestekarle, ikke at gaae nogensteds hjemme fra den Dag; „derimod skulle I," sagde han, „forfærdige eder svære Töndebaand af Træ og mange Stokke;

man kan vente herhen nogle Gjester i Dag, og skulle I da bruge eders Stokke og pidske deres Heste og drive saaledes alt bort fra Gaarden." Nu tog Thormod og hans Fölge hjemme fra, som för var bestemt, og kom til Hof; de saae intet Menneske ude og rede ind paa Gaardspladsen; Thormod kaldte da Vidner til og indstævnede Thord for Skovhugst. Helge var nu indenfor og hörte Stævningen; han löb da ud og gjennemborede Thormod med et Spyd, og sagde: „lader os jage bort disse Uslinger, og lad dem ikke have gaaet forgjeves til Hof i Dag." Nu löb Tjenestekarlene til og pidskede deres Heste, saa at alle vare nödte til at vige bort fra Gaardspladsen, og Enden blev, at de slap derfra med Nöd og neppe baade saarede og afbankede, og nogle bleve paa Pladsen. Det blev med Vished fortalt, at Brodd-helge dræbte dem, som faldt der; han lod Ligene bringe i en Tomt og bedækkede dem med Riis. Geites Folk vare höiligen utilfredse med dette Udfald af Sagen, og det gik dem dog mest til Hjertet, at de ikke kunde jorde deres Frænder og Venner. De talte idelig om dette til Geite, men han bad dem om at vente, og sagde: „man siger, at den, som har ét kortere Sax, maa senere söge sit Snit, og saaledes vil det gaae os med Hensyn til Broddhelge.

Senere hen lod Geite sine Tingmænd vide, at de skulde indfinde dem hos ham. De toge nu afsted fra Krossavik og toge Veien hen til Hof. Geite sagde: „vi have ikke samlet disse Folk hemmelig, saa at Broddhelge har vistnok faaet Underretning derom, og derfor ere der uden Tvivl mange Folk samlede hos ham. Lader os ride ind paa Marken og stige der af vore Heste og binde dem fast, lægge der vore Kapper og gaae saaledes hjem til Gaarden og lade hov-modigt; da antager jeg, at Broddhelge med sit Fölge vil komme os i Möde, men i en egentlig Kamp ville de vistnok

ikke indlade dem. Vi skulle ogsaa tage os nöie i Vare for, ikke at blive de förste, som tilföie nogen Saar, men see til at beholde vor Plads, om de end trænge ind paa os. Af vort Fölge skulle Egilssönnerne og med dem Narfe hin store drage herfra paa denne Side af Gudrunarstader hen til Skovene, som ligge lige overfor Gaarden Hof; de skulle bringe med sig paa Hestene store tomme Kornkasser, og da I," siger han, „komme til Markens Hegn, skulle I see til at liste eder hjem til Gaarden, bemægtige eder Ligene og bringe dem i Kornkasserne og vende derpaa den samme Vei tilbage indtil I möde mig." Nu skiltes de ad, og hver tog den ham af Geite anviste Vei; og da Geite med Fölge var kommen i Nærheden af Gaarden, stege de af Hestene og forhastede sig slet ikke. Helge havde en Mængde Folk samlede paa sin Gaard, og han gik nu strax Geite i Möde. De hilsede hinanden temmelig kort. Broddhelge spurgte, hvorhen de agtede dem; men Geite svarede, at her var han omtrent ved Maalet, og han troede, at alle kunde indsee, hvilket hans Ærende var. „For denne Gang have vi ingen krigerske Hensigter," sagde han, „endskjöndt vi kunde have en gyldig Grund dertil, og endnu een Gang ville vi söge at opnaae det, som vi længe have önsket, förend vi for fuldt og fast tage bort." De trængte hinanden frem og tilbage længe den Dag, og Massen förtes hid og did paa Marken. En af Helges Fölge tog til Orde og sagde: „der drage nogle hen, ikke faa i Tallet, med belæssede Heste." Hertil svarede en anden: „det ere vistnok Kulsviere, som komme fra Skoven, og Hestene ere belæssede med Kasser med Kul; jeg saae dem i Dag da de toge til Skoven." Siden efter blev der ikke talt mere herom. Endelig sagde Geite: „det vil vistnok gaae saaledes denne Gang, som oftere, at vi komme tilkort, da vi ikke kunne bringe det dertil at flytte

vore Frænders Liig bort med os." „Hvorledes kan du tale saaledes," gjensvarede Broddhelge, „det er sandsynligere, at den svagere kommer tilkort; dog tykkes mig det önskeligt, at vi skilles ad for i Dag uden nogen tilföiet Fornærmelse fra nogen af Siderne, og derfor ere vi villige til at trække os tilbage for denne Gang, dersom det saa behager eder, men derhos tillade vi ikke, at I komme nærmere hen til Gaardsbygningerne, end der allerede er skeet." Dernæst holdt de op med at trænge hinanden frem og tilbage; Geite og hans Fölge gik hen til deres Heste, men Broddhelge og hans Fölge blev tilbage paa Marken. Geite tog nu Egilssönner i Möde, og da de traf hinanden, stege de af deres Heste og dvælede der en kort Tid. Broddhelge stod da med sit Fölge oppe paa Gaardspladsen, og bemærkede, at Geite og hans Fölge gjorde Holdt der. Da tog Broddhelge til Orde og sagde: „bag efter hitter den Ukloge paa Raad; vi have nu hele Dagen kun sögt at trænge hinanden frem og tilbage paa Marken, men jeg seer först bag efter, at ingen af Geites Kæmper vare her tilstede, og de have vistnok fört Ligene bort i Kulkasserne, og stedse viser det sig, at Geite er klogere end vi, skjöndt han altid kommer tilkort." Der blev ikke anlagt nogen Sag for Thormods Drab, og i ingensomhelst Sag kunde Geite erholde Ret mod Broddhelge. Thorkel Geitessön reiste udenlands, og seilede jævnlig frem og tilbage, da han var gammel nok dertil, hvorfor han tog kun liden Deel i Broddhelges og sin Fader Geites Tvistigheder. Halla Lytingsdatters Sygdom tog en farlig Vending.

Det fortælles, at Geite tog hjemme fra til Fljotsdalen, for at aflægge et Besög paa Gaarden Eyvindaraa; han var borte over en Uge. Da han var tagen afsted, lod Halla sende efter Broddhelge og bede ham om at besöge hende; han tog strax hen til Krossavik. Halla hilsede ham og

han gjengjeldte venlig hendes Hilsen. Hun bad ham om at undersöge hendes Meen, han gjorde det og sagde, at han anede intet godt herom. Han aabnede siden Bylden, og der udflöd en Mængde vandagtig Vædske, men hun var nær ved at falde i Afmagt. Hun bad ham om at blive der Natten over, men han var ikke at bevæge dertil; herover blev hun da meget bedrövet, og sagde: „det gjöres ikke nödig at trygle dig om at forlænge dit Ophold her; du tykkes vistnok at have opfyldt din Pligt og udrettet dit Ærende; men jeg troer, at der vil findes faa, som behandle sine Koner, saaledes som du nu har behandlet mig." Broddhelge tog igjen hjem til Hof, og var meget utilfreds hermed. Halla Lytingsdatter levede kun kort Tid derefter, og dengang Geite kom hjem, var hun allerede död. Man fortalte ham, hvorledes Alting var gaaet til.

Broddhelge og Geite bleve endnu meer forbittrede paa hinanden. En Sommer hændte det sig, at Broddhelge havde ikke tilstrækkelig Styrke paa Altinget, hvorfor han henvendte sig til Gudmund hin rige om Bistand. Han sagde, at han ikke hver Gang fandt sig oplagt til at yde ham Hjelp og udlægge sig saaledes med de andre Hövdinger uden at höste nogen Fordeel deraf. De bleve dog endelig enige paa de Betingelser, at Gudmund skulde yde ham Bistand, men Broddhelge skulde betale Gudmund tyve Lod Sölv. Da alle Sager vare paadömte, havde Helge været meget heldig i sine Sager. Senere hen traf Broddhelge og Gudmund hinanden udenfor Boderne, og da krævede Gudmund ham for Pengene; men Broddhelge svarede, at han ikke skyldte ham noget, og sagde, at han ikke kunde indsee, at han havde nödig at betale ham Opgjeld, naar de havde sluttet et gjensidigt Venskab. Gudmund svarede: „ilde er du faren, da du stedse behöver andres Bistand, men betaler ikke det, som du har forpligtet

dig til, og dit Venskab tykkes mig af ringe Betydenhed. Jeg vil ikke oftere kræve dig for disse Penge, og paa den anden Side skal jeg heller aldrig herefter yde dig Bistand." De skiltes saaledes ad, og deres Venskab var nu ganske forbi. Geite fik Nys herom og begav sig strax til Gudmund hin rige og tilböd ham Penge mod at erholde hans Venskab. Gudmund lod som han ikke skjöttede om hans Penge og sagde, at han var desuden ikke meget for at yde dem sin Hjelp, som bestandig taalte, at de kom tilkort i enhver Sag. Siden toge alle bort fra Tinget, og der herskede nu Rolighed i nogen Tid.

Det spurgtes, at et Skib fra Udlandet kom til Vapnafjord. Med dette Skib kom hertil Thorarin Egilssön, som dengang gjaldt for at være den anseeligste og mandigste af dem, som foretoge Handelsreiser til Udlandet. Broddhelge tog hen til Skibet og tilböd Thorarin og de af hans Mænd, som han önskede, Ophold hos sig; Thorarin sagde, at han vilde tage imod dette Tilbud. Dernæst tog Broddhelge hjem og sagde, at man kunde vente Thorarin derhen. Geite red ogsaa hen til Skibet; han talte med Thorarin og spurgte, om han havde i Sinde at tage Ophold paa Hof. Han svarede, at derom havde der været Tale, men endnu var der ingen Aftale skeet. Geite sagde, at han heller vilde raade ham til at tage hen til Krossavik, „thi jeg troer, at faa af mine Mænd ville höste Fordele af at tage Ophold hos Broddhelge." Det blev endelig aftalt, at Thorarin skulde tage hen til Krossavik. Da Broddhelge fik dette at vide, red han strax hen til Skibet med sadlede Heste, og tænkte at bevæge Thorarin til at tage hjem med sig, men Thorarin fortalte ham da, at han havde forandret sin Beslutning. „Jeg vil dog vise," sagde Broddhelge, „at jeg ikke med Svig har tilbudt dig Ophold hos mig, og jeg vil være ganske udenfor

den Sag, om du saa tager derhen.” Næste Dag red Broddhelge hen til Skibet og forærede Thorarin fem Stodheste som Tegn paa Venskab; de vare alle lövetandfarvede. Geite kom siden efter for at hente Thorarin og spurgte, om han havde modtaget Stodhestene af Broddhelge. Han sagde, at det forholdt sig saaledes. „Det Raad giver jeg dig,” sagde Geite, „at du giver ham Stodhestene tilbage.” Det skete da, og Broddhelge modtog dem ogsaa igjen. Thorarin opholdt sig hos Geite Vinteren over, men næste Sommer reiste han udenlands, og da han vendte tilbage, havde Geite forandret Bopæl og bosat sig i Fagradal, og Thorarin tog da Ophold paa Egilsstader. Geites Tingmænd holdt en Raadsforsamling og de vare alle af den Mening, at de ikke længere rolig kunde taale Broddhelges overmodige Adfærd. Dernæst toge de alle hen til Geite, og Thorarin var deres Ordförer. Han tog saaledes til Orde og sagde: „hvor længe skal det vare, indtil der bliver gjort en Ende paa Broddhelges overmodige Adfærd; mange forlade dig allerede og gaae over til Broddhelge, og det forekommer os, at din Feighed alene er Skyld i, at du sparer Broddhelges Liv. Du er ligesaa tapper som han, og dig fölge ikke mindre brave Mænd, end ham. Vi ville nu opstille to Betingelser, du skal nemlig enten tage Ophold igjen i Krossavik og aldrig senere flytte bort derfra, men dersom Helge fornærmer dig herefter, skal du give ham Lige for Lige; eller vi sælge vore Gaarde og tage bort herfra, nogle udenlands og nogle bort fra dette Herred.”

Geite foretog en Reise hjemme fra nordpaa til Ljosavatnsskard for at besöge Ofeig, en Sön af Jarngerd. Gudmund hin rige traf Geite og de talte med hinanden en heel Dag. Siden skiltes de ad, og Geite tog Natteophold paa Ölve hin vises Gaard ved Myvatn. Han spurgte Geite nöie om Broddhelge, men han roste ham meget og sagde, at han var en

anseelig Mand, men trodsig og stivsindet og anmassende, og dog i mange Henseender en brav Mand. „Foruretter han da ikke andre?" spurgte Ölve. Geite svarede: „hans overmodige Adfærd har især viist sig imod mig, thi han vil ikke unde mig at have den samme Himmel over mit Hoved, som han har." Ölve gjensvarede og sagde: „skal man da taale ham Alting?" „Saaledes er det gaaet hidtil," sagde Geite. Saaledes endte denne Samtale, og Geite tog hjem, og overalt herskede der Rolighed denne Vinter.

Næste Foraar slog Geite sin Bopæl op i Krossavik, og havde en Mængde Folk hos sig. Der var en stor Dyrtid dengang, men Tinget nærmede sig. Da traf Geite og Brodd-helge hinanden; Helge spurgte, hvor stort Fölge han havde i Sinde at have med sig til Tinget. „Hvorfor skulde jeg nu have talrigt Fölge med," sagde han, „jeg veed nu ingen Anledning dertil; jeg har i Sinde at ride tidlig til Tinget med et ringe Fölge." „Vi ville da vistnok træffe hinanden, naar jeg tager afsted," sagde Helge, „og lad os gjöre Reisen sammen; jeg har ogsaa et ringe Fölge med." „Det kan godt lade sig gjöre," sagde Geite. Bjarne Broddhelgesön tog afsted tilligemed Helges Tingmænd strax i Begyndelsen af Tinget, men Lyting, af hvem Broddhelge holdt mere, ventede paa ham. Geite lod udspeide alt om Broddhelges Reise. Han tog afsted tilligemed sin Sön Lyting da han var reise-færdig; desuden vare i Fölge med ham Thorgils skinne Lytings Fosterfader, Koll Östmand, Eyjolf hin fede, Thorgerd silfra og hendes og Broddhelges Datter, ved Navn Hallbera. Geite tog nu ogsaa afsted, og i hans Fölge vare Egils-sönner Thorarinn, Hallbjörn og Thröst, Tjorfe hin store og syv andre Mænd. Det fortælles af nogle, at Broddhelge havde en Amme, som kunde skue ind i Fremtiden; han pleiede stedse at besöge hende, förend han tog hjemme fra,

og dette gjorde han ogsaa denne Gang. Da han kom hen til hende, stirrede hun hen for sig og holdt Hænderne for Ansigtet og græd. Helge spurgte, hvorfor hun græd og hvad hende laae saa tungt paa Hjertet; men hun svarede, at hun græd over sine Drömme. Han spurgte, hvad hun da havde drömt. „Jeg drömte," sagde hun, „at en blegfarvet Tyr opstod her paa Hof; den var baade stor og smuk af Udseende og kneiste med Hornene, og den gik ud paa Sandbanken, som ligger lige overfor Sunnudal. Endvidere saae jeg Qvæg i en temmelig talrig Hob længere ude i Herredet og i Spidsen gik en rödspraglet Stud, som hverken var stor af Væxt eller smuk af Udseende, men den saae ud til at være stærk. Dette Qvæg stangede den store Tyr til Döde. Siden opstod her paa Hof en röd Tyr, hvis Horn vare af samme Farve som Been; den udmærkede sig fremfor alt andet Qvæg, og den stangede den rödspraglede Stud til Döde. Da opstod der i Krossavik en Stud; den havde samme Farve som Söqvæg, og den gik brölende omkring i hele Herredet, ja endog op paa de öde Fjeldstrækninger, og sögte bestandig efter den röde Tyr, men i det samme Öieblik vaagnede jeg." „Du antager vistnok," sagde Broddhelge, „at den blegfarvede Tyr betyder mig, men den rödspraglede Stud Geite, og at han vil blive min Banemand." „Det er ganske rigtig," sagde Ammen. „Du antager vistnok ogsaa," sagde Broddhelge, „at den röde Tyr betyder Lyting, og at han vil hevne mig." „Nei," sagde hun, „Bjarne vil hevne dig." „I dette Punkt er du uvidende," sagde Broddhelge, og löb i det samme ud i Vrede . . . .
at du er bleven fortörnet paa os, og er det dog skeet mod min Villie. Bjarne var meget taus. Kolfinn tog hjemme fra med Bjarne. Han tog Ordet i en uheldig Stund [1] og

[1]) fordi at han, ved den efterfölgende figurlige Tale, mindede om at slaae Geite ihjel.

sagde, idet han saae op til Himmelen: „nu er Veirliget meget ustadigt; jeg syntes för, at det saae ud til en Byge, men nu er det ikke usandsynligt, at det vil gaae over." Bjarne svarede: „da vil det bestandig blive godt Veir, dersom denne Byge gaaer over." Han reiste sig derpaa op og sagde: „mit Been sover." „Da skal du forholde dig rolig," svarede Geite. I det samme huggede Bjarne efter Geites Hoved, saaledes at han döde strax paa Stedet; men aldrig saasnart var det skeet, förend Bjarne fortröd Gjerningen, og han satte sig igjen ned og understöttede Geites Hoved, som saaledes opgav Aanden med Hovedet liggende paa Bjarnes Knæ. Geite blev siden efter begravet [uden Ceremonier], og derpaa tog enhver hjem til Sit. Dette Drab blev allevegne misbilliget, og alle tykkedes, at det kun slet anstod en brav Mand. Bjarne tog hjem til Hof, og jog strax ved sin Ankomst Thorgerd silfra bort, og befalede hende aldrig mere at komme for sit Aasyn. Thorkel Geitessön opholdt sig ikke i Island, dengang hans Fader blev dræbt, og Blæng forestod Gaarden Krossavik med Besætning med Egilssönners Bistand, som vare besvogrede med Geite. Om Foraaret afskaffede Bönderne Tinget, og vare slet ikke at bevæge til at holde noget Ting, thi de vare af den Mening, at det var meget misligt at have noget at bestille med de Mænd, som havde Deel i slige grove Forbrydelser. Det fortælles, at Bjarne overdrog en Mand, ved Navn Birting, det Hverv at udspeide, naar man kunde vente nogen Fjendtligheder, og da strax at underrette ham derom, for at man ikke skulde kunne overrumple ham. En Mand, ved Navn Thorvard, var anseet for at være dengang den dygtigste Læge der i Herredet; han boede paa Gaarden Eiriksstader, og var meget afholdt. Thorkel Geitessön kom kort efter til Island og tog Ophold paa sin Gaard Krossavik, og lod som Intet var forefaldet.

Da sendte Bjarne nogle Mænd hen til Thorkel, som han vidste at vare begges Venner, og lod dem tilbyde Thorkel Forlig og at lade Sagen afgjöres ved hans Voldgift. Da de forkyndte Thorkel deres Ærende, lod han som han ikke hörte det, og vedblev ligefuldt den Samtale, han havde begyndt, uden at afbryde den. Afsendingerne vendte derpaa hjem til Bjarne, og fortalte ham, hvorledes Alting var gaaet til. Man forstod Thorkels Opförsel ved denne Leilighed saaledes, at han ikke tænkte paa Hevn. Bjarne pleiede hvert Efteraar at gaae til Overdrevet, som hans Fader havde gjort, og da vovede ingen at tilföie hinanden nogen Uret. Thorvard fik Nys om, at Thorkel beredte sig ogsaa til at tage hen til Overdrevet, og havde et udsögt Fölge med til denne Reise, og han underrettede strax Bjarne herom. Bjarne besluttede da at blive hjemme, og lod andre Mænd gaae i sit Sted. Derpaa tog man hen til Overdrevet, men Thorkel traf ikke Bjarne, som han havde troet, og for det förste kom Fjendtlighederne altsaa ikke til Udbrud.

Siden efter sendte Thorkel Geitessön, saaledes fortælles det, en Mand, ved Navn Koll, hjemme fra hen til Thorarin paa Gaarden Egilsstader; han skulde faae at vide, hvor mange Folk der vare tilstede paa Hof. Da han kom hen til Egilsstader, traf han Thorarin ude, og fortalte ham sit Ærende. Thorarin svarede: „det vil sandsynlig forekomme dig, at jeg tager mindre gjestfrit imod dig; men du skal dog vende om igjen snarest muligt, og see til at ingen mærker noget til, at du var her paa Egilsstader, men jeg skal senere udspeide det, Thorkel önsker at vide, og meddele ham saa Underretning derom." Med denne Beskeed begav Koll sig altsaa paa Hjemreisen, men blev noget længe underveis. Paa denne Tid hændte det sig, at en Mand paa den nærmeste Gaard ved Eiriksstader brak Benet, og Lægen Thorvard blev hentet;

han kom da ogsaa strax og forbandt Benet. Man tilböd ham at opholde sig der Natten over, men han vilde ride hjem om Natten, og da traf han paa Koll underveis. De hilsede hinanden og spurgte om Nyheder. Thorvard spurgte saaledes, hvorfra Koll kom; men Koll spurgte imod, hvorfor han reiste ved Nattetider. Thorvard sagde, at sligt havde intet at betyde, men „siig mig nu dit Ærende.” „Jeg tog op i Herredet,” gjensvarede Koll, „for at söge efter Faar, men jeg fandt dem ikke.” De skiltes siden ad, og Koll tog hjem om Natten. Næste Morgen lod Thorvard sin Hest sadle og red hen til Hof. Han blev der gjestfrit modtaget og man spurgte ham om Nyheder, men han sagde, at en Mand havde brækket sit Been. Siden tog han Bjarne afsides og fortalte ham, at han havde mödt Koll, og at han troede, at han kom fra Egilsstader og havde vistnok ikke sagt ham eet sandt Ord om sin Reise. „Jeg indseer tydelig,” sagde Bjarne, „at du ikke vil, at noget skal gaae for sig længere ude i Herredet, uden at jeg faaer det strax at vide, og modtag min Tak derfor. Nu skal du begive dig hjem, og underveis skal du aflægge et Besög paa Gaarden Faskrudsbakke, som ligger midt i Herredet; der ere Thorkels Mænd, og skulde der blive spurgt om, hvor mange Folk her ere tilstede, da skal du svare, at her indfandt sig i Morges nogle af vore Mænd, og at temmelig mange Heste bleve drevne hjem, uden at du vidste, hvortil de skulde bruges.” Thorvard tog afsted med denne Beskeed, og kom underveis hen til Gaarden Bakke; der blev han spurgt om, hvor mange Folk der vel vare tilstede paa Hof; men han svarede dertil Ord til andet saaledes som ham var blevet paalagt, og tog derpaa hjem. Da han var borte, blev der strax sendt Bud hen til Egilsstader med den Beskeed, at at der var en Mængde Folk tilstede paa Hof. Herom

underrettede Thorarin siden Thorkel, og han troede, at under disse Omstændigheder vilde det ikke være raadeligt, at begynde nogen Fjendtligheder, og Alt blev saaledes ved det samme Vinteren over.

Næste Foraar skulde Bjarne gjöre en Reise ud til Sökanten; han var nödt til at tage Veien over de öde Fjeldstrækninger, thi Söen gik heelt ind i Vigene. Paa den öde Fjeldstrækning laae der nogle Sæterhytter, og da Bjarne, kun selv tredie, red forbi een af disse, blev han med eet var, at Thorkel Geitessön laae der i Baghold for ham, thi han havde faaet Nys om, at Bjarne skulde reise. Uden for Sæterhytten stod en trebenet Træblok. „Lad os nu tage denne Træblok," sagde Bjarne, „iföre den min Kappe og sætte den op i min Sadel; men I skulle ride paa begge Sider af den og understötte den, og tage saaledes hen til den Höi, som ligger nærmest Sæterhytten, og imidlertid vil jeg skjule mig der. Dersom de andre ride efter eder forbi Sæterhytten, da har jeg i Sinde at tage Veien ind i Skoven og söge saaledes at undflye Faren; men skulde de ride hen til den og undersöge den, vil jeg söge at forsvare mig mandigen til det yderste." Bjarnes Fölgemænd efterkom Befalingen. Thorkel var ikke skarpsynet, men klog, og saae gjerne rigtig, det han godt kunde skjelne; og da de kom hinanden nærmere, spurgte han sit Fölge, om det var ganske sikkert, at de rede tre i Tallet forbi Hytten, „thi Bjarne kunde mulig," sagde han, „tage den Beslutning at skjule sig i den, medens vi ride der forbi." Alle forsikkrede ham om, at de vare tre i Tallet, som rede forbi Sæterhytten. Thorkel svarede: „jeg saae at Hestene vare tre i Tallet, men jeg tvivler paa, at en Mand red paa hver af dem." „Vi ere ganske forvissede paa, at en Mand red paa hver af Hestene, og det saa meget mere, som han var

störst at see til, som red i Midten." „Vi ville da antage, at I have seet rigtig," sagde Thorkel, „men jeg troer dog, at vi begaae en Feil ved ikke at undersöge Hytten." Dernæst red Thorkel og hans Fölge efter de andre, men da de vare komne i Nærheden af hinanden, lode Bjarnes Mænd Træblokken falde ned af Hesten, og toge dernæst hurtig afsted. Imidlertid tog Bjarne Veien ind i Skoven, og undslap saaledes Thorkel. Thorkel vendte dernæst hjem, og var meget utilfreds med dette Udfald af hans Foretagende.

Kort efter sendte Thorkel Geitessön nogle Mænd til Fljotsdalsherredet hen til sine Frænder Helge og Grim Droplögarsönner, og bad dem om at besöge ham i Krossavik. De toge strax afsted med Thorkels Afsendinger og besögte Thorkel, som tog meget gjestfrit imod dem. Helge spurgte, hvad de skulde foretage sig, siden han havde sendt Bud efter dem. „For kort Tid siden foretog jeg mig en Reise," sagde Thorkel, „med hvis Udfald jeg er meget utilfreds; jeg blottede mine Hensigter, saaledes at hver kunde see, at jeg havde i Sinde at beröve Bjarne Livet, men fik dog aldeles intet udrettet. Nu har jeg i Sinde at gjöre et fjendtligt Anfald paa Bjarne, og angribe ham med Ild, dersom det ikke kan skee med Vaaben." Helge fandt stort Behag i denne Beslutning, men de begave sig först til Hvile Natten over. Thorkel pleiede at lide af en Sygdom, og fik ofte pludselig heftige Anfald deraf. Helge vaagnede allerede i Dagbrækningen og klædte sig paa; han gik dernæst hen til Thorkels Seng og sagde: „nu er det paa Tiden at staae op, dersom du er saaledes til Sinds, som i Gaar, thi sjelden erholder den Sovende Seier." Thorkel svarede: „jeg vil kun lidet af Betydenhed kunne foretage mig Dagen over, formedelst mit Sygdomsanfald." Helge tilböd sig, at ville sætte sig i Spidsen for dette Foretagende, og udföre deres Beslut-

ning. Thorkel svarede: „mig tykkes, at det alene tilkommer mig at være Hovedmanden for dette Foretagende." Helge blev stödt herover og sagde: „anden Gang skal du ikke bede mig om at deeltage i dette Foretagende, dersom du nu mangler Mod dertil, da jeg dog er kommen herhid for at yde dig Bistand, og paa den anden Side vil du heller ikke lade dette Foretagende udföre ved andre." De skiltes dernæst ad i Uenighed, og Brödrene toge hjem; alt blev roligt i nogen Tid, og Thorkel og Bjarne traf ikke hinanden for denne Gang.

Næste Foraar begave Hövdingerne Bjarne Broddhelgessön og Thorkel Geitessön sig til Vaartinget i Fljotsdalsherredet. I Thorkels Fölge vare Blæng, Egilssönnerne Thorarin, Hallbjörn og Thröst, og Eyjolv, som boede paa Vidiveller; de vare femten i Tallet. De toge hen til Groa paa Gaarden Eyvindaraa, og hun drog Omsorg for alle deres Nödvendigheder. I Bjarnes Fölge var Lægen Thorvard af Eiriksstader, Brune af Thorbrandsstader, Eilif Tjörvesön, to Brödre af Buastader, Berg og Brand, Sönner af Glituhall, Skide Bjarnes Pleiefader, og Hauk Loptsön; de vare atten i Tallet. Helge Asbjörnssön og Thordis, en Datter af Broddhelge, toge gjestfrit imod dem, da de kom til Mjofanes. Da Tinget var forbi, blev Thorkel först reisefærdig, hvilket Bjarne ogsaa helst önskede. Da han ogsaa var reisefærdig, forærede hans Söster, Thordis todda, ham et Halssmykke og tilföiede, at hun ikke vilde modtage nogen Foræring af ham for det; hun fastgjorde det om hans Hals. Thorkel drog med sit Fölge over den öde Fjeldstrækning, og kom sildig til Bödvarsdal; der besluttede de at overnatte hos en Bonde, ved Navn Kare, som var een af Thorkels Tingmænd. Da de gik til Sengs, paalagde Thorkel ham at iagttage, om nogen kom over den öde Fjeldstrækning, og da strax at underrette ham derom. Bjarne drog sagte frem over Fjeldstrækningen, og var vel

tilfreds med den Fordeel, at Thorkel havde i Forveien traadt en Sti, thi Föret var yderst slet. Om Natten gjestede Bjarne en Qvinde, ved Navn Freygerd. Derpaa toge de over Fjeldstrækningen og kom tidlig paa Morgenstunden ned i Bödvarsdal, i Nærheden af den Gaard, som tilhörte Kare. Da de bemærkede, at Thorkels Spor laae hjem til Gaarden, befalede Bjarne, at först skulde gaae tre Mænd jævnsides, saa andre tre, saa de tredie tre og saa fremdeles; „thi saaledes vil det see ud, som Sporene kun ere efter tre Mænd." De gjorde som han böd dem. Kare var ude, da de droge forbi, men han underrettede Thorkel ikke herom, thi det forekom ham, at Forholdet mellem Frænderne var meget misligt, og han vilde ikke tage nogen Deel deri. Thorkel vaagnede nu i sin Seng og kaldte paa sit Fölge, og sagde, at nu havde man faaet udsovet. De toge deres Vaaben og gik ud. Thorkel bad dem om at gaae tilbage paa den traadte Sti og see, om de ikke bemærkede nogen Spor ligge ud fra den; de fandt tre Mænds Spor. Thorkel gik hen til Sporene og sagde: „disse Mennesker have været meget tunge, og jeg troer næsten at Bjarne har draget her forbi, og lad os derfor forfölge dem uden Ophold." Da de havde tilbagelagt et Stykke Vei fra Gaarden, bemærkede de, at Sporene spredtes ad. De toge nu saa hurtig afsted, de kunde, indtil de vare komne i Nærheden af det Forreste af Dalen. Der ligger en Gaard, som kaldes Eyvindarstader; der boede en Mand, ved Navn Eyvind. Da Bjarne havde et kort Stykke Vei tilbage til Hegnet, hvilede de dem. Da sagde Bjarne: „længere vil jeg ikke flygte for Thorkel, og her skulle vi oppebie hvad der vil skee," og i dette Öieblik saae de Thorkel og hans Fölge. Da de kom nærmere, talte Thorkel til sit Fölge, og sagde: „lad os angribe dem tappert; vi Frænderne skulle möde hinanden, men Blæng skal

kæmpe imod Birning, Thröst imod Thorvard, og saaledes hver af de andre." Nu begyndte Kampen; Bjarne og hans Fölge forsvarede sig tappert, men de andre angrebe dem modig. Der gik nogen Tid hen, uden at nogen blev saaret. Da sagde Thorkel: „vi vise Feighed i vort Angreb, da intet af Betydenhed forefalder." Bjarne svarede: „du har noget stort i Sinde." En Qvinde gik ud paa Gaarden Eyvindarstader, og saae at de kæmpede. Hun vendte hurtig ind igjen, og sagde: „jeg troer, Eyvind, at Frænderne Thorkel og Bjarne kæmpe med hinanden kort herfra, og jeg saae en Mand liggende læne sig op til Hegnet, og jeg syntes at han var meget bange." Eyvind sagde: „lad os ile hurtig til og bringe Klæder med os og kaste dem om deres Vaaben." Eyvind fik fat paa et Stykke Træ; han bar det paa Skulderen og löb indtil han kom til Hegnet, der hvor Manden laae; men det var Thorvard, som der laae. Han sprang forskrækket op, og da han indfandt sig i Kampen, begyndte Nederlaget; men Thorvard havde lænet sig op til Hegnet formedelst Træthed. Först faldt Birning for Blæng; da huggede Thorkel til Bjarne, og Hugget ramte Halsen, og man hörte et Knald. Bjarne blev let saaret, men Halssmykket faldt ned i Sneen; Bjarne bukkede sig efter det og lod det komme i sin Lomme. Thorkel sagde: „pengegjerrig er du endnu, Frænde." Bjarne svarede: „du vil nok mage det saa i Dag, at man vil have Pengene nödig." Thorkel satte sig ned formedelst Træthed, men Blæng angreb Bjarne heftigen, og deres Kamp endte saaledes, at Blæng faldt. Da stod Thorkel op igjen og styrtede ind paa Bjarne, men blev saaret i Haanden og blev udygtig til Kamp. Begge Glittuhallssönner faldt der; Eyjolv faldt og for Hallbjörn, men dog var der Liv i ham. Da kom Eyvind til, og slog saaledes til alle Sider ind imellem de Kæmpende med sit Stykke

Træ, at de vare nödte til at vige fra hinanden. Der vare ogsaa nogle Qvinder med ham, som kastede Klædningsstykker om deres Vaaben, og saaledes ophörte nu Kampen. Af Bjarnes Fölge faldt fire Mænd, og mange vare saarede af dem, som levede. Thorkel havde ogsaa mistet fire Mænd. Eyvind spurgte, om Thorkel tillod, at Bjarne og hans Mænd bleve bragte hjem til Gaarden, og sagde, at han indsaae, at han og hans Fölge vilde hjelpe sig selv; Thorkel lagde Eyvind ingen Hindringer i Veien. Der blev sörget for deres Liig, som der faldt, og dernæst toge begge afsted; Thorkel tog hjem til Krossavik, men Eyvind bragte Bjarne hen til Hof. Lægen Thorvard kom hen til Hof og forbandt de Saarede. Eilif Tjörvesön laae længe af sine Saar, men blev dog tilsidst helbredet. Bjarne tog strax hen til Glittuhalle og berettede ham hans Sönners Död; han tilböd ham at tage Ophold hos sig, og lovede selv at erstatte ham hans Sönner. Halle svarede: „stort Tab har jeg lidt ved at miste mine Sönner, men bedre er dog at have mistet dem, end at de skulde kaldes feige, som nogle af dit Fölge. Endnu vil jeg forestaae mine Gaarde, og ikke tage hen til Hof, men modtag min Tak for dit Tilbud."

En Dag sagde Bjarne til Lægen Thorvard: „nu er det bragt saavidt med vore Saar her paa Hof, at vi ville kunne hjelpe os selv alene efter dine Raad, men det veed jeg, at Thorkel Geitessön har ogsaa Saar, som ingen læger, og han bliver nu ogsaa meget svag. „Jeg önsker," siger Bjarne, „at du tager hen til ham for at helbrede ham." Thorvard sagde, at han vilde efterkomme hans Önske. Han tog nu afsted og kom til Krossavik omtrent i Middagsstunden; man spillede der Skak. Thorkel lænede sig op til den ene Skulder og saae paa Skakspillet, og var meget bleg. Ingen hilsede Thorvard, da han kom. Han gik strax hen til Thorkel og

sagde: „lad mig see dit Saar, thi det er blevet migt sagt, at det er farligt.” Thorkel bad ham gjöre som han önskede. Han var der syv Nætter, og Thorkel blev bedre med hver Dag. Siden tog Thorvard bort fra Krossavik, og Thorkel betalte ham godt for sin Helbredelse. Han forærede ham en Hest og en Sölvring og var venlig og forekommende i sin Tale. Thorvard tog siden hen til Hof og berettede Bjarne, hvorledes Sagerne stode. Han var meget vel tilfreds med dette Udfald af Sagen, da Thorkel var bleven helbredet.

Denne Sommer gik det kun daarligt med Sommerarbeidet i Krossavik, thi Thorkel var ikke i Stand til at staae sin Hustru, Jorun, bi i Forretningerne, og det saae ud til, at han vilde nödes til at slagte sine Faar og Qvæg. Thorkels Tjenestekarl skulde gjöre en Reise omkring i Herredet; han overnattede paa Hof, og fik der en gjestfri Modtagelse. Bjarne spurgte, hvorledes man havde det med Hensyn til Helbredstilstanden og Huusholdningen i det Hele taget. Tjenestekarlen sagde, at Sundhedstilstanden var temmelig god, men i den anden Henseende saae det bedrövelig ud. Om Morgenen, da han tog bort, fulgte Bjarne ham et Stykke paa Veien og sagde: „bed Thorkel om, enten at bringe herhen sine Tjenestefolk og Faar og Qvæg, eller jeg bringer ham Mad og Hö, saa at han ikke skal behöve at frygte for at miste sine Faar og Qvæget, og viis dig nu som en brav Mand.” Tjenestekarlen tog nu afsted, og kom til Krossavik paa den Tid man spiste, og Jorun bragte Maden ind. Han gik hen til Thorkel, hilsede ham og berettede ham Ord til andet, hvad Bjarne havde talt. Jorun standsede paa Gulvet, og lyttede efter, hvad han sagde, men Thorkel svarede intet. Da sagde Jorun: „hvorfor tier du til det, som er saa smukt tilbudt?” Thorkel svarede: „jeg giver ikke hurtig Beskeed i denne Sag, thi slige smukke Tilbud

ville vistnok tykkes mange at komme noget uventet." Jorun svarede: „det er min Villie, at vi skulle tage hen til Hof i Morgen og aflægge et Besög hos Bjarne, thi slige Tilbud synes at anstaae en saadan Mand, som han er." „Du skal raade for dette," siger Thorkel, „thi jeg har ofte erfaret, at du er baade klog, og önsker det bedste." Næste Morgen tog hun og Thorkel hjemme fra, tolv i Tallet, og da man kunde see deres Komme fra Hof, da blev Bjarne underrettet derom. Han blev glad ved at erfare dette, og gik dem strax i Möde, tog venlig imod dem og bad dem at opholde sig der. Frænderne talte med hinanden, og talte uden Forbeholdenhed om alle deres Sager. Tilsidst tilböd Bjarne Broddhelgessön Thorkel Geitessön Forlig og skulde han selv være Voldgiftsmand i deres Sager, og han erklærede, at han fra denne Tid af vilde stedse söge at föie sig efter hans Villie saa længe de levede begge. Thorkel erklærede sig tilfreds med disse Tilbud, og de bleve nu forligte for stedse. Thorkel tilkjendte sig fyrretyve Lod Sölv for Geites Drab, og siden tilsagde de hinanden fuldkommen Sikkerhed, og det holdt de siden. Bjarne var en dygtig Mand. De paa Hof have ikke været synderlig kloge, men for det meste have de havt Lykken med sig. Thorkel var en stor Hövding, og meget tapper og dygtig som Sagförer. Da han blev ældre, begyndte hans Gods at svinde ind, og da han holdt op med at forestaae sin Gaard, tilböd Bjarne ham Ophold hos sig, og der blev han til sin Död. Thorkel havde Börnelykke: hans Datter Ragnhild ægtede Lopt Thorarinssön; de havde ni Börn sammen. Deres Datter var Halla, som Steen fik til Ægte, Fader til Halla, som var Moder til Biskop Thorlak hin hellige. En Söster til Thorlak Biskop, ved Navn Ragnheid, var Moder til Paul Biskop og Orm Jonssön og Jon Præst Arnthorssön, og hermed slutte vi Vapnfirdingernes Saga.

Tillæg.

Landnámabók, Pag. 238—241.

Eyvind vapne og Ref hin röde, Thorsteen thjokkubeens Sönner, foretoge en Reise fra Strind i Throndhjem, til Island, formedelst deres Tvistigheder med Kong Harald. Hver af dem havde sit Skib. Ref blev dreven tilbage af Modvind, og Kongen lod ham dræbe; men Eyvind landede i Vapnafjord, og tog hele Fjorden i Besiddelse fra Vesterdalsaaen, og opslog sin Bopæl i den Krossavik, som ligger længere op i Landet. Hans Sön hed Thorbjörn.

Ref hin rödes Sön hed Steenbjörn med Tilnavnet kort; han foretog sig ogsaa en Reise op til Island, og landede i Vapnafjorden. Hans Farbroder, Eyvind, forærede ham Landstrækningen mellem Vapnafjorden og Vesterdalsaa; han bosatte sig paa Gaarden Hof. Sönner af ham vare Thormod stikublig, som boede paa Gaarden Sunnudal, Ref paa Refstader og Egil paa Egilsstader, Fader til Thorarin, Thröst og Hallbjörn og Hallfrid, som Thorkel Geitessön fik til Ægte.

En Mand ved Navn Ölve hin hvite, en Sön af Asvald Öxnathoressön, var Lehnsmand og boede i Almdalene. Han blev uenig med Hakon Jarl Grjotgardssön, og begav sig til Yrjar, hvor han döde; men hans Sön, Thorsteen hin hvite, begav sig til Island, og landede med sit Skib i Vapnafjord, men der var Landet för taget i Besiddelse. Han kjöbte en Landstrækning af Eyvind vapne, og bosatte sig paa Toptaveller (som ligger nærmere Sökanten, end Sirreksstader), og boede der nogle Aar, förend han kom i Besiddelse af Gaarden Hof, paa den Maade, at han krævede Steenbjörn kort for de Penge, han havde laant ham; men han havde intet til at betale med, uden at afstaae Gaarden Hof. Der boede Thorsteen siden tredsindstyve Aar; han var en klog og en brav Mand. Han ægtede Ingebjörg, en Datter af Hrodger hin hvite; deres Börn vare Thorgils og Thord, Önund, Thorbjörg og Thora. Thorgils ægtede Asvör, en Datter af Grötatle; deres Sön var Broddhelge. Hans förste Kone hed Halla, en Datter af Lyting Asbjörnssön; deres Sön var Vigabjarne. Han ægtede Ranveg, en Datter af Eirik fra Goddaler.

FORTÆLLING OM THORSTEEN HVITE.
FORTÆLLING OM THORSTEEN STANGHUG.
FORTÆLLING OM BRANDKROSSE.

Fortælling om Thorsteen hvite.

En Mand, ved Navn Ölve hin hvite, en Sön af Asvald, en Sön af Öxnathore, var Lehnsmand i Norge og boede i Naumudal (Nummedal); han flygtede derfra formedelst Hakon Jarls Fjendtligheder og begav sig til Yrjar (Örelandet), hvor han döde. Han havde en Sön, ved Navn Thorsteen, med Tilnavnet hin hvite; denne begav sig strax efter Faderens Död til Island, og medbragte alt sit Gods, og landede i Vapnafjorden; dengang var hele Island blevet bebygget. Paa den Tid boede der paa Gaarden Hof i Vapnafjord en Mand ved Navn Steenbjörn, med Tilnavnet kort; hans Farbroder, Eyvind, havde foræret ham Gaarden tilligemed hele Landstrækningen mellem Vapnafjordaa og Vestdalsaaen. Steenbjörn var meget ödsel. Da Thorsteen erfarede, at alle Landstrækninger der vare i Forveien tagne i Besiddelse, begav han sig til Steenbjörn, og kjöbte af ham et Stykke Land, og opslog sin Bopæl paa Toptavöll, hvor han boede nogle Aar, og hans Velstand og Anseelse tog bestandig til. Han havde kun kort Tid været bosat, da han begyndte at tænke paa at gifte sig, og friede til en Qvinde ved Navn Ingibjörg, en Datter af Hrodger hin hvite, en Sön af Hrafn, og hende fik han til Ægte. Med denne Qvinde avlede han fem Börn; Sönnerne hed Önund, Thord og Thorgils, og Döttrene Thora og Ingibjörg; Thorgils var en haabefuld Mand. Thorsteen blev bestandig rigere, men for Steenbjörn gik det til agters;

han begav sig derfor til Thorsteen, og bad ham om at laane sig Penge, og tilsidst erholdt han saa meget af Thorsteen, at hans Gods var paa noget nær forödt, og tykkes denne nu, at Skyldnerens Forhold blev mere indviklet, thi han kunde mulig være uvederhæftig, hvorfor Thorsteen krævede Steenbjörn for sine Penge, og tilsidst enedes de saaledes om Pengebetalingen, at Steenbjörn aftraadte Gaarden Hof til Thorsteen. Denne flyttede derfor til Hof, og tilkjöbte sig Godord (Forstanderskab for Tempel og Herred), og blev en meget anseet Hövding i dette Bygdelav. Han var meget yndet af Alle, og da han havde boet mange Aar paa Hof, skete det, at Ingibjörg blev syg og döde. Dette tykkedes Thorsteen et stort Tab, men vedblev dog selv at drive Gaarden.

En Mand hed Thore, en Sön af Atle, som boede i Atlavik, Vesten for Vandet; der ere nu Faarehuse. Atle var gift; hans Kone hed Aslög, en Datter af Brynjolf hin gamle. Thore havde to Börn med hende: Sönnen hed Einar, men Datteren Olöf. Einar var en kjæk Mand, ei stor af Væxt, men et uroligt Hoved, og mindre godt lidt. Olöf var meget smuk og meget afholdt. Den Begivenhed indtraf med Hensyn til Thorsteen hin hvite, at han fik saa store Smerter i Öinene, at han deraf mistede Synet. Det tykkedes ham da, at han selv ikke længere var i Stand til at forestaae sin Gaard; han henvendte sig da til Thorgils, og bad ham at overtage Gaarden. Thorgils svarede, at det var hans Pligt, at yde ham den Bistand, han formaaede. Hans Fader raadede ham, at han skulde gifte sig, og frie til Olöf Thoresdatter. Som sagt, saa gjort, og hun tog hjem med ham; en god Forstaaelse herskede imellem dem, og de havde to Börn; Sönnen hed Helge, men Datteren Gudrun. Da var Thorgils omtrent tyve Aar gammel.

En Mand hed Hrane, med Tilnavnet gullhöt; han var Thorgils Pleiefader og beslægtet med Olöf; han var et uroligt Hoved, og havde hjemme paa Hof; man sagde, at han var ondskabsfuld. En Mand hed Thorkel, med Tilnavnet fleyte; han havde ogsaa hjemme paa Hof, og var beslægtet med Frænderne paa Hof; han var stor og stærk. En Mand, ved Navn Thorbjörn, boede i Sveinungsvik, en Gaard, som ligger imellem Thistelfjörd og Melrakkasletten. Thorbjörn var en brav Mand; han havde meget store Kræfter, og var en Ven af Thorsteen hin hvite. En Mand, ved Navn Thorfinn, boede paa Gaarden Skeggjastader i Knefelsdal; han eiede desuden en Gaard et andet Sted. Hans Kone hed Thorgerd; de havde tre Sönner: Thorsteen, med Tilnavnet hin fagre; den anden hed Einar og den tredie Thorkel; de vare haabefulde Ynglinge; dog udmærkede Thorsteen sig mest af Brödrene; han var fuldvoxen paa den Tid, denne Fortælling omhandler. En Mand, ved Navn Krake, boede paa den Gaard, som kaldes Krakalæk. Krake besad stor Rigdom; han var gift; hans Kone hed Gudrun. De havde een Datter, ved Navn Helga; hun var meget smuk, og blev anseet for at være det bedste Parti i hele Fljotsdalsherredet. Det fortælles, at Thorsteen bad sin Fader om at overlade sig endeel Gods; han sagde, at han vilde reise udenlands. Thorfinn sagde, at det stod til hans Tjeneste; han udredede saa meget, Thorsteen önskede. Da Thorsteen havde været paa Reiser nogle Somre, havde han forskaffet sig baade Rigdom og Anseelse, og hver Gang han reiste udenlands, efterlod han hos Faderen endeel af sit Gods, som han og hans Fader troede at behöve. Et Foraar, da Thorsteen opholdt sig her Vinteren over, talte Einar Thoressön med sin Fader og bad ham om Pengehjelp, thi han sagde, at han vilde indgaae Fællesskab med Thorsteen. Thorsteen

sagde, at han ikke vilde undslaae sig for at indgaae Fællesskab med ham, og forærede ham Halvdelen af Skibet, men sagde derhos, at deres Fællesskab spaaede ham intet godt, formedelst Einars uvenskabelige Sindelag. De reiste udenlands, og indgik Fællesskab. Thorsteen gjorde Alt for at hæve Einar, og viste ham overalt den störste Opmærksomhed, men alligevel skete det, at Thorsteen overalt nöd en större Agtelse, end Einar, fordi at han viste sig som en brav Mand og venskabeligsindet imod alle. Nogen Tid gik deres Fællesskab godt. Det fortælles, at en Vinter, da Fostbrödrene opholdt sig her, begyndte Thorfinn en Samtale med Thorsteen, og spurgte ham, hvad han havde i Sinde at foretage sig til næstkommende Sommer. Thorsteen sagde, at han vilde reise udenlands. Thorfinn sagde, at han hellere önskede, at han vilde overtage Gaardens Drift tilligemed ham; men Thorsteen svarede, at han ikke havde nogen Lyst dertil, men sagde, at han kunde tage saa meget af sit Gods, han önskede. Thorfinn sagde, at han havde lagt en Plan for ham; han vilde nemlig frie for ham til Helga Krakedatter. Thorsteen svarede, at der var en altfor stor Afstand imellem dem, da hun alene skulde arve Krake. Thorfinn sagde, at Partiet var lige, baade med Hensyn til Stand og Dannelse. De toge altsaa afsted, og bragte denne Sag paa Bane for Krake. Han erklærede sig vel tilfreds hermed, og Sagen blev nu forebragt Helga, og hun gav ham et samtykkende Svar; Vidner vare tilstede ved Thorsteens Trolovelse. Thorsteen vilde först reise udenlands, men ved hans Tilbagekomst skulde de have Bryllup. Thorsteen og Einar reiste udenlands, men Thorsteen fik en Sygdom paa Overfarten, som man pleier at kalde Skjörbug, og blev udygtig til at gjöre Tjeneste. De andre dreve Spot med ham, og Einar var Ophavsmanden dertil. Da de kom

til Norge, leiede de der et Huus, men overlode Thorsteen ganske til sin Skjebne. Han laae syg hele Vinteren. Einar drev Spot med ham, og lod digte (Nidvers) om ham. Engang om Foraaret begav Einar sig til Thorsteen, og bad ham at dele Godset imellem dem; han sagde, at han önskede at erholde Skibet alene, thi ham tykkedes, at Thorsteen neppe vilde komme til at gjöre Reisen med til Island. Thorsteen svarede, at dette havde gaaet efter hans Spaadom med Hensyn til Einars Charakteer. De deelte altsaa Godset imellem dem, saaledes at Einar skulde vælge, men Thorsteen laae i Sengen og deelte det. Einar erholdt Skibet og foretog en Reise til Island om Sommeren; da han kom til Island, blev han spurgt om Nyheder. Han svarede, at han ikke kunde fortælle synderlige Nyheder; men sagde derhos, at Thorsteen havde ikke været ganske död, men han troede dog, at efter al Sandsynlighed vilde han aldrig mere vende tilbage. Einar red hjem til sin Fader, og sagde alt Ondt om Thorsteen. Om Efteraaret kom et Skib fra Udlandet til Reydarfjord. Einar red hen til Skibet, og fik udvirket ved Bestikkelser, at Östmanden skulde bringe den Efterretning, at Thorsteen var död; Östmanden gik ind paa dette, og de andre Skibsfolk bevidnede Sandheden heraf. Einar tog derpaa hjem, og fortalte Thorsteens Död, og sagde, at han havde faaet en skrækkelig Dödsmaade.

Denne Vinter bad Einar sin Fader, at han vilde frie for ham til Helga Krakedatter; Thore sagde, at det skulde skee. De rede altsaa begge hjemme fra, og aflagde et Besög hos Krake, og anholdt om hans Datters Haand for Einar. Krake svarede hertil, at han önskede först at erholde sikker Efterretning om, at Thorsteen var död, og i saa Fald troede han, at han vilde gifte Einar sin Datter, dersom dette var först bragt paa det Rene. Thore svarede, at det var utilbörligt,

at Einar skulde vente paa Svar af den Qvinde, som strax blev lovet Thorsteen til Ægte. Krake vilde dog ikke afgive en bestemt Erklæring i denne Sag. Fader og Sön rede altsaa hjem igjen med uforrettet Sag, og kort derefter red Einar Nord paa, hen til Hof, og fortalte Thorgils sit Frieri, og at han havde faaet Afslag. Hrane var der tilstede, og begyndte saaledes: „til liden Nytte er det dig, Einar, at have mægtige Frænder, dersom du ikke kan faae denne Qvinde til Ægte, og paa den anden Side," sagde han, „havde Thorgils Venskab ikke stort at betyde, dersom han skulde vise sig ligegyldig ved den Fornærmelse, som Einar havde lidt." Thorgils svarede: „mig tykkes, at Krake har handlet meget klogt, thi det samme vilde jeg ogsaa have gjort, naar jeg var i hans Sted." Einar fortalte Krakes Ord uforvanskede, men Hrane eggede Thorgils til at ledsage Einar. Thorgils sagde, at han anede intet godt, om man end kunde bringe dette Parti i Stand. Thorgils fulgtes dog med Einar, og de besögte Krake; han gav det samme Svar som för med Hensyn til denne Sag. Da sagde Thorgils: „det er muligt, at du raader for din Datter, men du vil neppe undgaae, at der tilbyde sig andre Ankepunkter imod dig." Krake svarede: „jeg vil ikke udsætte mig for det," og han gav Einar sin Datter til Ægte, og gjorde Brylluppet paa sin Gaard. Krake skulde gaae ganske fri med Hensyn til, at den Pagt var blevet brudt, han havde sluttet med Thorsteen.

Med Hensyn til Thorsteen skal det berettes, at han blev lægt, og gjorde sit Skib seilfærdigt til at reise til Island; han landede i Reydarfjord den næste Sommer efter at Einar havde sit Bryllup; han solgte sit Skib til Östmændene, og havde nu bestemt at holde op med at foretage Handelsreiser, og vilde til at gifte sig med Helga. Strax efter Tilbagekomsten til Island fik han Efterretning om, hvilke

Forandringer der vare skete med Hensyn til denne Sag; han tog hen til sin Fader, og lod ikke desmindre Salget af sit Skib staae ved Magt. Thorsteen lod sig ikke mærke med noget denne Sag angaaende, men kjöbte sig et Skib om Vinteren, som overvintrede i Bolungarhavn, og gjorde det ganske seilfærdigt. Hans Brödre havde ogsaa i Sinde at reise udenlands tilligemed ham, men de bleve ikke saa hurtig færdige, som han, thi de skulde reise omkring i Herredet for at indkræve deres Penge. Östmændene yttrede Utilfredshed med at maatte vente paa Thorsteens Brödre, dersom de fik Bör. Hertil svarede Thorsteen: „jeg vil ride bort fra vort Skib, og see at træffe dem, og bede dem at skynde sig, men I skulle vente paa mig i det Mindste syv Nætter." Thorsteen red om Öxarfjorden op til Bolungarhavn; derfra op paa Mödrudalshede og ned i Vapnafjorden, siden i östlig Retning over Smjörvatnshede og over Jökulsaaen, der hvor Broen ligger over den, saa over Fljotsdalsheden og Lagarfljot og saa langs med denne Flod længere op i Landet, indtil han indtraf i Atlavik en Morgen tidlig. Thore var tagen til Skoven, og alle hans Tjenestekarle med ham, ned til Budlungaveller. Einar var hjemme, og endnu ikke opstaaet, da Thorsteen kom derhen. En Qvinde, ved Navn Osk, stod udenfor; hun spurgte, hvem den Fremmede var. Thorsteen sagde: „jeg hedder Sigurd, og jeg er i Gjeld til Einar, og den har jeg nu i Sinde at betale ham; gaa derfor ind og væk Einar, og bed ham at gaae ud." Thorsteen havde et Spyd i Haanden og en Uldhat paa Hovedet. Qvinden vækkede Einar; han spurgte, hvem der var kommen. Hun sagde, at han kaldte sig Sigurd. Einar stod da op og tog Skoe paa Födderne, svöbte en Kappe om sig og gik derpaa ud. Da han var kommen ud, saae Einar, at der stod Thorsteen for ham, hvilket han syntes mindre godt om. Thorsteen

begyndte saaledes: „derfor er jeg kommen herhid, at jeg vil vide, hvormed du vil böde den Spot, du drev med min Skjörbug paa hiin Overfart, da du og de andre Skibsfolk gjorde Nar af mig; jeg vil være fornöiet med lidet.” Einar svarede: „kræv först alle de andre, som dreve Spot med dig, og skulde de allesammen give dig Opreisning, vil jeg ikke alene udeblive dermed.” Thorsteen sagde: „jeg er ikke saa forlegen for Penge, at jeg gider opspurgt alle de andre, men jeg vil, at du skal holde mig skadeslös for din Part.” Einar sagde, at han ikke vilde vide noget heraf at sige, og vendte sig om, henimod Sovestuen. Thorsteen bad ham at vente lidt, og ikke ile saa hurtig til Helgas Seng. Einar lod som han ikke lagde Mærke til Thorsteens Ord. Derpaa stödte Thorsteen til Einar med Sværdet og gjennemborede ham; Einar faldt död omkuld ind i Sovestuen. Thorsteen bad Tjenestepigen om at drage Omsorg for Einar. Thorsteen red den samme Vei tilbage, han havde taget förste Gang; han red Vester paa over Hals til Thorbjörns Sæterhytter, som ligge imellem Melrakkasletten og Ormsaa. Han spurgte Thorbjörn, om hans Brödre havde været der; men Thorbjörn svarede, at det ikke var Tilfældet. Thorsteen fortalte det Skete, og bad ham at sige til sine Brödre, at de skulde skynde sig hen til Skibet. Thorsteen red nu hen til Skibet. — Tjenestepigen gav Thore Efterretning herom, og lod sige ham, at hans Sön var dræbt. Thore tog da ogsaa strax afsted Nord paa til Vapnafjorden, fulgt af to Tjenestekarle; han satte over Floden paa en Baad, og reiste lige hen til Hof. Der fortalte han Frænderne sin Söns Drab. Thorgils sagde, at han havde ikke anet noget godt, dengang Einar fik Helga til Ægte. De bade ham at fölges med; han lod da hente sine Heste. Hrane sögte ved Tilskyndelser at bevæge Thorgils til at tage hurtig afsted. Thore derimod vendte

hjem igjen, hvilket han gjorde efter Thorgils Raad; men hans Tjenestekarle fulgtes med Thorgils, og de vare nu syv i Tallet, og begave sig paa Reisen.

Thorsteens Brödre rede hen til Thorbjörns Sæterhytte Morgenen efter at Thorsteen havde været der; de spiste der Davre, og derpaa lagde de dem til at sove. Thorbjörn fraraadede dem dette, og fortalte dem nu Einars Drab, og det Budskab, han skulde bringe dem fra Thorsteen; Thorbjörn var en Ven af begge Parterne. Kort efter kom Thorgils derhen med sit Fölge, og de vare syv i Tallet. Thorbjörn underrettede Brödrene om Thorgils Ankomst, og vækkede dem; der gaves ingen Udvei til at undkomme. Thorbjörn raadede dem til at grave en dyb Gröft inde i Sæterhytten lige for Dören, „men jeg skal staae i Dören;" som sagt, saa gjort. Thorgils ankom da med Fölge til Sæterhytten; de antoge for afgjort, at Brödrene vare inde i Sæterhytten, da Heste stode der udenfor, som endnu vare trætte, og Byrderne nylig tagne af dem. „Jeg veed," siger Thorgils, „at de ere her." Thorbjörn svarede: „du er meget skarpsindig, men alligevel ere Brödrene ikke her, som du paastaaer, men jeg lod hente Tömmer paa Hestene, og vi have nylig taget Byrderne af dem; de ere nylig komne fra Vinterhusene, men för bleve de brugte til at bringe Bygningstömmer til Sveinungsvik fra Strandkanten, hvor det driver paa Land, og Hestene ere mine." Thorgils sagde, at han ikke vilde troe dette, „og gaa du bort fra Dören, thi vi ville undersöge Sætterhytten." Thorbjörn svarede, at det vilde han ikke gjöre, „eftersom I ikke fæste Lid til mit Udsagn." Hrane sagde: „Lader os da dræbe ham, dersom han ikke vil gaae bort fra Dören." Thorgils svarede: „det vil min Fader misbillige." Da böd Thorkel fleyte sig til at löbe bag om Husene og op paa dem, og springe saa ned igjen mellem Thorbjörn og Dören,

og faae ham paa den Maade bragt fra Dören ved at stöde ham ned for Skraaningen. Thorgils bad ham at udföre dette. Som sagt, saa gjort, og Thorbjörn blev paa denne Maade dreven fra Dören, og derpaa bandt de ham. Derefter gik de hen til Dören, men viste sig nu tvivlraadige i, hvem der först skulde gaae ind i Hytten. Da Thorgils blev dette var, sagde han: „vi vise os temmelig feige, dersom vi ikke vove at gaae ind i Hytten." Derpaa löb Thorgils ind. Thorbjörn sögte at bevæge ham derfra, og sagde, at han fraraadede ham at gaae derind; men Thorgils ændsede ikke hans Raad. Han havde Skjoldet over Hovedet, og löb nu ind i Hytten, men styrtede i Gröften, hvor Brödrene da dræbte ham. Derpaa rev Thorgils Fölge Taget af Sæterhytten, og angrebe Brödrene i nogen Tid. Hrane gullhöt laae paa Sæterhyttens Væg, og kastede saaledes nogle Jordklumper ind i Hytten. Da blev han saaret med et Spyd i Haanden. Brödrene forsvarede sig meget tappert, men Enden blev, at de faldt der begge, og de efterlode sig en stor Berömmelse. Der faldt ogsaa begge Thores Tjenestekarle, og den tredie Mand, Thorgils Thorsteenssön, som da var tredive Aar gammel. Thorbjörn blev befriet af sit Fangenskab strax efter at Kampen var til Ende, og han bragte alle de Varer, som havde tilhört Brödrene, hen til Skibet i Bolungarhavn, og fortalte Thorsteen det Skete. Thorsteen sagde, at Thorbjörn havde viist sig heri som en brav Mand, og de skiltes ad meget gode Venner.

Thorsteen reiste udenlands om Sommeren, og var borte fem Aar; han stod i Gunst hos Stormænd, og alle ansaae ham for at være en tapper og modig Mand. Hrane gullhöt tog hjem til Hof, og fortalte Thorsteen begge Thorfinnssönnernes Drab og at begge Thores Tjenestekarle ogsaa vare dræbte. Thorsteen spurgte ham da: „men hvor er min Sön,

Thorgils?" Hrane svarede: „han er ogsaa dræbt." Da sagde Thorsteen: „ondskabsfuldt fortæller du det Skete, og stedse har du og dine Raad afstedkommet meget ondt." Dette syntes alle store Tidender, da det spurgtes. Næste Sommer blev der anlagt Sag imod Thorsteen Thorfinnssön, og han blev erklæret fredlös for Thorgils Drab. Broddhelge var tre Aar gammel, dengang hans Fader blev dræbt, og han var allerede dengang haabefuld i en saa ung Alder. Thorsteen Thorfinnssön tog igjen til Island efter fem Aars Forlöb, og landede med sit Skib i Midfjord; han red strax selv anden Nord paa til Hof. Broddhelge var dengang otte Aar gammel, og legede udenfor paa Gaardspladsen; han bad dem opholde sig der. Thorsteen spurgte, hvorfor han indböd Gjeste. Han svarede, at han eiede der Alt i Fællesskab med sin Bedstefader. Thorsteen Thorfinnssön og hans Fölgemand gik derpaa ind i Stuen. Thorsteen hvite mærkede paa Lugten, at Kjöbmænd vare ankomne, og spurgte, hvem de vare. Thorsteen Thorfinnssön fortalte ham Sammenhængen. Thorsteen hvite sagde: „syntes du, at min Hjertesorg ikke var stor nok, uden at du besögte mig, den blinde, gamle Mand. Thorsteen Thorfinnssön svarede: „det var ikke min Bevæggrund, tværtimod vil jeg overlade Sagen angaaende din Sön Thorgils til din Afgjörelse, og jeg er i Besiddelse af Midler til at böde for hans Drab, saaledes at ingen för skal være bleven dyrere betalt." Thorsteen hvite sagde, at han ikke önskede at bære sin Sön i sin Pengepung. Thorsteen Thorfinnssön, som blev kaldet hin fagre, sprang da op og lagde sit Hoved paa sin Navne, Thorsteen hvites Knæer. Da svarede Thorsteen hin hvite: „jeg önsker ikke, at dit Hoved skal blive skilt ved Kroppen; der ere Örene paa sin rette Plads, hvor de förste voxede, men paa de Vilkaar slutter jeg Forlig imellem os, at du skal tage

herhen til Hof, og medbringe alt dit Gods, og saa længe skal du opholde dig her, som jeg önsker det; men du skal sælge dit Skib." Thorsteen hin fagre gik ind paa dette Forlig, og da han og hans Kammerater kom ud, legede Ynglingen Helge Thorgilssön med et guldprydet Spyd, som Thorsteen fagre havde ladet blive staaende uden for Dören, dengang han gik ind. Thorsteen fagre sagde til Helge: „vil du modtage Spydet af mig som Foræring?" Helge raadförte sig med sin Pleiefader, Thorsteen hvite, om han skulde modtage Spydet af Thorsteen fagre. Thorsteen hvite bad ham tilvisse at modtage Spydet, og belönne ham derfor. Thorsteen hin fagre opholdt sig den Gang een Nat paa Hof. Thorsteen fagre tog derpaa hen til sit Skib og solgte det; derpaa flyttede han hen til Hof og medbragte alt sit Gods. Han forstod at gjöre betydelig talrigere sin Navne Thorsteen hvites Creaturer. Da han havde været der i nogen Tid, önskede Thorsteen hvite, at han skulde frie til Helga Krakedatter, hvilket ogsaa skete. Thorsteen hvite ledsagede ham; Sagen gik efter Önske, og Krake erklærede, at det var overeensstemmende med sin Villie. Helga tog altsaa hen til Hof med Thorsteen fagre, fordi Thorsteen vilde, at Brylluppet skulde holdes paa Hof, af den Aarsag, at han syntes, at han var for svag til at overvære det andre Steder, end hjemme paa Hof; dette skete da ogsaa. Brylluppet gik godt; Ægtefolkene enedes godt. Thorsteen fagre opholdt sig i otte Aar paa Hof hos sin Navne, og var ham i Söns Sted med Hensyn til alle Forretninger. Da dette Tidsrum var forlöbet, talte Thorsteen hvite med sin Navne, og sagde: „du har staaet din Pröve, og du er en dygtig og brav Mand i alle Henseender, og meget flink. Nu önsker jeg, at du skal gjöre en Forandring med Hensyn til din og din Faders og din Svoger Krakes Stilling, og I skulle alle begive eder uden-

lands med alt eders Gods, thi jeg troer, at min Frænde, Helge, begynder at hade dig, og han er nu atten Aar gammel, men det er sandsynligt, at jeg ikke vil leve længe herefter, og jeg önsker, at vi skulle skilles ad som Venner; men min Frænde, Helge, vil blive heftig og anmassende, og ingenlunde retsindig. Nu skal du fölge mit Raad, og ophold dig ikke længere her, end jeg har raadet dig." Thorsteen fagre sagde, at det skulde skee, og han kjöbte to Skibe, og reiste bort af Landet med sin hele Familie. Hans Fader Thorfinn og Krake, hans Svoger, toge ogsaa bort med ham. De landede nordlig i Norge, og næste Sommer begave de dem Nord paa til Halogaland (Helgeland), og opsloge sin Bopæl der med sin hele Familie. Der boede Thorsteen fagre saa længe han levede, og blev anseet for at være en meget tapper og modig Mand.

Helge var som Yngling hos sin Pleiefader Thorsteen hvite; han blev med Alderen baade stor og stærk, tidlig moden, haabefuld og anseelig; i sin Barndom var han temmelig taus, og allerede i den yngre Alder anmassende og trodsig, men sindrig og opfindsom. Det skete en Dag paa Hof, da Qvæget var samlet paa Malkepladsen, at der var iblandt det en stor og frygtelig Tyr. En anden Tyr var der ogsaa tilstede, som Frænderne eiede; den var meget stor. Helge stod udenfor, og saae paa at Tyrene begyndte at stanges, og den Tyr, som havde hjemme paa Hof, maatte vige for den fremmede Tyr. Da Helge saae dette, gik han ind og hentede store Iisskoe, og bandt dem fast til Tyrens Pande. Derpaa begyndte de igjen at stanges, indtil denne stangede hiin fremmede Tyr ihjel; Iisskoene havde nemlig bibragt den meget dybe Saar. Alle syntes, at de var en berömmelig Gjerning, Helge havde udfört, og af denne Begivenhed blev han kaldet Broddhelge, og i de Tider

antog man det for heldbringende, at have to Navne. Det var en almindelig Tro, at de, som havde to Navne, vilde leve længere. Strax kunde man see, at Helge vilde blive en stor Hövding, men tillige anmassende. Thorsteen hvite levede kun eet Aar efterat han og Thorsteen fagre skiltes ad, og alle vare enige i, at han havde været en stor Hövding. Geite i Krossavik fik til Ægte Hallkatla, en Datter af Thidrande, en Sön af Ketil thrym, en Sön af Geite og Hallkatla. I Förstningen fandt et stort Venskab Sted mellem Geite og Broddhelge, men senere aftog det og blev tilsidst til fuldkomment Had, som det fortælles i Vapnfirdingernes Saga, og hermed slutte vi Fortællingen om Thorsteen hvite.

Fortælling om Thorsteen stanghug.

En Mand, ved Navn Thorsteen, boede i Sunnudal, baade gammel og havde nær mistet Synet; han havde været en stor Viking i sine yngre Aar; han var endnu en overmodig Mand, endskjöndt han var bleven gammel. Han havde en Sön, ved Navn Thorsteen; han var stor af Væxt, tapper og meget sagtmodig; han bestred med saadan Dygtighed Gaardens Drift hos sin Fader, at neppe vilde tre Mænd have udrettet mere. Thorsteen var temmelig fattig, men eiede en stor Mængde Vaaben. Fader og Sön eiede Stodheste, og de tjente især noget ved at sælge unge Heste, thi de vare alle gode Rideheste og modige.

En Mand, ved Navn Thord, var Tjenestekarl paa Hof hos Bjarne; han passede Bjarnes Rideheste, og derfor blev

han kaldet Hesterögter. Thord var meget anmassende; han lod ogsaa mange föle, at han var Tjenestekarl hos en Rigmand, men derfor var dog ikke hans Værd större, og ikke blev han derfor mindre forhadt. I Kost hos Bjarne vare to Mænd, hvoraf den ene hed Thorhall og den anden Thorvald; de skumlede over alt det, som forefaldt i Herredet. Thorsteen og Thord bleve enige om at foranstalte en Hestekamp med unge Heste, og da den gik for sig, kunde Thords Hest ikke godt staae sig. Thord slog derpaa Thorsteens Hest mellem Næseborene, da han saae at hans Hest ikke kunde staae sig; men Thorsteen saae dette, og slog derpaa Thords Hest, og da raabte alle. Derpaa slog Thord Thorsteen med Hestestangen; Hugget ramte det ene Öienbryn; det flængedes og faldt ned for Öiet. Thorsteen skjar et Stykke af Nederdelen af sin Skjorte og bandt det flængede Stykke fast, og lod som intet var forefaldet, og bad, at man skulde skjule dette for hans Fader; herved blev det altsaa. Thorvald og Thorhall skumlede over denne Tildragelse, og kaldte ham Thorsteen stanghug.

Kort för Juul om Vinteren stode Qvinderne i Sunnudal tidlig op til deres Arbeide, og Thorsteen stod da ogsaa op, og bragte Hö ind, og derpaa lagde han sig paa Bænken. Hans Fader, den gamle Thorarin, kom da derind, og spurgte, hvem der laae. Thorsteen nævnede sit Navn. „Hvorfor er du saa tidlig oppe, min Sön?" sagde den Gamle. Thorsteen svarede: „jeg synes ikke at jeg har Valget imellem mange til at bestille, hvad der forefalder," sagde Thorsteen. „Har du ikke Smerter i Hovedet, min Sön?" sagde den Gamle. „Jeg mærker ikke noget dertil," sagde Thorsteen. „Hvad kan du, min Sön, fortælle mig om Hestekampen forrige Sommer; blev du ikke slaaet, som en Hund, min Sön, saa at du besvimede?" „Det tykkes mig ingen Ære, at kalde

det heller Hug, end blot Beröring[1]." Thorarin sagde: „Jeg havde ikke troet, at jeg havde en feig Sön." „Siig kun herom, Fader," sagde Thorsteen, „det som du ikke vil senere komme til at fortryde." „Herom vil jeg ikke kunne sige saa meget," sagde Thorarin, „som jeg attraaer." Nu stod Thorsteen op og tog sine Vaaben, og begav sig hjemme fra, og tog Veien hen til Hestestalden, hvor Thord passede Bjarnes Heste, og der traf han ham. Da sagde Thorsteen til Thord: „jeg önskede at vide, gode Thord, om det skete af Vaade, at du slog mig ved Hestekampen forrige Sommer, eller er sligt skeet med din Villie?" Thord svarede: „dersom du har to Munde, saa kan du vexelviis kalde det Vaadegjerning, hvis du saa synes, eller ogsaa sige, at det er skeet med Villie, og hermed har du de Böder, som jeg har i Sinde at erlægge." „Du skal belave dig paa," sagde Thorsteen, „at det er sandsynligt, at jeg ikke oftere vil kræve dig for disse." Derpaa löb Thorsteen hen imod ham, og gav ham Banehugget; dernæst begav han sig til Hof, og traf der en Qvinde ude, og sagde til hende: „fortæl Bjarne, at Qvæg har stanget hans Hesterögter, Thord, og at han vil komme til at vente paa ham, indtil han kommer selv hen til Hestestalden." Gaa hjem, Menneske," sagde hun, „men jeg skal fortælle ham dette ved Leilighed." Thorsteen tog nu hjem igjen, og Qvinden begav sig til sit Arbeide. Bjarne stod op om Morgenen, og da han havde sat sig ved Spisebordet, spurgte han, hvor Thord var; man svarede ham, at han var taget hen til Hestene. „Jeg troede dog, at han vilde være kommen hjem igjen, dersom han var uskadt." Da begyndte den Qvinde, som Thorsteen havde talt med: „det er sandt, som ofte bliver sagt om os Qvinder, at vi

---

1) Ordspillet kan ikke gjengives paa Dansk, da atburðr deels kan betyde: et Tilfælde; deels: at noget bringes i Nærheden eller henimod noget andet.

ikke have meer end en middelmaadig Forstand. Thorsteen stanghug kom her i Morges, og sagde, at Qvæg havde stanget Thord saaledes, at han ikke vilde være i Stand til at hjelpe sig selv, men jeg vilde ikke vække dig dengang, og saa havde jeg senere glemt dette.” Da stod Bjarne op fra Bordet, og gik hen til Hestestalden, og der fandt han Thord dræbt, og han blev siden begravet. Bjarne anlagde Sag imod Thorsteen, og han blev erklæret fredlös; men Thorsteen blev alligevel hjemme i Sunnudal og arbeidede for sin Fader, men Bjarne lod det gaae upaatalt hen.

Om Efteraaret sved man Hoveder af slagtede Faar paa Hof, men Bjarne sad udenfor, og hörte paa, hvad Folkene talte om. Da begyndte Brödrene Thorhall og Thorvard saaledes, og sagde: „vi havde ikke troet, dengang vi tingede os i Kost hos Vigabjarne, at vi vilde komme til at svide her Lammehoveder, medens Thorsteen, som han har faaet erklæret fredlös, svider Bedehoveder i Sunnudal; det havde været bedre, at han havde viist sig mere skaansom imod sine Frænder i Bödvarsdal, og ikke ladet den fredlöse Mand sidde lige saa höit som han i Sunnudal, men ‚de fleste blive mere sagtmodige, dersom en Ulykke hænder dem’, og vi kunne ikke blive kloge paa, naar han vil udslætte denne Plet paa sin Anseelse.” En Mand svarede: „det er værre at have sagt dette, end tiet stille, og det er sandsynligt, at en Trold har forhexet eders Tunge, men vi troe, at Bjarne vil söge at undgaae at beröve hans blinde Fader og de övrige Uforsörgede i Sunnudal den sidste Stötte, men det forekommer mig usandsynligt, at I ville ofte komme til at svide Lammehoveder her paa Hof, eller tale om Begivenhederne i Bödvarsdal.” Derpaa begyndte man at spise, og lagde sig til at sove, og ingen kunde mærke, at Bjarne havde hört paa Samtalen. Næste Morgen vækkede Bjarne Thorhall og Thor-

vard, og bad dem ride hen til Sunnudal, og bringe sig Thorsteens Hoved adskilt fra Kroppen för Klokken ni, „og mig tykkes, at I ere bedst skikkede til at udslætte en Plet paa min Ære, dersom jeg ikke har selv Kraft nok dertil." De syntes nu, at de havde sagt for meget, men toge dog afsted lige hen til Sunnudal. Thorsteen stod i Dören, og hvæssede et kort Sværd; da de kom derhen, spurgte Thorsteen, hvorhen de agtede at reise; de svarede, at de sögte efter Heste, men Thorsteen sagde, at dem behövede de ikke at söge længe efter, „da de ere her i Nærheden af Gjerdet." „Det er dog ikke afgjort," sagde de, „at vi ville finde dem, dersom du ikke vil nærmere vise os Veien hen til dem." Da gik Thorsteen ud, og da han havde tilbagelagt et Stykke Vei, svang Thorvard sin Öxe, og styrtede ind paa Thorsteen. Thorsteen stödte til ham med Haanden, saa at han faldt omkuld, og gjennemborede ham med sit Sværd. Da vilde Thorhall hugge til Thorsteen, men han havde samme Skjebne, som Thorvard. Derpaa bandt Thorsteen dem begge op paa Hestene, og lagde Tömmen op, og drev dem saaledes hen til Veien, og Hestene gik hjem til Hof. Tjenestekarlene stode udenfor paa Hof, og gik nu ind og fortalte Bjarne, at Thorhall og Thorvard vare komne hjem, og sagde, at de ikke havde gjort en forgjeves Reise. Bjarne gik da ud, og saae nu den rigtige Sammenhæng, og talte ikke flere Ord herom; han lod dem jorde, og alt var roligt indtil Juletiden var udlöben. En Aften, da Rannveig og Bjarne vare gaaede i Seng, begyndte hun, og sagde: „hvad troer du man taler nu mest om i Herredet." „Det veed jeg ikke," svarede Bjarne; „mig tykkes, at manges Dom er ikke værd at agte paa." „Det er Gjenstanden for den meste Omtale, at man troer, at Thorsteen stanghug ikke vil kunne begaae nogen Misgjerning, som du vil ansee for nödvendigt at hevne;

han har nu dræbt tre af dine Tjenestekarle, og dine Tingmænd troe ikke at kunne vente sig synderlig Bistand af dig, dersom du lader dette uhevnet, og du maa være meget foranderlig (med Hensyn til at hevne Fornærmelser)." Bjarne svarede: „her maa man sande det, som man pleier at sige, ‚at ingen bliver klog af andres Skade', og jeg vil nu laane Öre til hvad du har at sige; men Thorsteen har ingen dræbt uden Aarsag." De holdt op med denne Samtale, og sov Natten over. Om Morgenen vaagnede Rannveig, da Bjarne tog ned sit Skjold; hun spurgte ham, hvorhen han skulde. Han svarede: „nu skal det vise sig, om jeg eller Thorsteen i Sunnudal er den anseeligste," sagde han. „Hvor mange skulle ledsage dig?" sagde hun. „Jeg vil ikke overfalde Thorsteen med Overmagt," sagde han, „og jeg har i Sinde at gaae alene." „Gjör ikke det," sagde hun, „alene at vove dit Liv i Kamp med dette frygtelige Menneske." Bjarne sagde: „nu kan man sande, at det gaaer dig saaledes, som de Qvinder, der græde over det den ene Stund, som de egge een til kort i Forveien; jeg taaler ofte længe nok, at baade du og andre egge mig, men paa den anden Side nytter det ikke at hindre mig, naar jeg vil gaae." Bjarne tog hen til Sunnudal, og Thorsteen stod i Dören; de vexlede nogle Ord mellem hinanden. Bjarne sagde: „du, Thorsteen, skal gaae til Tvekamp med mig i Dag, paa den Höi, som her er i Marken." „Jeg fattes alt," sagde Thorsteen, „til at kæmpe med dig; men jeg skal strax forlade Landet, da Skibe begynde at gaae, thi jeg kjender din Ædelmodighed, og veed, at du vil understötte min Fader, dersom jeg forlader ham." „Det hjelper ikke," sagde Bjarne, „at du vil undslaae dig for dette." „Du tillader dog vel, sagde Thorsteen, „at jeg först taler med min Fader." „Vel gjör jeg det," sagde Bjarne. Thorsteen gik ind, og fortalte sin Fader, at

Bjarne var kommen der, og udfordrede ham til Tvekamp. Den Gamle svarede: „enhver kan vente, dersom han har at gjöre med en mægtigere Mand, og er han i samme Herred som han, og han har paa en eller anden Maade fornærmet ham, at han ikke vil komme til at opslide der mange Skjorter, og det er derfor, at jeg ikke begræder dig, at mig tykkes, at du har meget forbrudt; tag derfor dine Vaaben, og forsvar dig mandigen, og engang har der været de Dage, at jeg havde ikke bukket under for en slig Mand, som Bjarne er; og er han dog en stor Kæmpe; mig tykkes ogsaa bedre, at miste dig, end at have en feig Sön." Derpaa gik Thorsteen ud, og de gik hen til hiin Höi, og Kampen begyndte, og deres Rustninger bleve forhuggede; da de havde kæmpet længe, sagde Bjarne til Thorsteen: „jeg er nu törstig, fordi jeg er mindre vant til dette Arbeide, end du." „Gaa da hen til Bækken," sagde Thorsteen, „og sluk din Törst." Bjarne gjorde dette, og lagde imedens sit Sværd hos sig. Thorsteen tog det op, saae paa det og sagde: „du har dog vel ikke havt dette Sværd i Bödvarsdal?" Bjarne taug til dette. De gik igjen op paa Höien og kæmpede i nogen Tid, og Bjarne tykkedes, at Thorsteen besad större Vaabenfærdighed, og stod mere fast for, end han havde ventet. „Mange Ting hænde mig i Dag," sagde Bjarne, „mine Skobaand ere nu lösnede." „Bind dem da," sagde Thorsteen. Bjarne bukkede sig nu ned, men Thorsteen gik ind og bragte igjen to Skjolde og eet Spyd; han gik op paa Höien til Bjarne, og sagde til ham: „her har du ét Skjold og et Sværd, som min Fader sender dig, og Sværdet vil ikke blive mere slövt, end det, du har för havt i Dag; jeg er heller ikke oplagt til længere at staae blottet for dine Hug, men jeg önsker meget at holde op med denne Kamp, fordi jeg er bange for, at du vil gaae af med Seiren, men enhver

har sit Liv kjært, dersom det staaer kun til ham." „Nu hjelper ikke at undslaae sig," sagde Bjarne; „vi skulle endnu kæmpe." „Jeg vil ikke hugge först," sagde Thorsteen. Dernæst huggede Bjarne Thorsteens Skjold i Stykker, og derpaa forhuggede Thorsteen Bjarnes Skjold. „Det er et stort Hug," sagde Bjarne. Da svarede Thorsteen: „dit Hug var ikke mindre." Bjarne sagde: „bedre bider nu det Vaaben, som du har havt i Dag, end för." Thorsteen svarede: „jeg vilde undgaae at begaae en Misgjerning, dersom det kunde skee, og jeg er bange for at kæmpe med dig; jeg önsker endnu at overlade hele Sagen til din Afgjörelse." Bjarne skulde da hugge til Thorsteen, og de vare begge ganske blottede. Da sagde Bjarne: „det er ikke lige Bytte, at begaae en Misgjerning i Sedet for at udöve en god Gjerning; jeg troer, at jeg er godt tjent med dig alene i Stedet for mine tre Tjenestekarle, dersom du vil være mig en tro Tjener." Thorsteen svarede: „der har i Dag tilbudt sig Leilighed for mig til at svigte dig, dersom min onde Skjebne havde været större, end din Lykke, og jeg vil vistnok ikke svigte dig," sagde Thorsteen. „Jeg indseer," sagde Bjarne, „at du er en udmærket Mand; men du tillader mig nok," sagde han, „at gaae ind til din Fader, og fortælle ham, hvad jeg finder for godt." „For mig maa du gjöre som du vil," sagde Thorsteen, „men vær dog forsigtig." Da gik Bjarne ind hen til det Aflukke, hvor den gamle Mand laae. Thorarin spurgte, hvem der var, og Bjarne nævnede sit Navn. „Hvilke Nyheder har du at fortælle, Bjarne?" spurgte Thorarin. „Din Sön Thorsteens Drab," sagde Bjarne. „Forsvarede han sig modig?" sagde Thorarin. „Jeg troer ikke, at mange har været meer kampdygtige, end din Sön Thorsteen var det." „Det er ikke forunderligt," sagde Thorarin, „at Kampen i Bödvarsdal faldt uheldig ud for de

andre, da du overvandt nu min Sön." Da sagde Bjarne: „jeg vil tilbyde dig Ophold paa Hof, og der skal du indtage den anden Æresplads saalænge du lever, og jeg vil være dig i Söns Sted." „Det gaaer saaledes med mig," sagde den Gamle, „som dem, der selv ere ude af Stand til at udrette noget, og den Dumme glædes ofte ved andres Löfter, men Stormændenes Löfter, naar de ville formilde eens Smerter over det Skete, ere af den Beskaffenhed, at de ere til Lindring kun for een Maaned, men efter dens Forlöb, blive vi betragtede som et Almisselem, men derved komme vi ikke snart til at glemme vore Sorger; men den Mand, som en slig Mand, som du er, tilsiger et Löfte ved Haandtag, maa finde sig tilfreds med det, hvadsomhelst der end maatte være forefaldet; jeg vil ogsaa modtage dette Löfte af dig, og gaa du derfor herhen til Aflukket, hvor min Seng staaer, og du maa komme noget nærmere, fordi jeg, som nu er bleven meget gammel, ryster paa hele Legemet formedelst Alderdom og Svaghed, og heller ikke er det umulig, at min Söns Död har gaaet mig til Hjertet." Bjarne gik da ind i Aflukket og tog den Gamles Haand. Han bemærkede da, at han havde et Sværd, hvormed han vilde stikke efter ham; han tog strax Haanden til sig og sagde: „du elendige Gamle," sagde Bjarne, „nu vil det gaae efter din Fortjeneste mellem os; din Sön Thorsteen lever, og han skal tage hen til Hof med mig, men for dig skulle Trælle arbeide; men du skal dog ikke komme til at mangle noget, medens du lever." Thorsteen tog nu hjem med Bjarne til Hof, og tjente ham til sin Död, og man var enig om, at han overgik de fleste med Hensyn til Ærlighed og Tapperhed. Bjarne beholdt sin Anseelse, og blev desto mere afholdt og sagtmodigere, jo ældre han blev; han var meget udholdende, og hengav sig den sidste Deel af sin Levetid

til Gudsfrygt. Bjarne reiste udenlands og foretog sig en Reise til Rom, og paa denne Reise döde han; han ligger begravet i Staden Valeri, som er en stor By, og ligger noget nærmere hertil end Rom. Bjarne havde Börnelykke. Hans Sön hed Skeggbrodde, som bliver omtalt i flere Sagaer, og var en udmærket Mand i sin Tid. Bjarnes Datter hed Halla og Gudrid, som Lavmanden Kolbeen fik til Ægte. Yngvild var ogsaa Bjarnes Datter, som Thorsteen Siduhallssön ægtede; deres Sön var Magnus, Fader til Einar, Fader til Biskop Magnus. Desuden var Amunde en Sön af Thorsteen og Yngvild; han ægtede Sigrid, en Datter af Thorgrim hin blinde. Datter af Amunde var Hallfrid, Moder til Amunde, Fader til Gudmund, Fader til Magnus hin gode og Thora, som Thorvald Gissurssön fik til Ægte. En anden Datter af Gudmund hed ogsaa Thora, en Moder til Orm svinfelling. Gudrun var ogsaa en Datter af Amunde, Moder til Thordis, Moder til Helga, Moder til Gudny Eyvindsdatter, Moder til Sturlesönnerne Thord og Sighvat og Snorre. Rannveig var en Datter af Amunde, Moder til Steen, Fader til Gudrun, Moder til Arnfrid, som digre Helge ægtede. Endelig var Thorkatla en Datter af Amunde, Moder til Arnbjörg, Moder til Præsten Finn og Thorgeir og Thurid, og af denne Familie ere mange Stormænd komne, og hermed sluttes Fortællingen om Thorsteen stanghug.

Sagnet om Brandkrossi.

Vi begynde Helgernes Saga med Ketill Thrym, thi ham vide vi at have været ættesælest af de Personer som denne Saga omtaler. Fra ham udlede Sidemændene deres Herkomst, saavelsom og Krosvigerne og Droplaugsönnerne. Vi agte derhos at berette, hvorledes Helgi Asbjörnssön — der efter kyndige Folks Omdömme maa anses for den fornemste Mand i denne Saga — nedstammer fra Landnamsmændene.

Rafnkell hed en Mand, som kom til Island i Slutningen af Landnamstiden, han var Rafnssön. Som han opholdt sig i Skriddalen drömte han at en Mand kom til ham, og bad ham skyndsomt reise sig, og rykke op derfra med alt Sit. Rafnkell vaagnede, og drog bort i samme Stund; men lige derpaa nedstyrtede hele Bjærget ved et Fjældskred, og begravede under sig en Orne og en Tyr Rafnkel tilhörende, det eneste som der var blevet tilbage. Men han tog til Rafnkellsdal, og bebyggede hele Dalen, saanær tyve Gaarde, med sine Mænd; selv nedsatte han sig paa Steinraudsstad, og blev inden lang Tid en mægtig Hövding ved sin Rigdom og talrige Tilhængere. Hans Sönner vare Asbjörn og Thorir. Efter Rafnkells Död skiftede Sönnerne hans Efterladenskab imellem sig, og tilfaldt Thorir Faderens Gaard; Asbjörn derimod bosatte sig paa det Stæd, som kaldtes Lokheller, men som nu heder Rafnkellsstad, og drev den Gaard godt.

Asbjörn var gift med Hallbera en Datter af Rollaug Rögnvaldssön, Jarlen paa Möre, han havde med hende en Sön, som blev kaldt Helgi. Helgi var i sin Opvæxt stille, ordknap og meget forsigtig i sin Tale, og vakte det Omtale blandt Folk, hvorledes han skikkede sig. Asbjörn blev ikke gammel. Da han döde tog Helgi Arv efter ham, og boede

en tidlang paa Lokheller, men efter nogle Aar hævede han sin Husholdning, overlod sit Næstsödskendebarn Rafnkell Thorirssön det Hele, og tog ud af Landet. Han tilbragte mange Aar med Fribytteri i Fællig med sine Frænder i Norge og paa Örknöerne var og nogle Sommere paa Vikingstog, og gjaldt for en af de tappreste, om han end ei var nogen Storværksmand i Kræfter og Vaabenfærdighed. Herved erhvervede han sig Formue og Anseelse, og tog nu tilbage til Island. Ved Ankomsten hertil böd Spakbessi ham Ophold hos sig, dette tog Helgi imod, og drog med ham til Bessastad. Samme Aar fik Helgi Bessis[1] Söster Oddlaug til Ægte; deres Samliv blev godt, og inderligt paa begge Sider. Helgi var dengang uden Bopæl, da ingen var villig til at aftræde ham Hus og Hjem paa den Tid af Aaret.

Der var en Mand som hed Odd med Tilnavnet Sindri, velhavende og stridig at have med at gjöre; han havde valgt sig Bosted ligeoverfor Bessestad paa den anden Side af Lagarfloden, og opfört der en smuk Gaard. Odd var gift og havde en Sön ved Navn Osvif; om ham gik det Ord, at han i Sindelag svarede til Navnet. Osvif var Handelsmand, pragtlysten og övet i alle Lege, men hengiven til Spot og Praleri. Det var engang som Svogrene Bessi og Helgi talte sammen, at Helgi spurgte Bessi, hvor han kunde anvise ham en Bopæl, eller hvilket Raad han kunde give ham i saa Henseende. Bessi gav ham et Raad hertil, som de siden fuldbragte. Saasnart Floden lagde til gjorde Helgi sig et Ærende over til Oddsstad, og slog paa Glæde og Gammen ved Osvif. Noget efter kom Folk paa Oddsstad og Bessastad overens om, at holde Folkelege mellem dem paa begge Gaardene.

---

1) Tillægsordet ‚spakr' ɔ: vis = Bessis Ögenavn, er her, for Kortheds Skyld, og da al videre Betegnelse for Manden er overflödig, bortkastet.

En Mand havde sit Tilhold paa Oddsstad som hed Otrygg, han gjorde sig til af sin Færdighed, og stillede sig gjerne mod Osvif; hvorhos han lod Osvif høre, at han udviste mere Praleri end Raskhed i Legene. Kort derpaa dræbte Odd Otrygg, og Helgi Asbjörnssön paatog sig Sögsmaalet efter den Dræbte. Folk sögte nu at udvirke Forlig mellem Parterne, men dertil var der ingen anden Udvei end at Bessi blev ene om Vilkaarene; og blev Freden da tilveiebragt paa den Maade, at Bessi kun idömte Odd ringe Pengeböder, men derimod kjendte ham skyldig til at have forbrudt Gods og Gaard, og Ret til Ophold i Herredet. Odd var vel yderst utilfreds med Sagens Udfald, men maatte dog lade det blive derved, da mange fra tidligere Tider undte ham denne Ufærd. Helgi indlöste atter Gaarden til sig af rette Vedkommende uanseet Odds Modvillighed; blev Enden paa Legen den, at Odd maatte römme Herredet, og er der ikke mere om ham at fortælle i denne Saga, hvorvel han er bleven holdt for en Kraftkarl. Helgi gjorde imidlertid Anstalter til sin Husholdning paa Oddsstad, og holdt sig færdig til at fare derhen med alle den förste Fardag. Men da Odd lavede sig til at flytte fra sit Hjem den förste Fardag lod han slagte en Tyr og koge Kjödet, og lige för han tog væk, endelangs ad begge Bænke opsætte Borde, og derpaa sætte alt Oxekjödet. Han gik da derhen og talte saalunde: „her ere nu saa omhyggeligt udstyrede Borde, som om det kunde være til mine kjæreste Venner — hele dette Gilde giver jeg til Frey, imod: at han lade ei den som efter mig kommer drage bort fra Oddsstad med mindre Harme, end jeg nu gjör!" Efter dette tog Odd hjemme fra med alt Sit.

Om Droplaugesönnernes Herkomst have nogle afgivet denne Beretning, der om den end er lidet bekjendt og

kunde synes somme mindre troværdig, dog er morende nok at höre.

I den indre Vík i Vapnafjorden boede en Mand, som hed Grim; han var i sin yngre Alder, ugift og velholden med Husdyr og Hjorde. Han lod opdrætte paa sin Gaard et Ungnöd brandkorset[1] af Farvetegning, og udmærket ved sin Löd og Störrelse; den Oxe skattede han höiere end alt hvad han ellers eiede af havende Fæ og Hjorde, lod den om Sommeren söge sin Græsning paa Hjemmarkerne, og gav den Mælk hele Aaret igjennem; med dette blev han ved i ti Aar. En Sommer som Hjemhöet stod i Stakke rundt om Husene hændte det sig, at Oxen tog underlig paa Veie, löb ud og ind og kastede Stakkene omkuld; Folk gik da hen for at gribe den, men det lykkedes ikke den ændsede nu ingen, og blev jo olmere jo flere der kom til. Tilsidst satte den sig i Fart, og tog Veien lige frem helt ud til den ydre Krossavík, der kastede den sig i Vandet, og svömmede ud paa Havet saa langt man kunde öine den fra Landet. Grim blev meget ilde ved Tabet af sit Yndlingsdyr, og tog sig denne Hændelse meget nær. Han havde en Broder i Oxefjorden som hed Thorsteinn, det var en dygtig Bonde forstandig og afholdt, Brödrene holdt og meget af hinanden. Der blev nu sendt Bud efter Thorsteinn, og da han kom, sögte han ved allehaande Forestillinger at tale Grim til Rette, bad ham ikke tage sig sit Tab saa nær da meget kunde erstatte det, og han havde Kvæg nok tilbage, af hvilket han med Tiden kunde tillægge sig et ikke mindre

1) Tillægsordet ‚brandkrossóttr' sammensat af ‚brand', som forekommer i samme Betydning i Dansk f. Ex. i Brandfux, Brandgaas, brandgul, Brandlilje m. fl. Ord, tilkjendegiver Farven, og ‚krossóttr' ɔ: korset, derimod Tegningen; — men hvor dette brandgule Kors var, i Panden, paa Brystet eller Ryggen, — eller om Dyret var trelödet, f. Ex. hvidt med brandgule og sorte Skjolde, kan man af Ordet ikke slutte, da dette kun forekommer i denne Saga, og desuden ikke er gængs i Talesproget.

fortrinligt Dyr; samt tilföiede, at det maatte anses for en stor Udmærkelse for ham som Eier, at begge Vigene bleve opkaldte efter hans Oxe. Men med alt det var det ikke anderledes fat med Grim, end at det som Thorsteinn sagde gik ligesom ind af det ene Öre og ud af det andet; blev Thorsteinn der om Vinteren til Opmuntring for Broderen, men desuagtet tog Grim af i Udseende, blev slöv og utidig for alting, og nöd kun lidt Mad og Sövn. Henimod Foraaret forhörte Thorsteinn sig hos Grim, om han ikke kunde have Lyst til at reise udenlands; og anförte som Grund til sit Forslag, at dette ofte gav en Forandring derved, at Sindet lettedes for de Bekymringer som ellers hemmede Folks Glæde og Gammen. Grim svarede, at han nok kunde have Lyst dertil hvis Broderen fulgte med, og hertil erklærede Thorsteinn sig villig naar Grims Tilstand derved bedredes. De ansatte da Folk til at varetage Driften af deres Gaarde, og toge sig Plads paa et Skib i Unaos. Det var dengang gængs at have Skindpelse som Handelsvarer til fremmede Lande, dette gjorde de og medtoge kun faa Tærepenge eller andet Gods til Reisen. Det Skib Brödrene vare med havde en heldig Overreise, de landede i Trondhjem, hvor de opsloge et Tælt paa Strandbredden. Folk drev nu fra Skibet hver til sin Hjemstavn, men Brödrene bleve tilbage i deres Tælt.

En Morgen tidlig kom en Mand til Brödrenes Tælt, han var stor og stærladen, og kaldte sig Karhöfdi. De spurgte ham, hvor han var fra, og hvorhen han skulde. Han svarede, at han havde hjemme hos en Bonde som hed Geitir, til hvem han skulde have fire og tyve Skindpelse; tillige lod han dem vide, at Geitir var formuende og dertil den bedste Skyldner nogen kunde have. De overlode ham saa mange Pelse som han önskede, og betingede sig Mel til

Gjengjæld. Karhöfdi gjorde deraf en Bylt, kastede det Hele paa Skulderen, og drog derpaa bort. Noget efter kom en Mand til dem inde fra Trondhjem som hed Thorir, han indböd dem i Kost hos sig; dette Tilbud antog de og droge hjem til ham. Det var en god Bonde, og de bleve der godt holdte.

De forespurgte sig jævnlig hos Thorir Bonde om Geitir, men han kjendte ham ikke, og derved blev det. Det varede imidlertid ikke længe för de fik Lyst til at opsöge Geitir, Thorir sögte vel at raade dem derfra, men det hjalp til intet; de toge da hjemmefra op efter alle Dale, og spurgte paa hvert Sted om Geitir, men Ingen vidste noget af ham at sige.

Endelig i en Afdal kom de til en gammel Mand, hos hvem de og forhörte sig om Geitir, men han kjendte ham heller ikke. Da spurgte Thorsteinn, om han ikke vidste af nogle Kjendingsnavne som vare tillagte Navnet Geitir; hertil gav han den Besked, at der mellem Bjærgene gaves nogle Klippemure som kaldtes Geitishammre, samt betegnede dem Veien til disse Klipper. De droge nu videre, fulgte den Vei, Manden havde angivet, og kom hen paa Dagen til Geitishammre. Der bleve de var en Klippehule, ind i den gik de; da de havde gaaet noget, saa de Ild længere inde i Hulen, og ved Ilden en Mand i hvem de gjenkjendte deres gamle Bekjendt Karhöfdi. Han sprang op imod dem, og böd dem velkomne. De satte sig nu ned ved Ilden, og idet de kastede Öinene omkring sig, forekom det dem som om de saa Grims Oxe Brandkrossi, hel og holden staa der udunder den ene Side af Hulen. Karhöfdi tog imod deres Yderklæder og bortfjernede sig. Da han kom tilbage, bad han dem at træde indenfor i Hallen. Der sad Folk paa begge Bænke, og kjendte de paa dem deres Skindpelse

igjen. En Mand sad i Höisædet iført en röd Pels, han var stor og af stateligt Udseende. Han blev först til at hilse dem, og tilböd dem at dvæle hos sig saalænge de lystede, samt anviste dem Sæde ved Siden af sig — dette var Geitir. De bleve der beværtede rigeligt med Mad og gode Drikkevarer. Indenfor paa Geitirs anden Side havde to smukke Kvinder deres Plads, sad den ham nærmest som var ældst og var det hans Kone, men den anden hans Datter. De to Brödre havde kun været der en kort Tid, för Grim atter blev forstemt og indesluttet. Geitir mærkede dette snart; han indledte da en Samtale med ham, og sagde: „jeg har en Sag at gjöre god igjen mod dig Grim, det er den, at jeg ved min Træl Karhöfdi fravendte dig dit Yndlingsdyr Brandkrossi, den bedste Oxe som gaves paa hele Island, — det der bares dig for den förste Aften var kun dens Bælg udstoppet med Meel — og har jeg betænkt dig det, som Vederlag for din Oxe. Det er tillige forekommet mig, at du mere end tilfældigt har kastet dine Öine paa min Datter Droplaug; og staar din Hu til hende, skal jeg nok give dig hende til Ægte, med en antagelig Formue i Hjemgift, hvis du tager hende med dig til Island. Hun er velbaaren i Moderæt, og ikke kommen af Smaafolk heller paa Fædrenesiden, forsaavidt som min Fader hörte til de Storartede i Væxt og Gjerning og min Moder var af fornem Slægt." Dette Forslag huede Grim, hvorpaa hans og Droplaugs Ægteforening noget efter gik for sig, og blev festligholdt med et kosteligt Bryllupsgilde. Thorsteinn Grim og Droplaug bleve anviste Soveplads i en Sidegang af Hulen, og delte de der et Sengerum hele Vinteren igjennem. Der opstod snart et hjerteligt Forhold mellem de Nygifte, var Grim nu mere end tilfreds med sin Stilling. En Dag da det led mod Foraaret spurgte Geitir Grim, hvad han

agtede sig for Sommeren. Han sagde, at han lystede saameget til Island som til Livet at leve. Geitir bad ham da se sig om et Skib og lade det udruste, paa Penge dertil skulde det ikke mangle, og lovede at lade Karhöfdi besörge alt hvad de havde af Gods og Handelsvarer ned til Skibet.

Brödrene gjorde som Geitir havde forordnet, og gjorde alt i Stand til Bortreisen. Ved Afskeden vexlede Svogrene mange gode Ord, og bad Geitir Grim idet de skildtes, at have Raadighed for dem begge sig og Droplaug, med Tilföiende, at alt da nok vilde gaa godt. Som Brödrene vare færdige til Afseiling, kom Karhöfdi ned til dem med Brandkrossis Bælg fuld af Mel, paa Ryggen; han gik ud paa Skibet og lagde den forsigtig ned der hvor de sagde til; noget efter kom han ned igjen med Vederlaget for deres Skindpelse; og tredie Gang med to Kister hvoraf den Ene var fyldt med Droplauges Klæder og Smykker, og den Anden med hendes Udstyr, bestaaende af Guld Sölv og Kostbarheder. Da dette var indskibet lagde de fra Land, og holdt nu ud paa Havet. De havde en heldig Reise og landede i den indre Krossavík; der blev Brandkrossis Bælg fört i Land, og er efter den begge Vigene opkaldt. Brödrene toge hver hjem til sin Gaard, og solgte siden Skibet.

Thorsteinn giftede sig ikke længe derefter, og forögede saa sin Æt i Oxefjorden; han blev en dygtig Bonde. Men Grim boede i Krossavigen, lykkelig og tilfreds med sin Stilling saalænge Droplaug levede, og blev anset for en særdeles rask Mand. Droplaug var en smuk og statelig Kvinde, driftig, höihjærtet og stilleladen, hjælpsom og trofast mod sine Venner, men storagtig og uböielig naar der blev gjort hende imod, og grum mod sine Uvenner. Hun blev ikke nogen gammel Kone, og döde paa Sygeleiet. Grim tog

sig hendes Dödsfald saare nær, og fölte sig kun lidet glad fra den Dag af. Med Droplaug havde han en Datter ved Navn Mardöl, det var en væn og agtbar Mö, der lignede Moderen i meget, og blev vennesæl, huld og huslig som hun voxte til. Efter Droplaugs Frafald kom hun först til at forestaa Faderens Hus og fandt alle sig vel ved det som hun forestod; men senere blev hun bortgift til en Mand paa Gilsár öster i Hjeradsdalen, og blev ved ham Moder til Grim Mardölssön, som igjen var Fader til Droplaug, Grim og Helgis Moder.

DET NORDISKE LITERATUR-SAMFUND.

Det nordiske Literatur-Samfund har til Formaal at udbrede Kundskab til Nordens ældre Literatur, navnlig ved at udgive nordiske Oldskrifter paa en med Almenhedens Tarv overenstemmende Maade, og ved at udbrede disse i saa vid en Kreds som muligt. Samfundet vil derfor nærmest foranstalte Haandudgaver af de vigtigste islandske og andre oldnordiske Skrifter med en vel bearbejdet Text, og vil ved Siden heraf ogsaa søge at fremkalde lignende Udgaver af de senere Sprogmindesmærker, navnlig af Levningerne fra vor egen Middelalder. Men da Kundskaben til Nordens Oldsprog er saa lidet udbredt, vil Samfundet, i det mindste indtil Tilvejebringelsen af andre fornødne Hjælpemidler gjör det overflødigt, ledsage hine Textudgaver med Oversættelser eller saadanne Oplysninger, som ere nødvendige til fuldstændig at forstaae det udgivne. De af Samfundet besørgede Skrifter skulle indrettes saaledes, at Texterne og Oversættelserne eller Oplysningerne kunne samles i særskilte Bind. Samfundets Love ere:

§ 1. Samfundet har til Formaal, at fremme Kundskab til Nordens ældre Literatur, nærmest ved at udgive og udbrede nordiske Oldskrifter og de til disses Benyttelse fornødne Hjælpemidler.

§ 2. Aarlig afholdes i Kjøbenhavn et Møde, hvorpaa samtlige Medlemmer have Stemmeret.

§ 3. Til at bestyre Samfundets Anliggender vælges paa det aarlige Møde et Raad af 5 Medlemmer. Af disse afgaae efter det förste Aar tre, næste Aar to, og saa fremdeles.

§ 4. Medlemmer optages af Samfundsraadet. Det halvaarlige Bidrag er 1 Rbd. Den der undlader at betale, betragtes som udtraadt af Samfundet. Ethvert Medlem erholder uden Betaling et Exemplar af de efter hans Indtrædelse udgivne Skrifter.

§ 5. Naar Samfundet tæller 500 Medlemmer, paaligger det Raadet, at bringe under Forhandling i Samfundet, hvorvidt nye og udførligere Love skulle vedtages. Indtil da skal Raadet paa det aarlige Møde afgive Beretning om det forløbne Aars Virksomhed og aflægge Regnskab.

Samfundet har udgivet:

I. Hrafnkel Freysgodes Saga, besørget af K. Gislason og oversat af N. L. Westergaard. Bogladepris 40 Sk.

II. Droplaugarsona saga, besørget og ledsaget med en Analyse og Ordsamling af K. Gislason. Bogladepris 1 Rbd. 8 Sk.

III. Hervarar saga ok Heiðreks konungs, besørget af N. M. Petersen og oversat af G. Thorarensen. Bogladepris 72 Sk.

IV. Bjarnar saga Hítdælakappa, besørget og oversat af H. Friðriksson. Bogladepris 84 Sk.

Under Pressen er:

VI. Thord Hrædes Saga, ved H. Friðriksson.

Til Pressen forberedes:

Den jydske Lov, ved N. M. Petersen.

Gisla saga Surssonar, ved K. Gislason.

Grettis saga, ved G. Magnusson.

Hávarðar saga Ísfirðings ved G. Thordarson.

Tiltrædende Medlemmer kunne erholde alle ifjor (I—IV) udgivne Sagaer for 2 Rbd. Anmældelser om Indtrædelse i Samfundet modtages saavel hos Samfundsraadets Medlemmer: *K. Gislason* (st. Larsbjörnstræde 174), *A. F. Krieger* (Kronprindsessegade 401 C), *B. Pjetursson* (Pilestræde 120 A), *P. G. Thorsen* (Kronprindsessegade 408) og *N. L. Westergaard* (Frederiksborggade 141 B), som i den *Gyldendalske Boglade* (Klareboderne 8) og udenfor Kjøbenhavn hos dennes Commissionærer.

BARÐARSAGA SNÆFELLSÁSS

VIGLUNDARSAGA

Þórðarsaga, Draumavitranir, Völsaþáttr,

ved

Guðbrandr Vigfússon.

Udgivet

af

det nordiske Literatur-Samfund.

KJØBENHAVN.

BERLINGSKE BOGTRYKKERI ved N. H. STENDERUP.

1860.

Fortale.

De 3 Sagaer tilligemed de følgende þættir, som her forelægges Publicum, tilhøre ikke den historiske Sagakreds, men ere Eventyr, eller romantisk-eventyrlige Fortællinger, der tildeels, men paa en vilkaarlig Maade, knytte sig til historiske Personer og Tildragelser. Alle 3 Sagaers Skueplads er paa Island, de kunne derfor kaldes islandske Romaner eller Eventyr fra Oldtiden. Foruden disse Sagaer høre til denne Klasse endnu flere Fortællinger, som: Kjalnesínga saga, Króka-Refs saga, Orms saga Stórólfssonar, Gunnars saga Keldugnúpsfífls, Þorsteins saga uxafóts, Brandkrossa þáttr, Þorleifs þáttr jarlaskálds, Þorsteins þáttr skelks og endnu nogle Smaafortællinger.

Ingen af de Sagaer, der høre til denne Klasse, synes at være ældre end fra Slutningen af 13de Aarhundrede (Kjalnesíngasaga), men de allerfleste ere fra 14de Aarh.; nogle maaskee endog fra det 15de. Sandsen for Eventyr og Romaner synes først ved denne Tid at have faaet Overhaand paa Island.

Af disse tre Sagaer har Bárðarsaga udentvivl Fortrinet; den har et mythisk Anstrøg, og handler tildeels om Skytsaander og Jætter, som man troede beboede Landets Fjælde. Víglundarsaga er en blot og bar Kjærlighedsroman, men overført paa islandsk Grund, og indeholder mange Vers. Þórðar saga hreðu endelig er en aabenbart opdigtet Saga,

der dog rimeligviis støtter sig paa Sagn i Folkemunde om Thord hredes store Konstfærdighed; thi man foreviser endnu i Island Gjenstande, der ere forfærdigede af Þorð hreda. —

Om Alderen af de 3 Sagaer skal jeg dernæst kort antyde hvad jeg anseer for det rette. Bárðar saga Snæfellsáss synes mig at være den ældste. Den optager store Stykker af Landnáma (skrevet c: 1230—40); den synes i Sprog og Tone at holde sig paa samme Trin som Kjalnesínga saga, som man med Sikkerhed veed er fra Slutningen af 13de eller Begyndelsen af 14de Aarhundrede; snarere skulde jeg dog troe at Bárðarsaga var den yngste af disse to, altsaa snarere fra 14de end 13de Aarhundrede; dog er dens Sprog godt og paa sine Steder endog klassisk; dens Vers pryde den ikke ubetydelig. Man viser nu i Island mange Stednavne, der slutte sig til Bárðarsaga, men som jeg troer ere optagne efter Sagaen, ikke omvendt. I Landnama findes ingen Hentydning til Bárð, eller i nogensomhelst Saga undtagen Víglundar s. c. 11., dog fortæller Hauksbók (fra 1310) om en Jætte i den Egn hvor Bárð skulde have levet, men en fra Bárð ganske forskjellig. Det eneste Beviis som turde tyde paa at man i 13de Aarh. overhovedet skulde have kjendt noget til Bárð, er en Skrivefeil i den fortræffelige Membran af Njálssaga A. M. 468. 4to, skreven i Slutningen af 13de Aarh., hvor Afskriveren cap. 124 istedet for Svínfellsás skriver Snæfellsás, hvilket tyder paa, at en Skytsaand (áss) i Snæfellsjökull, enten det nu er Bárð eller en anden, har foresvævet Afskriveren. Bárðarsaga cap. 9 har afgivet Stoffet til et nyere islandsk Folkeeventyr, Skeljúngs saga, see Isländische Volkssagen, Konrad Maurer, Leipzig 1860 S. 67—70, 301—303. — Endvidere maa bemærkes, at Bárðarsaga har tjent til Forbillede for den i 18de Aarh. i Island opdigtede Ármannssaga (see Ný Fèl. rit. 19. ár S. 131—35.).

Forfatteren har som sagt udskrevet store Stykker af Landnáma, dette har han gjort correct og efter et godt Haandskrift, Sml. f. Ex. S. 6 = Landn. 3. 18; S. 9 = Landn. 2. 14; S. 11 = Landn. 5. 3; S. 12—13 = Landn. 2.7; S. 19 og 22 = Landn. 1.20; S. 23 = Landn. 3. 1, 2.33; S. 45—46 = Landn. 3. 10. Vor Saga er derfor ikke uden Værd ved Bedømmelsen af Landnámas Text. I det mindste paa eet Sted kan man rette Landnámas Text efter Bárðarsaga (Landn. 3. 1). Interessant er det at see, hvor vilkaarlig Forfatteren blander historiske Personer ind i sin Fortælling f. Ex. Miðfjarðar-Skeggi, Túngu-Oddr, Eirekr rauði, Þorkell bundinfóti, Eyjangrs-Bjørn o s. v. At indlade sig paa Sagaens Urimeligheder i chronologisk og historisk Henseende, er unyttigt. — Sagaen er engang udgivet paa Hólum 1756 (i Margfróðir Söguþættir), men Texten er slet. Udgaven har dog det interessante, at her er gjort to Sagaer af een, nemlig Bárðar saga og Gests saga. I alle Haandskrifter udgjøre de en Eenhed, og endnu i Beg. af 18de Aarhundrede kjendte man neppe Navnet Gestsaga, anderledes end som Bestanddeel af Bárðarsaga (see f. Ex. Series reg. Daniæ S. 3—4.)

Víglundarsaga staaer i Sprog og Fortælling langt tilbage for den første. Dette ligger dog tildeels i Indholdet. Dens Haandskrifter gaae op til 15de Aarhundrede og Sagaen selv kan umulig være ældre end fra Slutningen af 14de. Forf. synes at have kjendt Friðþjófs saga frækna, samt Bárðarsaga, dette turde man vel slutte af Sagaens cap. 11. Den antike Tid (Harald Haarfagers Tidsalder) skildrer den med Træk fra den romantiske Tid. Dens Prosa og Characteerskildring er som oftest mat, men dens mange Vers, hvoraf endeel endog kunne kaldes fortrinlig smukke, pryde den i høi Grad. I det mindste endeel af disse Vers synes at være ældre end Sagaen, hvilke altsaa paa en Maade danne dens Grundlag.

I Bárðarsaga cap. 3. henvises ogsaa til Viglunds Kjærligheds-viser til Ketilride. Ellers findes fra 13de Aarh. intet Spor om Viglund og Ketilride, skjøndt Hólmkell, der skulde efter Sagaen været Ketilrides Fader, nævnes i Landnama. Víglund er ogsaa en reen opdigtet poetisk Benævnelse (kenníng) see f. Ex. Eyrbyggjasaga cap. 40 i Bjørn Breiðvíkíngakappes Vers. Disse Kjærlighedsviser (mansöngvar), endog de ældste iblandt dem, som: Stóðu vit tvau í túni, tør jeg dog ikke sætte høiere op end til Slutn. af 13de Aarh. navnlig paa Grund af deres Sprog, de mange hálfkenníngar og andre metriske Ufuldkommenheder. Det maa bemærkes at Versene: Mik hefir mundar jökla S. 86 og: Ann ek þó úthallt renni S. 89 synes at være satte ind paa urette Sted og at høre til Versene S. 82—83. Dette er forresten et Beviis for, at Versene ere ældre end Sagaen. Flere af Versene f. Ex. i det sidste Cap. turde derimod være samtidige med Sagaen.

Det Brudstykke af Þórðar saga hreðu (Begyndelse og Slutning) som her er trykt, har man før kjendt tildeels, og udgjøre en særegen fra den almindelige Þórðarsaga meget afvigende Recension. Den almindelige Saga findes i mange Haandskrifter, denne derimod fandtes i det 17de Aarh. blot i en eneste Membran, den bekjendte Vatnshyrna, (hvorom mere nedenfor), men dog blot som et Brudstykke. Denne Recension, der i høi Grad udmærker sig fremfor den anden mindre gode Sagarecension, har flere mærkværdige Træk; saaledes de mange Slægtregistre ved Sagaens Slutning, endvidere det fortræffelige første Capitel om Ulfljóts Lovgivning, men især Stedet om Thormod alsherjargoði, hvor vor Saga er Kilden for samtlige Beretninger herom i Skrifter fra 17de Aarhundrede (Mantisse ved Landnama o. s. v.) Slægtregistret i 1ste Cap. stemmer overeens med Hauksbók. Da vi nu finde dette samme Stykke om Úlfljóts Lov

med nogle Varianter paa to andre Steder, nemlig i Hauksbók (Landn. 4. 7.) og i Begyndelsen af Þorsteinsaga uxafóts i Flateyjarbók I. 249, saa maa en fælles Original her ligge til Grund. Jeg formoder, at den fælles Kilde er Styrmer den frodes Landnáma-Haandskrift, hvorefter Hauk Lagmand tildeels compilerede sin Landnamarecension.[1]

Det er tydelig at Forf. af denne Þórðarsaga har kjendt Laxdælasaga, thi S. 101—3 har han udskrevet af den et heelt Stykke af dens cap. 57—58 Laxdælasaga synes at være forfattet i Tidsrummet 1230—1240. Forf. citerer ogsaa æfi Noregskonúnga (= Heimskríngla.)

De 4 Draumavitranir (Nr. 2 er dog egentlig ingen Drøm) danne ligesom en lille Cyclus for sig, som i mange Henseender er meget interessant. Stjörnu-Oddes romantiske Drøm, der næsten ligner et Eventyr af Tusind og een Nat, staaer her forrest. Om Stjörnu-Oddi vide vi ikke Meget; han levede i det 12te Aarh.; vi have opbevaret en gammel computistisk Afhandling kaldt Stjørnu-Oddatal, der findes i et Haandskrift skrevet omtr. 1200 (Gl. Kgl. Saml. 1812, 4to); Denne Afhandling, der altsaa maa være fra 12te Aarh. er ikke forfattet af Oddi selv, men støtter sig paa hans Beregninger. Denne Drøm, som her er Tale om, kan for Sprogets Skyld ikke sættes høiere end til Midten eller snarere Slutningen af 13de Aarh. (f. Ex. præsenta c. 5.) De to Drapafragmenter ere ret mærkværdige; Versemaal og Digtning minder noget om Krákumál, altsaa peger hen til 13de Aarh.s Midte eller Slutning.

---

1) *Den af Konrad Maurer i hans fortræffelige Skrift Die Entstehung des isl. Staates S. 178 ff forfægtede Anskuelse om Tiden for Islands Inddeling i* fjórðungar *bestyrkes af vor Sagas Text cap. 1;* en þá er landinu var skipt í fjórðúnga. *Flatöbogens og Haukbögens:* þá var landinu *er blot at ansee for en Forvandskning af den fælles Kilde, som vor Saga derimod gjengiver rigtig og overeensstemmende med Ari frodes Udsagn i* Íslendingabók *cap. 5.*

Versene i Bergbúaþáttr, de saakaldte hellisvísur, kunne knap sættes høiere end til Midten af 13de Aarh. — Man synes her at mærke enkelte Reminiscenser af Haustlöng, f. Ex. á fyrir skammu, som maa have foresvævet Digteren. Versene ere meget mystiske af Indhold, men Sproget ret correct, skjøndt Versene dog ikke klinge ganske klassisk, men Texten er temmelig corrumperet paa flere Steder. Dette Digt kan paa en Maade kaldes den sidste Jættes Dødssang. I Grettissaga findes udførlig om Jætten Hallmundr, der maaskee er identisk med Digtets Hallmundr, der omtales ogsaa Hallmundarkviða med Omkvædet: hatt stígr höllum fæti Hallmundr í sal (ikke gný) fjalla. En Commentar til Digtet blev i 17de Aarh. forfattet af Antiquaren Einar Eyjólfssøn († 1695) den islandske Oversætter af Arngrim den Lærdes Grönlandia; men denne Commentar er uden Værd, eftersom der er commenteret efter en meget forvandsket Text.

Den i Kumlbúaþáttr nævnte Abbed Þorfinnr Þorgeirsson paa Helgafell døde 1216. Denne Fortælling maa dog være betydelig yngre, (fra Slutn. af 13de Aarh.?)

Draumr Þorsteins Síðu-Hallssonar, er uden Tvivl den ældste af alle fire. Versene ere, forsaavidt de ikke ere corrumpede, aldeles ægte klassiske, og maa ialfald være fra 12te Aarhundrede. Denne þáttr supplerer tildeels den Lacun som findes i Þorsteins saga Siðu-Hallssonar (see Analecta Norrøna, Møbius, Leipzig 1859 S. 183.).

Versene i Völsaþáttr kaldes i Flateyjarbók (skreven 1387—95) fornkvæði, de kunne altsaa ikke godt være yngre end fra 13de Aarhundrede, maaskee endda ældre. Denne þáttr er mærkværdig deels formedelst dette fornkvæði, deels fordi den indeholder Efterretning om en gammel hedensk Cultus der ellers ingensteds bliver omtalt. Værd at lægge Mærke til er ogsaa Navnets etymologiske Lighed

med Heltenavnet Völsúngr. Om den slaviske Afgud Volos staaer i nogen Forbindelse med Völsi, og om denne igjen staaer i nogen Forbindelse med Völsungesagnene, det lade vi henstaae uafgjort. Denne þáttr er ogsaa gaaet over i et nyere islandsk Æventyr fra 17de Aarh. nl. Ásmundarsaga flagðagæfa (see Isländische Volkssagen, Konrad Maurer, Leipzig 1860 S. 307—312).

Om Vatnshyrna: Da dette Haandskrift ofte bliver nævnet i Udgaven, maa vi nærmere omtale det. I Additam. 20 folio og A. M. 564 4to findes 8 Blade i folio eller Stumper af Blade, der alle tydelig af Kjølhullene sees at have tilhørt een og selvsamme Membran. Disse Blade indeholde Levninger af følgende Sagaer: 1) Vígaglúmssaga, en vidtløftigere yngre Recension end den bekjendte; 2) Harðarsaga Grímkelssonar (see Isl. s. II. 1847 S. 476—80). 3) Bárðarsaga Snæfellsás. 4) Þórðarsaga hreðu. 5) Bergbúaþáttr. 6) Kumlbúaþáttr. 7) Draumr Þorsteins Síðu-Hallssonar. Arngrímr Jónsson citerer tre Gange Vatnshyrna udtrykkelig i sin Crymogæa. 1) S. 62, hvorpaa sees at Kjalnesíngasaga ogsaa maa have været paa denne Membran. 2) Bárðarsaga Snæfellsás; (Crymogæa S. 113). 3) er Stedet om Thormod alsherjargode (Crymog. 77). Naar vi sammenligne dette sidste Citat med vor Þórðarsaga cap. 1., viser sig aabenbart Identiteten mellem Arngríms Vatnshyrna og disse Membranblade. Dette sees endvidere af Crymog. S. 117. hvor Thord hredas Genealogi sees at være optaget efter selvsamme Membran hvoraf vi nu blot have Levning tilbage, samt Slægtrækken S. 119, hvor Membranens Skrivfeil jarðlokar for örðlúkár endog gjenfindes hos Arngrim. Citatet af Bárðarsaga under Navnet Vatnshyrna stemmer hermed, da Bárðarsaga netop findes her sammen med Þórðarsaga hreðu. Anderledes er det med Kjalnesínga saga, som ikke findes

iblandt disse Brudstykker, men efter Arngríms Vidnesbyrd dog maa have staaet i Vatnshyrna.

I Resenii Bibliotheca 4to Havniæ 1685 S. 369 findes følgende islandske Membran omtalt blandt hans Haandskrifter: Codex islandicus membranaceus manuscriptus folio, continens: 1) Flóamannasaga. 2) Laxdælasaga. 3) Hænsaþórissaga. 4) Vatnsdælasaga. 5) Eyrbyggjasaga. 6) Kjalnesíngasaga. 7) Krókarefssaga. — Denne mærkværdige Membran, der tilligemed Universitetsbibliotheket brændte i 1728, bliver udtrykkelig af Arni Magnússon nævnet Vatnshornsbók (eensbetydende med Vatnshyrna = Bogen fra Gaarden Vatnshorn). Enten maa vi nu antage at der har existeret 2 Membraner 1) af samme Navn, der 2) begge vare skrevne paa samme Mands (Jón Hakonssons) Foranstaltning[1] 3) begge i samme Format (folio) 4, der begge indholdt Kjalnesingasaga. Umuligheden af, at alt dette kunne støde sammen, er indlysende, den anden Udvei er altsaa, at vi her have to Dele af den selvsamme Codex, der i det 17de Aarh. er bleven adskilt, hvoraf Halvdelen er kommen i Resens Eie, den mindre, Slutningsdelen, derimod bleven tilbage i Island og nogle Levninger af den komne i Arni Magnússons Eie. Paa lignende Tilfælde have vi flere Exempler, saaledes med Hauksbók, der nu findes adskilt i 3 Dele (see Fortalen til Biskupasøgur I); af enkelte islandske Membraner findes endog den ene Deel i Stokholm den anden i den Arnamagnæanske Samling. — Naar vi nu slaaer sammen Cod. Res. (Vatnshornsbók) med de foromtalte Membranlevninger, saa passer Codex i sin oprindelige Heelhed til Arngríms Citater, da Kjalnesingasaga netop findes i Cod. Resen. I sin Heel-

1) *Thi Slægtregistrene blive ligesaavel i* Flóamannasaga (*i Begyndelsen i* Cod. Res.) *som i vor* Þórðar saga (*see S. 104—105*) *förte ned til* Flatöbögens *förste Eier*, Jon Hákonarson. *Mere om* Cod. Res., *see Fortalen for* Fornsögur *Leipzig 1860*. XIV. ff.

hed har Codex altsaa indeholdt: 1) Flóamannasaga, 2) Laxdælasaga, 3) Hænsaþórissaga, 4) Vatnsdælasaga, 5) Eyrbyggjasaga,[1] 6) Kjalnesíngasaga, 7) Króka-Refssaga, 8) Vígaglúmssaga, 9) Harðarsaga, 10) Bárðarsaga, 11) Þórðarsaga, 12) Bergbúaþáttr, 13) Kumlbúaþáttr, 14) Draumr Þorsteins Síðu-Hallssonar.[2] Denne Membran har altsaa været en af de allerstørste islandske Membraner, den er skrevet ved Aar 1400, og er mærkværdig ogsaa derved, at den kan kaldes et Søster-Haandskrift til den berømte Flatøbog, som Slutningen af Flóamannasaga (den forreste Saga i Bogen) og Þórðar saga hreðu (den sidste i Bogen foruden de smaae þættir) viser.

Haandskrifterne der ere brugte ved hver Saga især ere følgende:

Bárðarsaga; dens Haandskrifter kunne henføres til 2 Klasser.

I. De Membranfragmenter vi have:

1. I Additam. 20 folio (den føromtalte Vatnshyrna) findes $1^1/_4$ Blad folio af Bárðarsaga. Det første hele Blad er her lagt til Grund fra S. 10 n. 1 til S. 16 nederst; den sidste Bladstump kunde derimod ikke bruges (S. 41 Note 3 til S. 43 Note 1.) Dette Haandskrift maa vel sættes forrest som det bedste. AM. 486 4to chart. er, i det Mindste for en stor Deel, en Afskrift af Sagaen efter Vatnshyrna medens den endnu var heel,

---

1) *I et Brev til* Arni Magnússon *1696* (*Nye kongl. Saml. 1836 4to*) *skriver* Halldórr Þorbergsson *paa* Seila *paa Nordlandet*, *at man paa Island i det 17de Aarh. kaldte* Eyrbyggjasaga *undertiden* Vatnshyrna *(paa Grund heraf)*.

2) *At* Arni Magnússon *da han skrev sine annotiones til* Are frødes Schedæ *ikke har kjendt Sammenhængen viser hans Yttring* (Additam. 6 pag. 246): Ipse quoque Arngrimus Crymogea p. 77 eundem alsherjargoði vocat; manuscriptum quoddam Kjalnes. historiam, Barði Snæfellsens um Dei vitam et nescio quid ultra continens secutus, quod a possessoris ut existimo prædio citati libri pagina 62, 77, et 113, Vatnshyrnam denominare placuit.

men denne Afskrift er dog ikke ganske nøiagtig.

2. 162 *a* folio, 2 Blade, begynde S. 16 Note 1 og naae til S. 26 L. 26; de ere lagte til Grund fra S. 16 Note 3 (hvor Vatnshyrnas Blad slutter) indtil S. 20 Note 1, hvor Sagaens Hovedmembran:
3. A. M. 489 4to begynder. Denne Membran, skrevet i det 15de Aarh., indeholder følgende Sagaer: 1) Bárðar saga Snæfellsáss, 2) Kyrjalaxsaga, 3) Hríngs og Tryggva saga, 4) Floressaga og Blankinflur, 5) Tristamssaga og Isondar, 6) Iventssaga (mangler Slutningen). I sin egenhændige Membrancatalog A. M. 435 4to siger Arni Magnússon om denne Bog: þessa sögu hefi eg fengið af Magnúsi Magnússyni á Eyri i Seyðisfirði. I det 17de Aarhundrede har Bárðarsaga været her complet og have vi i A.M. 158 folio en god Afskrift af den (fra c: 1650). Denne Afskrift er lagt til Grund for Sagaens Begyndelse indtil Side 10 Note 1 (hvor Vatnshyrnas Blad begynder), samt Sagaens Slutning fra S. 45 Note 5, thi her mangle 1 eller 2 Blade af Membranen. Det maa bemærkes, at 162 *a.* og 489 stemme nøie sammen, og have næsten alle Skrivfeil fælles.
4. Slutningen af Sagaen, see S. 44 Note 6, findes i AM. 551 4to, men er uden Værd.

II. Den anden Klasse danne Papirshaandskrifterne, foruden de føromtalte 158 folio og 486 4to. I Spidsen for disse staaer 165 g. folio med Jon Gizurssons Haand skrevet omkring 1640; endvidere høre hertil A. M. 490—91 4to; 163 h. folio samt den trykte Holumske Udgave. Disse Haandskrifter give en meget fordærvet Text baade i Henseende til Sprog og til Foredrag, og kunne næsten siges at være uden Værd. Om denne Text maaskee gjennem mange Led kunde stamme fra

Vatnshyrna lade vi uafgjort. Som et Exempel instar omnium paa denne Klasses corrupte Text henvise vi til S. 45 Note 12. — A. M. 157 c. folio med Asgeir Jónssons Haand er sammensat efter I og II.

Víglundarsagas Haandskrifter falde ogsaa i 2 Klasser.

I. De 2 Membraner, som vi nu have af Sagaen, begge fra 15. Aarhundrede:

1. AM. 510 4to. Denne Membran indeholder følgende Sagaer: 1) Víglundarsaga, 2) Bósasaga, 3) Jarlmannssaga og Hermanns, 4) Þorsteinssaga bæjarmagns 5) Jómsvíkíngasaga, 6) Finnboga saga ramma, 7) Drauma-Jóns saga. 8) Friðþjófs saga frækna. Arni Magnússon bemærker om denne Bog i sin Catalog (AM. 435): bókina hefi ek fengið af mag. Jóni Þorkelssyni en hann af Íngibjörgu Pálsdóttur á Eyri í Seyðisfirði.

2. AM. 551 a. 4to. Denne Membran indeholder: 1) Bárðarsaga Snæfellsás (Slutningen), 2) Víglundarsaga, 3) Grettissaga. Arni Magnússon siger om denne Membran: hafa fyrrum tilheyrt Skálholtskirkju, þó aldri þar registraðar verið; kynni ok eptir hafa orðið af mag. Brynjólfs bókum.

Disse 2 Membraner stemme temmelig nøie overeens; 510 er lagt til Grund; dens Lacun paa 2 Blade see S. 59 Note 3 og S. 68 Note 1, er suppleret efter 551. I 551 mangler 1 Blad i Sagaen. At 510 er lagt til Grund kommer deraf at den er let læselig, medens den Anden er sort og ulæselig, samt fordi den indeholder 2 Vers fremfor den Anden, og er forøvrigt ligesaa god som den.

II. Til denne høre næsten udelukkende alle vore Papirshaandskrifter fra 17. Aarhundrede; disse dele sig igjen i 2 Afdelinger. I Spidsen for den første staaer AM. 160 folio med Jon Erlendssons Haand (c: 1650) og

fra den stamme igjen AM. 163 folio, 553 d., 512, 485 4to. I Spidsen for den anden Afdeling staaer AM. 511 4to. med Ketil Jörundssons Haand (c: 1650) tilligemed AM. 552 f., 568 4to. Endvidere den Holumske Udgave. Disse 2 Afdelinger stemme temmelig nøie overeens, og stamme begge fra een og samme nu tabt Membran; skjøndt samtlige disse Haandskrifter ere meget daarlige, have de dog paa Grund heraf nogen Betydning skjøndt ringe, og afgive enkelte Varianter, navnlig til Versene, der muligvis kunne være brugbare. Vi have blot taget Hensyn til de 2 primitive Haandskrifter 160 og 511.

Þórðar saga hreðu findes i vore Brudstykker af Vatnshyrna, saaledes at:

1. Begyndelsen af Þórðarsaga findes i Add. 20 folio, og følger der lige efter Bárðarsaga. Den største Deel af Bladet er bortskaaret, saaledes at blot Stykket op til den indre Rand, er tilbage. Bárðarsaga har, som man kan see, sluttet midt paa tredie Spalte, og der er Þórðarsaga fulgt lige bag efter. Heldigvis have vi i AM. 486 og 564 4to. to Papirsafskrifter fra 17. Aarhundrede af Sagaens Begyndelse, medens Bladet endnu var heelt. Desuden har der dengang endnu været tilstede det følgende Blad af Membranen. Afskriften 486, som er den bedste, er lagt til Grund, men de i Membranen tilbageblevne Liniestumper antydede i Udgaven. I Sagaens Kap. 3—6 have Afskrifterne af 486 og 564 søgt at støbe sammen begge Recensioner. De af den almindelige Recension indskudte Stykker, have vi søgt at udsondre, og sat neden under Texten. Efter Kap. 6 er Sagaen i begge Haandskrifter fortsat efter den almindelige Recension. Denne Sagaens Begyndelse har

ikke før været kjendt, og Sagaens sidste Udgiver, Halldór Friðriksson, har ikke kjendt Membranbrudstykket eller de 2 Afskrifter.

2. Slutningen af Sagaen er derimod (see ovenfor) hensat i AM. 564; hvor der paa 2 Blade findes: 1) Slutningen af Þórðarsaga, 2) de 3 þættir. Om selve Membranfragmentet siger Arni: Komið til mín frá mons. Ormi Daðasyni 1721, er úr Þórðar hreðu sögu, öðruvís en öll önnur exemplaria, og er egregium Fragmentum. Um Þórð í Djúpafirði. Det maa her bemærkes, at de 2 Blade af Bárðarsaga með Begyndelsen af Þórðarsaga, havde Arni ogsaa i Aaret 1716 faaet fra selvsamme Haand, fra Ormr Daðason. En nøiagtig Afskrift af Sagaens Slutning findes med Arni Magnussons Haand i AM. 475, 4. Dette Brudstykke er trykt i den forrige Udgave S. 59—66.

Haandskrifterne til de 4 Draumavitranir ere ogsaa tvedelte.

1. Papirshaandskrifterne AM. 555. h., og 564, c. begge 4to. Disse 2 Hefter, der egentlig høre sammen og urigtig ere blevne adskilte, ere skrevne med Arni Magnússons egen Haand efter en gammel Membran i Kjøbenhavn 1686 (skrifaðr eptir mjög gamalli membrana Kjøbenhavn A. 1685, ere Arnis egne Ord). Denne Membran, der nu er tabt, skjønnes dog af Ortographien, som Arni nøiagtig har gjengivet, ikke at have været ældre end fra Slutningen af 14. Aarhundrede. De smaa þættir staae her i følgende Orden: 1) Draumr Stjörnu-Odda (findes i 555 h.) 2) Bergbúa þáttr, 3) Kumlbúa þáttr, 4) Draumr Þorsteins Síðu-Hallssonar. De 3 sidste findes i 564 c. men skrevne efter samme Membran hvilket Arni udtrykkelig bemærker ved hver især. Uheldigviis mangler her største Delen af Bergbúaþáttr

idet 2 Blade synes at være forkomne. Blot Slutningen fra Ordene ónýt mikit víti findes her.

2. Vatnshyrna eller AM. 564 a. 4to. Her følge de 3 þættir, Bergbúa þáttr, Kumlbúa þáttr og Draumr Þorsteins Síðu-Hallssonar lige paa Þórðar saga hreðu. Dog findes her blot Begyndelsen af Draumr Þorsteins Síðu-Hallssonar, thi de sidste Blade af Arket mangle. At Arni Magnússons Afskrift ikke stammer fra denne Membran, skjønnes tydelig af Orthographien, som her er forskjellig, samt af enkelte Ord og Vendinger der afvige, hvilket vilde være umuligt af en Mand som Arni Magnússon naar han skrev directe efter en Membran. I de fleste Ting stemme 1 og 2 dog ganske overeens Ord for Ord.

Stjörnu-Odda Draumr have vi altsaa udgivet efter 555 h., AM. 555 i. er en Afskrift efter samme Membran, men mindre nøiagtig. Draumr Þorsteins Síðu-Hallssonar er ogsaa givet efter Arni Magnússons Afskrift 564 c. Bergbúa og Kumlbúa þáttr derimod efter Membranen (Arni Magnússons Afskrift betegnes i Noterne ved AM.) Af Membranbladet, hvorpaa Bergbúa þáttr staaer, er Yderkanten bortskaaret saaledes, at 1—4 Bogstaver mangle af hver Linie. Paa et Sted (Beg. af 9. Vers) er Mbr. ulæselig. Paa et Sted i 11te Vers er Hul for et Ord i Mbr. For at erstatte dette, maatte vi, da Arni Magnussons Afskrift her er forkommet, ty til AM. 560 c. 4to., hvor Bergbúa þáttr findes men i en meget corrumperet Tilstand. Texten stammer dog her øiensynlig fra den Mbr. som tjente Arni Magnusson som Original. De saaledes af vort Mbr. Blad bortskaarne og ulæselige Ord og Bogstaver, der udfyldes efter 560 c., ere i Udgaven trykte Cursiv.

Völsa þáttr er taget efter Flateyjarbók col. 483—85,

hvor den er indlemmet i Olafs saga helga. Dens Papirshaandskrifter, som jeg kjender, ere fra samme Kilde.

Af disse þættir er Bergbúa- Kumlbúa- og Völsa þáttr aldrig før trykte. Stjörnu-Odda draumr staaer ufuldstændig i Rímbeigla Havniæ 1780 S. 1—32. Draumr Þorsteins Síðu-Hallssonar er engang før trykt i Analecta Norröna, Theodor Möbius, Leipzig 1859, S. 184—86.

I Registeret over Person- og Stednavne har jeg for Bárðar- og Viglundarsagas Vedkommende ikke taget Hensyn til de vidtløftige Stykker som her ere indlemmede fra Landnama, da disse alle findes i det fortræffelige Persons- og Stedsregister ved Landnama i Isl. s. I. 1843, udgivne af Jón Sigurðsson, men blot optaget de Navne som ere særlige for disse Sagaer eller spille en Rolle i Sagaen selv.

En Forklaring over Versene i de 4 Draumavitranir, forsaavidt jeg forstaaer dem, følger med tilligemed en kort Betegnelse over kenníngar i Versene i Bárðar og Víglundar saga. Det kan her bemærkes, at de over 70 Vers, som disse sögur og þættir indeholde, har Egilsson kun tildeels benyttet eller forklaret i sit Lexicon poeticum, da de enten slet ikke vare trykte, som Versene i Draumavitranir og Völsa þáttr, eller i en slet Tilstand, som Versene i Bárðar- og Víglundar saga. Disse Vers kunne derfor siges at give et nyt Bidrag til det gamle islandske poetiske Sprog.

Da ingen af de brugte Haandskrifter er Original, har jeg kun tildeels taget Hensyn til deres forresten indbyrdes uoverensstemmende Orthographie, men brugt den sædvanlige normaliserede, dog saaledes at i Viglundarsaga har jeg ikke turdet følge en fuldt saa antik Retskrivning som i den ældre Bárðarsaga.

Guðbrandr Vigfússon.

Indholdsliste.

Bárðar saga Snæfellsáss.

[1] Dumbr hefir konúngr heitið, hann rèð fyrir hafsbotnum þeim er ganga norðr um Helluland ok nú er kallat Dumbshaf, ok kent var við Dumb konúng[2] hann var kominn af risakyni í föðurætt sína, ok er þat vænna fólk ok stærra en aðrir menn, en móðir hans var komin af tröllaættum ok brá því Dumbi í hváratveggju ætt sína, því hann var bæði sterkr ok vænn ok góðr viðskiptis[3] ok kunni því at eiga allt sambland við menska menn. En um þat brá honum í sitt móðurkyn, at hann var bæði sterkr ok stórvirkr ok umskiptasamr ok illskiptinn ef honum eigi líkaði nokkut; vildi hann einn ráða við þá, er norðr þar vóru, enda gáfu þeir honum konungs nafn, þvíat þeim þótti mikil forstoð í honum vera fyrir risum ok tröllum ok óvættum[4]; var ok hann hinn mesti bjargvættr öllum þeim er til hans kölluðu. Hann tók xij vetra konúngdóm. Hann nam í burtu af Kvænlandi Mjöll dóttur Snæs hins gamla, ok gekk at eiga hana; hón var kvenna fríðust ok nær allra kvenna stærst þeirra sem menskar vóru. En sem þau höfðu

---

1) *Begyndelsen af Sagaen indtil S. 10. note 1 er tagen efter AM. 158 folio chart.*

2) Dumbr konúngr réð fyrir hafsbotnum þeim er ganga í landsuðr af Risalandi, en fyrir sunnan er haf þat, er nú er kallat Dumbshaf; liggja þar í mörg smá lönd [ok sva eyjar, t. f. 165]. Vatnshyrna (see. Crymogea S. 113.)

3) er hann var í betri skapsmunum sínum, tt. 165.

4) dvergum, 165.

einn vetr ásamt verit, ól Mjöll sveinbarn, sá sveinn var vatni ausinn, ok nafn gefit, ok Bárðr kallaðr, því at svá hafði heitið faðir Dumbar Bárðr risi. Þessi sveinn var bæði mikill ok vænn at sjá, at menn þóttust engan fegra karlmann sét hafa; var hann furðu líkr móður sinni, þvíat hón var svá fögr ok hvít á skinnlit, at sá snjór[1] tók þar nafn af henni er hvítastr er, ok í logni fellr ok mjöll er kallaðr. Litlu síðarr gerðist ósamþykki í millum þursa ok Dumbs konúngs, ok vildi Dumbr konúngr eigi hætta þar Bárði syni sínum i ófriði þeim, ok flutti hann suðr í Noreg til fjalla þeirra, er Dofrafjöll heita. Þar rèð fyrir sá bergbúi, er Dofri er nefndr; hann tók vel við Dumbi; þar var hin mesta vinátta með þeim; leitaði Dumbr þar fóstrs syni sinum, en Dofri tók við honum; var Bárðr þá X vetra. Síðan vandi Dofri hann á allskyns íþróttir ok ættvísi ok vígfimi, ok eigi var traust, at hann næmi eigi galdra ok forneskju, svá at bæði var hann forspár ok margvíss, þvíat Dofri var við þetta slúnginn; vóru þetta allt saman kallaðar listir í þann tíma af þeim mönnum sem miklir vóru (ok) burðugir, þvíat menn vissu þá engin dæmi at segja af sönnum guði norðr híngat í hálfuna. Dofri átti sèr dóttur eina er Flaumgerðr hèt, allra kvenna stærst ok djarfamannlig um at sjá, en þó ekki dávæn, þó var hón mensk í móðurætt sína, ok var móðir hennar þá önduð; vóru þau þar iij saman í hellinum. Vel fèll á með þeim Bárði ok Flaumgerði, ok meinaði Dofri þat eigi. En þá Bárðr var xiij vetra gipti Dofri honum dóttur sína Flaumgerði, ok vóru þau þar með Dofra þar til Bárðr var xviij vetra. Þá var þat á einni nótt at Bárðr lá í sæng sinni, at hann dreymdi, at honum þótti trè eitt mikit koma upp í eldstó fóstra síns Dofra. Þat var harðla margkvíslótt upp til limanna. Þat óx svá skjótt, at þat

1) hun, Hd.

hrökk upp í hellisbjargit, ok því næst út í gegnum hellisgluggann[1]. Þar næst var þat svá mikit, at brum þess þótti honum taka um allan Noreg, ok þó var á einum kvistinum fegrsta blóm, ok vóru þó allir blómamiklir. Á einum kvistinum var gullslitr. Þann draum rèð Bárðr svá, at í hellinn til Dofra mundi koma nokkurr konúngborinn maðr ok fæðast þar upp, ok sá sami maðr mundi verða einvaldskonúngr yfir Noregi. En kvistr sá enn fagri mundi merkja þann konúng, er af þess ættmanni (væri) kominn, er þar yxi upp, ok mundi sá konúngr boða annan sið, en þá gengi; var honum draumr sá ekki mjök skapfeldr; hafa menn þat fyrir satt, at þat hit bjarta blóm merkti Ólaf konúng Haraldsson. Ok eptir draum þenna fóru þau Bárðr ok Flaumgerðr í burt frá Dofra. En litlu síðarr kom þar Haraldr Hálfdanarson, ok fæddist þar upp með Dofra jötni; efldi Dofri hann síðan til konúngs yfir Noregi eptir því sem segir í sögu Haralds konúngs Dofrafóstra.

2. Bárðr fór norðr á Hálogaland, ok hafðist þar við; hann átti iij dætr við Flaumgerði konu sinni; en elzta hèt Helga, önnur Þórdís, þriðja Guðrún. En sem Bárðr hafði einn vetr verit á Hálogalandi, þá andast Flaumgerðr kona hans, ok þótti honum þat enn mesti skaði. Síðan bað Bárðr Herþrúðar, dóttur Hrólfs hersis hins auðga; við henni átti hann vj dætr, hèt ein Ragnhildr, önnur Flaumgerðr, Þóra, Þórhildr, Geirríðr ok Mjöll. Nú er þar til at taka, at vex at eins ófriðr milli þursa ok Dumbs konúngs, þótti þeim hann afargrimmr viðreignar. Bundust þeir þá saman, ok gerðu þat statt með sèr at ráða hann af. Hèt sá Harðverkr er fyrir þeim var. Gekk þetta fram, at þeir mættu honum einn dag á steinnökkva einum; vóru þeir xviij saman; sóttu þeir at honum, ok börðu hann með járnstöngum, en hann

1) 165; hellisbjargit, Hd.

varðist með árum, ok lauk með því, at Dumbr konúngr féll, enda hafði hanni þá drepit xij af þeim, en Harðverkr var eptir ok þeir vj saman; gerðist hann þá konúngr yfir þeim norðr þar. Mjöll giptist aptr Rauðfeld hinum sterka syni Svaða jötuns norðan frá Dofrum; þau áttu þann son er Þorkell hèt, hann var mikill ok sterkr; hann var svartr á hár ok hörund. En þegar hann hafði aldr til, varð hann hinn mesti ójafnaðarmaðr. Litlu síðarr andaðist Mjöll móðir hans, en Þorkell kvæntist ok fèkk Eygerðar Úlfsdóttur af Hálogalandi. Móðir Eygerðar var Þóra dóttir Mjallar, Áns dóttur bogsveigis; fór Þorkell þá bygðum til Hálogalands, (ok) var í nágrenni við Bárð bróður sinn; bjuggu þeir í firðinum Skjálpta[1] norðarliga á Hálogalandi. Nokkuru síðarr fóru þeir bræðr norðr yfir Dumbshaf ok brendu inni Harðverk hinn sterka ok xxx þursa með honum. Síðan treystist Bárðr eigi þar at festast. Fóru þeir þá heim aptr í Skjálpta, ok bjuggu þar til þess er Haraldr konúngr lúfa efldist til ríkis í Noregi. Ok er hann var fullgjörr í því starfi, varð hann svá ríkr ok róðgjarn, at sá skyldi engi maðr vera í milli Raumelfar suðr, til Finnabús norðr, sá er nokkurs var ráðandi, svá at eigi gyldi honum skatt, jafnvel þeir sem saltið brendu, svá sem hinir sem á mörkinni yrktu. En er Bárðr frètti þetta, þóttist hann vita, at hann mundi eigi heldr undan ganga þessum hans álögum en aðrir; vildi hann þá heldr forláta frændr ok fóstrjarðir en lifa undir slíku ánauðaroki, sem hann frètti, at allr almúginn var þá undir gefinn. Kom honum þat þá helzt í hug at leita annarra landa.

3. Maðr er nefndr Bárðr, Eyángrs[2]-Bjarnarson, háleyskr at ætt; þeir lögðu lag sitt nafnar ok urðu á þat sáttir, at leita Íslands, því þaðan vóru sagðir landakostir góðir,

1) *Skal være* Sálpti.

2) *Rettere* Heyangrs.

enda sagði Bárðr Dumbsson sèr hafa svá drauma gengit, at hann muni á Íslandi sinn aldr ala. Stýrðu sínu skipi hvárr þeirra ok (vóru) vel xxx[1] menn með hvárum. Á skipi með Bárði var Herþrúðr kona hans, ok dætr hans allar. Þar var mestr virðíngarmaðr annarr en Bárðr, Þorkell Rauðfeldsson bróðir Bárðar Dumbssonar. Þar var ok á skipinu mikill bóndi er Skjöldr hét, háleyskr at ætt, ok kona hans er Gróa hét. Þau vóru mjök ósamþykk at skapsmunum[2]. Var ok á skipi sá maðr er Svalr hèt ok Þúfa kona hans; þau vóru tryld mjök bæði, óhæg ok at öllu illa fallin. Þar vóru á ambáttir tvær, hét önnur Kneif en önnur Skinnbrók, ok sveinn einn úngr, er Þorkell hét, ok var kallaðr skinnvefja; hann var manni firnari en systrúngr við Bárð at frændsemi, ok hafði verit fæddr upp fyrir norðan Dumbshaf. Þar var illt til vaðmála, ok var sveinninn vafinn í selaskinnum til skjóls, ok hafði þat fyrir reifa, ok því var hann kallaðr Þorkell skinnvefja; hann var þá frumvaxta, er hèr var komit sögunni. Hann var hár maðr ok mjór ok langt upp klofinn, handsíðr ok liðaljótr, ok hafði mjófa fíngr ok langa; þunnleitr ok langleitr, (ok) lágu hátt kinnarbeinin[3], tannberr ok tannljótr, úteygðr ok munnvíðr, hálslangr ok höfuðmikill, herðalítill ok miðdigr; fætrnir langir ok mjófir; frár var hann ok fimr við hvatvetna, örúðigr ok erjusamr ok hollr um hvatvetna þeim er hann þjónaði. Þar var ok skipmaðr með Bárði sá er Þórir hét, mikilhæfr ok ramr at afli. Hann var Knarrarson[4], Jökulssonar, Bjarnarsonar ens Suðreyska. Með Bárði var ok Íngjaldr Alfarinsson, Vala (sonar) bróðir Hólmkels, föður[5] Ketilríðar, er Víglundr orti flestar vísur

1) 165; xix, Hd.
2) því Gróa var kvenna vænst, tf. 165.
3) 486; kinnar á beinum, Hd.
4) Bjarnarson, 165, *men* Knarrarson *nedenfor*.
5) so, Hd.

um[1]. Margir menn aðrir vóru á skipi með Bárði, þó hèr sè eigi nefndir. En þegar þeir nafnar vóru burt búnir, lètu þeir í haf, ok höfðu harða útivist ok vóru (í) sjó hálft hundrað dægra, ok kómu sunnan at landinu ok hèldu vestarliga. Þeir sjá þá fjall eitt mikit ok lukt allt ofan með jöklum, þat kölluðu þeir Snjófell, en nesit kölluðu þeir Snjófellsnes. Þar fyrir nesinu skyldi með þeim nöfnum, hèlt Bárðr Eyjangr(sson) vestr fyrir landit, ok svá í norðr, ok var hann enn úti hálft C. dægr í annat sinn, ok kom loks í Skjálfandafljótsós ok nam Bárðardal allan upp frá, Kálfsborgará[2] ok Eyjardalsá ok bjó á Lundarbrekku um hríð. Þá þótti honum landviðri betri en hafviðri, ok meinti af því löndin betri fyrir sunnan heiðar, ok sendi syni sína suðr um gói, ok fundu þeir þá góibeitla ok annan gróðr; fór þá annarr aptr en annarr varð eptir. Þá gerði Bárðr kjálka hverju kvikindi því er gengt var, ok lèt hvat draga sitt fóðr ok fjárhlut. Hann fór Vonarskarð; þat heitir nú Bárðargata. Hann nam síðan Fljótshverfi ok bjó at Gnúpum, ok var kallaðr þaðan af Gnúpa-Bárðr; hann átti mörg börn; hans son var Sigmundr, faðir Þorsteins, er átti Æsu, dóttur Hrólfs rauðskeggs, þeirra dóttir var Þórunn, er átti Þorkell leifr, ok var þeirra son Þorgeirr Ljósvetníngagoði. Annarr son þeirra Bárðar ok Herþrúðar var Þorsteinn, faðir Þóris, er var á Fitjum með Hákoni konúngi ok skar rauf á húð ok hafði þat fyrir hlíf, því var hann leðrháls kallaðr. Hann átti Fjörleifu[3] Eyvindardóttur; þeirra synir vóru Hávarðr á Fellsmúla ok Hrólfr[4] á Mývatni, ok Ketill í Húsa-

---

1) [þráði, 165.

2) *Saal.* Landn, 3, 18; [Viltikálfsborgará, Hd.

3) *Saal.* Ldn.; Fríleifu, Hd.

4) *Saal.* Hd.; Herjólfr Ldn, 3, 18, *og* Reykdæla *s.* *Kap. 1* (*rettere*).

vík, Vemundr kögr, er átti Halldóru dóttur Þorkels[1] svarta, ok Áskell ok Háls[2], hann bjó á Helgastöðum.

4. Bárðr Dumbsson lagði sínu skipi inn í Lón þat sunnan gengr í nesit, ok þeir kölluðu Djúpalón, þar gekk Bárðr á land, ok hans menn, ok er þeir kómu í gjárskúta einn stóran, þá blótuðu þeir til heilla sér; þat heitir nú Tröllakirkja. Síðan settu þeir upp skip sitt í vík einni. Þar á lóninu höfðu þeir gengit á borð at álfreka, ok þann sama vallgang rak upp í þessari vík, ok því heitir þat Dritvík. Síðan fóru þeir at kanna lönd, ok er Bárðr kom á víkrnes eitt, þá bað Kneif ambátt, at Bárðr skyldi gefa henni nesit, ok svá gerði hann; ok er þat nú kallat Kneifarnes. Þá fann Bárðr helli stóran, ok þar dvöldu þeir um hríð. Þar þótti þeim svara öllu því er þeir mæltu, þvíat dvergmála kvað fast í hellinum. Hann kölluðu þeir Sönghelli, ok gerðu þar öll ráð sín, ok hèlzt þat alla stund síðan meðan Bárðr lifði. Síðan fór Bárðr þar til hann kom at tjörn einni, þar fór hann ór klæðum sínum öllum, ok þvó sér í fjörunni, ok hana kalla menn nú Bárðarlaug. Þaðan skamt í frá gerði hann bæ stóran, ok nefndi hann at Laugarbrekku, ok bjó þar nokkura stund. Sá maðr kom út með Bárði bónda, er Sigmundr hét, hann var sonr Ketils þistils, er nam Þistilsfjörð. Hildigunn hèt kona hans; þau vóru með Bárði at Laugarbrekku. Þorkell rauðfeldr nam sèr land, er á Arnarstapa heitir, en Skjöldr bjó í Tröð, en Gróa kona hans undi eigi hjá honum, sakir skapsmuna sinna, þvíat hón þóttist honum ofgóð, ok fór í hellisskúta einn, ok ruddi með bjarghöggum, at þar varð stórr hellir, ok bjóst þar um með föng sín, svá hón hafði engan bústað annan meðan Skjöldr lifði, ok var hann kallaðr Gróuhellir,

1) *saal. 165 (see Ldn. 3. 18)*; Ketils, Hd.
2) *saal. Ldn. 3. 18 (sml.* Reykdælasaga); Áskels háls, Hd.; Askell háls, 165.

en eptir Skjöld dauðan bað Þorkell skinnvefja Gróu; ok með atgangi Bárðar frænda hans fèkk hann hennar, ok bjuggu þau síðan at Dögurðará. Þórir Knarrarson varðveitti bæ Bárðar at Öxnakeldu. Skinnbrók ambátt Bárðar bjó at bæ þeim er Skinnbrók(arlækr)[1] heitir. Íngjaldr fór fram fyrir nesit, ok fann sèr land at ráði Bárðar þar sem heitir at Íngjaldshváli. Svalr ok Þúfa hurfu (frá) skipinu þegar inu fyrstu nátt, ok spurðist eigi til þeirra nokkura stund, en reyndar vóru þau í fjallinu ok tryldust þar bæði. Ok er á leið gerðust margar óspektir af þeim, ok treystust menn ekki (at) at gera sakir trölldóms þeirra. Þat var einn tíma at hvalr kom á reka Bárðar, ok hafði Svalr þá vanda sinn, ok fór til um nátt at skera hvalinn; ok sem hann hafði skorit hvalinn um stund, kom Bárðr þar; tókst þar glíma sterklig með þeim; tryldist Svalr þá, svá Bárði várð aflsfátt, en þó kom svá um síðir, at Bárðr braut hrygg í Sval, ok[2] kasaði hann þar í mölinni ok heitir þar Svalsmöl[3]. Aðra nótt eptir fann hann Þúfu á hvalnum, ok drap hana með sama móti. Þetta þótti en mesta landhreinsan.

5. Þorkell Rauðfelldsson átti ij sonu við konu sinni, hèt annarr Sölvi en annarr Rauðfeldr eptir föður hans. Þeir uxu upp á Arnarstapa ok vóru efniligir menn. Dætr Bárðar vaxa upp at Laugarbrekku bæði miklar ok ásjáligar. Helga var þeirra elzt. Þorkelssynir ok Bárðardætr höfðu saman leika sína á vetrinn á svellum við ár þær er þar eru, ok Barnaár heita. Þau höfðu löngum leikmikit ok gengu með hinu beztu kappi. Vildu Þorkelssynir meirr ráða þvíat þeir vóru sterkari. En Bárðardætr vildu ekki láta sinn hlut

1) Skinnbrók, Hd., 486.
2) þá tf. Hd.
3) *Saal.* 165, 486; Svalsmoli, Hd.

lakari verða um þat þær máttu. Þat var einn dag, at þau vóru at leik sínum, ok gekk þeim þá enn með kappi, Rauðfeld ok Helgu. Hafísar lágu við. Þenna dag var þoka mikil. Þau höfðu þá leikinn allt við sjóinn niðri. Rauðfeldr hratt þá Helgu út á sjó með jakanum[1], en vindr stóð mikill af landi; rak þá jakann út til hafíssins; fór Helga þá upp á hafísinn. Enu sömu nótt rak ísinn undan landi ok út í haf. Hón fylgdi þá ísinum, en hann rak svá ört, at innan vij daga kom hón með ísinum til Grænlands. Þá bjó í Brattahlíð Eirekr rauði, Þorvaldsson, Ásvaldssonar, Öxna-Þórissonar. Eirekr átti Þióðhildi dóttur Jörundar Atlasonar ok Þorbjargar knarrarbríngu en stjúpdóttur Þorbjarnar ens Haukdælska. Þeirra son var Leifr inn hepni. Þá hafði Eirekr einum vetri áðr bygt Grænland. Helga þá hjá Eireki vetrvist; þá var sá maðr á vist með Eireki, er Skeggi hèt Skinna-Bjarnarson, Skútaðar (Skeggjasonar)[2]. Hann var íslenzkr, ok var kallaðr Miðfjarðar-Skeggi, því hann bjó at Reykjum í Miðfirði, en var löngum í kaupferðum. Helga var kvenna vænst. Hón þótti ok með undarligu móti þar hafa komit, ok fyrir þat var hón tröll kölluð af sumum mönnum; Svá var hón ok karlgild at afli til hvers sem hón tók. Hón sagði allt it sanna af ferðum sínum; vaknaði Eirekr við ætt hennar, því hann þekti Bárð, þó Eirekr væri þá úngr, er Bárðr kom til Íslands. Þat var einn dag at Helga stóð úti ok litaðist um, ok kvað vísu:

Sæl værag[3]
ef sjá mættag[4]
Búrfell ok Bala,
báða[5] Lóndranga,

1) með einum frerjaka, 486.
2) *mgl. i* Hd., 486.
3—4) *Saal.* 486; Hd.
5) barda, Hd

Aðalþegnshóla
ok Öndvert[nes[1],
Heiðarkollu
ok Hreggnasa,
Dritvík ok möl[2]
fyrir dyrum fóstra.[3]

Þessi örnefni öll eru á Snjófellsnesi. Skeggi tók Helgu at sé[r, ok ha]fði við hana fylgjulag. Um vetrinn kómu tröll ok óv[ættir[4] o]fan í Eireksfjörð, ok gerðu mönnum hit mesta mein, [lömdu] skip en beinbrutu menn. Þau vóru iij saman karl ok kerlíng ok son þeirra. Skeggi bjóst til at ráða þau af, ok þat fór fram með því at Helga hjálpaði honum til ok gaf honum náliga líf. Um sumarit eptir fór Skeggi til Noregs ok Helga með honum, ok var hann þar vetr annan. At sumri eptir fór hann til Íslands ok heim til Reykja til bús síns. Helga fór ok heim með honum. Ekki hafa þau barna átt svo at getið sè. Nú er þar til at taka, at þær systr, dætr Bárðar, kómu heim til Laugarbrekku ok segja föður sínum hversu farit hafði með þeim Rauðfeld ok Helgu dóttur hans. Bárðr varð við þat mjök reiðr, ok spratt þegar upp, ok gekk í burtu ok til Arnarstapa, Hann var þá mjök dökkr yfirlits. Eigi var Þorkell heima, hann var genginn til sjófar. Piltarnir Rauðfeldr ok Sölvi vóru úti; þá var annarr þeirra xj vetra en annarr xij. Bárðr tók þá báða undir sína hönd hvárn, ok gekk með þá [til fjalls[5]. Ekki gerði þeim um at brjótast, þvíat svá var Bárðr sterkr, at hann mátti svá halda þó at væri fullrosknir menn. En

1) *Her beg.* mbr. (Vatnshyrna) 20 Add., *hvorefter Texten nu er taget de sidste 2 Linier mgl. i 158, men ere tagne efter 486.*
2) Dritvíkr möl 165, 158.
3) fóstru, Hd., 486.
4) *Hul paa Mbr.*
5) fram með felli ok til fjalls upp, 165.

er hann kom í fjallit upp, kastaði hann Rauðfeld í gjá eina stóra ok svá djúpa, at Rauðfeldr var þegar dauðr er hann kom niðr. Þar heitir nú Rauðfelldsgjá. Hann gekk með Sölva nökkru lengra þar til er hann kom á einn hamar háfan. Þar kastaði hann Sölva ofan fyrir; en er hann kom niðr, brotnaði haussinn, ok dó hann svá. Þar heitir síðan Sölvahamarr. Eptir þat gekk hann aptr til Arnarstapa ok segir dauða þeirra bræðra, ok gekk síðan heim á leið. Þá kom Þorkell heim, ok spurði hversu at hafði borizt um líflát sona sinna. Hann snýr þá í veginn eptir bróður sínum, ok er þeir fundust, varð ekki af kveðjum, utan þeir ráðast þegar á, ok gekk flest upp fyrir þeim. Þat varð um síðir, at Þorkell fèll, þvíat Bárðr var þeirra sterkari. Þorkell lá eptir fallit stund þá, en Bárðr gekk heim. Brotnað hafði lærleggr Þorkels í glímu þeirra bræðra. Þá stóð hann upp ok hnekti heim; síðan var bundit um fót hans, ok greri hann mjök at heilu. Hann var síðan kallaðr Þorkell bundinfóti. Þegar er hann var gróinn fór hann burt af Snjófellsnesi með allt sitt ok austr til Hængs Þorkelssonar, hans móðir var Hrafnhildr dóttir Ketils hængs or Hrafnistu, hann hafði numit alla Rangárvöllu ok bjó at Neðra-Hofi. Með ráði Hængs nam Þorkell land umhverfis Þríhyrníng, ok bjó þar undir fjallinu sunnan; er hann þar talinn með landnámsmönnum. Hann var hamramr mjök. Þá átti hann þessi börn við konu sinni: Börk blátannarskegg, föður Starkaðar undir Þríhyrníngi, ok Þórný[1], er átti Ormr Stórólfsson, ok Dagrún móðir Bersa.

6. Svá brá Bárði við al[lt sama]n, viðreign þeirra bræðra ok hvarf dóttur sinnar, at hann gerðist bæði þögull ok illr viðskiptis, svá at menn höfðu engar nytjar hans síðan. Þess er getið, at Bárðr kom einn dag at máli við

1) þórunni, 165, (*sml.* Ldn. 5. 3).

Sigmund fèlaga sinn, ok mælti svá: ek sèr þat", segir hann, „at sakir ættar minnar ok harma stórra, ber ek eigi náttúru við alþýðu manna, ok því man ek leita mèr nokkurra annarra ráða, en fyrir langa ok dyggiliga þjónustu við mik, vil ek gefa þèr jörðina hèr at Laugarbrekku með því búi er því fylgir." Sigmundr þakkar honum gjöfina. Þóri Knarrarsyni gaf hann landit at Öxnakeldu en Þorkatli skinnvefju gaf hann Dögurðará, ok þar var hin mesta vinátta með þeim með frændsemi, ok hèlzt langa æfi. Eptir þetta hvarf Bárðr í burtu með allt búferli sitt, ok þikir mönnum sem hann muni í jöklana horfit hafa ok bygt þar stóran helli, þvíat þat var meirr ætt hans, at vera í stórum hellum en húsum, þvíat hann fæddist upp með Dofra í Dofrafjöllum; var hann tröllum ok líkari at afli ok vexti en menskum mönnum, ok var því lengt nafn hans ok kallaðr Bárðr Snjófellsáss, þvíat þeir trúðu á hann náliga þar um nesit, ok höfðu hann fyrir heitguð sinn, varð hann ok mörgum en mesta bjargvættr. Sigmundr ok Hildigunn bjuggu síðan at Laugarbrekku, er Bárðr hvarf, allt til dauðadags, ok er Sigmundr þar heygðr. Hann átti iij sonu, einn var Einarr, er bjó at Laugarbrekku, hann átti Unni, dóttur Þóris bróður Ásláks í Langadal. Hallveig var dóttir þeirra, hana átti Þorbjörn Vífilsson. Breiðr hèt annarr, hann átti Gunnhildi, dóttur Ásláks í Langadal, þeirra son var Þormóðr, er átti Helgu Önundardóttur systur Skáld-Hrafns, þeirra dóttir var Herþrúðr, er Símun átti, þeirra dóttir var Gunnhildr, er Þorgils átti, þeirra dóttir var Valgerðr, móðir Finnboga ens fróða í Geirshlíð. Þorkell hèt enn þriði, hann átti Jóreiði dóttur Tinds Hallkelssonar. Eptir andlát Sigmundar bjuggu þau Hildigunn þar ok Einarr son hennar. Þat var talat, at Hildigunn væri fjölkunnig, ok fyrir þat var henni stefnt af þeim manni er Einarr hèt ok var kallaðr

Lón-Einarr, ok fór til Laugarbrekku með vij. mann, ok stefndi Hildigunni um fjölkýngi, en Einarr son hennar var þá eigi heima. Hann kom þá heim, er Lón-Einarr var nýfarinn á brott; hann segir honum þessi tiðindi ok færði honum kyrtil nýgerfan. Einarr tók skjöld sinn ok sverð ok verkhest ok reið eptir þeim. Hann sprengdi hestinn á björgum þeim, er Bárðr Snæfellsáss deyddi Þúfu konu Svals og Þúfubjörg eru kölluð. Einarr gat farit þá hjá brekkum stórum ok þar börðust þeir; ok fèllu vij menn af Lón-Einari, en þrælar hans ij runnu frá honum. Þeir nafnar sóttust lengi. Þat segja menn, at Einarr Sigmundarson hafi kallat á Bárð til sigrs sèr; þá gekk í sundr bróklindi Lón-Einars; ok er hann tók þar til, hjó Einarr hann banahögg. Þræll Einars Sigmundarsonar er Hreiðarr hét hljóp eptir þeim, ok sá af Þúfubjörgum hvar þrælar Lón-Einars hlupu. Hann rann eptir þeim ok drap þá báða í vík einni. Þat heitir nú í Þrælavík; fyrir þat gaf Einarr honum frelsi ok land svá vítt sem hann fengi unnit ok gert um iij daga; þat (heitir) Hreiðarsgerði; ok bjó hann þar síðan. Einarr bjó at Laugarbrekku allt til elli, ok er heygðr skamt frá Sigmundarhaugi föður hans. Haugr Einars er ávalt vallgróinn vetr ok sumar.[1]

7. Þat er nú þessu næst, sem fyrr var frá sagt, at Helga Bárðardóttir var hjá Miðfjarðar-Skeggja, ok er Bárðr spurði þat, sótti hann hana um haustið ok hafði heim með sèr, því at Skeggi var þá kvæntr. Engu undi hón sèr síðan er hón skildi við Skeggja; mornaði hón ok þornaði æ síðan. Þat var einn dag, at hón kvað vísu þessa:

Braut vil[2] ek bráðla leita,
brestr eigi stríð í flestu

1) *sml.* Ldn. 2. 7.
2) mun, 165.

mèr[1] fyrir menja rýri
mun ek dáliga kalast[2]
því ek auðspenni unnag
alteitum sefa heitum,
sorg má ek sízt því byrgja,
sit ek ein, trega greinum.

Eigi undi Helga hjá föður sínum ok hvarf þaðan í burt, ok þýddist hvárki náliga menn nè fènað eðr herbergi. Var hón þá optast í hreysum eðr hólum. Við hana er kendr Helguhellir í Drangahrauni ok miklu víðara eru örnefni við hana kend um Ísland. Hón þá vetrvist at Hjalla í Ölvusi, en ekki Guðrún Gjúkadóttir, þó þat segi nokkrir menn, hjá þeim feðgum Þóroddi ok Skapta; var Helga þar með dul, ok lá í yztu sæng í skála um vetrinn, ok hafði fortjald fyrir. Hón sló hörpu nær allar nætr, þvíat henni varð þá enn sem optarr ekki mjök svefnsamt. Austmaðr var með þeim feðgum, er Hrafn hèt; opt töluðu menn um þat, at eigi þóttust vita, hver þessi kona var. Hrafn leiddi þar einnhverr mestan grun á, ok eina nátt forvitnaðist hann undir tjaldit, sá hann at Helga sat upp í einum serk. Honum sýndist konan fríð mjök; vildi hann upp í sængina ok undir klæðin hjá henni en hón vildi þat eigi. Tókust þau þá til, ok skildu með því, at sundr gekk í Hrafni austmanni enn hægri handleggr ok enn vinstri fótleggr. Litlu síðarr hvarf Helga þaðan i burt, ok fór víða um Ísland, ok festi hvergi yndi, var hón ok allsstaðar með dul, en optast fjarri mönnum; var hón ok nokkurum stundum hjá feðr sínum.

8. Hetta er nefnd tröllkona, hón átti bygð í Ennisfjalli ok var en mesta hamhleypa ok ill viðskiptis bæði við menn ok fénað. Þat var einn tíma, at hón drap mart fè

1) meir, 165.
2) daaliga kálaz, Hd.

fyrir Íngjaldi at Hváli; en er hann varð þess víss, fór hann til móts við hana, leitaði hón þá undan en hann elti hana allt í fjall upp. Miklir vóru í þann tíma fiskiróðrar á Snjófellsnesi ok lèt þó engi betr sækja en Íngjaldr, var hann ok inn mesti sægarpr sjálfr. Fn er (Hetta) dró undan mælti hón: „nú mun ek launa þér fjártj[ón] þat er ek veld, ok vísa þèr á mið þat, er aldri [mun] fiskr bresta ef til er sótt; þarftu ok ekki at bregða vanda þínum, at vera einn á skipi, sem þú ert vanr at vera. Hón kvað þá vísu:

Róa skaltú fjall Friðar[1]
fram á lög stirðan,
þar mun gaur[2] glitta,
ef þú vilt Grímsmið hitta;
þar skaltú þó liggja,
þórr er [vís til[3] Friggjar;
rói Norpr[4] enn nefskammi
Nesit í Hjúkhvammi[5].

Skildi þar með þeim. Þetta var um hausttíma. Annan dag eptir reri Ingjaldr á sjó ok var einn á skipi, ok rær allt þar til er frammi var fjallit ok svá Nesit. Heldr þótti honlengra en hann hugði. Veðr var gott um morgininn; en er hann kom á miðit, var undir fiskr nógr. Litlu síðarr dró upp flóka á Ennisfjalli ok gekk skjótt yfir. Þar næst kom vindr ok fjúk með frosti. Þá sá Íngjaldr mann á báti ok dró fiska handstinnan hann var rauðskeggjaðr; Íngjaldr spurði hann at nafni; hann kveðst Grímr heita. Íngjaldr spurði hvárt hann vildi ekki at landi halda. Grímr kveðst eigi búinn, ok máttu bíða þar til er ek (hefi) hlaðit bátinn. Veðr

1) f?ðar. Hd. 486; fjárðar, 165.
2) grá, 165.
3) *fra* [vinr, 163.
4) *saal.* Hd. *og* 158 486; non? 157, jöfur, 165.
5) *saal.* Hd. 486; Hrakhvammi 158, 165.

gekk upp at eins ok gerði svá sterkt ok myrkt, at eigi sá stafna í milli. Tapat hafði Íngjaldr önglum sínum öllum ok veiðarfærum, vóru ok árar mjök lúnar. Þóttist hann þá vita, at hann mundi ekki at landi ná sakir fjölkýngis Hettu ok þetta mundu allt hennar ráð verit hafa. Kallaði hann þá til fulltíngs sèr á Bárð Snæfellsáss. Tók Íngjald þá fast at kala, því at drjúgum fyldi skipit, en frýs hvern ádrykk þann er kominn var. Íngjaldr var vanr at hafa yfir sèr einn skinnfeld stóran, ok var hann þar í skipinu[1] hjá honum; tók hann þá feldinn ok lèt yfir sik til skjóls; þótti honum sèr þá vísari dauði en líf. — Þat bar til um daginn heima at Íngjaldshváli um miðdegi, at komit var upp á skjá um máltíð í stofu ok kveðit þetta með dimmri raust:

Út röri einn á báti
Íngjaldr í skinnfeldi,
týndi átján önglum
Íngjaldr í skinnfeldi,
ok fertugu færi
Íngjaldr í skinnfeldi,
aptr komi[2] aldri síðan
Íngjaldr í skinnfeldi.

Mönnum brá mjök við þetta, en þat hafa menn fyrir satt, at Hetta tröllkona muni þetta kveðit hafa, því at hón ætlaði sem hón vildi at væri, at Íngjaldr skyldi aldri aptr hafa komit, sem hón hafði ráð til sett. En er Íngjaldr var náliga at bana kominn, sá hann hvar maðr reri einn á báti, hann var í grám kufli ok hafði svarðreip um sik. Íngjaldr þóttist þar þar kenna Bárð vin sinn. Hann reri snarliga at skipi Íngjalds ok mælti: lítt ertu staddr, kumpan minn,[3] ok vóru þat

1) *her beg. 162 a. (2 Blade).*
2) kom, 162.
3) *Her slutter det förste Blad,* Abd. 20 (Vatnshyrna). *Texten bliver nu tagen efter 162 a.*

mikil undr, at þú jafnvitr maðr lèzt slíka úvætt ginna þik sem Hetta er, ok far nú á skip með mér ef þú vilt, ok prófa at þú fáir stýrt, en ek mun róa. Íngjaldr gerði svá. Hvarf Grímr þá á bátinum, er Bárðr kom; þikir mönnum sem þat muni Þórr verit hafa. Bárðr tók þá at róa allsterkliga, ok allt þar til er hann dró undir land, flutti Bárðr Íngjald heim, ok var hann mjök þjakaðr, ok varð hann alheill, en Bárðr fór heim til síns heimilis.

9. Úvættr ein, er Torfár-Kolla[1] hèt en Skinnhúfa öðru nafni hón átti heima at Hnausum,[2] hón gerði mart ilt bæði í stuldum ok manndrápum. Þórir at Öxnakeldu fann hana á fè sínu um nátt; þau rèðust þegar á ok glímdu; fann Þórir brátt, at hón var hit mesta tröll; var þeirra atgangr bæði harðr ok langr, en þó lauk með því, at (hann) braut í henni hrygginn, ok gekk svá af henni dauðri; en er hann stóð upp þá kvað hann vísu:

Tröll er Torfár-Kolla,
trautt er hón laus, frá Hnausum[3]
hón gekk leið sem ek ljóða
lotin um eystri botna,
hugða ek heimsku flagði
hryggspenníng dag þenna,
misti tröll hit trausta
tír, en ek beygða svíra.

Töluðu þat margir menn, at Bárðr mundi enn í þessu hafa hjálpat Þóri, því at allir vinir hans kölluðu á hann ef í nokkrum nauðum vóru staddir. Opt sveimaði Bárðr um landit, ok kom víða fram; var hann svá optast búinn, at hann var í grám kufli ok svarðreip um sik, klafakerlíngu í

---

1) Trefla kolla, 165.
2) Knausum, 165, 486.
3) knáusum, 165, 486.

hendi ok í fjaðrbrodd langan ok digran; neytti hann ok hans jafnan (er hann gekk) um jökla. þess er getið, at þeir bræðr hafi fundizt ok sæzt heilum sáttum, Bárðr ok þorkell, áttu þeir síðan mörg skipti saman, ok höfðu löngum samvistir saman i Brynjudal í helli þeim, er Bárðarhellir er kallaðr síðan, ok haft hafa þeir leika hjá Eireki í Skjaldbreið á Ereksstöðum. Þangat sótti ok norðan af Siglunesi Lágálfr lítillar[1] drósar son; þeir höfðu glímur, ok vóru þeir jafnir Lágálfr ok Eirekr, en Eirekr hafði áðr borit af þorkatli bundinfóta, en síðan glímdu þeir Bárðr ok Eirekr ok brotnaði hönd hans. Lágálfr gekk heiman til leiks ok heim at kveldi; hann glímdi um leið við sauðamann Hallbjarnar af Silfrastöðum, er Skeljúngr hèt, hann var hamramr. Skeljúngr fèll ok brotnaði fótr hans. Bar Lágálfr hann til bæjar, ok fór síðan veg sinn, ok er hann gekk fram eptir Blönduhlíð kom hann á Frostustaði ok sunnan undir húsin, ok at vindglugginum, ok sá inn í húsit, en bóndi talaði við húsfreyju, at hón hefði tekit ór mjölbelg þeim er hèkk yfir þeim, ok sló hana pústr en hón grèt við. Lágálfr rètti inn öxina í glugginn ok hjó ofan belginn; kom hann í höfuð bónda ok fèll hann í óvit. Lágálfr sneri á (leið) ok ferr heim á Siglunes um kveldit, ok er (hann) ór þessari sögu. Bóndi raknar við, ok ætlar belginn sjálfan ofan hafa dottið. Segja þat ok nokkurir menn, at verit hafi at leikum í Skjaldbreið Ormr Stórólfsson ok glímdi við Bergþór bláfellíng, ok hafi Ormr af borit; þar var ok Ormr skógarnefr (ok var þá) úngr; hann glímdi við þóri ór þórisdal; sá dalr er í Geitlandsjökli; var þórir þeirra drjúgari, þar var ok þórálfr Skólmsson, er glímdi við Hallmund ór Balljökli; var nær um með þeim, en Bárðr þótti þeim sem

1) lítill, 486

sterkastr mundi vera. Skildi svá þessa leika, at ekki varð fleira til tíðinda.

10. Önundr hèt maðr ok kallaðr breiðskeggr, hann var Úlfarsson, Úlfssonar af Fitjum, Þórissonar hlammanda; hann bjó í Reykjardal hinum efra á þeim bæ er á Breiðabólstað heitir; hann átti Geirlaugu dóttur þormóðar af Akranesi, systur Bessa. Þórodda hèt dóttir þeirra; hennar fèkk Torfi Valbrandsson, Valþjófssonar, Eyrlygsonar frá Esjubergi; henni fylgði heiman hálfr Breiðabólstaðr, ok vóru gjörfir ór ij[1] bæir. Sjá Torfi drap Kroppsmenn xij saman, ok hann rèð mest fyrir drápi Hólmsmanna, ok var þar fyrirmaðr Víga-Hörðr, systurson Torfa, ok Geirr er hólmrinn er við kendr, Geirshólmr. Torfi var ok á Hellisfitjum ok Illugi svarti, Sturla goði; þá vóru átján Hellismenn drepnir, en Auðun Smiðkelsson brendu þeir inni á þorvarðsstöðum. Son Torfa var þorkell á Skáney[2]. Oddr hèt son Önundar mikill maðr ok efniligr; eigi þótti annarr maðr efniligri til höfðíngja þar í sveitum en Oddr. Þá er hann var xij[3] vetra gerði hann ferð sína út á Snjófellsnes til skreiðarkaupa, ok er hann fór heim reið hann um Drangahraun, þá bar menn hans alla undan fram, því Oddr gerði at hesti, ok varð honum ekki fljótt um, þá gerði á þoku dimma, ok er (hann) rak fyrir sèr hestinn um göturnar sá hann hvar maðr gekk ór hrauninu [ofan at sèr, sá var í grám kufli[4] ok hafði klafastaf í hendi; hann veik at Oddi ok heilsaði honum með nafni; Oddr tók vel kveðju hans ok spyrr hann at nafni, hann segist Bárðr heita, ok eiga heima þar á nesinu; á ek við þik erindi, þat fyrst, at ek vil vingast við þik ok bjóða þèr til jólaveizlu, þiki mér ok betr, at þú játir ferð-

1) jarðir, eðr *tf.* Hd.
2) *sml.* Ldn. 1. 20.
3) XIV. 486.
4) *fra* 486; *tf.*

inni. Oddr svarar: þat skal þá ok vera síðan þú leggr þat til. Þá gerir þú vel, segir Bárðr, en þó vil ek þú segir öngum frá þessu. Oddr játar því, en vita vil ek hvert ek skal þessarar veizlu vitja. Þú skalt, segir Bárðr, fara til Döguròarár, ok láta þorkel skinnvefju vísa þèr rèttan veg til heimilis míns. Síðan skildu þeir, ok ferr Oddr heim, ok gat ekki um þetta; en um vetrinn vij náttum fyrir jól reið Oddr heiman einn samt ók út á Nes, ok lètti eigi fyrr en hann kom til Döguròarár; þat var síð um kveld; þá vóru ij nætr til jóla; var lúinn hestr hans mjök, því hann hafði átt færðir illar ok veðráttu harða. Oddr klappar á dyrrum ok var langt áðr til hurðar var gengit,[1] þó var þat um síðir, ok hurðu upp lokit á miðjan klofa; þar kom út höfuð heldr ámatligt, því at sjá gægðist út hjá gáttinni; hann belgði[2] augun ok vildi sjá hvat komit væri úti. Mjök var sjá þunnleitr ok ljótr ásýndar; en er hann sá manninn vildi hann aptr reka hurðina, enn Oddr setti á milli öxarskaptið svá eigi gekk aptr hurðin. Því næst fèll Oddr á hurðina svá fast at hon brotnaði í mola;[3] gekk hann þá inn í bæinn ok þar eptir sem undan var gengit, ok allt þar til er hann kom í stofu, þar var bjart ok heitt. Þorkell sat á palli; var hann þá allkátr ok bauð Oddi gistíng, var hann þar um nóttina í góðum beina; en um morguninn var Oddr snemma á fótum, ok bjuggust þeir til ferðar, var þá veðr kalt ok frost mikit, kollheið [upp í himininn ok[4] eskíngr[5] með fjöllum. Þorkell var á göngu en Oddr reið; stefndu þeir (til) fjalls, ok gekk Þorkell fyrir; en er þeir kvómu[6]

---

1) *Her begynder* mbr. 489. (*10 Blade*) *hvorefter Texten nu bliver tagen.*
2) fast, tf. 486.
3) at hurðin hraut uppá gáttina, 486.
4) [var um miðjan himininn, en stóð 486,
5) gnæðingr, 165.
6) nokkut svá, tf. 486.

í fjallit, gerði á myrkr mikit með drífu ok því næst tók at fjúka, ok gerði á hina sterkustu hríð; fóru þeir svá lengi þar til [Oddr tók at ganga,[1] en Þorkell leiddi hestinn; en er minst var ván hvarf Þorkell frá honum í hríðinni svá hann viss aldri hvat af honum varð; bæði var þá hvast ok kalt, bratt ok hált at ganga; hvarflaði hann þá lengi svá hann vissi aldri hvar hann fór; ok nokkuru síðarr verðr Oddr varr við at maðr gengr í dimmunni i grám kufli við stóran klafastaf; [lætr hann gnauða[2] broddinn í jöklinum. En er þeir finnast kennir Oddr þar Bárð Snæfelsás, heilsar hvárr öðrum ok spyrjast almæltra tíðinda, biðr Bárðr hann með sèr fara; ganga þeir ekki lengi áðr þeir koma í helli stóran ok því næst í annan helli, ok var þar bjart í honum; þar sátu konur heldr stórar (ok þó) hreinligar; vóru þá dregin af Oddi klæðin, ok veittr hinn bezti beini; var hann þar um jólin at öllu vel haldinn. Ekki var þar fleira en heimamenn Bárðar. Á Þórdísi leizt Oddi bezt af dætrum Bárðar, ok við hana talaði hann flest; skjótt fann Bárðr þat, ok gaf sèr ekki at því. Bárðr bauð Oddi þar at vera um vetrinn, ok þat þá hann. Síðan lagði Bárðr ástfóstr við Odd, ok kendi honum lögspeki um vetrinn; var hann síðan kallaðr lögvitrari maðr en aðrir menn. En (er) Bárðr fann at hugir þeirra Þórdísar ok Odds fóru saman spurði hann Odd, hvárt hann vildi eiga Þórdísi. Oddr segir: ekki er því at leyna, at ek hefir meira hug lagt á hana, en á nokkura konu aðra; er þat ok mála sannast, ef þú vill mèr hana gipta, at ek skal ekki undan ganga[3]. Var þat ok gert,[4] at Bárðr gipti dóttur sína Oddi. ok gaf henni fásèna

1) [er þeir kómu langt á fjall, Oddr gekk þá, 486.
2) [þessi gnauð á, 486.
3) bera, 486.
4) til staðins, tf. 486.

gripi heiman; skyldi Bárðr sækja brullaupit[1] til Odds ok færa þangat brúðina. Síðan skyldu þeir með vináttu. Fór Oddr heim, ok bjóst við boðinu, ok at nefndum tíma kom Bárðr í Túngu með brúðina ok þau xij saman. þar var Þorkell bundinfóti með bróður sínum, ok Ormr hinn sterki mágr hans, Þorkell skinnvefja var ok þar með Bárði ok tók Oddr allvel við þeim. Þar var ok Íngjaldr frá Hváli ok þórir Knarrarson vinr Bárðar, Einarr Sigmundarson frá Laugarbrekku [ok vij menn aðrir[2] ok þektu menn þá ekki, þar vóru margir boðsmenn fyrir: Torfi Valbrandsson mágr Odds, Illugi svarti ok Geirr inn auðgi ór Geirshlíð; Arngrímr goði úr Norðtúngu. Þar var ok Galti Kjölvararson[3] frændi Odds, ok mart annarra manna. Ekki varð til tíðinda at boðinu. Síðan fór hverr heim til sinna heimkynna. Góðar urðu ástir þeirra Odds ok Þórdísar. Þrjá vetr vóru þau ásamt, þá andaðist Þórdís, ok áttu þau ekki barn. Þat þótti Oddi mikill skaði. Síðan fekk Oddr Jórunnar Helgadóttur, þeirra son var Þorvaldr, er rèð fyrir brennu Blund-Ketils, ok Þorvaldr, er átti Jófríði Gunnarsdóttur. Dætr þeirra Túngu-Odds vóru þær Þuríðr er Svarthöfði átti [ok Húngerðr er Svertíngr Hafr-Bjarnarson átti, ok Hallgerðr[4] er Hallbjörn átti son Odds frá Kiðjabergi. Kjölvör var móðursystir Odds, móðir[5] Þorleifar, móður þuríðar, móður þeirra Gunnhildar er Kolli[6] átti, ok Glúms, föður þórarins, föður Glúms at Vatnsleysu.[7]

11. Nú er þar til at taka at Miðfjarðar-Skeggi bjó at

1) heim í Deildartúngu, tf. 165, 486.
2) [tf. 486.
3) Koðransson, 165. (ur.)
4) [tf. 486.
5) 486; faðir, Hd. *fra* (ur.)
6) Koli, 486.
7) *sml.* Ldn. 1. 20.

Reykjam i Miðfirði, hann hafði fengit þeirrar konu er Hallbera hèt, ok var Grímsdóttir, þeirra son var Eiðr, er síðan átti Hafþóru dóttur Þorbergs kornamöla ok Ólofar Elliðaskjaldar systur þorgeirs gollnis. Annan son áttu þau er Kollr hèt, faðir Halldórs, föður þeirra Þórdísar ok Þórkötlu, er Skáld-Helgi þráði. Skeggi átti iij dætr, ein hèt Hróðný, er átti þórðr gellir, önnur hèt þorbjörg, er átti Ásbjörn hinn auðgi Harðarson, þeirra dóttir var Íngibjörg, er átti Illugi svarti; þeirra synir vóru þeir Gunnlaugr ormstúnga ok Hermundr ok Ketill.[1] Hin þriðja dóttir Skeggja hét Þórdís, hón vóx upp á Reykjum, hón var kvenna fríðust, [ok gjör at sèr um flest.[2] Þórðr gellir bjó í Hvammi í Hvammsveit, höfðíngi mikill. þorbjörn öxnamegin bjó á þóroddsstöðum í Hrútafirði, hann var son Arnórs hýnefs, Þóroddssonar, er þar nam land. Þorbjörn var hinn mesti garpr, hann drap Atla Ásmundarson, en Grettir hefndi bróður síns ok vá Þorbjörn. Bróðir Þorbjarnar var Þóroddr drápustúfr.[3] Grenjuðr son Hermundar hokins[4] bjó at Melum í Hrútafirði, [hann átti dóttur er Þorgerðr hèt[5]. Þau Grenjaðr ok Þorbjörg áttu einn son[6] er Þorbjörn hèt, manna görfiligastr. Þat var um haustið á Reykjum í Miðfirði, at barit var á dyrum síð um kveldit þá Eiðr var xvj[7] vetra; hann gekk til dyra, maðr stóð fyrir dyrum mikill vexti, ok var í grám kufli, ok studdist fram á klafastaf,[8] er hann hafði í hendi. Sjá maðr heilsar bóndasyni með nafni, en Eiðr spyrr hverr hann var;

1) *sml.* Ldn. 3. 1.
2) [*tf.* 486.
3) *sml.* Ldn. 2. 33.
4) 486; *er, tf.* Hd.
5) [hann átti Arndísi, Þorgerð. d. Ornar (Arndisar) auðgu úr Bæ Steinólfsdóttur hins lága, 486. (*uforstaaeligt, cfr.* Ldn. 2, 21, 32, 3. Sturl. s. 1. 3; Gull-Þóriss. 1.
6) barna. *tf.* 486.
7) *saal* 162, xiij Hd; 486.
8) klafakerlíngu, 486.

hann kveðst Gestr heita. Hann spurði hvárt Eiðr væri nokkurs ráðandi. Eiðr segist ráða því hann vill. Viltú þá, segir Gestr, veita mèr vetrvist í vetr. Ekki er ek ráðinn í því, segir Eiðr. Litla geri þèr yðr uppvaxandi menn, segir Gestr, at þèr takizt eigi á hendr at gefa einum manni mat nokkrar nætr, enda skal ek fara i burt ok bera hróðr þinn hvar sem ek kem. Eiðr mælti: hví skaltú eigi vera hèr í vetr, heldr en fara í burt á náttarþeli; gekk Gestr þá inn með bóndasyni, spurði bóndi hvaðan þessi maðr væri en Eiðr segir allt frá viðtali þeirra Gests. Skeggja fanst lítið um en lèt Eið þó ráða. Þar var Gestr um vetrinn, er reyndar var Bárðr Snæfellsáss. Bárðr kendi Eið lögspeki ok mannfræði; varð Eiðr allra manna lögvitrastr, svá at hann var af því Laga-Eiðr kallaðr. Þá var Þórdís dóttir Skeggja xv vetra, töluðu þat sumir menn, at Gestr munði fifla hana um vetrinn. At sumri fór Gestr í bruttu ok þakkaði Eið vistina. En er leið sumarit, digraðist Þórdís í gerðunum, en um haustið varð hón lèttari i seli. Þat var sveinbarn frítt ok mikit; hón jós sveininn vatni, ok kvað hann skyldu heita i höfuð föður sínum, ok var hann kallaðr Gestr. Annan dag eptir kom kona í selit, ok bauð at taka við sveininum ok fóstra. Þórdís lèt þat eptir henni. Litlu síðarr hvarf hón brutt ok sveinninn; var þetta reyndar Helga Bárðardóttir. Fæddist Gestr upp með henni nokkura stund. Litla rækt lagði Skeggi á Þórdísi síðan þetta var. Fám vetrum síðarr bað Þorbjörn Grenjaðarson Þórdísar Skeggjadóttur, ok var hón honum gipt. Setti Þorbjörn þá bú saman i Túngu fram frá Melum[1]; vóru þau ekki lengi ásamt áðr þau gátu ij sonu, hèt hinn eldri Þórðr en hinn ýngri Þorvaldr, þeir vóru báðir efniligir menn ok bar Þórðr þó langt af. Þorbjörn gerðist auðigr maðr at ganganda fè svá hann hafði í geymslu v hundruð sauða.

1) er síðan er kölluð Grænamýrartúnga, *tf.* 165; 486.

12. Sá maðr bjó at Lækjamóti í Víðidal, er Þorgils hèt, ýmist kallaðr Þorgils gjallandi eðr spaki; hans son[1] var Þórarinn spaki fóstri Víga-Barða. Þá bjó Auðunn skökull á Auðunnarstöðum ok var þá gamall, ok hafði verit hinn mesti maðr ok mikill garpr. Þorbjörn bóndi í Túngu hafði mörg örræði[2] til penninga; hann hafði selför fram í Hrútafjarðardali ok lèt þar vinna öndverð sumur. Þórdís húsfreyja var jafnan í seli; þá var Þórðr vj vetra en Þorvaldr v. Eitt kveld var Þórdís við læk ok þvó hár sitt, þá kom Helga Bárðardóttir þar með Gest, ok var hann þá xij[3] vetra. Hón mælti: þar er sonr þinn, Þórdís, ok væri eigi víst, at hann hefði meira vaxit þó hann hefði hjá þèr verit. Þá spurði Þórdís hvat konu hón væri. Hón segist Helga heita ok vera dóttir Bárðar Snæfellsáss, en víða höfum vit Gestr verit, þvíat heimili mitt er eigi (á) einum stað; vil ek þat ok segja þèr, at vit Gestr erum systkin, ok er Bárðr faðir okkar beggja. Þórdís segir: þat er ólíkligt. Ekki dvaldist hón þar, ok fór þegar á burt, en Gestr var eptir hjá móður sinni, ok var hann bæði mikill ok fríðr, þvíat hann var svá stórr þegar sem þeir menn, er á tvítugsaldri vóru. Gestr var í Túngu hinn næsta vetr, ok þá sótti Bárðr faðir hans hann, ok flutti hann heim með sèr í Snæfellsjökul. Fært hafði Bárðr Þórdísi vænan kvennmanns-búníng. Gestr vóx upp með föður sínum ok kendi hann honum allar þær listir, sem hann kunni; gerðist Gestr svá sterkr, at engi var líki hans þeirra er þá vóru uppi.

13. Í þann tíma var Hít tröllkona uppi ok bygði Hundahelli í þeim dal, er síðan var kallaðr Hítardalr. Hít setti þá jólaveizlu sterka. Hón bauð þar fyrstum Bárði

---

1) *urigtig, sml.* Ldn. 3, 4—5.
2) *saal.* 486; úrræði, Hd.
3) viij 486.

Snæfellsás, ok fór Gestr með honum son hans ok Þorkell skinnvefja. Þangat var ok boðit Guðrúnu knappekkju ok Kálfi syni hennar. Þangat var ok boðit Surt af Hellisfitjum ok Jóru ór Jórukleif. Sá þurs var þangat boðinn, er Kolbjörn hèt, hann bygði þann helli, er stendr í Breiðdalsbotnum, en þat er í framanverðum Hrútafjarðardal þar sem[1] grynnir dalinn vestr undir Slèttafelli. Kolbirni fylgdu þeir Gapi ok Gljúfra-Geirr, er heima áttu á Háfa-Gnúpi í Gnúpsdal. Glámr ok Ámr ór Miðfjarðarnesbjörgum, þar var ok Guðlaugr ór Guðlaugshöfða. Svá var sætum skipat í Hundahelli, at innar um þvert á miðjan bekk sat Guðrún knappekkja; á aðra hönd henni sat Jóra ór Jórukleif Egilsdóttir, en á aðra hönd henni sat Helga Bárðardóttir, en eigi vóru þá fleiri; en Hít gekk um beina. Í öndögi sat Bárðr Snæfellsáss[2] en utar frá Guðlaugr ór Guðlaugshöfða, en innar frá Gestr Bárðarson; þá Kálfr ok Þorkell skinnvefja. Gegnt Bárði sat Surtr af Fitjum, en innar frá honum sat Kolbjörn ór Breiðdal; þá Glámr ok Ámr[3] en utar í frá Geirr ok Gapi[4]. Vóru þá borð upp tekin ok matr á borinn heldr stórkostligr. Drykkja var þar mjök óstjórnlig, svá allir urðu þar gintir. En er máltíð var úti, spurðu þursar ok Hít, hvat Bárðr vildi til gamans hafa, kvóðu hann þar skyldu hýbýlum ráða. Bárðr bað þá fara til skinnleiks.[5] Stóðu þeir þá upp Bárðr ok Surtr, Kolbjörn, Guðlaugr ok Gljúfra-Geirr ok höfðu hornaskinnleik;[6] var þá ekki svá lítið um þá; þó var þat auðsèt, at Bárðr var sterkastr þó hann væri gamall. Bjarnfeld einn[7] stóran höfðu þeir fyrir skinn,

1) víðkar ok, *tf.* 486,
2) á langbekk, *tf.* 486.
3) 486; Geirr, Hd.
4) 486; ok Ámr *tf.* Hd.
5) hráskinnsleiks 165.
6) *saal.* Hd. *og* 486.
7) bjarnfell eitt (neutr.) 486.

ok vöfðu hann[1] saman ok köstuðu honum[2] á milli sín fjórir, en einn var úti, ok skyldi sá ná. Ekki var gott at vera fyrir hrunníngum þeirra. Flestir stóðu upp í bekkjum nema Gestr, hann sat kyrr í rúmi sínu. En þá Kolbjörn var úti, ætlaði hann at ná skinni fyrir Bárði, ok hljóp at heldr snarliga; en er Gestr sá þat, skaut hann fætinum fyrir Kolbjörn, svá þursinn hraut þegar út á bergit svá hart at brotnaði í honum nefit; fèll þá blóð um hann allan; varð þá upphlaup ok hruðníngar heldr sterkligar; vildi Kolbjörn hefna sín á Gesti. Bárðr segir, at þat skal öngum duga, at gera nokkut ómak i herbergjum Hítar vinkonu sinnar, þar sem hón hefir boðit oss með kærleikum. Varð nú svá at vera sem Barðr vildi, en þó undi Kolbjörn illa við, er hann gat eigi hefnt sín; fór nú hverr til síns heimkynnis; sýndist þat enn sem optarr, at allir þursar vóru við Bárð hræddir. At skilnaði, er Gestr fór í burtu, gaf Hít honum hund, er Snati hèt, hann var grár at lit. En mesta fylgð var í rakkanum sakir afls ok speki. Hón segir, at hann væri betri til vígs en iiij karlar. Síðan fór Bárðr heim, ok höfðust þeir Gestr þá heima við um tíma.

14. Gustr hèt sauðamaðr Þorbjarnar bónda í Túngu, hann geymdi fjár vetr ok sumar; hann sýndi bónda hina mestu dygð í öllum hlutum. Gustr var frækinn ok fóthvatr en ekki sterkr. Tíu vetrum síðarr en Gestr fór úr Túngu bar þat til tíðinda at allt sauðfè hvarf í brutt, þat Þorbjörn bóndi átti í geymslu Gusts sauðamanns, ok leitaði iij daga í samt, svá hann fann öngan sauð, ok kom svá heim at kveldi, ok sagðist mundu uppgefa leitina fjárins, þvíat ek hefir þessa daga leitað í allar ættir, ok þær leitir, er

1—2) þat—því, 486.

mèr þikkir nokkur líkindi vera, at fènaðr megi verit hafa. Bóndi gaf honum stór ávít, ok kvað fèit nærri liggja mundu. [Gustr kvað þó eigi lengr leita mundu[1]. Um morguninn reið Þorbjörn til Reykja í Miðfjörð, at hitta Skeggja mág sinn. Skeggi tók allvel við honum, ok frèttir tíðinda. Þorbjörn segist eigi segja tíðindi, utan horfit er mèr sauðfè mitt allt í burt, ok hefir leitað verit iij daga í samt ok finst eigi; er ek því hèr kominn, at ek vilda þiggja af þèr heil ráð hversu með skal fara, ok at þú segir mèr hvat þèr þikkir líkligast, at af sè orðit, því at engi líkindi eru á um hvarf fjár þessa. Sjá þikkjumst ek, segir Skeggi, hvat af fè þínu mun orðit; þat hafa tröll tekit einhver, ok hafa huldu yfir; mun þat ekki öðrum vinnast en sonum þínum, at ná því aptr, þvíat til þeirra mun leikr gerr; má vera, at þeir þikkist sín eiga í at hefna, ok hafi orðit halloka fyrir einhverjum þeirra náúngi, þó hann geti eigi á þeim hefnt, ok er þat mitt ráð, at þeir bræðr leiti. Reið Þorbjörn heim aptr við svá búit ok talar við sonu sína, at þeir leiti fjárins. Þórðr segir: Skeggi frændi minn mun þetta til hafa lagt, en þó þikki mèr sem sá muni í tröllahendr sendr, en þó má vera, at Skeggi frændi minn hafi nökkut í sèt, at okkr aukist framkvæmd við, ok skulu vit fara at vísu. Ok einn morgin snemma bjöggust þeir til ferðar bræðr fram á heiðar, ok nærr miðjum degi höfðu þeir ekki til fundit, en vóru þó komnir langt fram. Þá mælti Þórðr: nú skulu vit skilja, ok skaltú ganga [upp undir Snæfell[2], ok kanna allar Hvamsártúngur, ok ganga svá it efra aptr um fjöllin ok svá til Svínaskarðs ok Haukadalsskarðs ok þaðan heim, en ek ætla at kanna Hrútafjarðardal allan fram í botn, ok ef ek kem eigi heim í kveld,

1) [*tf.* 486.

2) [upp Snjófjöll 486.

þá heilsa föður mínum ok móður ok vinum ok frændum, þvíat þat er þá líkast, at mèr verði eigi aptrkvómu auðit. Síðan skildu þeir bræðr. Gekk Þorvaldr allan greindan veg ok kom heim um kveldit, ok hafði ekki fundit af fènu. En frá Þórði er þat at segja, síðan þeir bræðr skildu, at hann gengr fram á dalinn, ok ætlar hann at kanna hann á enda. Ok er hann hefir gengit um hríð, gerir á svarta þoku svá mikla, at hann sá hvergi frá sèr; ok er minst ván er varð hann varr við, at maðr var nærr honum í þokunni. Þórðr stefndi þangat, ok er hann nálgast, sèr hann, at þetta var kona ein. Þórði sýndist hón fríð ok vel á sik komin, ok ekki stærri en at meðalagi. En er hann hugðist mundu ná henni, hvarf hón honum svá skjótt, at hann gat eigi auga á fest hvat af henni varð í þokunni. Eptir þat reikar Þórðr eptir dalnum, ok ekki lengi áðr hann heyrir í dimmunni dyn mikinn, ok vánum bráðara sèr hann mann, ef svá skal kalla. Þessi maðr var mikill vexti ok mjök stórskorinn; bjúgr var hans hryggr ok boginn í knjám; ásjónu hafði hann ljóta ok leiðiliga, svá hann þóttist önga slíka sèt hafa. Nef hans brotið í þrim stöðum, ok vóru á því stórir knútar; sýndist þat af því þríbogit sem horn á gömlum hrútum. Hann hafði stóra járnstöng í hendi; ok er þeir mættust, heilsaði þessi dólgr á Þórð með nafni. Þórðr tók kveðju hans, ok spurði í mót hvert nafn hans væri. Hann kveðst Kolbjörn heita, ok ráða fyrir dal þessum. Þorðr spyrr hvárt hann hefði ekki orðit varr við fè föður síns. Kolbjörn segir: ekki er því at leyna, at ek veld fjárhvarfi föður þíns; er nú svá til borit, sem ek munda kjósa, at hann mundi at þèr víkja um leitina, eðr hefir þú nokkut fundit manna síðan þú fórt heiman annat en mik? Þórðr kallaðist víst sèt hafa eina konu en talat ekki við hana, því at hón hvarf mèr svá skjótt. — Þat mun verit hafa, segir

Kolbjörn, Sólrún[1] dóttir mín. Er þat nú boð mitt við þik, at þú kjós hvárt vilt heldr missa fjár föður þíns, ok fá aptr öngan sauð, þvíat mèr líkar ekki allvel við frændr þína suma, eðr hitt elligar, at vit semjum til, ok gipta ek þèr Sólrúnu dóttur mína; mun þá ok laust fèit fyrir þèr. Þórðr segir: þat mun frændum mínum þikkja skjótkeypt minna vegna, en svá at einu leizt mèr á konu þessa, at því mundi ekki mjök misráðit, þó hennar fengi röskr maðr. Þessa ráðhags skyldi ekki öllum kostr, segir Kolbjörn, en ekki vilda ek fyrirmuna dóttur minni góðs gjaforðs. Ferr þat fram, at Kolbjörn fastnar Þórði dóttur sína Sólrúnu með þeim skilmála, at á hálfsmánaðar fresti skal hann sækja brullaupit heim til Kolbjarnar; sagði hann heimili sitt vera í helli þeim, er í Brattagili er. Bað hann hafa með sèr svá marga menn sem hann vildi, fráteknum Miðfjarðar-Skeggja ok Eið syni hans, Þórði gelli ok Þorgilsi spaka ok Þorbirni öxnamegin, ok sízt Auðunni skökli ór Víðidal. Ekki vil ek at þú bjóðir þursum nè bergbúum, ok einna sízt Bárði Snæfellsás ok hans fylgjurum. Þessu játar Þórðr ok skildu við svá búit; víkr Kolbjörn þá í veg með Þórði; sjá þeir þá hvar fèit liggr í einum dyn[2] allt í dalverpi einu; rekr Þórðr þat þá heim með sèr í Túngu. Allir menn fagna honum vel ok frètta hann tíðinda, en hann segir slík sem vóru ok orðit höfðu í hans ferð. Þorbirni bónda fanst mikit um þetta, ok sagði líkligt, at hann mundi heillaðr af tröllum. Þórðr kvað mega takast betr, ok segir mèr ekki illa hugr um þessa ráðabreytni. Hitt þikki mèr ráð, frændi, segir Þorbjörn, at þú sækir ekki þetta brullaup ok segir öngum

---

1) Hd. *har oftest* Sólrunn Sólrunni (dat., nr.), *saal. har ogsaa 551 i Slutningen af Sagaen.*

2) dune Hd. *sml.* Svarfd. s. *Kap. 19.*

manni frá, ok látir sem ekki hafi í orðit. Þórðr gaf sèr þá fátt um; leið nú fram til ánefndrar stefnu.

15. Þórðr talar við Þorvald bróður sinn: viltú, frændi, fara með mèr, at sækja brullaup mitt? Þorvaldr segir: feigð ætla ek at þèr sækja, er þú vilt fara í flagðahendr, en þóat ek vissa þat fyrir, at ek kæma eigi aptr, þá vilda ek þat þó heldr, at fylgja þèr, en at vera heima, ef þú skyldir þar deyja; skal ek at vísu fara, ef þú ert ráðinn í at hitta Kolbjörn. Bjuggust þeir til ferðar ok gengu fram í Hrútafjarðardal þar til þeir fundu helli stóran, gengu þeir inn, ok var þar bæði fúlt ok kalt. En er þeir höfðu setið um stund, kom maðr stórr inn í hellinn, ok rann með rakki furðuliga mikill; þeir spurðu hann at nafni. Hann kveðst gestr þar vera. Þeir sögðu þat satt vera. Ertú Þórðr, segir hann, kominn til at sækja brullaup þitt? Hann kvað þat satt vera. Viltú þat, segir Gestr, at ek sè boðsmaðr þinn ok sè ek í boði þínu ok rakki minn? Svá lízt mèr á þik, segir Þórðr, at mèr megi at þèr fulltíng verða hvers sem við þarf, ok vil ek því játa. Standit upp þá, segir Gestr; þú munt vilja sjá brúðarefni þitt, eðr hversu sæmiliga þat er sett. Gengu þeir innar eptir hellinum þar til er þeir kvómu í afhelli. Þar sá Þórðr Sólrúnu sitja á stóli, ok var hár hennar bundit við stólbrúðirnar; hendr hennar vóru bundnar, en matr svá nærri, at hón þefaði af, en hafði ekki af meira en hón mátti sem minst lifa við; var hón svá mögr ok máttdregin, sem henni væri kastað skinni (á) bein. Þó sá Þórðr, at konan var fögr. Þórðr leysti hana. Fullan ástarþokka lagði Þórðr til hennar, ok kysti hana kærliga. Hón mælti: kosti þèr ok farit í bruttu áðr en Kolbjörn kemr heim. Þeir spurðu hvar hann var, en hón segir hann farinn at bjóða flögðum til brullaupsins, ætlar hann ekki annat en drepa ykkr bræðr báða, en halda mèr hèr í slíkum

kvölum sem ek hefi áðr haft. Þórðr spurði hvárt hón væri dóttir Kolbjarnar. Hón sagðist eigi hans dóttir vera, segir hann hafa numit sik í burt af Grænlandi undan Sólarfjöllum, frá Bárði föður mínum með fjölkýngi, ok ætlar mik sèr til handa ok frillu, en nú hefir ek ekki viljat samþikkjast honum, ok því hefir hann jafnan illa haldit mik, en þó vest síðan hann játaði mik þèr; fyrirman hann hverjum manni at eiga mik, hverjar glósur sem hann gerir þar á. Þórðr kveðst lífit skyldu á leggja at ná henni í burt. Síðan gengu þeir í burt frá henni, en hón var eptir; ok er þeir höfðu verit í hellinum um stund, heyrðu þeir dyki mikla ok skvoldr mikit. Þom þá Kolbjörn ok xxx þursa með honum ok mörg flögð önnur. Þórðr ok hans fèlagar gengu í mót Kolbirni ok hans fèlögum ok heilsuðu þeim. Kolbjörn var heldr ófrýnligr ok í illu skapi, ok leit ekki vinaraugum til Gests. Siðan vóru borð sett ok sæti skipuð; sátu þeir á annan bekk, Gestr, Þórðr og Þorvaldr. Hundrinn Snati lá fyrir fótum þeirra. Annarsvegar á miðjan bekk sat Gljúfra-Geirr, hann var mestr vin Kolbjarnar, ok honum líkastr um þat illt var; Þar innar frá sat Ámr og Gapi, þá Glámr ok síðan hvárr at öðrum, svá at skipaðr var hellirinn þeim megin sem þeir vóru. Ekki kom brúðrin i sæti. Kolbjörn gekk um beina; var nú matr borinn fyrir þá Gljúfra-Geir ok hans bekkjunauta, var þat bæði hrossakjöt ok manna. Tóku þá til matar ok rifu sem ernir ok etjutíkr hold af beinum. Matr var borinn fyrir þá Þórð ok hans fèlaga sá hverjum manni var vel ætr; drykkr var þar áfengr ok lítt sparðr. Kolbjörn átti móður er Skrukka hèt, hón var hit mesta tröll, ok þá þó afgömul; vildi Kolbjörn ekki at hón væri í þys þeirra ok ónáðum, var hón í afhelli einum; var þat þó fátt, at henni kæmi á óvart sakir fjölkýngi sinnar. Nú tóku menn Kolbjarnar at drekka með litilli stillíngu, ok urðu þeir skjótt

allir svíngalnir ok vóru ekki lögtalaðir, en hellirinn hljóðaði mjök undir. Kolbjörn gekk at Þórði ok mælti: hvat viltú til gamans eðr skemtanar láta hafa, mágsefni, þvíat þú skalt hèr mestu ráða um hýbýla háttu? Gestr segir, því hann varð skjótari til andsvara: hafi þat þínir menn helzt til gamans sem þeim er skapfeldast, hafit þá hvárt þèr vilit knútukast eða glímur. Síðan tók Glámr eina stóra knútu ok sendir af hendi heldr sterkliga ok stefndi á Þórð miðjan. Þetta sèr Gestr ok mælti: láttú mik sjá við[1] þessum leik, þvíat ek mun honum vanari en þit, ok svá gerði hann, ok tók á lopti knútuna, ok sendi síðan aptr, leitaði hón sèr staðar svá hón kom í augat Glámi svá snart, at þat gekk út á kinnarbeinit; varð Glámr illa við þetta ok grenjaði upp sem varghundr. Þenna áverka sèr Ámr fóstbróðir hans, ok tekr þegar knútuna ok lætr fjúka at Þorvaldi. Þetta sèr Þórðr ok tekr í móti, ok sendir aptr; knútan kemr á kinnbein Áms svá kjálkinn brotnaði í stykki; varð nú óhljóð mikit í hellinum. Skrámr úr Þambardal greip þá upp furðuliga stóran langlegg ok snaraði af hendi heldr sterkliga ok stefndi á Gest þvíat hann sat honum jafngegnt. Gestr tók í mót ok lèt eigi langt at bíða áðr hann sendir aptr með öngri vægð; kemr leggrinn á lærit ok höndina á Skrám með svá miklu afli, at hvárttveggja brotnaði. Þursarnir gera nú miklu meira óhljóð en frá megi segja, þvíat svá má at kveða, at þeirra hljóð væri líkari nágöll en nökkurs kykvendis látum. Kolbjörn mælti þá: gefit upp þenna leik, þvíat af Gesti munu vær allir illt hljóta; var þat ok þvert í móti mínum vilja, at hann var híngat boðinn. Svá búit muntú þat hafa, segir Gestr. Síðan tóku þeir at drekka í annan tíma allt þar til er allir duttu niðr með svefni hverr í sínu rúmi, nema Gljúfra-Geirr ok Gapi. Kolbjörn segir at þar skal

1) *saal* *i* 486, legunum ok *tf*. Hd.

hverr liggja sem kominn er, utan þit Geirr skulut fara í svefnhelli minn, ok svá gerðu þeir. Gestr segir, at þeir fèlagar skulu fá sèr sæng í öðrum stað; lögðust þeir niðr; ok er þeir vóru sofnaðir stendr Gestr upp, ok tekr sverð sitt ok gengr aptr í hellinn ok höggr höfuð af hverjum sem einum bergbúa þeim sem inni var. Ok er hann hafði lokit þessu starfi, gengr hann fram, ok leitar ef hann yrði varr við hvar þeir Kolbjörn lægi; finnr hann þá hurð eina í hellisberginu; hón var svá sterkliga læst, at Gestr þóttist vita, at þeir mundi vakna við, ef hann ætti þar nokkut við. Síðan gengr hann í hellinn til Sólrúnar; hann biðr hana upp standa ok fara með sèr. Hón gerir svá, ok kveðst þó hyggja, at þat mundi bæði hennar bani ok allra þeirra. Þau koma þar sem þeir bræðr vóru. Gestr biðr þá upp standa sem hvatligast ok verða í burtu úr helli þessum áðr en Kolbjörn vaknar, ef svá má verða; er Sólrún hèr komin. Síðan standa þeir bræðr upp, ok fara ofan eptir dalnum veg sinn.

16. Nú er þar til at taka, at Skrukka móðir Kolbjarnar vaknar nokkuru síðarr en þau eru í burtu; verðr nú þegar vís af sínum trölldómi hvat þeir fèlagar höfðu til ráðs tekit; sprettr þá upp sem ísheil[1] væri. Hón hleypr þegar á hurðina, þar sem Kolbjörn svaf inni, svá hart, at þegar stökk hurðin í marga hluti. Kolbjörn vaknar, ok spyrr hverr þar ferr með svá miklum hávaða. Skrukka segir til sín og mælti: hitt (er) ráð, Kolbjörn frændi, at liggja eigi lengr, þvíat burt er Þórðr farinn med Sólrúnu ok hans fèlagar; hefir Gestr þessu öllu ráðit; hefir hann drepit alla þína boðsmenn, nema þá er hèr eru; er nú ekki annat til, en fara eptir þeim ok drepa þau öll. Kolbjörn segir: opt sýnist þat, at þú ert ekki mörgum lík sakir þinnar vizku; munda ek opt flatt af fara, ef ek nyta eigi þín við; skaltú

1) *Saal. Hd. og* 486.

nú, móðir, fara fyrst, sakir þess at þú er albúin, ok vit at þú komizt fyrir þau; far þú hit efra um hálsa ok kom þeim á úvart, en vèr skulum fara hit neðra um dalinn, ok munu vit þá geta fundit þau. Síðan fór Skrukka, en Kolbjörn ok þeir fèlagar bjuggust sem hvatligast; fara þau síðan þar til þau sjá at þeim er eptirför veitt. Kolbjörn kallar þegar hann sèr þau; bað eigi lengra renna. Sólrúnu varð illt við þetta ok mælti: þóttumst ek vita, at þetta mundi eptir koma, þvíat þat er nú ráðit, at þèr erut drepnir allir; er Kolbjörn svá mikit tröll, at ekki stendr við honum. Gestr mælti: því mun nú hamíngjan ráða; munu vèr nú skipta liði. Þórðr skal í móti Kolbirni mági sínum; er þat makligt, at hann hafi mesta raun, því at hann hefir oss öllum í þessa þraut komit. Þorvaldr skal i mót Gapa, en ek mun þreyta við Gljúfra-Geir. Flestra mun nú neyta verða. Snati, þú skalt móti kerlíngu, en Sólrún skal sjá á leik várn. Ok þegar Kolbjörn kom, þá ráðast þeir allir á ok glíma allsterkliga. Snati fór upp á hamarinn þar sem Skrukka var undir niðri ok velti ofan stóru grjóti at henni. Hón grettist ekki vel (við) þetta (ok) færði upp á móti steinana. Svá lauk með þeim, at Snati velti einu stóru bjargi, ok kom þat á hrygg kerlíngar þá er hón ætlaði at taka upp einn stein, svá hann gekk í sundr. ok dó af því. Gestr ok Gljúfra-Geirr gengust fast at, ok lauk svá, at Gestr leiddi hann á mjöðm, ok brá honum á lopt með svå miklu afli, at höfuðit kom fyrst niðr á honum svá hart, at haussinn brotnaði í smán mola, ok var dauðr innan lítils tíma. Þá kemr Gestr þar at sem Þorvaldr var búinn til falls, ok hjó Gestr undan Gapa báða fætrna fyrir ofan knè. Fèll Gapi þá á bak aptr. Þeir Þórðr ok Kolbjörn áttu mikinn atgang ok harðan, ok lauk með því at Þórðr fèll. Í því kom Gestr at, ok þreif í hjassann á Kolbirni, en

setti knèin i bakit svá hart at þegar gekk úr hálsliðinum; hratt Gestr honum þá ofan af Þórði. Stóð Þórðr þá upp, ok var mjök stirðr af handagangi Kolbjarnar. Deytt hafði Þorvaldr þá Gapa. Gestr mælti; nú er svá komit, Sólrún, at vær höfum sigr fengit, en þú ert frelst úr trölla höndum. þèr eigum (vèr) þat at kenna, segir Þórðr, ok vil ek at þú kjósir þèr laun fyrir sjálfr. Eigi vil ek fè ykkat bræðra hafa, (segir Gestr,) en ef ykkr þikkir nokkurra launa vert vera, þá taki þit mèr far til Noregs, þvíat mèr er forvitni á at sjá þann konúng er þar ræðr fyrir, er svá mikit er af sagt. Þeir sögðust þat skyldu gera. En nú vil ek ekki dyljast fyrir ykkr, segir Gestr, at ek er bróðir ykkar sammæddr; munu vær hèr nú skilja fyrst at sinni; skal ek koma at vári til skips. Fór Gestr þá sinn veg, en þeir bræðr sinn veg með Sólrúnu heim í Túngu, ok sögðu allt frá sínum ferðum, sem farit hafði, ok þótti flestum sem heyrðu, Þórðr mikla lukku á hafa haft.

17. Kolbeinn hèt stýrimaðr, er skip átti uppi á Borðeyri í Hrútafirði, þar rèðu þeir bræðr til, ok tóku þar Gesti far at sumri. Lètu þeir í haf þegar byr gaf. Þar fór utan Gestr ok hundr hans Snati, Þórðr ok Sólrún ok Þorvaldr. Þeim gaf vel byri ok kvómu við þrándheim; þá rèð Ólafr konúngr fyrir Noregi Tryggvason. Þeir bræðr kvómu á hans fund ok Sólrún með þeim. þeir kvöddu konúng ok báðu hann vetrvistar, en konúngr spurði hvárt þeir vildi skírast láta. Þeir lètu seint við því. Þat fór þó fram, at þeir vóru skírðir ok svá Sólrún. Vóru þau með konúngi um vetrinn i góðu yfirlæti. Gestr sat eptir við skip, ok hafði hrauktjald. Hundr hans var hjá honum en ekki manna. Þat var einn dag, at konúngr var kátr ok mælti til Þórðar: hvar fèkk þú konu þessa hina vænu? Út á Íslandi, segir Þórðr. Hversu gamall maðr ertú? Þórðr segir: nítján vetra er ek. Konúngr

segir: þú ert röskligr maðr, eða hvar þikkist þú í mestri mannraun verit hafa? Út á Íslandi, segir Þórðr, þá er ek fèkk konu þessar. Hverr barg þèr? — Sá heitir Gestr, segir Þórðr. Fór hann híngat, sagði konúngr. Þórðr sagði þat satt vera; en vil ek segja yðr, hvat ek vil af yðr þiggja; ek vil gerast hirðmaðr yðvarr. Kom þú þá Gesti á minn fund ef þú vilt gerast minn maðr. Síðan fór Þórðr á fund Gests; var hann tregr til þess ok mælti: ekki er ek fúss til at finna konúng, þvíat mèr er sagt, at hann sè svá ráðgjarn, at hann vill öllu ráða, jafnvel því á hvern menn trúa. Verðr svá um síðir at Gestr ferr með Þórði ok kemr á konúngs fund. Gestr heilsar á konúng, en konúngr tekr honum vel. Gestr spurði: hvat eyrindum, herra, hafi þèr við mik? Konúngr mælti: slík sem við aðra menn, at þú trúir á sannan guð. Gestr segir: alls ekki er mèr um at láta þá trú, sem hinir fyrri frændr mínir hafa haft; er þat hugboð mitt, ef ek læt þann sið, at ek muna ekki lengi lifa. Konúngr mælti: líf manna er í guðs valdi, en þat skal öngum manni hlýða í mínu ríki álengdar, at fága heiðinn sið. Gestr segir: líkligt þikki mèr, herra, at yðarr siðr muni betri vera, en fyrir heit eðr kúgan læt ek ekki mína trú. Svá skal vera, segir konúngr, þvíat þann veg lízt mèr á þik, at þú munir af sjálfs þíns hendi vilja heldr þann átrúnað niðr leggja, en nokkurs manns harðindum, ok muntú ekki öllúngis giptúlauss vera, ok vert með oss í vetr velkominn. Gestr þakkaði konúngi sín ummæli, ok segist þat munu þiggja. Var Gestr með konúngi um hríð, ok ekki lengi, áðr hann var primsigndr. Líðr nú svá fram til jóla.

18. Ok atfangakveld fyrir jól sat konúngr í hásæti sínu ok öll hirðin, hverr í sínu rúmi; vóru menn glaðir ok kátir, þvíat konúngr var hinn glaðasti. Ok er menn höfðu

drukkit um stund gekk maðr inn í höllina, hann var mikill ok illiligr, skrámleitr ok skoteygr, svartskeggjaðr ok síðnefjaðr. Þessi maðr hafði hjálm á höfði ok var í hríngabrynju ok gyrðr sverði. Gulligt men hafði hann á hálsi ok digran gullhríng á hendi; hann gengr innarr eptir höllinni, ok at hásæti konúngs; öngvan mann kveðr hann. Mönnum fanst mikit um sýn þessa. Eingi maðr beiddi hann orða; ok er hann hafði staðit um stund fyrir konúngi, mælti hann: hèr hefi ek svá komit, at mèr hefir sízt nokkurr greiði boðinn verit af jafnmiklu stórmenni; skal ek vera því örvari, at ek skal bjóða til eignar gripi þessa, sem ek hefir hèr nú, þeim manni sem þá þorir at sækja til mín, en sá mun engi hèr inni vera. Síðan gekk hann í burt, ok varð illr þefr í höllinni; varð öllum at þessu mikill ótti. Konúngr bað menn sitja kyrra, þar til sem þefr sjá þyrri, ok gerðu menn svá sem konúngr bauð. En er skoðat var, lágu margir menn sem hálfdauðir ok í óviti, þar til er konúngr kom sjálfr til ok less yfir þeim. Dauðir vóru allir varðhundar nema Vígi einn ok Snati hundr Gests. Konúngr mælti: hvat ætlar þú, Gestr, hverr maðr sjá mun vera, er hèr kom inn? Gestr segir: ekki hefi ek sèt hann fyrr en sagt hefir mèr verit af frændum mínum, at konúngr hefir heitið Rakni,[1] ok af þeirri sögn þikkjumst ek kenna hann; hefir hann ráðit fyrir Hellulandi[2] ok mörgum öðrum löndum. Ok er hann hafði lengi löndum ráðit lèt hann kviksetja sik með ccccc[3] manna á Raknaslóða[4]; hann myrði föður sinn ok móður, ok mart [annat fólk;[5] þikki

1) *saal.* Hd. *paa dette Sted*; Ragnar 165 (ur.); Raknar, 486 *og* Hd. *nedenfor saal. har ogsaa* Hálfdanars. Eysteinssonar *cap. 26.*

2) 486, 165; Hollsetulandi, Hd.

3) *saal.* 486, dccc, Hd. *see nedenfor* (S. 42).

4) Raknarsslóði, Halfd. saga; Raknasloða Hd.

5) [hefir hann illa gjört, 486.

mèr ván, at haugr hans muni vera norðarliga í Hellulands óbygðum at annarra manna frásögn. Konúngr mælti: íkligt þikki mèr, at þú munir satt segja; er þat nú bæn mín, Gestr, segir konúngr, at þú sækir gripi þessa. Forsendíng má þat heita, herra, segir Gestr, en eigi mun ek undan skorast, ef þèr búit ferð mína eptir því sem þèr vitið mèr á liggja. Konúngr segir: ek skal þar allan hug á leggja, at þín ferð takist vel. Síðan bjóst Gestr. Konúngr fekk honum xl. járnskó, ok vóru dyndir[1] innan. Hann fèkk honum seiðmenn tvá eptir bæn Gests, hèt hann Krókr en hón Krekja, síðan fekk hann honum til fylgðar prest þann er Jósteinn hèt, hann var ágætr maðr ok mikils virðr af konúngi. Ekki kvaðst Gesti um hann vera. Konúngr mælti: þá mun hann þèr bezta raun gefa, er þèr liggr mest á. Því skal hann eigi fara þá, segir Gestr; mörgu geti þèr nærri, en eigi þikki mèr á manni mega sjá, ef hann dugir vel í mikilli raun. Sax gaf konúngr Gesti, ok sagði þat bíta mundu, ef til þyrfti at taka; dúk gaf hann honum, ok bað hann vefja honum um sik áðr en hann gengi í hauginn. Konúngr gaf Gesti kerti, ok sagði sjálft kveikjast mundu, ef því væri á lopt haldit, þvíat svart mun í haugi Raknars[2] en vertú eigi lengr en lokit er kertinu, ok mun þá hlýða. Þriggja missera björg fekk konúngr Gesti. Síðan sigldi hann norðr með landi, ok allt fyrir Hálogaland ok Finnmörk til Hafsbotna, ok er þeir kvómu norðr fyrir Dumbshaf kom maðr af landi ofan ok rèðst í ferð með þeim; hann nefndist Rauðgrani, hann var eineygr; hann hafði bláflekkótta skautheklu[3] ok knepta niðr í milli fóta sèr. Ekki var Jósteini presti mikit um hann. Rauðgrani taldi heiðni ok forn-

---

1) *saal.* Hd. *og* 486.
2) *saal.* Hd. *her og nedenfor.*
3) Gjætn. skauthettu, Hd. 165, 486.

eskju fyrir mönnum Gests og taldi þat bezt at blóta til heilla sèr. Ok einn dag er Rauðgrani taldi fyrir þeim slíka vantrú, reiddist prestr, ok þreif róðukross, ok setti í höfuð Rauðgrana; hann steyptist fyrir borð, ok kom aldri upp síðan; þóttust þeir þá vita, at þat hafði Óðinn verit. Fátt gaf Gestr sèr at presti. Litlu síðarr kvómu þeir við Grænlands óbygðir, var þá komit at vetri. Þeir vóru þar um vetrinn. Hjá björgum nokkurum sjá þeir stengr ij [af gulli[1] ok fastan við ketil fullan með gull. Gestr sendi Krók ok Krekju at sækja stengrnar ok ketilinn; en er þau kvómu at fram ok ætluðu at taka, þá rifnaði jörðin undir fótum þeim, ok svalg hón þau, svá at jörðin luktist fyrir ofan höfuð þeim, en horfit allt saman ketillinn ok stengrnar, er til var litið. Gestr vakti hverja nótt í skáladyrum um vetrinn. Þat var eina nótt,[2] at griðúngr ógurligr kom at skálanum ok öskraði mjök ok lèt illiliga. Gestr rèðst í móti bola, ok hjó til hans með öxi. Boli hristi sik við en ekki beit á, en öxin brotnaði. Þá tók Gestr báðum höndum í hornin á bola, ok glímdu þeir heldr sterkliga; fann Gestr, at honum varð aflafátt við þenna ófagnað. Ætlaði hann at færa hann þá at skálaveggnum ok stanga hann þar upp við. Í því kom Jósteinn prestr at, ok slær með róðukrossi á hrygg bola; við þat högg steyptist boli í jörð niðr, svá aldri varð síðan mein at honum. Ekki bar þar fleira til tíðinda.

19. At vári fóru þeir þaðan, ok bar hverr sínar vistir. Þeir gengu fyrst eptir landinu milli vestrs ok útsuðrs, síðan sneru þeir um þvert landit; vóru fyrst jöklar, ok þá tóku til brunahraun stór; tóku þeir þá járnskó þá, er konúngr hafði fengit þeim, [þeir vóru xl en menn vóru xx ok Gestr

1) [*tf.* 486.
4) jolanott. 165.

um fram[1]. En er allir höfðu tekit skóna nema Jósteinn prestr, gengu þeir á hraunit. Ok er þeir höfðu gengit um stund, varð prestr ófærr; gekk hann þá blóðgum fótum hraunit. Gestr mælti þá: hverr yðar sveina vill hjálpa skráfinni[2] þessum, svá hann komist af fjallinu? Engi tók undir þat því at allir þóttust nóg bera. Þat mun ráð at hjálpa honum, segir Gestr, því at konúngr mælti þar mikit um; en oss mun þat bezt gegna, at bregða ekki af hans ráðum, ok far nú híngat, prestr, ok sezt upp á bagga minn, ok haf með þèr föng þín. Svá gerir prestr. Gestr gekk þá fyrir, ok gekk þá harðast. Svá gengu þeir upp þrjá daga. En er hraunit þraut kvómu þeir at sjó fram; þar var hólmr stórr fyrir landi; út til hólmsins lá eitt rif mjótt ok langt. Þar var þurt um fjöru, ok svá var þá þeir kvómu at. Gengu þeir þá út í hólminn, ok þar sá þeir standa haug einn stóran. Segja sumir menn, at sjá haugr hafi staðit norðarliga fyrir Hellulandi, en hvar sem þat hefir verit, þá hafa þar engar bygðir í nánd verit.

20.[3] Gestr lèt fara til at brjóta hauginn um daginn. At kveldi höfðu þeir brotið glugg á hauginn með atgangi prests, en um morguninn var hann gróinn sem áðr. Brutu þeir dag annan, en at morni var sem fyrr. Þá vildi prestr vaka í haugbrotinu, sat hann þar alla nóttina, ok hafði hjá sèr vígt vatn ok róðukross; ok er á leið at miðri nótt sá hann [Raknar,[4] ok var hann fagrbúinn; hann bað prest fara með sèr, ok kveðst góða skyldu hans ferð gera,[5] ok er hèr bríngr, er ek vil gefa þèr ok men. Öngu svarar

---

1) [*tf.* 486.

2) *saal.* Hd. skrá finn, 486; *nu sige vi* skraffinnr,

3) *Her beg. det andet Blad af* Add. 20 (Vatnshyrna) *men den störste Deel Bladet er bortskaaren, sml. S. 16. Note 3.*

4) hvar Raknar ríðr, 486.

5) ok víngast með þik, *tf.* 486.

prestr, ok sat kyrr sem áðr. Mörg fádæmi sýndust honum [bæði tröll ok óvættir, fjándr ok fjölkunnigar þjóðir, sumir blíðkuðu hann, en sumir ógnuðu honum[1] at hann skyldi þá heldr burtu ganga en áðr. Þar þóttist hann sjá frændr sína ok vini, jafnvel Ólaf konúng með hirð sinni ok bað hann með sèr fara. Sá hann ok at Gestr ok hans fèlagar bjugg-ust ok ætluðu í burt, ok kölluðu at Jósteinn prestr skyldi fylgja þeim ok flýta sèr í burt. Ekki gaf prestr um þetta, ok hvat undrum sem hann sá, eðr hversu ólmliga þessir fjándr lètu, þá kómu þeir þó aldri nærr presti [sakir vatns þess,[2] er hann stökti. Í móti degi hurfu þessi undr öll af, kom Gestr þá ok hans menn til haugsins. Ekki sá þeir presti brugðit um nokkut. Þa lètu Þeir Gest síga í hauginn, en prestr ok aðrir menn hèldu festi. Fimtigi faðma var niðr á haugsgólfit. Vafit hafði Gestr sik með dúkinum konúngs naut en gyrt sik með saxinu. Kertið hafði hann í hendi, ok kveiktist þat þegar hann kom niðr. Gestr sá nú víða um hauginn. Hann sèr skipit Slóðann ok í v hundruð manna. Þat skip hafði svá stórt verit, at þat var eigi fært við færri menn. Þau vóru kölluð jafnstór ok Gnoðin er Ásmundr stýrði. Gestr gekk þá upp í skipit; sá hann, at þeir vóru allir búnir til uppstöðu, áðr en kertisljósit kom yfir þá, ok þá gátu þeir hvergi hrært sik, ok blöskruðu augunum ok blèsu nös-unum. Gestr hjó af þeim öllum höfuð með saxinu ok beit þat sem í vatn brygði. Rænti hann drekann öllu skrúði ok lèt upp draga. Síðan leitaði hann Raknars; fann hann þá niðrgang í jörð; þar sá hann Raknar sitja á stóli. Furðu var hann illiligr at sjá; bæði var þar fúlt ok kalt. Kistill[3] stóð undir fótum hans fullr af fè, men hafði hann á hálsi sèr

1) [tf. Add. 20, 486.
2) [en tók til þeirra vatnið þat, 486.
3) ketill Vatnsh., 486.

harðla glæsiligt ok digran gullhríng á hendi. Í brynju var hann ok hafði hjálm á höfði ok sverð í hendi. Gestr gekk at Raknari, en kvaddi hann virðuligri konúngs kveðju, en Raknarr hneigði honum á móti. Gestr mælti: bæði er, at þú ert frægr, enda þikki mèr þú allítrligr vera at sjá, hefir ek langan veg sótt þik heim, muntu mik ok góð erindislaun láta hafa, ok gef mèr[1] gripuna þá hina góðu, er þú átt, skal ek þá víða þína risnu bera. Raknarr veik þá at honum höfðinu með hjálminum; tók Gestr hann, ok því næst færði Gestr hann ór brynjunni, ok var Raknarr hinn auðveldasti; Alla gripuna hafði hann af Raknari nema sverðit, þvíat þá er Gestr tók til þess spratt Raknarr upp, ok rann á Gest. Hvártki fann þá á honum, at hann væri gamall nè stirðr. Þá var ok albrunnit kertið konúngs nautr. Tryldist Raknarr svá, at Gestr varð allr forviða fyrir. Þóttist Gestr þá sjá vísan dauða sinn. Upp stóðu ok allir þeir sem í skipinu vóru. Nógt þótti Gesti þá um vera, kallaði hann þá á Bárð feðr sinn, ok litlu síðarr kom hann ok orkaði Bárðr öngu; færðu þeir hinir dauðu hann í reikuð, svá hann náði hvergi í nánd at koma. Þá hèt Gestr á þann er skapat hafði himin ok jörð, at taka við trú þeirri, er Olafr konúngr boðaði, ef hann kæmist í burtu lífs ór hauginum. Fast herti Gestr þá á Ólaf konúng, ef hann mætti meira en sjálfum sèr, þá skyldi hann duga honum. Eptir þat sá Gestr Ólaf konúng koma í hauginn með ljósi miklu. Við þá sýn brá Raknari svá, at ór honum dró afl allt. Þá gekk Gestr svá fast at, at Raknarr féll á bak aptr með tilstilli Ólafs konúngs. Þá hjó Gestr höfuð af Raknari ok lagði þat við þjó honum. Allir hinu dauðu settust niðr við kvómu Ólafs konúngs, hverr í sitt rúm. At þessu starfi enduðu hvarf Ólafr konúngr at sýn frá Gesti.

21. Þat er nú at segja frá þeim, er á hauginum vóru,

1) *Her slutter* Add. 20 (Vatnshyrna).

at þann tíma sem þessi undr vóru sem nú var frá sagt, brá þeim svá við, at þeir ærðust allir nema prestr,[1] hann fór aldri frá festinni. En er Gestr knýtti sik í festina, þá dró prestr hann upp[2] með allan fjárhlut ok fagnaði Gesti, ok þóttist hann ór helju heimt hafa. Fara til þar er menn þeirra vóru ok hèldust á,[3] ok stökti prestr á þá vatni; tóku þeir þegar vit sitt, bjuggust þeir í burt. Nálíga þótti þeim jörðin skjálfa undir fótum þeim; gekk ok sjórinn yfir allt rifit með svá stóru boðafalli, at mjök svá gekk sjór yfir allan hólminn. Aldri hafði Snati gengit frá hauginum meðan Gestr var inni. Nú þóttust þeir eigi vita hvar þeir skyldu rifsins leita. Vísaði hann Snata út á boðana, en rakkinn hljóp þegar út á boðana á kaf þar sem rifsins var ván, ok stóðst eigi kýngi Raknars ok druknaði hundrinn þar í bárunni. Þat þótti Gesti hinn mesti skaði. Jósteinn prestr gekk þá fram fyrir þá, ok hafði róðukross í hendi en vatn í annarri ok stökti því. þá klupt-ist[4] sjórinn svá at þeir gengu þurrum fótum á landi. Fóru þeir allan hinn sama veg[5]. Gestr færði konúngi alla gripuna[6] ok sagði allt sem farit hafði. Konúngr bað hann þá skírast láta. Gestr sagðist því heitit hafa í Raknarshaugi; var [þá ok svá gert.[7] Hina næstu nótt eptir er Gestr var skírðr, dreymdi hann, at Bárðr faðir sinn kæmi til hans ok mælti: illa hefir þú gert, er þú hefir látið trú þína þá er lang-feðgar þínir hafa haft, ok látið kúga þik til siðaskiptis

1) ok hundr Gests, tf. 486.

2) með styrk hundsins, tf. 486.

3) vóru þeir sem hálfdauðir ok vínglaðir, tf. 486.

4) klufðist, 486.

5) ok mættu engum undrum, bar þá ok ekki til tíðinda tf. 486.

6) *Her beg. Membranfragm.* 551. *a.* 4to.

7) [þótti Gestr af því hinn frægasti maðr ok svá Jósteinn prestr, ok voru í stórum kærleik hja konúngi. Nú sem konúngr heyrði heitstrengíng Gests, varð hann því glaðr, ok lèt kenna honum rètta trú, ok þa hann var fullnuma í kristilegum lærdómi, lèt hann skíra sik, en tf. 486.

[sakir litilmensku,[1] ok fyrir þat skaltú missa bæði augu þín.[2] Tók Bárðr þá at augum hans[3] heldr óþyrmiliga, ok hvarf síðan. Eptir þetta, er Gestr vaknaði, hefir hann tekit augnaverk svá strangan, at hinn sama dag sprúngu þau út bæði. Síðan andaðist Gestr í hvitaváðum,[4] þótti konúngi þat hinn mesti skaði.

22. Um sumarit eptir bjuggust þeir bræðr Þórðr ok Þorvaldr til[5] Íslands[6] ok kómu skipi sínu á Borðeyri í Hrútafirði; fóru síðan heim til föður síns ok þóttu hinir mestu menn. Þórðr bjó í Túngu eptir föður sinn, en Þorvaldr fèkk Herdísar,[7] dóttur Óspaks af Óspaksstöðum ok bjó at Hellu[8] i Helludal. Þeir vóru systkinasynir [Þorbjörn faðir þeirra, ok Hjalti Þórðarson, er nam Hjaltadal. Synir Hjalta vóru þeir Þórðr[9] ok Þorvaldr, sem fjölmennast erfi hafa[10] haldit á Íslandi eptir föður sinn, þar vóru xij hundruð boðsmanna. Þar færði Oddr breiðfirðíngr drápu, sem hann hafði ort um Hjalta[11]. Áðr hafði Glúmr Geirason stefnt Oddi um ányt til Þorskafjarðar þíngs. Þá fóru þeir bræðr norðan á skipi til Steingrímsfjarðar. Þar kómu þeir bræðr Þorbjarnarsynir ór Hrútafirði til móts við þá, ok gengu allir samt norðan yfir heiðina þar sem heitir Hjaltdælalaut. En er þeir kómu á þíngit vóru þeir svá [vel búnir, at menn hugðu þar væri komnir Æsir.[12] Þá var þetta kveðit:

---

1) ok ertu nú hin mesta ættar skömm vorðin, *tf.* 486.
2) skal ek svá launa þér þessar tiltekjur, tf 486.
3) ok hvörmunum tf. 486; ok herðum 551.
4) sjö dögum síðar en hann vár skírðr, tf. 165; 486.
5) *Her sl. Mbr.* 489.; *Slutningen af Sagaen er tagen efter* 158 folio
6) ok Sólrún með þeim tf. 551
7) Ásdísar 551, 165; Þórdísar, 486
8) Hellulandi, 165; 551.
9) [*mgl. i* 551, 165.
10) hefir, 551.
11) Þorvald 551, 165 (ur.).
12) ferðlúnir ok dasaðir, at menn hugðu, át þeir mundu öngvu gegna kunna, ok vörðu þeir *o. s. v.* 165 *som undlader Verset* (*forvansket*).

Manngi hugði manna
morðkannaðir annat
ísarns meiðr en Æsir
almærir þar færi,
þá (er) á Þorskafjarðar
þíng með[1] ennitínglum
holtvartaris[2] Hjalta
harðfengs synir gengu[3]

Vörðu þeir mál fyrir Odd með styrk þeirra bræðra ór Hrútafirði. Síðan fóru hvárirtveggju með hinum mestu(m) kærleikum heim aptr til heimkynnis síns ok skildu þeir [frændr með mestu kærleikum[4]. Er mikil ætt komin af þeim Þorbjarnarsonum ok svá Hjaltasonum. Ekki er getið at Gestr Bárðarson hafi nokkur börn átt, ok [lýkr hèr sögu Bárðar Snæfellsáss ok Gests sonar hans.[5]

1) þeirra *tf.* Hd.
2) holt valltarins Hd. 486 (ur.).
3) *Verset mgl. i* 551, 165 *o. s. v.*; *sml.* Landn. 3. 10.
4) [486 þaðan af. Hd.
5) [*saal. slutter ogsaa* 551; 486.

Víglundar saga.

[1] Haraldr hinn hárfagri son Hálfdanar svarta[2] var þá einvaldskonúngr yfir Noregi, er saga þessi gerðist, hann tók úngr konúngdóm. Haraldr var allra manna vitrastr ok vel búinn at íþróttum öllum þeim er konúngligri tign byrjaði. Konúngr hafði marga hirð um sik, ok valdi þar til ágætamenn þá sem reyndir vóru at harðfengi, ok mörgum frægðarverkum. Ok sem konúngr girntist at hafa með sèr hit bezta mannval, svo vóru þeir ok betr haldnir en nokkurir menn aðrir í því landi, þvíat konúngr sparði hvorki við þá fè nè fulltíng, ef þeir kynni til at gæta, en eigi var hitt þó með minna móti, at þrifust engir (er) í móti gerðu hans vilja, sumir urðu landflótta en sumir drepnir; kastaði konúngr þá sinni eign á allt þat, er þeir áttu eptir, en margir mikils háttar menn flýðu úr Noregi, ok þoldu eigi álögur konúngs, þeir sem vóru af stórum ættum, ok vildu heldr fyrirláta óðul sín ok frændr ok vini en liggja undir þrælkan ok ánauðaroki konúngs, ok leituðu mjök til ýmissa landa. Um hans daga bygðist mjök Ísland, því at þangat leituðu margir þeir sem eigi þoldu ríki Haralds konúngs.

2. Þórir hèt hersir,[3] er ríki átti at ráða í Noregi, hann var ágætr maðr ok kvæntr; hann hafði fengit ágætrar

1) *Membranen* AM *510 4to er lagt til Grund*, *og confereret med* AM *551 a. 4to* (*mbr.*), *og 160 folio* (*chart.*)

2) *tf.* 551.

3) *saal. ogsaa* 551; Jarl, 160.

konu. Jarl[1] ól við konu sinni eina dóttur barna, er Ólöf hèt, hún var þegar á únga aldri furðukurteis, hún var allra kvenna fríðust sköpuð þeirra er þá vóru í Noregi, ok því var lengt nafn hennar, ok var hún kölluð Ólöf geisli. Jarl unni mikit dóttur sinni, ok var svá vandlátr um hana, at enginn karlmaðr mátti tala við hana. Jarl lèt gera henni eina skemmu; þat hús lèt hann vanda með allri smíð. Skemman var víða grafin ok gagnskorin, ok rent gulli í skurðina. Þetta herbergi var þakit með blýi ok steint allt innan. Skíðgarðr hár var um skemmuna ok læst grindhlið með sterkum járnhurðum. Eigi var þetta hús miðr vandat utan en innan. Þessa skemmu bygði jarlsdóttir ok hennar þjónustukonur. Jarl sendir ok eptir þeim konum sem hann vissi kurteisastar, ok lætr kenna dóttur sinni allar þær kvennlistir, er burðugum konum byrjaði at kunna. Þat hugsaði jarl sèr sem honum gafst, at svo skyldi hans dóttir bera af öllum konum hannyrðir, sem hún var hverri þeirra fríðari, En þegar hún hafði aldr til, þá völdust til margir ágætir menn at[1] biðja hennar. Jarl var mjök kostvandr fyrir hennar hönd, ok kom sá engi, at hann vildi hana gipta, vísaði hann þeim frá með hæverskligum orðum, en öngan smáði hún með sínum orðum eðr gerðum, ok leið svo fram um hríð at hún hafði almanna lof.

Nú skal nefna fleiri menn til sögunnar. Ketill er maðr nefndr, hann átti at ráða fyrir Raumaríki; hann var mikilhæfr maðr ok ríkr at auðæfum, vitr ok vinsæll. Ketill var kvongaðr ok hèt Íngibjörg kona hans, ok var hún af dýrum ættum. Þau áttu tvo sonu, hèt annarr Gunnlaugr en annarr Sigurðr. Þeir bræðr áttu kenníngarnafn, var Gunnlaugr kallaðr ofláti en Sigurðr spaki. Ketill lèt kenna sonum sínum allar þær íþróttir sem þá var siðr at nema, því

1) *saal.* Alle.

at Ketill var betr búinn at íþróttum en flestir menn aðrir. Þeir hèldu sèr leiksveina ok gáfu þeim gull ok aðra góða gripi; riðu þeir bræðr jafnan út með sína menn at skjóta dýr ok fugla, því at þeir vóru hinir mestu atgerfismenn. Ketill bóndi var hinn mesti bardagamaðr, hann hafði áttar fjórar ok xx hólmgöngur, ok hafði í öllum sigr. Vingott var með þeim Haraldi konúngi ok Katli. Ketill var málamaðr svo mikill, at aldri átti hann því máli at skipta, at hann eyddi eigi, við hvern sem hann átti at skipta, því at þegar hann tók at tala, þá þótti svo (vera) sem hann talaði. Konúngr bauð Katli at taka hærri nafnbót, ok segir honum þat vel sæma, bæði sakir ríkdóms ok margra hluta annarra, en Ketill vildi þat eigi, segist heldr vildu vera einfaldr bóndi ok halda sik til jafns við þá sem meiri nafnbætr hefði. Ketill unni svo mikit konu sinni, at hann mátti hennar ekki mein vita, leið svo fram um tíma.

3. Svo bar til einn tíma, at Haraldr konúngr bauð út leiðangr ok ætlaði suðr með landi, vandaði hann þá ferð, bæði at skipum ok mönnum. Ketill fèkk til sonu sína, at fylgja konúngi ok margt frítt lið, en sjálfr hann sat heima, því hann var þá hniginn at aldri. Þegar konúngr var búinn siglir hann suðr með landi, en er hann kom suðr á Rogaland, rèð þar fyrir jarl sá, er Eirekr hèt, hann var mikill höfðíngi, ok vinsæll af sínum mönnum. En er hann frèttir hans tilkvómu, þá lèt hann búa fagra veizlu; ok til þeirrar veizlu býðr hann konúngi með öllu liði sínu, ok þat þá konúngr, ok gekk á land með lið sitt, en jarl leiddi konúng heim með allri hirð sinni til hallar með allrahanda hljóðfærum með söngum ok strengleikum ok allskonar skemtan, er til kunni at fá; með þessum fagnaði leiddi jarl konúng til hallar, ok setti hann í hásæti, ok var þar en fegrsta veizla, ok var konúngr hinn kátasti ok allir hans menn, því at jarl sparði ekki af at veita

konúngi með blíðu, ok var hinn bezti drykkr fram borinn, ok urðu menn skjótt drukknir. Konúngr setti sonu Ketils jafnan nær sèr, ok höfðu mikil metorð af konúngi. Jarl stóð frammi fyrir konúngi sjálfr ok þjónaði at konúngs borði, ok efldist þá mikil gleði í höllunni; skipaði konúngr þeim bræðrum at skenkja, en hann setr jarl í hásæti hjá sèr, en þeir bræðr gerðu þegar sem konúngr bauð ok fengu þar mikla virðíng fyrir sína hæversku. En er borð vóru upp tekin, lætr jarl fram bera góða gripi, er hann valdi konúngi, ok öllum hans mönnum gaf hann nokkura góða gripi, ok at enduðum gjöfunum lætr jarl fram bera eina hörpu; annarhvorr hennar strengr var með gull[1] en annarr með silfr;[2] var þetta smíði hit virðuligasta; seildist konúngr í móti ok tók at slá; en þessi harpa bar svo mikit hljóð, [ok fagrt[3] at allir undruðust, ok þóttust eigi fyrr slíkt heyrt hafa. (Þá mælti) jarl: þat vilda ek, herra, at þèr gengit með mèr, at skemta yðr, vil ek sýna yðr alla eigu mína úti ok inni, akra ok aldingarða. Konúngr gerði sem jarl beiddi, ok gekk til ok sá, ok leizt vel upp á. Þeir gengu þá at einum eplagarði, þar stóð einn fagr lundr,[4] en undir þeim lundi lèku þrír piltar; þeir vóru allir vænir ok bar þó einn af öllum; þeir sátu at tafli ok lèku tveir[5] til jafns við einn; þá þóttust þeir verða varhluta fyrir honum ok rótuðu fyrir honum taflinu. Þá þyktist sá við er betr gekk, ok sló sinn pústr hvorn þeirra. Síðan reiddust þeir ok glímdu, ok vóru ij í móti einum ok skakkaði eigi minna um glímuna en um taflbrögðin. Þá bað jarl þá hætta ok vera sátta, ok svo gerðu þeir, ok tefldu síðan sem áðr. Konúngr

1) rauða gull 160, (511).
2) úr hvítu silfri, 160, 511.
3) [*tf*, 160, (511).
4) með fríðu blómi ok fögrum eplum *tf*. 160, (511).
5) eigi *tf*. 160, (511).

ok hans fylgd[1] fór heim til hallar ok settust í sín sæti. Þat var auðfundit á konúngi, at honum fanst mikit um hinn únga mann, ok frèttir jarl eptir hvat sveinum þeir væri. Þeir eru synir mínir, segir jarl. Eiga þeir eina móður? segir konúngr. Eigi er þat, segir jarl. Þá frèttir konúngr at hvat þeir heita. Jarl segir: Sigmundr ok Helgi, Þorgrímr hinn þriði, ok er frilluborinn[2]. En litlu síðarr kvómu þeir í höllina bræðr allir; gekk Þorgrímr síðast þeirra bræðra. Svo var um önnur metorð þeirra, at hann var minst metinn. Jarl kallar þá sveinana til sín ok bað þá ganga fyrir konúng; þeir gerðu svo, ok kvöddu þeir konúng. En er þeir kvómu fyrir konúng, þá tók Þorgrímr sinni hendi hvorn þeirra bræðra, ok veik þeim frá sèr, ok gekk fram á millum þeirra, ok stè upp á fótborðit ok kvaddi konúng ok hvarf til hans, en konúngr tók sveininn brosandi ok setti hann niðr hjá sèr, ok frètti hann at móður sinni, en hann kveðst vera systurson Þóris hersis[3] úr Sogni. Konúngr rendi gullhríngi af hendi sèr ok gaf Þorgrími. Síðan gekk Þorgrímr aptr til bræðra sinna, en veizlan stóð með hinni mestu sæmd, allt þar til er konúngr sagðist vilja í burt[4]. En sakir stórmensku þeirrar, er þú hefir mèr veitt, þá skaltú kjósa þèr sjálfr laun fyrir. Jarl varð glaðr við þetta, ok kvað, at konúngr mundi taka at sèr Þorgrím son sinn, ok segir sèr þat þikkja peníngum betra, þvíat öll sú gerð, er þèr gerit mèr, þá þikki mèr sú miklu betri, er þèr gerit honum. Vilda ek ok þat, at hann færi til yðvar, at ek ann honum mest allra sona minna. En konúngr játar því. Síðan ferr konúngr í burt ok Þorgrímr med honum; var hann þegar

1) stóð ok horfði á leik þeirra ok þótti mikit gaman at því, ok gengu síðan *tf.* 160, (511).

2) en móðir hans var miklu fremri *tf.* 160. (511).

3) *saal. Alle.*

4) *Her mgl. 1 Blad i* 551. *a*.

hinn auðmjúkasti í allri þjónustu við konúng, ok öfunduðu hann þegar margir menn konúngs.

4. Einn tíma er þess getið, at konúngr fór at veizlum til þess manns er Sigurðr hèt;[1] þessi veizla var vönduð mjök at öllum föngum. Konúngr skipar Þorgrími at standa frammi um daginn at skenkja sèr ok sínum vildarmönnum. Þótti hans mönnum mörgum þat við of hversu konúngr lagði mikit til Þorgríms í allri virðíngu. Sigurðr átti frænda einn er Grímr hèt, hann var ríkr maðr at peníngum; hann var metnaðarmaðr svo mikill, at honum þótti flest allt lágt hjá sèr. Hann var í veizlu þessi ok skipaði öndugi á hinn æðra bekk. Þorgrímr þjónaði um daginn, ok þá er Þorgrímr bar eitt stórt drykkjuker fyrir Grím, þá stöplaðist út af kerinu þvíat Þorgrímr drap við fæti, ok kom á klæði Gríms. Hann varð illa við, ok hljóp upp með stóryrðum, ok kvað þat auðsèð, at pútuson væri vanari at geyma svína og gefa þeim soð at drekka, en þjóna nokkrum dugandi mönnum. Þorgrímr reiddist orðum hans, ok brá sverði og lagði í gegnum hann; drógu menn hann undan borðum dauðan. Sigurðr kallaði á sína menn, ok bað þá standa upp, ok hafa hendr á Þorgrími. Konúngr mælti: ger eigi svo, Sigurðr; Grímr mælti til óhelgis sèr, en ek vil bæta manninn fullum bótum, ef þú vilt at ek skipti[2] sem ek vil, þvíat svo mun bezt haldast okkar vinfengi. Varð svo at vera sem konúngr vildi, ok galt konúngr þar allt fèt svo Sigurði líkaði allt vel. Leið nú af veizlan, ok varð ekki til tíðinda fleira. Fór konúngr heimleiðis. Konúngr bauð til sín stórmenni mörgu, fyrstum bauð hann Þóri jarli[3] ok Katli bónda af Raumaríki, var hann orðinn konulaus, þvíat (Ingibjörg) kona hans var þá

1) hann var hersir *ok* mjök auðigr *tf.* 160, (511).
2) skipt, 160, (511).
3) hersi, 160, jarli, 511.

önduð af sængrför ok fæddi dóttur áðr, ok hèt Íngibjörg eptir móður sinni,[1] ok síðan býðr konúngr múg ok margmenni, þvíat eigi skorti þat er hafa þurfti. Kvómu menn eptir því sem boðit var til veizlunnar; fór Ólof geisli til veizlúnnar með föður sínum. Var nú skipat mönnum í sæti ok borinn drykkr ágætr. Þorgrímr gekk um beina, ok fanst mönnum mikit um hversu gildr maðr ok sæmiligr hann var. Hann var sæmiliga klæddr, þvíat konúngr lagði mikla virðíng á hann, ok þótti þat mörgum hans mönnum við of, ok lögðu mikla þykkju á Þorgrím þar fyrir. Lengt var nafn hans, ok var kallaðr Þorgrímr prúði. En er Þorgrímr sá Ólöfu, lagði hann þegar ástarhug til hennar, ok svo fór henni til hans, at hún unni honum, ok fundu þat þó ekki aðrir menn, en þegar þau gátu fengit sèr stund til, þá bar saman fundi þeirra, ok fèll þar hvorutveggja vel í skap; spurði Þorgrímr hversu hún mundi svara, ef hann bæði hennar, en hún kvað engi mótmæli af sinni hendi, ef faðir hennar vildi. Ok at liðinni veizlunni, hóf Þorgrímr upp bónorð sitt ok bað Ólofar geisla. Tók þórir jarl því ekki fljótt, ok skildu við svo búit.

5. Nokkru síðar kom Þorgrímr at máli við konúng, ok bað hann gefa sèr orlof at finna Þóri jarl, en konúngr veitti honum þat. En er Þorgrímr kom til Þóris jarls, var honum þar vel fagnat. Hóf Þorgrímr þá enn upp bónorðit, ok vildi nú til staðins vita hver svör jarl mundi veita, en jarl segist eigi mundu gipta honum dóttur sína; var Þorgrímr þar iij nætr, ok fèll vel á með þeim Ólöfu, ok segja þat nokkrir menn, at þá hafi þau bundit sitt eiginorð. Fór Þorgrímr þá aptr til konúngs at sinni. Fór hann nú í hernað, ok var þá fulltíða at aldri; lá hann í hernaði um sumarit, ok þótti allra manna röskvastr í öllum mannraunum, bæði aflaði hann

1) hans Hd.

í þessari ferð fjár ok frama. Þat var nú þessu næst, at Ketill af Raumaríki var riðinn til Þóris jarls við xxx manna. Þar var þá ok Haraldr konúngr at veizlu. Ketill hóf þá upp bónorð sitt, ok biðr Ólafar geisla sèr til handa, ok með fulltíngi konúngs þá giptir Þórir jarl Ólöfu dóttur sína Katli; lagði Ólöf þar ekki jáyrði til nè samþykki, ok er kaupit skyldi fram fara, þá kvað Ólöf vísu þessa:

Veit ek at gullhríngs gætir
glaðr kveðr betr en aðrir,
sá mun hljómr í heimi
hlökk landa[1] mèr granda;
engi er hirðir[2] hrínga
hvítr svá at ek til líta,
einum[3] vann ek eiða,
ann ek vel björtum manni.

Flestir höfðu þat fyrir satt, at Ólöf mundi heldr viljat átt hafa Þorgrím, en þó varð svo at vera. Var nú ákveðit brúðhlaupit nær þat skyldi vera; átti þat at vera at vetrnóttum heima hjá Þóri jarli. Líðr nú af sumarit. Um haustið kom Þorgrímr úr hernaði; frèttir hann, at Ólöf var gipt; fór hann þegar á konúngs fund, at biðja hann liðveizlu at ná konunni, hvort Þóri jarli líkaði betr eðr verr ok þeim Katli, en konúngr skarst undan allri liðveizlu við Þorgrím, sagði Ketil vera sinn hinn bezta vin. Ráð vil ek leggja til með þèr, segir konúngr, at þú deilir eigi kappi við Ketil; vil ek biðja Íngibjargar dóttur hans þèr til handa, ok sættist svo heilum sáttum. Þorgrímr kveðst þat eigi vilja gera; vil ek halda orð mín ek eiða, er vit Ólöf höfum bundit með okkr; ætlar ek mèr annathvort hana at eiga, ella öngva aðra.

1) hauklanda, 160, (511)
2) hristir, 160, (511).
3) öðrum, 160, (511).

Vili þèr ok ekki mik til styrkja, þá mun ek eigi lengr yðr þjóna. Konúngr segir hann því ráða mundu, en er þat líkast at ekki sè þinn heiðr í öðrum stað (meiri) en með mèr. Síðan tók Þorgrímr orlof af konúngi; gaf konúngr Þorgrími gullhríng at skilnaði, þann er stóð mörk; fór hann síðan til sinna manna. Þá vóru þrjár nætr til þess er brúðhlaupit mundi verða. Gengr Þorgrímr þá á land einnsaman sinna manna, ok þar til er hann kemr í garðinn Þóris jarls. Þat var í þann tíma, er brúðrin var á bekk sett, ok öll drykkjustofan alskipuð af mönnum ok konúngr í hásæti, ok var veizlan hin bezta. Þorgrímr gekk inn í drykkjustofuna, ok á mitt gólfit, ok stendr þar. Svo vóru mörg ljós í stofunni, at hvergi bar skugga á. Allir menn þektu Þorgrím, ok var hann þó mörgum enginn öfusugestr. Þorgrímr mælti: hefir þú, Ketill, keypt Ólöfu? Ketill kvað þat satt vera. Var þat nokkut með hennar ráði gert? segir Þorgrímr. Ek ætlaða, at Þórir jarl mundi sjálfr eiga at ráða dóttur sinni, segir Ketill, ok mundi þat kaup lögligt[1] vera sem hann gerði. Þorgrímr segir: þat segir ek, at vit Ólöf höfum eiða bundit, at hún skyldi öngvan mann eiga nema mik, ok segi hún hvort eigi er svo. En Ólöf kvað þat satt. Þá þikjumst ek eiga konuna, segir Þorgrímr. Hana skaltú aldri fá, segir Ketill, ok hefir ek deilt kappi við þèr meiri menn, ok haldit þó meira en þeir. Þorgrímr mælti: þá þikjumst ek sjá, at þú gerir þetta í konúngs trausti, ok sakir þess þá býð ek þèr á hólm, ok berjumst vit, ok eigi sá konuna, er annan vinnr á hólmi. Þess ætla ek at njóta, at ek er mannfleiri en þú, segir Ketill. Ok sem þeir höfðu þetta at tala, bar svo við, at öll ljósin sloknuðu í stofunni; var þá upphlaup mikil ok hrundníngar. En er ljósit kom var brúðrin horfin, ok svo Þorgrímr. Þóttust

1) lögfullt, 160, (511).

nú allir vita, at hann mundi þessu valda; var þat ok satt, at Þorgrímr hafði tekit brúðina ok bar hana til skips. Menn hans höfðu um búizt eptir því sem hann hafði skipat fyrir, svo at þeir vóru búnir til hafs; vinda þeir nú upp segl sín þegar, at Þorgrímr var búinn, þvíat vindr stóð af landi. Þá var landnáma tími sem mestr á Íslandi; þóttist Þorgrímr vita, at hann mundi eigi geta haldit sik í Noregi eptir þetta verk. Fýstist hann þá til Íslands. Lètu þeir í haf, ok fengu byri góða, ok vóru skamma stund úti; kvómu við Snæfellsnes, ok tóku land í Hraunhöfn: spurði konúngr ok jarl til ferða Þorgríms, ok þóttist Ketill hafa fengit hina mestu sneypu, mist konuna, en þótti óvist hvort hann gæti þetta nokkut við Þorgrím rètt eðr eigi. Konúngr gerði Þorgrím utlægan fyrir þetta verk af atgangi Ketils. Hverfum hèr frá at sinni.

6. Hólmkell hèt maðr, hann bjó á Fossi á Snæfellsnesi við Hólmkelsá; hann átti þá konu er Þorbjörg hèt [Einarsdóttir frá Laugarbrekku[1], hann átti ij sonu með henni, hèt annarr Jökull en annarr Einarr. Hólmkell var Alfarinsson, Valasonar. Bróðir hans var Íngjaldr at Íngjaldshvoli ok Hösköldr at Hösköldsstöðum, ok Goti á Gotalæk.[2] Þorgrímr hinn prúði keypti land at Íngjaldshvoli, en Íngjaldr fór kaupferðum í annan stað, ok kemr hann ekki við þessa sögu. Þorgrímr gerðist brátt höfðíngi mikill, ok hinn mesti ristnar maðr. Þeir gerðust vinir miklir ok Hólmkell at Fossi. Þat er sagt, at Þorgrímr gerði brúðhlaup til Ólöfar. Hinn næsta vetr, er þau bjuggu at Íngjaldshvoli, fæddi Ólöf barn, ok var þat sveinn, ok var nafndr Trausti. Vetri síðar fæddi Ólöf annan svein, ok var sá Víglundr nefndr, hann var snemma bæði mikill ok vænn, ok á því sama ári fæddi Þorbjörg mey-

1) [*tf.* 160, (511).
2) *sml.* Landn. 2 8.

barn ok var nefnd Ketilríðr. Þau vóru jafngömul ok Víg-
lundr, en Trausti vetri eldri. Þau eru upp fædd í hèraðinu,
ok var þat allra manna mál, at eigi karl nè kona fæddist
fegri upp, ok at öllu kur[teisari[1] menn í sveitum en þau
Víglundr ok Ketilríðr. Hólmkell unni dóttur sinni mikit svo,
hann mátti ekki í móti henni láta, en Þorbjörg [unni henni[2]
minna. Þá er Víglundr var x vetra en Trausti xj, vóru
þar öngvir þar í sveitum jafnsterkir, ok var Víglundr sterk-
ari. Þar fóru eptir aðrar þeirra listir, enda sparaði Þor-
grímr ekki af at kenna sonum sínum. Öngvar hannyrðir
vildi Þorbjörg at Fossi kenna dóttur sinni. Þat þótti Hólm-
keli bónda mikill skaði; tekr síðan þat ráð, at hann ríðr
til Íngjaldshvols með dóttur sína; fagnar Þorgrímr honum
vel, þvíat vinátta mikil var með þeim. Leitaði Hólmkell
þangat til fóstrs dóttur sinni til Ólafar, at hún kendi henni
hannyrðir, þvíat Ólöf var kölluð bezt ment allra kvenna á
Íslandi; tók hún fegins hendi við henni, ok lagði ástfóstr
við hana. Þá átti Ólöf únga dóttur, er Helga hèt; var hún
vetri ýngri en Ketilríðr, löðuðust þau öll saman með skemt-
an ok gleði þessir úngu menn, en at hverju gamni sem þau
vóru, hlotnaðist svo til, at jafnan vóru þau sèr Viglundr ok
Ketilríðr, en þau systkin sèr Trausti ok Helga. Festi nú
hvort þeirra Víglundar ok Ketilríðar mikla ást saman; töluðu
þat ok margir, at þat þætti jafnræði fyrir flestra hluta sakir.
Þat var jafnan, er þau vóru bæði saman, at hvorki gáði ann-
ars, en horfa upp á annat; talaði Víglundr þat [einn tíma[3]
at hann vildi at þau byndi með fastmælum sína ást, en
Ketilríðr gaf sèr fátt um þat; eru þar, segir hún, margir
hlutir í móti, [þat fyrst[4] at þèr megi þetta ekki í hug vera,

1) *Her beg. 551. a. igjen.*
2) [munum. 551.
3) 551; eina, Hd.
4) [*tf.* 551.

er þú ert eigi fulltíða; verði þér jafnan hverflyndir karlmennirnir um slíka hluti. Þat er annat, at mèr stendr þat ekki, enda vil ek þat ekki, at fara eigi at föður ráðum, en þat er it þriðja, at fyrir má bíta, at ek sè mín eigi ráðandi, ok veit ek, at þar ganga mest at ráð móður minnar, hefir hún lítið ástríki á mèr, en öngvan veit ek þann, at ek vildi heldr eiga en þik, ef ek skyldi ráða, en hitt segir mèr hugr um, at þar muni meinbugir stórir við liggja, hversu sem at lyktum gengr. Opt kom Víglundr at máli við Ketilríði um þetta, en hún svarar honum inu sama, en þó segja menn, at þau muni eiðum hafa bundit sitt eiginorð.

7. Nú er þar til at taka, sem þeir bræðr Jökull ok Einarr gerðust mjök óspakir í hèraðinu, gengu þeir mjök í fótspor móður sinnar um slíka hluti, en Hólmkeli var þat leitt, ok gat þó ekki at gert; verða þeir ok óvinsælir sakir síns framferðis. Þeir bræðr áttu einn graðan hest, brúnan at lit, hann var ólmr; hverjum hesti rendi hann, sem honum var við att; hann hafði vígtennr svo stórar, at þær vóru öngum hesttönnum líkar. Víglundr átti graðan hest fífilbleikan at lit, hesta beztr ok fegrstr, hann hafði mikil mæti á hestinum. Þorgrímr hinn prúði átti ij yxn brandkrossótt at lit, beinslitr var á hornum þeirra, honum þótti yxnin góð. Þat var einn tíma, at Einarr kom at máli við móður sína: illa þiki mèr, at Þorgrímr hinn prúði hefir svo mikil metorð hèr í hèraðinu, ætla ek mèr at vita, ef ek get komizt á muni við Ólöfu konu hans; mundi þá verða annat hvort, at hann mundi leita at hefna eðr metnaðr hans mundi lægjast, ok er þó óvíst, þóat hann leiti at hefna, at hann beri hærra hlut. Hún kvað þetta vera vel mælt, ok væri nærri sínu skapi. Ok einhvern dag er Þorgrímr var ekki heima reið Einarr til Ingjaldshvols ok Jökull bróðir hans með honum. Olöf húsfreyja hafði þat boðit einni heimakonu sinni, at hvern morgin

skyldi hún læsa kalldyrum, er karlmenn færi til verks síns, ok svo gerði hún, ok þenna morgin kvómu þeir at bænum; varð heimakona vör við, ok gengr til svefnhúss Ólöfar, ok segir henni, at þeir Fossverjar eru komnir; stendr hún upp, [ok klæðir sik[1], ok gengr til saumstofu sinnar, ok setr þar niðr [á miðjan pall[2] griðkonu sína, ok leggr yfir hana möttul sinn, ok mælti: bregðst þú eigi ókunnig við, þó þeir ætli mik þik vera, en ek skal svo til sjá, at þú fáir öngva skömm[3] af honum. Aðra heimakonu sendi hún til dyranna, þvíat ekki var karlmanna heima. Einarr spurði hvar Ólöf væri, en hún sagði hana vera í saumstofu sinni. Þangat snýr Einarr ok þeir bræðr báðir, en er þeir kómu í stofu, sá þeir at Ólöf sat á palli; settist Einarr niðr hjá henni ok talaði við hana. Í þessu kom maðr í stofuna bláklæddr ok hèlt á brugðnu sverði. Maðrinn var ekki stórr vexti en allreiðuligr var hann. Þeir spurðu hann at nafni, en hann nefndist Óttarr. Ekki þektu þeir þenna mann, en þó stóð þeim nokkur ótti af þessum manni. Hann tók til orða: út er at ganga ok fagna Þorgrími bónda, þvíat hann ríðr at garði. Þeir spretta upp báðir ok ganga út, ok sjá hvar bóndi ferr við mikinn flokk manna; stökkva þeir á bak ok ríðu í burt ok heim; en reyndar var þetta búsmali heim rekinn, en hinn bláklæddi maðr var Ólöf sjálf. En er Fossverjar vissu þat, þóttust þeir hafa farit mikla smánarferð. Vex nú af nýju mikill óþokki þeirra í millum. En er Þorgrímr bóndi kom heim, sagði Ólöf honum allt hversu farit hafði. Þorgrímr mælti þá: ekki skulu vit okkr at þessu gefa, sakir Hólmkels vinar míns, með því er Einarr kom ekki sínum vilja fram.

8. Þat var einn dag er þeir bræðr Jökull ok Einarr

1) [*tf* 551.
2) [*tf*. 160, (511).
3) 160, (511). blygð. *Her mgl. 2 Blade i* Hd (510); *Texten bliver nu tagen efter Mbr. 551. a.*

riðu til Íngjaldshvols, þeir vóru allir heima feðgar ok úti staddir. Jökull spurði hvort Víglundr vill gefa honum hestinn hinn fífilbleika. Víglundr kveðst ekki ráðinn í því. Jökull kvað fornmannliga við orðit, en Víglundr kvað ekki verða farit at því. Þá muntu vilja etja við mik hestunum. Þat þikir mèr mega, segir Víglundr. Þá þiki mèr betr en gefinn, segir Jökull. Mun þat eigi fara sem má, segir Víglundr. Kveða þeir á dag nær vera skal hestaatið. En er sú stund kom er hestum skal etja, þá var fram leiddr brúnninn þeirra bræðra, ok lætr hann ógurliga. Þeir bjuggust tví bræðr báðir at fylgja honum. Því næst kom fram bleikrinn Víglundar; en þegar er hann kom í hrínginn, þá snerist hann í krínglu, allt þar til er hann hóf upp báða fætr hina fyrri ok setti framan á snoppu Brúns svo at úr honum hrutu allar vígtennrnar. Síðan lagði hann at tennrnar sínar ok náði aptrhuppinum á Brún, ok reif þar á hol; datt Brúnn þá niðr dauðr. Ok er Fossverjar sá þat, hlupu þeir til vopna ok svo hvorirtveggju, ok börðust þar til er þeir Þorgrímr ok Hólmkell gátu skilit þá, ok var þá fallinn einn maðr af Víglundi en tveir af þeim Jökli, ok skildu við svo búit. Enn hèlzt vinátta með þeim Þorgrími ok Hólmkeli sem áðr: spurði hann ok kærleika er var með þeim Víglundi ok Ketilríði ok meinaði hann þat ekki, en Þorbjörgu ok sonum hennar þótti þat mjök illa vera. Liðu nú svo fram stundir, at þat var allra manna mál, at öngir menn væri jafnvænir sem þau Víglundr ok Ketilríðr á Íslandi þeim samtíða sakir lista ok kurteisi.

9. Einn tíma er þess getið, at þeir bræðr Jökull ok Einarr fóru heiman frá Fossi um nótt, hún var þá björt, ok fram á afrètt, sem hestrinn sá hinn fífilbleiki, er Víglundr átti, stóð í; þeir kvómu til hrossanna ok vildu reka heim, en þat gekk þeim með öngu móti, svo varði þeim hestrinn, at þeir gátu hvergi rekit hrossin; en þeir höfðu ætlat at reka hrossin

öll í langreið með hestinum. En er þeir gátu eigi þat gert, urðu þeir harðla reiðir, ok sóttu at hestinum með vopnum ok vildu drepa hann, en hestrinn varðist með tönnum ok fótum svo ramliga, at þat var lengi nætr, at þeir gátu ekki at gert, en þat varð um síðir, at þeir kvómu á hann spjótalögum ok drápu hann svo. En er þat var gert nentu þeir ekki at reka heim hrossin þvíat þeim þótti sem þá mundi víst verða at þeir höfðu drepit hestinn, en þeir vildu leyna, ok drógu hann ofan fyrir einn klett til þess at þat væri ætlat, at hann hefði þar ofan fyrir dottið sjálfr. Fóru þeir síðan heim, ok lètu sem ekki hefði í gerzt. Nokkuru síðar fóru þeir bræðr Jökull ok Einarr í afrètt þá er Þorgrímr hinn prúði átti ok geldneyti hans gengu í. Þar gengu í fimtigir uxa í flokki, er Þorgrímr átti. Þar þektu þeir brandkrossana hinu góðu, tóku þá, ok slógu við togi ok leiddu heim til Foss ok drápu af báða ok gengu til ok festu upp síðan í útibúri. Þetta var nátt eina; höfðu þeir ok lokit þessu starfi áðr en heimamenn stóðu upp. Allt vissi móðir þeirra þetta með þeim, ok var heldr tasvíg at starfinu með þeim sonum sínum.

10. Nú er þar til at taka er þeir bræðr Víglundr ok Trausti gengu einn dag til hrossa sinna, ok er þeir kvómu í afrèttina til hrossanna, þá sakna þeir hestsins ok leituðu víða, ok fundu hann um síðir undir einum klett stórum dauðan. Finna þeir á honum stór sár ok mörg, hafði hann verit lagðr á hol. Þóttust þeir Víglundr vita at þeir Fossverjar mundu gert hafa; gengu þeir bræðr heim, ok sögðu at hestr þeirra var dauðr ok Fossverjar mundu gert hafa. Þorgrímr bað þá láta vera kyrt, hafa þeir mist sinn hest áðr, mun yðr nokkut til verða annat, ef svo ferr sem ek ætla, þótt þetta líði um. Lètu þeir þá kyrt fyrst at sinni. Eigi löngu síðar var sagt Þorgrími, at í burtu væri uxar hans hinu góðu, brandkrossarnir, þeir sem hann hafði mest mæti á, ok þat

með, at menn hugðu af mannavöldum vera. Þorgrímr gaf sèr fátt um þetta, en sagði þó meiri von, at þjófar mundi liggja úti á fjöllum, þeir sem slíku ylli. Lèt hann ekki leita uxanna. Spyrst nú þetta víða, ok þikir mönnum þeir á Íngjaldshvoli verða fyrir miklum sköðum. Þorbjörg at Fossi hefir þetta í miklum fleymíngi; hún lætr neyta slátruxanna. En er Hólmkell bóndi verðr þess varr hvar uxarnir eru niðr komnir, er Þorgrímr bóndi átti, tekr hann einn dag hest sinn, ok ríðr til Íngjaldshvols. En er hann finnr Þorgrím bónda, segir Hólmkell honum, at hann hyggr at þar muni niðr komnir uxar hans hinu góðu hjá honum, ok synir hans munu valda. Vil ek, segir hann, lúka verð fyrir uxana, svo mikit sem þú vilt sjálfr hafa, ef þú sækir þá eigi saksóknum. Þorgrímr segir at svo skyldi vera. Tók hann þá svo mikla penninga, sem honum vel líkaði, ok skildu þeir Hólmkell ok Þorgrímr með mikilli vináttu.

11. Kjölvör hèt kona er bjó í Hraunskarði, hún var fjölkunnig mjök ok at öllu illa fallin, harðla óvinsæl við alþýðu manna. Mikil vinátta var með þeim Þorbjörgu at Fossi. Þau mæðgin öll saman, Þorbjörg, Jökull ok Einarr, keyptu at Kjölvöru, ok gáfu henni til c. silfrs, at hún skyldi fyrir koma þeim bræðrum Víglundi ok Trausta meðr einhverjum gerníngum, eptir því sem hún sæi ráð til, því at þeim lèk hin mesta öfund á þeim, en höfðu spurt hverr kærleikr var með þeim Víglundi ok Ketilríði, en fyrirmundu þeim at njótast sem síðan gaf raun á. En þau unnust því heitara með leyniligri ást ok fólginni elsku þeim í brjósti, þegar í fyrstu, er þau vóru uppvaxandi, svo at rætr elskunnar ok uppvöxtr ástarinnar, er aldri varð upprættr úr þeirra hjörtum eptir því sem náttúra er amorsins, at eldr yndisins ok logi elskunnar brennr því heitara, ok sækir því meir brjóst ok hjörtu mannanna saman, sem

fleiri vilja þeim meina, ok stærri skorður við settar þeirra vandamanna, er áðr hefir ást ok elska saman fallit þeirra á millum, sem nú þessara manna Víglundar ok Ketilríðar, þvíat þau unnust alla æfi svo heitt meðan þau lifðu bæði, at hvorki mátti af öðru sjá, þaðan af er þau sáust (með) fyrsta, ef þau skyldu eptir því gera sem hugir þeirra stóðu til[1]. Maðr hèt Björn[2], hann var heimamaðr Þorgríms prúða[3]; hann var sjógarpr svo mikill, at honum þótti ekki veðr ófært á sjó at fara; kveðst hann aldri hirða um glettíngs báru. Hann hafði komit út með Þorgrími, ok hafði þá iðju, at hann var fyrir skipum hans, en þá var fiskgangr mikill á nesinu. Aldri reri hann við fleiri menn en við þriðja mann, ok hafði þó röskvan teinæríng. þat bar til at liðsmenn hans báðir sýktust um haustið af göldrum Kjölvarar; vóru þá allir menn at heyverkum. Þá vildi Björn róa til fiski ok biðr þá bræðr Víglund ok Trausta at róa með sèr um daginn. Þeir gerðu svo þvíat veðr var gott ok[4] var vingott með þeim. Allt vissi Kjölvör þetta, ok fór upp á hús ok veifði kofra sínum í austrætt, ok þyknaði skjótt veðrit. En er þeir kvómu út á miðit, var fiskr nógr undir: þá sá þeir at dró upp flóka einn við austr ok landnorðr. Víglundr mælti: þat þikir mèr ráð, at vèr haldim at landi, mèr [lízt ekki á[5] veðr þetta. Björn segir: eigi munu vèr þat gera fyrr en hlaðit er skipit. þú munt, segir Víglundr, ráða því. Flókann dró skjótt yfir ok fylgdi bædi vindr ok frost ok svo mikil sjóilska, at sjórinn var hvergi kyrr[6] ok rauk sem saltkorn. Björn kvaðst þá vildu at landi halda.

1) *fra* [En þau, *mgl. i* 160, (511).
2) ok var kallaðr Báru-Björn *tf*. 160, (511).
3) en því var hann Báru-Björn kallaðr, at *tf*. 160 (511).
4) síðan *tf*. Hd.
5) [sezt ekki at veðri þessu 160, (511).
6) heill 160, (511).

Víglundr kvað betr fyrr, en þó skal nú ekki at telja. Þeir róa þá Björn ok Trausti, og gengr hvergi á fyrir þeim, rekr þá í útsuðr til hafs; tekr þá at fylla undir þeim skipit. Víglundr biðr Björn [au]sa en Trausta stýra, en hann sezt til ára ok rær svo sterkliga, at hann nær landi við Dögurðarnes; þar bjó Þorkell skinnvefja, er út kom með Bárði Snæfellsás, ok var þá gamall. En (er) sagt var Ketilríði, at þá hefði undan rekit, ok þeir væri dauðir, þá sè á hana úmegin. En er hún raknaði við kvað hún vísu þessa, er hún leit til sjófarins:

Eigi má ek á ægi
ógrátandi líta
sízt er málvinir mínir
fyrir marbakkann sukku:
leiðr er mèr sjófar sorti
ok súgandi bára,
heldr gjörði mèr harðan
harm, í unna farmi.

Þorkell tók vel við þeim bræðrum ok fóru þeir heim annan dag; varð þar fagnafundr með þeim Víglundi ok Ketilríði.

12. Nú er þar til at taka er fyrr var frá horfit, at Ketill raumr unir illa við málalyktir þær, er urðu með þeim Þorgrími hinum prúða; tók hann fast at eldast ok þótti eigi hægt til atgerða. Synir hans Sigurðr ok Gunnlaugr gerðust hraustir menn ok vænir, en Íngibjörg dóttir hans var allra kvenna fríðust. Hákon hèt maðr víkverskr at ætt ok ríkr at peníngum ok kappsamr; hann byrjar sína ferð til Ketils af Raumaríki, ok biðr dóttur hans sèr til handa, en hann svaraði svo því máli: ek mun gipta þèr dóttur mína með þeim skilmála, at þú skalt fara áðr út til Íslands, ok drep áðr Þorgrím prúða, ok fær mèr höfuð hans. Hákon kvað sèr ekki þikja þat mikils vert, ok þessu keyptu þeir.

Fór Hákon til Íslands þat sumar; hann kom skipi sínu við Fróðárós. Þeir Fossverjar kvómu til skips fyrst, Jökull (ok) Einarr. Tók stýrimaðr vel við þeim, ok spurði þá margs. Þeir vóru ok lèttir af tíðindum. [Spurði hann at hýbýlum, en þeir sögðu hvergi betra[1] en at Fossi hjá föður sínum; eigum vit systur svo fríða ok kurteisa, at engin finst hennar líki; vilju vit gera hvort er þú vilt, einn eiga hana eðr takir þú hana frillutaki, viljum vit bjóða þèr þangat til vistar með okkr. Stýrimanni þótti þetta mjök fýsiligt; segist hann ok þangat fara mundu, ok segir þeim þá hvert erindi hann hefir til Íslands, ok þótti þeim þat vel vera, ok bundust nú allir í þessum ráðum. Nokkuru síðar fór stýrimaðr heim til Foss, ok var þat fjarri vilja Hólmkels bónda, en þó varð svo at vera, ok nokkuru síðar kom stýrimaðr sèr í vináttu við Þorbjörgu; gaf hann henni marga góða gripi. Þat var einn tíma, at Hákon kom at máli við þau mæðgin; hann spurði hvar sú kona væri, er þeir bræðr höfðu honum af sagt; vilda ek sjá hana. Þau sögðu hana vera á fóstri hjá Ólöfu at Íngjaldshvoli. Hákon bað, at hún skyldi heim fara, ok treystir ek því, [at ek skal af yðr mæðginum (full)tingi[2] til hafa at[3] ek fái hennar vilja sakir vorrar vináttu. Litlu síðar kom Þorbjörg at máli við Hólmkel bónda. Þat vil ek, segir hún, at Ketilríðr dóttir mín fari heim til mín. Hitt þiki mèr ráð, segir bóndi, at hún sè þar kyrr sem hún er komin. Eigi skal þat vera, segir hún, skal ek fyrr sækja hana en hún sè þar lengr ok fái þvílikt orð af Víglundi sem á horfist; vil ek fyrr gipta hana Hákoni þvíat þat lízt mèr sómaráð. Skilja þau

1) [Spurði hann þa at Þorgrími prúða. Þeir sögðu hann búa á Ingjaldshóli ok vera hinn mesta virðíngamann ok höfðíngja, en sögðu hvergi betri hýbýli, 160, (511).
2) tengi Hd.
3) [at þit mæðgin se ið í stilli svo ok 160, (511).

tal sitt at því. Þykist Hólmkell vita, at Þorbjörg lætr sækja Ketilríði, ok vill hann heldr sækja hana sjálfr. Ríðr hann síðan til Íngjaldshvols; var honum þar vel fagnat. En er hann var kominn gengr Víglundr til Ketilríðar ok mælti svo: hèr er kominn faðir þinn, þikjumst ek vita at hann ætlar at sækja þik ok flytja þik heim með sèr, mun hann ok því ráða, en þat vilda ek, Ketilríðr, at þú myndir öll okkar einkamál, þvíat ek veit, at ek verð þèr aldri afhuga. Ketilríðr mælti, ok grèt við mjök: fyrir löngu þóttumst ek vita, at vit mundum eigi njótast mega í náðum; þætti mèr nú betr, at vit hefðim þar færra um talat, en ekki er víst, at þú unnir mèr meira en ek ann þèr, þótt ek tala þar um færa en þú, en sè ek at þetta (eru) ráð móður minnar, hefir ek lítt ástir af henni haft um langa tíma, ok er þat líkast at farnar sè gleðistundir okkrar ef hún ræðr, en þó munda ek vel una ef ek vissa at þèr gengi vel til, ok annathvort munu vit njótast aldri eðr munu þar ráð föður míns til koma, en þó á hann við þungt at etja[1] þar sem eru bræðr mínir ok móðir, þvíat þau vildu allt í móti mínum vilja gera, en lát þú sem sízt á þèr festa. Síðan gekk Víglundr at Ketilríði ok kysti hana, var þá auðfundit á henni ok þeim báðum, at þeim þótti mikit fyrir at skilja at því sinni, ok kvað Víglundr vísu.

Öngri skal ek þó[2] úngri
unna silkigunni
enn svo at ýtar finni
annari en þèr svanni;
fríð mun þú orð ok eiða
ár[3] þá er fyrri váru

1) *saal.* 160, (511). *ulæseligt i* Hs.
2) svá, 160.
3) ór, 160.

blökk þóat spreytinn sprakki[1]
spilli vor á milli.

Ketilríðr gekk þá inn í bæinn at finna föður sinn. Sagði hann þegar, at hún skyldi heim með sèr. Ketilríðr kvað hann ráða skyldu, en gott þykir mèr hèr at vera . . .[2] segir hann en þó verðr nú (svo) at vera. Öllum þótti mikit at skilja við Ketilríði, þvíat hún var hugþekk hverjum manni. Riðu þau nú heim til Foss; ok er Ketilríðr var heim kominn, varð stýrimaðr harðla feginn, en Þorbjörg móðir hennar skipaði henni at þjóna Hákoni, en hún vildi þat með engu móti gera; sagði hún þetta föður sínum með gráti, en hann sagði: þú skalt ekki Hákoni þjóna nema þú vilir, ok þat eina gera sem þú vilt, ok vertú jafnan hjá mèr nætr ok daga. Hún kvaðst þat gjarna vilja. Leið svo fram nokkura stund, at hann náði aldri at tala við hana.

13. Nú eru teknir upp leikar á Esjutjörn[3] ok gengu Fossverjar fyrir gleði, ok hinn fyrsta dag, er menn kvómu heim frá leik þessum, spurði Ketilríðr, hvort ekki hefði komit frá Íngjaldshvoli; henni var sagt, at þeir hefði allir komit feðgar ok Ólöf ok Helga dóttir hennar. Ketilríðr bað föður sinn annan dag at fara til leiksins. Hann játar því, ok fóru þau nú öll saman um daginn, ok varð gleði góð, þvíat Þorgrímssynir kvómu, en ekki fleiri frá Íngjaldshvoli. Þeir gengu þangat á brekkuna sem konurnar sátu. Ketilríðr stóð upp í móti þeim ok fagnar þeim blíðliga, settust þeir niðr hjá henni á sína hönd hvorr Ketilríði, Víglundr ok Trausti. Þá mælti Ketilríðr: nú mun ek gera mèr jafnkært við báða ykkr at yfirvarpi. Ketilríðr horfði jafnan á Víglund ok mælti: nú mun ek lengja nafn þitt ok kalla þik Víglund hinn væna, ok er hèr hríngr er ek vil gefa þèr er

1) spretti sprakkan, 160.
2) *ulæseligt i* Hd.
3) Æsutjörn, 160, (511.)

faðir minn gaf mèr í tannfè, ok hann vil ek gefa þèr í nafnfesti. Hann tók víð hríngnum ok dró á hönd sèr. Víglundr gaf henni á mót hrínginn Haraldsnaut þvíat faðir hans hafði gefit honum hann. Varð þeim nú drjúgtalat. Sem þeir Fossverjar sá þetta fèkst þeim mikit um. Fara nú hvorirtveggju heim um kveldit. Kom Hákon at máli við Þorbjörgu ok bað hana ekki láta dóttur sína fara til mannfunda nokkurra með þvílíka skapsmuni sem hún hefir. Hún játar því, ok talar Þorbjörg við Hólmkel bónda at hann skyldi eigi Ketílríði láta fara til nokkurra leika, ok láta hana heldr sitja[1] heima, ok svo gerði hann, ok varð Ketilríðr óglöð við þat. Faðir hennar kvaðst þá heima skyldu vera hjá henni, ef henni þætti svo betr, en hún kvaðst þat gjarna vilja. Fóru menn nú til leika sem áðr, ok stóðu þar sínumegin at hvorir at leik, Fossverjar ok Þorgrímssynir. Þat var einn tíma, at Víglundr sló knöttinn út fyrir Jökli. Jökull reiddist þá ok tók knöttinn, er hann náði, ok setti framan í andlit á Víglundi, svo at ofan hljóp brúnin. Trausti reist af skyrtu sinni, ok batt upp brúnina á bróður sínum; en þá er þat var gert vóru Fossverjar heim farnir. Þeir bræðr fóru heim, ok er þeir kvómu til stofu, sat Þorgrímr á palli ok mælti svo: heil, systkin. Hvorn okkar kvennkennir þú nú, faðir? segir Trausti. Mèr þikir, segir Þorgrímr, sem þat muni kona vera, er faldinn hefir. Eigi er ek kona, segir Víglundr, en vera má at [skamt sè frá[2]. Því hefndir þú þín eigi á Jökli? segir Þorgrímr. Þeir vóru heim farnir, segir Trausti, þá er ek hafða bundit um andlitið. Fèll þar þetta skraf niðr at sinni. [Annan dag[3] fóru þeir til leiks báðir bræðr, ok þá

1) *her beg. 510 igjen, hvorefter Texten nu bliver tagen.*
2) [litt sè af brugðit, 160 (511).
3) [*cf.* 551.

er minst var von at, sló Víglundr [knettinum framan í brýn Jökli[1] svo at sprakk fyrir. Jökull ætlaði [at slá Víglund með knattdrepunni.[2] Víglundr hljóp undir Jökul, ok færði hann niðr við klakanum, svo at Jökull lá lengi í óviti; vóru þeir þá skildir, ok fóru hvorirtveggju heim. Eigi var Jökull sjálfkrafi á bak; var hann fluttr í fjórum skautum heim; batnar honum bráðliga; vóru þá teknir upp leikar at Fossi. Bjuggu þeir Þorgrímssynir sik til leika. Latti Þorgrímr þess ok kvaðst hann þat ætla, at stór vandræði mundi af standa; en þeir fóru eigi síðr. En er þeir kvómu í stofu at Fossi, var tekit til leiks. Alskipuð var stofan. Víglundr gengr innar at pallinum, þar sem bóndi sat ok dóttir hans. Ketilríðr fagnar vel Víglundi. Hann tók hana úr sæti ok settist þar niðr, en setti hana í knè sèr. En er bóndi sá þat, þá þokaði hann um manns rúm; settist Ketilríðr niðr í millum þeirra, tóku þau tal með sèr. Þá lèt bóndi fá þeim tafl, ok tefldu þau þar um daginn. Illa gazt Hákoni at því. Opt kom Hákon at því máli við Hólmkel um vetrinn, at hann skyldi gipta honum Ketilríði dóttur sína, en Hólmkell bóndi svarar æ hinu sama, ok lèzt þat eigi gera mundu. Líðr nú daginn þat til sem þeir bræðr bjuggust heim; en er þeir vóru út komnir á hlað, var Ketilríðr þar fyrir, ok bað þá bræðr ekki fara heim um kveldit, sakir þess, segir hún, at ek veit, at bræðr mínir sitja fyrir ykkr. Víglundr kvaðst fara sem áðr eptir því sem hann hafði áðr ætlað, ok svo gerðu þeir. Sína öxi hafði hvorr þeirra bræðra í hendi sèr. En er þeir kvómu at stakkgarði einum, sá þeir, at þar vóru Fossverjar xij saman. Þá mælti Jökull: Þat er vel, Víglundr, at vit höfum fundizt, skal nú launa þèr fallit[3] ok svo knatthöggit.

---

1) 551; Jökull, Hd.

2) [551: at hlaupa undir Víglund, Hd.

3) 551; höggit Hd.

Ek hann eigi at lasta, segir Víglundr. Síðan sækja þeir at þeim bræðrum en þeir verjast vel ok drengilega. Eigi hafði Víglundr lengi barizt,[1] áðr en hann varð mannsbani ok annars en Trausti hafði drepit hinn þriðja. Þá mælti Jökull: nú skulu vær frá halda, ok snúa öllum sökum á hendr þeim bræðrum, ok svo gerðu þeir; fóru þá hvorirtveggju heim; segir Jökull föður sínum, at Víglundr ok Trausti hefði drepit þrjá heimamenn hans, en vèr vildum ekki á hluta þeirra gera fyrr en vær fundum þik. Hólmkell varð þá reiðr mjök við sögu þessa.

14. Jökull eggjaði föður sinn á at gipta Hákoni Ketilríði dóttur sina, ok með atgangi þeirra bræðra gipti Hólmkell dóttur sína, ok lagði hún þar ekki samþykki til; ætlaði Hákon at festast hèr á Íslandi, þvíat hann sá, at hann kom því ekki fram, at drepa Þorgrím prúða; spurðist þetta nú til Íngjaldshvols, ok brá Víglundi mjök við þetta. En er Hólmkell sá hit sanna um fyrirsátir þeirra bræðra, þá þóttist hann hafa ofgert, er hann gipti Hákoni Ketilríði. Sækja þeir nú leika sem áðr Þorgrímssynir til Foss. Kom Víglundr at máli við Ketilríði, (ok) gaf henni stór ávít er hún var gipt. En er þeir bjuggust heim um kveldit, var Hákon horfinn ok þeir Hólmkelssynir, ok margir menn með þeim. Bóndi leitaði um við Víglund: þat vilda ek, segir hann, at þit færit ekki heim í kveld, þvíat mèr þikir eigi trúlig ferð þeirra bræðra; en hann kveðst fara mundi sem hann hefði ætlat fyrir því. En er þeir kvómu út fyrir dyr var Ketilríðr þar fyrir, ok bað Víglund fara aðra leið.[2] Ekki mun ek stórt fyrir þín orð gera, segir hann, ok kvað vísu:

Trúði málmþíngs[3] meiðir

1) varist Hd.
2) en hann hafði ætlað, ok hann hafði eigi áðr farit, *tf.* 551.
3) 551; málþíngs Hd , 160.

margglóðar[1] þèr tróða,
hugða ek sízt at hefði
hrínglestir þik festa;
eigi tjáðu eiðar
oss nè margir kossar,
seint er kvenna geð kanna,
kona sleit við mik heitum.

Ekki þikjumst ek þat gert hafa, segir Ketilríðr, ok vilda ek, at þú færir hvergi. Eigi skal þat vera, segir Víglundr, þvíat mèr er meiri hugr á, at við Hákon reyndim með okkr, en hann spenni þik, ok sjái ek þar upp á, ok kvað vísu:

Þola mun ek eld sem aðrir,[2]
þótt eggviðr á mik leggi,[3]
ráð eru þúnglig þrúðar,
þann sem maðr[4] eðr annarr
hinn þikki mèr meiri[5]
ef menbrennir þik spennir
iðinn axlarmeiðum
annarr en ek þik svanni.

15. Síðan fóru þeir veg sinn, ok allt þar til, er þeir kvómu at stakkgarðinum þar sem þeir höfðu ázt við fyrr. Þar vóru Fossverjar xij saman. Þeir (Þorgrímssynir) kvómust upp á heyit er í garðinum var, svo at hinir urðu ekki fyrr varir við en þeir höfðu leyst upp stórt klakatorf ok mikit; en er þeir höfðu þat gert, sá þeir þá Þorgrímssonu ok hlupu þeir upp ok sóttu at þeim, ok varð þar hinn snarpasti bardagi, ok þóttust þeir Fossverjar sjá, at þeir mundu seint geta unnit þá Þorgrímssonu meðan þeir vóru á heyinu. Þá mælti

1) 551; marggløðar Hd.
2) annar, 551.
3) leggja, 551.
4) 551, 160, 511; ann *tf.* Hd. (ur).
5) 160; 511; minni, Hd. 551.

Jökull: þat er nú ráð, Víglundr, at hvika eigi undan, ok höfum vèr þat fyrir satt, at þú sèrt eigi fullröskr karlmaðr, nema þú farir ofan af heyinu, ok berjumst svo til þrautar. Ok við áeggjan Jökuls stökk Víglundr ofan af heyinu, ok svo Trausti bróðir hans; varð þá svipan hörð, ok fèllu þá menn þeirra Hákonar allir svo at þeir stóðu uppi þrír einir Fossverjar, Jökull ok Einarr, Hákon, ok enn ij menn, ok vóru þá óvígir. Jökull mælti: nú skal með prúðvígi at vinna; þeir skulu berjast Trausti og Einarr, Víglundr ok Hákon, en ek skal sitja hjá. Trausti var bæði sárr ok móðr; berjast þeir (Trausti ok Einarr) til þess er hvorrtveggi fellr. Þá tóku þeir til at berjast Víglundr ok Hákon; var Víglundr ákafliga móðr en ekki sárr. Þeirra atsókn var bæði hörð ok löng, þvíat Hákon var bæði sterkr ok fullhugi, en Víglundr var bæði sterkr ok vopnfimr ok ákafr, ok svo lýkr þeirra viðskiptum, at Hákon fellr dauðr niðr en Víglundr er þá mjök sárr. Jökull sprettr þá upp, hann var þá ómóðr ok ekki sárr. Þá snýr hann til móts við Víglund, ok taka þeir til at berjast, ok varð þeirra atgangr lengi dags bæði harðr ok langr, svo at ekki mátti á millum sjá, hvorr at sigrast mátti; þó þóttist Víglundr sjá, at honum mundi eigi endast at berjast við Jökul til þrautar sakir sára sinna ok mæði. Kastar hann þá upp skildinum ok öxinni, því hann var jafnvígr báðum höndum; tók hann þá hinni hægri hendi skjöldinn en hinni vinstri öxina, við því gat Jökull ekki sèt, ok hjó Víglundr af honum höndina hægri[1] í olbogabótinni. Þá leitaði Jökull undan; eigi gat Víglundr eptir honum farit; [greip hann þá spjót eitt, því mörg lágu hjá honum, ok skýtr[2] eptir Jökli. Spjótið kom á millum herða honum, og flaug út um brjóstið; fèll Jökull þá dauðr niðr, en Víglund mæddi blóðrás,

1) *tf.* 160.

2) 551; varpar hann spjóti, Hd.

ok fèll í óvit ok lá sem hann væri dauðr. Þetta sá þeir ij menn sem eptir vóru af Fossverjum, leituðu þeir þá á bak, ok riðu heim til Foss ok kvómu í stofu; sat bóndi á palli ok dóttir hans en húsfreyja á aðra hönd. Þeir segja þá tíðindin at Hákon var fallinn ok þeir bræðr ok vij menn aðrir, ok svo væri fallnir Þorgrímssynir. Ok er Ketilríðr heyrði þat, fèll hún í óvit, en er hún vitkaðist mælti Þorbjörg móðir hennar: nú sýnir þú lauslæti þitt, segir hún, ok hverja ást er þú hefir haft á Víglundi; [er nú vel[1] er þit skulut skilja. Hólmkell bóndi mælti: því skal svo virða fyrir henni, svo mikit unni hún bræðrum sínum, at henni brygði eigi síðr við þat, er hún spurði þeirra fall. Vera má þat, segir Þorbjörg, at þat sè svo, en eigi ætlaði ek, at svo mundi verða, ok er mál at safna liði ok mönnum ok drepa Þorgrím hinn prúða, ok hefna sem greypiligast. Mun því vel ráðit? sagði bóndi, þiki mèr sem hann sè saklauss af drápi þeirra bræðra, en Þorgrímssynir máttu eigi meira fyrir týna en lífinu, lá þeim þat fyrir at verja hendr sínar.

16. Þeir Víglundr og Trausti liggja nú í valnum, raknar Víglundr við ok leitar at bróður sínum ok finnr at líf er með honum, ætlar hann at veita honum umbúð því hann treystist eigi[2] at bera hann til bygða, þá heyrði hann til íshögga-gangs; var þar þá kominn faðir þeirra með sleða, lætr hann Trausta í sleðann ok ekr honum heim til Íngjaldshvols. Víglundr reið einn saman; lætr hann þá undir sæng sína í jarðhús eitt, ok var þar þá Ólöf fyrir ok batt sár þeirra; vóru þeir þar á laun, ok urðu græddir at heilu ok lágu þeir alla xij mánaði í sárum. Hólmkell lèt heygja sonu sína, ok þá menn sem með þeim höfðu fallit,

1) *[tf. 160; (511).*
2) enn Hd, 551.

heita þat nú síðan Kumlahaugar;[1] spurðist þetta nú víða, ok þótti öllum þetta mikil tíðindi, höfðu þat ok allir nær fyrir satt at Þorgrímssynir væri fallnir. Fundust þeir Hólmkell ok Þorgrímr ok skildi ekki þetta þeirra vinfengi, ok urðu á þat sáttir at leggja eigi þessi mál til laga nè dóma. En er Þorbjörg vissi þat þá sendi hún á laun til föður síns Einars[2], at hann skyldi taka vígsmálit eptir sonu sína, ok sækja sonu Þorgríms til fullra sekta ef þeir lifði. En þótt Einarr væri gamall ræðst hann fyrir málit ok sókti sonu Þorgríms bónda á Þórsnesþíngi til fullra sekta. Spurðist þetta heim í hèruð. Hásetar Hákonar sigldu fram um sumarit þegar þeir vóru búnir ok kómu við Noreg ok fundu Ketil, ok segja honum allt sem farit hafði, ok þótti honum seinliga á horfast um hefndina við Þorgrím ok sonu hans. Synir Ketils vóru þá nýkomnir úr víkíngu Gunnlaugr ok Sigurðr. Þeir vóru hinir frægustu menn. Gunnlaugr ofláti hafði þess heitstrengt, at synja öngum manni fars ef líf lægi við. Sigurðr inn spaki hafði þess heitstrengt at launa aldri illu gott. Ketill segir nú sonum sínum fall Hákonar, ok biðr þá at fara til Íslands ok hefna sinnar svívirðíngar ok drepa Þorgrím prúða. Þeir lètu seint við því, ok fóru þó sakir bænarstaðar föður síns; ok þegar er þeir kvómu í haf rak á fyrir þeim storma ok stórviðri ok velktust þeir úti allt til vetrnátta. Kvómu þeir þá við Snæfellsnes í þoku mikilli; brutu skipit við Öndverðanes; kvómust menn allir lífs á land en lítið nokkut af fè. Þorgrímr spurði þat, ok hverir menn á vóru; reið hann til móts við þá, ok bauð þeim til sín við alla sína menn ok þat þágu þeir ok vóru þar um vetrinn. Mikit fanst Sigurði um Helgu, en þó talaði hann fátt við hana. Aldri urðu

1) eða hryggir, *tf. 160, (511).*
2) til Lóns *tf. 160. (511).*

þeir varir við Þorgrímssonu. Þat var einn tíma er Gunnlaugr kom at máli við Sigurð bróður sinn ok mælti: skulu vit ekki leita til hefnda við Þorgrím? þvíat þat veit ek, at vit fám fullgott færi á honum. Sigurðr mælti: þetta er betr ótalað, þætti mèr ek þá launa illu gott, ef ek skyldi þann mann drepa, er mik hefir áðr tekit af skipbroti en gert við mik hvern hlut öðrum betr, skyldi ek heldr verja hann en vont gera ef (því) væri at skipta. Skildu þeir sitt tal ok kom Gunnlaugr aldri at því máli optarr við Sigurð. Líðr nú vetrinn, ok láta þeir bræðr búa skip sitt, ok vilja vera búnir at sumri til burtferðar; töluðu þat sumir menn at vel mundi hafa fallit á með þeim Helgu ok Sigurði, en þó kom þat eigi mjök á lopt fyrir alþýðu manna.

17. Nú víkr sögunni til Eireks jarls; hann gerðist maðr gamall ok dó af elli, ok tók Sigmundr son hans eignir eptir hann ok fekk öngva nafnbót af Haraldi konúngi, þvíat konúngr lagði heldr þykkju á alla frændr Þorgríms sakir vináttu við Ketil. Helgi hafði kvongast í Noregi, ok var kona hans önduð, er hèr var komit sögunni. Hann átti eina dóttur barna, er Ragnhildr hèt, kvenna fríðust. Helgi undi eigi í Noregi[1] ok fór til Íslands, ok kom í Austfjörðu seint í Landnámatíma; hann keypti land í Gautavík, at Gauta þeim er þat land hafði numit, ok bjó þar til elli. Nú skal nefna fleiri menn til sögunnar: Steinólfr hèt maðr, er bjó í Hraunsdal, hann átti þann son er Þorleifr hèt[2], mikill maðr ok efniligr, hann bað Ketilríðar, en hún vildi eigi eiga hann. Þorleifr talaði þar mikit um, at hann skyldi fá hennar þótt hún vildi eigi þar samþykki til gefa; mjök var Þorbjörg honum samþykk. En er svo var komit, at Þorgrímssynir vóru mjök alheilir orðnir sinna sára, spurðu

1) eptir Eirík jarl föður sinn, *tf. 160*, (*511*).
2) *sml.* Ldn. 2. 4.

þeir föður sinn, hvat hana legði til með þeim. Hann segir: þat þiki mèr ráð, at þit komit ykkr í skip með þeim bræðrum Gunnlaugi ok Sigurði, ok biðit þá fars um Íslandshaf, ok segit líf ykkart við liggja, sem satt er; þit skulut dyljast, en Sigurðr mun halda heitstrengíng sína ok flytja ykkr; er Sigurðr góðr drengr, ok munu þit af honum gott hljóta, enda munu þit ok þess við þurfa því at þar munu þit mín gjalda. Var þetta statt gert. Þat segja menn at Ketilríðr væri mjök harmþrúngin um vetrinn; svaf hún opt lítið ok vakti í saumstofu sinni um nætr. Þá sömu nótt er Víglundr ætlaði til skips um daginn eptir, þvíat þeir Ketilssynir vóru þá búnir til hafs, fóru þeir til Foss[1] ok gengu til stofu. Ketilríðr sat þar fyrir ok vakti en þjónustukonur hennar svófu. Hún fagnaði vel þeim bræðrum; hefir nú langt verit, segir hún, síðan er fundi vora bar saman, ok þiki mèr nú allvel, segir hún, er þit erut heilir ok vel til reika. Settust þeir bræðr þá niðr hjá henni ok töluðu lengi. Sagði Víglundr henni þá alla ætlan sína; lætr hún vel yfir því, þikir mèr vel, segir hún, þegar þèr gengr vel til, hversu sem um mik ferr. Gipzt þú eigi meðan ek er í burt, segir Víglundr. Faðir minn mun því ráða, segir Ketilríðr, þvíat ek má eigi, enda vil ek ekki, í móti honum gera, en vera má, at mèr sè ekki hægra en þèr, ef öðruvís verðr, en þó mun þat sínu fram fara. Víglundr bað hana skera hár sitt, ok þvó höfuð sitt; hún gerði ok svo. En er þat var gert mælti Víglundr: þat læt ek um mælt, at engin skeri hár mitt nè þvói höfuð mitt önnur en þú á meðan þú ert á lífi. Síðan gengu þau út öll saman. Þau skildu í túninu[2] úti; mintist Víglundr við Ketilríði, en hún grèt sárliga, var þá auðfundit, at þeim þótti mikit fyrir at skilja, en þó

1) Hofs Hd.
2) túnum Hd.

varð svo at vera; gekk hún þá inn í stofu sína en þeir fóru veg sinn. Þá kvað Víglundr vísu áðr en þau Ketilríðr skildu:

Mær, nem þú mínar vísur,
munnfögr, ef þú vilt kunna,
þær munu þèr at gamni,
þorngrund, koma[1] stundum;
en ef ítrust verðr úti,
eygerðr, litin freyja
þá muntú mín, en mjófa,
minnast hverju sinni.

En er þeir vóru komnir skamt úr garði, þá kvað Víglundr aðra vísu:

Stóðu vit tvau í túni,
tók lín um mik sínum
höndum haukligt kvendi
hárfögr ok grèt sáran;
tíit flugu tár of[2] tróðu,
til segir harmr um[3] vilja,
strauk[4] drifhvítum dúki
drós um hvarminn ljósa.

Litlu síðar er Ketilríðr kom í stofu sína kom Hólmkell bóndi þar, ok sá dóttur sína grátna mjök; hann spyr hví[5] henni yrði svo ósvefnsamt. [Hún svarar ok kvað vísu:

Skamt leidda ek skýran
skrauta-njörð úr garði
þó fylgdi hugr minn honum
hverskyns-konar lengra;

---

1) verða, 551.
2) af Hd.; um 551.
3) *mgl.* *i* 511; harm 2, 551.
4) 160, 511; með *tf.* Hd. 551.
5) 511; því Hd.

munda ek leitt hafa lengra
ef land fyrir lægi væri
ok ægis-mar yrði
allr at grænum velli.

Síðan mælti Ketilríðr ok svaraði föður sínum[1] mèr kemr í hug fall bræðra minna. Vildir þú láta hefna þeirra? segir hann. Þat skyldi prófast, ef ek væri svo karlmaðr ok mikils ráðandi sem nú er ek kona. Bóndi segir: vit þat fyrir satt, dóttir, at ek hefir þat fyrir þína skuld gert, at ganga ekki at þeim bræðrum, þvíat ek veit at þeir lifa, ok dylst þú ekki fyrir mèr, á hvorn máta er þú vilt vera láta, þvíat ek skal þegar ek get drepa þá ef þat er þinn vili. Hún svaraði þá: at því síðr skyldu þeir drepnir ef ek skyldi ráða, at hvorgi skyldi hafa verit sekr gerr ef ek skyldi ráða ok svo penínga til gefa þeim til farareyris, ef ek ætti, og svo skyldi ek öngvan mann eiga nema Víglund ef ek skyldi kjósa. Hólmkell stóð þá upp ok gekk út ok tók hest sinn ok reið eptir þeim bræðrum. En er þeir sá hann þá mælti Trausti: þar ríðr Hólmkell ok er einn saman, ok er eitt til ef þú vilt fá Ketilríðar, ok er þat þó eigi gott, at drepa Hólmkel en taka Ketilríði. Víglundr segir: þó at þat væri á baugi[2] at ek sæi aldri Ketilríði hèðan af, þá vilda ek þat þó heldr en gera Hólmkeli nokkut mein, ok lítt mynda ek honum þá dygð, er hann hefir mèr veitta, slíka harma sem hann ætti mèr at launa, enda mun Ketilríðr nóga harma bera, þó eigi sè drepinn faðir hennar, sá sem henni vildi allt gott. Svo er ok bezt, segir Trausti. Nú skulu vit, segir Víglundr, ríða [í túnit[3] fyrir hann, er honum þat sæmdarauki; ok svo gerðu þeir. Ok ríðr Hólmkell fram um þá

1) *fra* [hún segir, þvíat, 551; *Verset mgl. ogsaa i 160, (511.)*
2) baki Hd. 551; bugi, 160, (511).
3) [af veginum, 160, 511; í tómi 551.

ok snýr síðan heim aptr; þeir bræðr fara nú aptr á götuna ok sjá þar fè ok gullhríng með rúnakefli; þar eru ristin á öll orð þeirra Ketilríðar ok Hólmkels, ok þat með, at þetta fè gefr hún Víglundi.

18. Síðan fóru þeir til skips ok vóru þeir Gunnlaugr til hafs búnir ok stóð vindr af landi. Víglundr kallar út á skipit ok spyrr hvort Gunnlaugr væri á skipinu, eðr hvort hann vildi veita honum far um Íslandshaf. En hann spyr hverir þeir væri. Annarr nefndist Vandráðr en annarr Torráðr. Gunnlaugr spyr hvat þá drægi til utanferðar, en þeir segja líf sitt við liggja. Hann bað þá ganga út á skipit, ok svo gerðu þeir. Draga þeir síðan segl sín ok sigla þeir í haf; en er þeir höfðu siglt um stund spyr Gunnlaugr hinn mikla mann hví[1] hann nefndist Vandráðr. Því nefndist ek Vandráðr, segir hann, at þar eru nóg til vandræði mín, en ek heiti Víglundr, en bróðir minn Trausti, eru vit synir Þorgríms prúða. Þá þagnar Gunnlaugr ok mælti síðan: hvat er nú til ráða? Sigurðr bróðir, segir hann, þvíat nú er úr vöndu at ráða, þvíat ek veit, at Ketill faðir okkar mun láta drepa þá þegar þeir koma til Noregs. Sigurðr segir: ekki spurðir þú mik þessa, þá er þú tókst við þeim, en þekta ek Víglund af Helgu systur sinni er ek sá hann; þikir mèr þèr vera sjalfrátt, at [Ketill faðir minn[2] hafi ekki meira vald á þeim en þú vilt; mættir þú ok svo helzt launa þeim fyrir þat, er Þorgrímr hefir vel til okkar gert. Þetta er vel mælt, segir Gunnlaugr, ok gerum svo. Þeir fá nú góða byri ok kvómu við Noreg, ok fara heim í Raumsdal; var Ketill ekki heima; en er hann kom heim, vóru synir hans í stofu ok sátu Þorgrímssynir í millum þeirra. Þeir vóru saman iiij ok xx. Ekki heilsa þeir föður

1) 551, því Hd.
2) [160; hann, Hd. 551.

sínum. Settist hann í hásæti sitt. Hann þekti þar sonu sína en ekki þá Þorgrímssonu; hann spurði því þeir heilsuðu honum ekki, eðr hverir þeir væri hinir ókunnu menn. Sigurðr mælti: annarr heitir Víglundr en annarr Trausti, synir Þorgríms prúða. Ketill mælti: standit upp, allir mínir menn, ok takit þá; vilda ek, at svo væri hèr kominn Þorgrímr hinn prúði ok skyldi þeir svo allir fara. Sigurðr spaki svarar: mikill er þá munr vorr Þorgríms prúða, en hann tók okkr bræðr af skipbroti, ok gerði við okkr hvern hlut öðrum betr, en hann átti alls kost við okkr, en nú viltú drepa sonu hans saklausa; munu vèr kompanar verða yðr skeinuhættir áðr en Þorgrímssynir eru drepnir, þvíat eitt skal yfir oss ganga alla saman. Ketill segir, at ófært sè at berjast við sonu sína, rennr honum þá reiði. Sigurðr mælti: þá vil ek þat til leggja, at Gunnlaugr bróðir minn geri um öll málin, þvíat hann er reyndr at rèttdæmi. Ketill segir: þat mun verða at vera heldr en vær feðgar deilim illdeilum. Varð þetta statt gert. Gunnlaugr mælti: þat er þá mín gerð, at Þorgrímr skal eiga sjálfr konuna, svo skal hún hafa fyrir gert öllum arfi eptir Þóri jarl föður sinn, skal faðir minn at rèttu taka arf eptir hann, en faðir minn skal gipta Íngibjörgu dóttur sína Trausta Þorgrímssyni en Sigurðr spaki skal eiga Helgu Þorgrímsdóttur. Læt ek þessa mína gerð standa. Öllum þótti þetta vel gert ok vitrliga, undi Ketill vel við þar sem þá var komit. Sátu þeir þar um vetrinn í góðu yfirlæti; fèkk Trausti Íngibjargar, en at sumri fóru þeir í hernað allir fóstbræðr; vóru þeir hinir frægustu menn ok bar þó Víglundr langt af þeim öllum; vóru þeir þrjá vetr hina næstu í þessum hernaði. Var Víglundr þó aldri með meira gleðibragði þá en fyrr, þvíat honum gekk Ketilríðr aldri úr hug.

19. Nú er þar til máls at taka sem Hólmkell bóndi

sat heima at Fossi. Þat var einn dag er hann reið til Íngjaldshvols, ok vissi engi maðr tal þeirra Þorgríms. Eptir þat fór Hólmkell heim. Þorleifr[1] Steinólfsson hèlt enn á bónorðinu við Ketilríði, en hún tók ekki fljótt Litlu síðar sendir Þorgrímr heiman menn sína þrjá ok vóru þeir í burtu iij vikur, ok kvómu heim síðan, ok vissu engir hvert þeirra erindi var. Þat bar til tíðinda einn dag at Fossi, at þar kvómu xxx menn. Hólmkell spyr foríngja þeirra at nafni, en hann kvaðst Þórðr heita ok eiga heima í Austfjörðum, en kvað þat erindi sitt, at biðja Ketilríðar. Bóndi veik til dóttur sinnar; varð hún þá spurð at, ok tók hún þessu fjarri, ok þótti vera maðrinn gamall, en kvaðst öngan hug hafa á at giptast. Þorbjörg fýsti mjök at kaupit skyldi fram ganga, ok þær urðu málalyktir, at Hólmkell gipti konuna Þórði, hvort henni var ljúft eða leitt, ok fór hún þangat með Þórði; skyldi brúðhlaupit vera í Austfjörðum. Linna þau eigi fyrr en heima, tók Ketilríðr þar við öllum ráðum. Þó sá menn aldri gleðimót á henni. Eigi gerði Þórðr brúðhlaup til hennar. Í einni sæng lágu þau bæði saman. Eitt sparlak var þar fyrir. Leið svo fram langar stundir. Þorleifr[2] undi illa við er Ketilríðr var gipt, en þótti ekki hægt til atgerða, er hún var svo langt í burtu. Þórðr gerði alla hluti vel til Ketilríðar, ok gagnaðist henni þat ekki fyrir þeirri ást er hún hafði á Víglundi, þvíat hún bar logandi ástareld sèr í brjósti fyrir hans skuld.

20. Víglundr ok þeir fóstbræðr allir kvómu þetta sumar úr hernaði; tók Ketill vel við þeim. Einn dag er þeir vóru kallaðir til höfuðþvottar, þá svarar Víglundr:

1) 551; Þórólfr Hd.
2) Þórólfr Hd.

öngvan höfuðþvott mun ek hafa, ok öngvan hefir ek haft síðan vit Ketilríðr skildum. Hann kvað þá vísu:

Laugauðig[1] strauk lauðri
líneik um skör mína,
því er mèr enn til annars
úbrátt höfuðþváttar:
öllúngis skal engi
auði glæst [hit næsta[2]
ein á aldri mínum
asklaugar mèr vaska.

Lèt Víglundr ekki vaska sèr. Sátu þeir um kyrt þann vetr; en at sumri bjuggust þeir til Íslands á sínu skipi hvorir, ok sigldu þeir í haf, ok skildu þeir í hafi, ok kvómu Ketilssynir í Hvítá, ok fóru vistum til Íngjaldshvols, segja Þorgrími af sættum þeirra Ketils, ok svo, at sona hans væri út von, gladdist Þorgrímr við þetta allt saman. Þeir Víglundr sigldu þar til er þeir sá Snæfellsjökul. Þá kvað Víglundr vísu:

Sè ek á fjall þat er fjötra[3]
framlunduðust sitr undir,
þó renn ek til hennar,
hugrekk[4], vinaraugum:
þá brekku [kveð ek mèr[5] þekka.
þrúðr er þar sitr[6] hjá prúðri,
hlaðs[7] sem hlíðir aðrar
hugþekk er mèr nokkut[8]

1) Langauðig, 551., Hd.?
2) [hin rauða, 551.
3) fjortror Hd.
4) hugreik 551, hugrekk ok Hd.
5) kveða, 551.
6) stendr 551.
7) hlað, 551; hlaðin, Hd.
8) *Dette Vers mangler i 160, 511.*

Enn kvað hann:

Ljóst er út at líta,
laukareið, yfir heiði;
sól gengr síð undir múla,
slíkt langar mik þangat:
fjöll eru mèr þekk af þellu[1],
því er ek hljóðr, valin tróða,
víf á ek vænst at leyfa,
valgrund, er þar sitr undir.

Þar næst kom vindr ofan af nesinu svo mikill, at þá rak á haf út, [ok kom þá at vestanveðr, ok gerði veðráttu harða, ok stóðu menn jafnan í austri[2]. Þat var einn dag, at Víglundr sat á búnka; var þá veðr allhvast. Hann kvað þá vísu:

Ketilríðr bað ei kvíða
karlmann í för snjallri
úngan þótt öldur gangi
jafnhátt skeiðar[3] stafni:
enn er á orð at minnast,
verum hraustir nú, Trausti,
verð ek af harmi hörðum
hríðlundr, Ketilríðar.

Mikit er nú um, segir Trausti, er þú nefnir hana við niðrlag ok upphaf í vísu þinni. Þiki þèr svo, frændi? segir Víglundr. Þeir vóru úti lx daga; tóku land með nauðum í Austfjörðum í Gautavík. Víglundr mælti þá: þat þiki mèr ráð, bróðir, þvíat vit eigum sökótt, at þú nefnist Hrafn en ek Örn. Bóndi úr Gautavík kom til skips. Stýrimenn tóku vel við honum ok buðu honum at taka þat af varníngi er hann vildi. Bóndi segist eiga konu únga,

1) 551; þöllu, Hd.
2) *[tf. 551.*
3) skut, 551.

skal hún koma til skips[1], ok taka af varníngi ykkrum slíkt er hún vill. Reið bóndi nú heim, en húsfreyja kom um morguninn; þekti hún þegar Víglund er hún sá hann ok gaf sèr fátt at, en Víglundi brá mjök við er hann þekti hana; tók hún slíkt af varníngi, er hún vildi; var henni allt til reiðu. Bóndi hafði boðit heim stýrimönnum, ok er þeir kvómu heim gekk bóndi ok húsfreyja í móti þeim, þá skriðnuðu bónda fætr, því hann var stirðr af elli. Húsfreyja mælti, ok þó heldr lágt: illt er at eiga gamlan mann. Þar var ok sleipt næsta, kvað bóndi. Vóru þeir síðan inn leiddir með mikilli sæmd. Ekki ætlaði Víglundr. at Ketilríðr mundi kenna hann. Þá kvað Ketilríðr vísu:

Kenni ek Víglund vænan
vónar-elds at kveldi,
[firn er[2] at fund minn girnist,
flaustra eims ok Trausta:
gipt er gullhlaðs þópta
grannvaxin[3] nú manni,
ei mun eldri finnast
annarr þeim í heimi.

Nú sátu þeir þar um vetrinn, ok var Víglundr harðla óglaðr en Trausti var hinn kátasti ok bóndi var hinn kátasti, ok veitti þeim með blíðu. Svo er sagt at Ketilríðr hafi haft hinnu fyrir andliti sèr ok hafi eigi viljat at Víglundr hafi þekt sik, ok þat, at Víglundr hafi eigi verit ráðinn í því at þekkja hana.

21. Þat var einn dag er Ketilríðr var úti stödd. Henni var þá varmt mjök. Hún hafði sprett hinnunni frá andliti sèr. Víglundr gekk út í því, ok sá gerla ásjónu hennar.

---

1) á morgun *tf.* 160.
2) firn en 551; finn ek, Hd.
3) 551; grandvaxin, Hd.

Honum brá mjök við þetta ok setti rauðan sem blóð. Hann gekk þá inn í stofu, ok var Trausti þar fyrir, ok spyr hvat honum væri, eðr hvat hann hafi þess sèt, at honum brygði svo við. Víglundr kvað vísu:

Leit ek aldri[gi] auga[1]
ormasetrs[2] til betra,
ek lýg at þèr eigi,
auðar bil [sízt vit skildum[3];
þess skal ek háls frá herðum,
[hart biðag[4] þeim, sníða,
angr hlaut ek auðs af spöngu,
args[5] karls er þá faðmar.

Aldri hafði Ketilríðr hinnu fyrir andliti sèr þaðan frá er hún vissi at Víglundr kendi hana. Trausti segir: þat er hit mesta óráð, at gera bónda nokkut mein [svo vel sem hann hefir gert til okkar, ok mundi okkr þat til ógæfu verða ef þú dræpir bónda hennar saklausan[6] ok leið þik þar frá, ok kvað vísu:

Þit munut, brendra bauga
brjótr, aldrigi njótast,
ef þú gæðíngi[7] góðum
grandar fofnis landa:
áhlaup munu eigi
einhlít vera rítar,
taka skulum rètt til ráða,
raunfróðligr[8] bróðir.

---

1) eyði, 511.
2) 551; ormasetr, Hd.
3) *saal.* 551, 160; [at vilja Hd.
4) 551; hnitbaug 160, með hrotta, 511; hratt biða af Hd.
5) ármligs 160, (511).
6) [*tf.* 551.
7) gæðingr Hd., 551
8) raun fróðligra 160, raun fróðliga, 511; raunfróðligar, 551.

Líðr nú á kveldit, ok fara menn til náða. Um nóttina stóð Víglundr upp ok gengr til sængr þeirrar, er þau Ketilríðr ok bóndi svófu í. Ljós var upp dregit í skálanum svo at sjá mátti [allt hit efra, en dimt var hit neðra[1]. Hann bleypti upp fortjaldinu; sèr hann at Ketilríðr horfir til þils en bóndi horfir fram at stokki, ok hefir lagt höfuðit fram á stokkinn sem bezt undir höggit; þá ætlaði Víglundr at bregða sverðinu, ok í því kom Trausti at ok mælti: varast þú, segir Trausti, ok ger ekki þat fordæðuverk at drepa sofandi mann. Lát öngvan á þèr finna at þú hafir hug á konu þessi, ok ber þik sem karlmannligast. Þá kvað Trausti vísu:

Mundu mey þá er grandar,
minn vinr, gleði þinni;
lýttú hèr fremdar flýti,
feginlitr gerir segja,
skalattu[2], skrautlig[3] silkis
skorð þó at þèr hafi orðit
ein at yndis tjóni,
uppskátt[4] um þat láta.

Þá sefaðist Víglundr, en þat undraðist hann, at svo var í millum þeirra langt í sænginni. Gengu þeir bræðr þá til sængr sinnar ok svaf Víglundr lítið þá nótt. Um morguninn eptir var Víglundr allókátr, en bóndi allkátr, ok spyr Víglund hvat honum væri at ógleði, Víglundr kvað þá vísu, er allir ætluðu Örn heita:

Mik hefir mundar jökla
mjallhvít[5] numit allan[6]

1) *tf.* 160, (511).
2) skalkattu, 160; skulu Hd. 551.
3) skrautligs, 160, 511; hraustligs Hd. 551.
4) 551; upp kast, Hd.
5) 160; malmhvít Hd.; malhvít, 551.
6) *saal.* 160, 551; rítar, Hd.

strangr í storma[1] bíngi
straumr, mik kona[2] flaumi;
aldri gengr hin únga
eik þótt við mik leiki,
[fljóð hygg ek at kvell kunni[3],
kona þín úr hug mínum.

Vera má at svo sè, segir bóndi. Þikir mèr nú ráð, at vit skemtim okkr ok teflim; ok svo gerðu þeir. Lítt gáði Örn at taflinu fyrir hug þeim er hann hafði á húsfreyju svo at honum var komit at máti. Ok í því kom húsfreyja í stofuna ok sá á taflit ok kvað þenna vísuhelmíng:

Þoka mundir þú þundar
þinni töflu hinn gjöfli,
ráð eru tjalda tróðu,
teitr [at öðrum[4] reiti.

Bóndi leit til hennar ok kvað:

Enn er mótsnúin manni
menlín í dag sínum,
einskis má nema elli
auðbaldr frá þèr[5] gjalda.

Örn tefldi þat er til var lagt ok var þá jafntefli. Fátt töluðust þau við húsfreyja ok Örn. Þat var einn tíma er þau fundust úti [tvau ein[6] Víglundr ok Ketilríðr; þau töluðust við nokkut ok þó ekki lengi, ok kvað Víglundr vísu þessa er þau skildu talit:

Svo lízt mèr, in mjófa,
maðr þinn, en brúnfagra[7],

1) stjórnar, 551.
2) koma Hd. 551; kom á, 160
3) [fljóð hyggr at kel knúði, 160.
4) [af einum, 160.
5) 551; mer, Hd.
6) [*tf.* 551.
7) brenfagra, Hd

sem fáneytr flljóti
ferjubátr með skerjum:
en þá ek sè þik sjálfa
strangvaxna fram ganga
er[1] sem skrautlig skríði
skeið yfir máfa heiði[2]

Síðan skildu þau tal sitt ok gekk Ketilríðr inn, en Örn gengr þá til tals við bónda, var hann þá glaðr við stýri mann. Örn kvað vísu:

Haltú vörð[3] á vænni,
vinr minn, konu þinni,
láttú eigi gná geira
ganga mèr at angri:
eigi veit ef[4] úti
opt finnumst bil tvinna
hlökk at hvorum okkrum
heimilari verðr seima[5]

Ok enn kvað hann þessa aðra:

Vilda ek verða aldri,
Víglundr, at því fundinn
at vera svo tamr við tróðu
at taki ek manns konu annars:
nema at mèr í myrkri
mannligr kæmi svanni,
þat tek ek undan eiði
at (ek) ei til hennar þreifi[6]

Bóndi segir vel dugi þó at hún sæi fyrir. Skildu þeir sína

---

1) ok er Hd.
2) *Verset mgl. i 551, 160, 511.*
3) vörn, 160, (511).
4) 551; hvar, Hd.
5) 160, (511); heima, Hd. 551.
6) *dette Vers mgl. i 160, (511).*

ræðu. Hvern hlut gerði bóndi öðrum betr til stýrimanns, en þat gagnaðist honum ekki; var hann óglaðr maðr, svo at hann kvað aldri gleðiorð, en þetta þótti bróður hans Trausta svo mikit mein, ok talaði opt um fyrir honum, at hann skyldi af hyggja, ok fá sèr (aðra) konu; en Örn segir, at þat mundi ekki verða, mun ek því öngri slíkt unna, enda mun ek ok ekki því fram fara, ok kvað þá vísu:

Ann ek þó úthallt renni
eikikjölr enn fölvi,
muna[1] minn hagr þikkja
mannligr, konu annars,
Eigi kann ek ef önnur
jafnblíð verðr mèr síðan,
[vindr rak knör úr klandri[2],
kvinna nokkuru sinni.

Svo má vera, segir Hrafn; gengu þeir þá til stofu; sat bóndi þar fyrir, ok húsfreyja í knjám honum; hèlt bóndi um hana miðja; sá Örn, at henni var ekki mikit um þat. Fór hún úr knjám honum, ok settist niðr í bekkinn ok grèt. Örn gekk þangat okk settist niðr hjá henni, ok töluðust við hljótt. Hann kvað þá vísu:

Svo vilda ek þik sjaldan,
svinn brúðr, koma at finna
hörfi[3] glæst at hristi
hrumr maðr at þèr krumur:
heldr vilda ek halda,
hlín, at vilja mínum
lýsigulls í landi,
liðar elds, um þik miðja,

1) 551; mun ei, Hd.
2) 160; [vindr (mundr 551) rakkr knörr klandri Hd ; 551.
3) hjörfi Hd.

Eigi er[1] þat víst, segir húsfreyja, at [þat muni svo verða[2]. Stendr hún þá upp ok gengr í burt; en bóndi var þá allkátr ok mælti: þat vil ek nú, Örn, segir bóndi, at þú hugsir um bú mitt, ok annat þat er mik varðar á meðan ek er í burtu, þvíat ek hefir ætlat mèr heimanferð, ok mun ek skemst í burtu mánuð; treystir ek þèr bezt til alls þess er mik varðar mestu. En Örn gefr sèr fátt um.

21. Síðan fór bóndi heiman við enn xv. mann. Örn talar þá við bróður sinn: þat þiki mèr ráð, segir hann, at vit ríðim heiman, ok sèm eigi heima á meðan bóndi er í burtu, þvíat þat mun elligar ætlað, at ek fífli konu hans, ok er þá mikill mannamunr okkar bónda. Riðu þeir nú heiman, ok vóru hjá kaupunautum (sínum) þar til at bóndi kom heim í nefndan tíma, ok var nú heldr fjölmennari en áðr. Þar var í för Þorgrímr hinn prúði ok Ólöf kona hans ok Helga dóttir hans ok Sigurðr spaki ok Gunnlaugr bróðir hans, Hólmkell bóndi frá Fossi. Vóru þeir saman fimtigir. Þá kvómu ok heim stýrimennirnir. Ketilríðr hafði við búizt eptir því sem bóndi hafði henni fyrir sagt; ætlaði hann nú at veita brúðhlaup sitt. En er þeir sátu í stofu allir, stóð bóndi upp ok mælti: svo er mál með vexti, Örn stýrimaðr, at þú hefir verit hèr í vetr ok þit báðir bræðr, ok veit ek, at þú heitir Víglundr en bróðir þinn Trausti, ok eru þit synir Þorgríms prúða, ok eigi síðr (vissi ek) hvern hug er þú hafðir á Ketilríði; hefir ek þèr margar skapraunir gervar, ok hefir þú þær allar vel borit, en þó hefir bróðir þinn því ollat, at þú hefir þik í öngri óhæfu haft eðr gert, en ávalt átta ek meira undir mèr. Nú skal ek ekki leyna þik lengr at ek heitir Helgi, ok er ek son Eireks jarl en föðurbróðir þinn; bað ek því Ketilríðar, at ek vilda geyma hana þèr til handa, ok er

1) okkr *tf.* Hd.
2) [at okkr verði þess lagit, 160, (511)

hún óspilt af mèr; hefir Ketilríðr allt þat vel borit ok kvennliga; var hún þess alls duld af mèr ok öðrum; höfum vit ok aldri undir einum klæðum legit, því at rekkjustokkr tekr upp á millum rúma okkra þó at vit höfum haft eitt áklæði; ætla ek at henni hafi þat engin raun verit nè skript, þó at hún kenni öngvan mann á meðan þú lifir. Er þetta allt ráð Hólmkels bónda, ok þikki mèr nú ráð, at þú sættist við Hólmkel bónda, en biðir síðan dóttur hans; mun hann láta þik ná sættum, miklu hefir honum betr farit ok prýðiligar í yðrum viðskiptum. Víglundr gengr þá at Hólmkeli bónda, ok leggr höfuð sitt í knè honum, ok biðr hann gera af slíkt er hann vill, en hann svaraði á þá lund: á þínum hálsi mun þat vera bezt komit, því at svo mun Ketilríði minni bezt líka, ok skulu vit at vissu sættast. Var nú svo at Hólmkell gipti Ketilríði dóttur sína Víglundi, en Þorgrímr Sigurði spaka Helgu dóttur sína, en Helgi Gunnlaugi ofláta Ragnhildi dóttur sína, ok var nú setið at þessum brúðhlaupum öllum í senn. Síðan fór hverr heim til síns heimilis. Undu þau Víglundr ok Ketilríðr nu allvel sínu ráði, ok bjuggu at Fossi eptir Hólmkel bónda föður Ketilríðar, en Gunnlaugr ofláti ok Sigurðr bróðir hans fóru utan ok staðfestust í Noregi, en Trausti at Íngjaldshvoli eptir Þorgrím bónda föður sinn, ok lýkr hèr þessi sögu[1]. At henni má þykja mikit gaman, geymi[2] guð oss alla saman; lyktist svo endir at vær sèm allir guði sendir; sá þessar sögur girnist segja, hann þarf ekki löngum þegja; vær köstum allir kvölum ok mæði ef kappar girnast ágætt æði; sögur ok mentir ok signuð fræði ok síðan eptir sannleiks gæði. Hafi þeir þökk er hlýddu, þeir er söguna þýddu,

---

1) *Her slutter 511.*
2) gleði. 551.

ok Þorgeir[1] er letrið skráði; sjálfr guð ok Maria þá alla náði. Þrír feðgar hafa skrifat bók þessa ok biðit til guðs fyrir þeim öllum. Amen[2].

---

1) *saal.*? þg² Hd.

2) *551 slutter saal.* . . . þarf ekki löngum at þegja. Hafi þann þökk sem þær (sögur) hefir samansett. ok skrifat. Amen.

Þórðar saga hreðu[1].

Hrólfr i Bergi Upplendínga konúngr var faðir Sölga konúngs, föður Böðvars konúngs, (föður) Kauns[2], föður Þóris konúngs svíra, föður Ónars[3] konúngs, (föður) Arnar hyrnu; hans synir vóru þeir Þorleifr hvalaskúfr, faðir Böðvars snæþrymu, föður Þorleifs miðlúngs; annarr Áslákr Bifrukári[4], faðir Ketils Hörðakára[5]; hann var ágætr maðr, ok rèð fyrir Upplöndum; hann lagði undir sik iij konúnga af sinni hreysti ok harðfengi, ok eignaðist þeirra ríki. Hann átti mörg börn, ok er frá honum kominn hinn gildasti ættbogi ok mart stórmenni. Þessi vóru börn Hörðakára: Þorleifr hinn spaki, Ögmundr, Ölmóðr enn gamli, Þórðr hreða, Þóra móðir Úlfljóts er lög hafði til Íslands. Ögmundr var faðir Þórólfs skjálgs, föður Erlíngs á Sóla. Ölmóðr enn gamli var faðir Áskels, föður Ásláks fitjaskalla, föður Sveins bryggjufóts, föður Bergþórs bukks, föður Sveins. Úlf]ljótr[6] son Þóru Hörðak[áradóttur hafði út lög til Íslan]ds at ráði Þorleifs ens spaka [móðurbróður síns, þau er sí]ðan vóru kölluð Úlfljótsl[ög. En er hann kom út, var alþíngi set]t, ok höfðu allir menn síðan [ein lög hèr á landi. En lög þ]au vóru sett flest at því

1) *Efter Add. 20 folio*; *564 a. 4to.* (Vatnshyrna; *Mbr.*) *og Papirsafskriften* AM. *486. 4to (og 564 4to).*

2) Kaums Hd.

3) Ánars, Hauksbók; Áns, Landn.

4) biflu karl Hd.

5) *Stemmer med* Hauksbók (Landn. 4. 7, *S. 257, Note 15.*

6) ljótr. *Med dette Ord beg. Mbr.-Fragmentet. Omtrent de 3/5 af Spalten paa venstre Side ere bortskaarne. Hvad der staaer mellem [ ] er taget af Papirsafskriften* AM. *486 4to. det som ikke er indelukket ere de i Mbr. tilbageblevne Ord.*

[sem þá vóru Gulaþíngslög ok] eptir ráði Þorleifs ens spaka [hvar við skyldi leggja eða af tak]a. Þat var upphaf laga þeirra, [at menn skyldi eigi sigla at land]inu með gínandi höfð[um eðr gapandi trjónum, s]vo at landvættir fældist [við. En þá er landinu var skipt] í fjórðúnga, skyldu [vera iij þíng í hverjum fjórðúng]i, en iij höfuðhof í h[verju þíngi. Þar vóru menn vanda]ðir til (at) varðveita hofin at [hyggindi ok rèttlæti. Þeir sky]ldu dómnefnur eiga á þíng[um ok stýra sakferli; þeir vóru ka]llaðir hofgoðar. Hverr maðr [skyldi gefa toll til hofs, sv]o sem nú er kirkjutíund. [Baugr tvíeyríngr eðr meiri] skyldi liggja á stalli í [höfuðhofi] hverju; þann bau]g skyldi hofgoði[1] hafa á hendi til [allra mannfunda ok rjóða hann þar] í roðru blótnauts þess [er hann blótaði. Hann skildi vinn]a eið at baugi, ok nefna[votta í þat vætti, at hann ynni lö]geið at baugi: hjálpi mèr [svo Freyr ok Njörðr ok] Áss enn almátki sem ek skal [svo sök sækja eðr verja, eð]r vætti bera, eðr kviðu kveða, [eðr dóm dæma, ok öll lögmæ]lt skil af hendi leysa, sem [ek veit rèttast ok sannast ok] helzt at lögum, þau er [undir mik koma[2]. Svo sagði vi]tr maðr Þormóðr, er þá var als[herjargoði, at með þessum orð]um ok þíngmörkum helguðu [langfeðgar hans alþíngi[3] alla æ]fi. Gunnarr hèt son Laga-Úlf[ljóts, hann átti Þóru, dóttur Helga] ens magra; þeirra, son var Keti[ll í Djúpadal.]

2. [Þórðr hreða var fyrst] kallaðr son Ketils Hörðakára, hann var ágætr [maðr á Upplöndum; hans son] var Klyppr hersir; annarr [son hans var Steingrímr,] þriði Eyjólfr; Sígríðr hèt [dóttir hans. Klyppr hersir var enn]

---

1) *dette Ord mgl. i Mbr. og 486.*

2) *sml.* Þorsteins þáttr uxafóts *Cap. 1.* (Flateyjarbók I., 249; *og* Hauksbók (Landn. 4. 7.)

3) *mgl. i 486, men staaer i 564.*

ágætasti maðr af örfi [sinni ok algerfi, eptir því sem] foreldri hans var til; hann átti [Ólöfu Ásbjarnardóttur; þeirra dóttir hèt] Guðrún, kvenna vænst [ok vitrust ok skörúngr enn m]esti. Þórðr hreða kvángaðist [í elli í annan tíma eptir er] hin fyrri kona hans var dauð. [Hann fèkk þá Helgu Vemun]dardóttur jarðlokars[1], Þórólfssonar [váganefs, Hrærekssonar s]löngvanbauga, Haraldssonar [hilditannar Danakonungs[2]]. Þá færði Þórðr bygð sína [í ey þá er Hísíng hèt; hann var] þá bæði gamall ok sköllóttr; [var þá skipt um viðrnefni[3]] hans, ok var hann þá kallaðr Þórðr[4] [Hísíngarskalli.

3. Bárekr er maðr nefndr, hann rèð fyrir eyjum þeim, er Brenneyjar heita, hann var berserkr, svo menn kölluðu hann eigi einhama, fjölkunnigr var hann, ok at flestu illa fallinn; hann hafði hár bæði stórt ok svart[5], því var hann Brenneyjarfaxi kallaðr. Bárekr gerði ferð sína til Hísíngar ok bað Sigríðar dóttur Þórðar, en hún vildi eigi gera at því; við þat reiddist Bárekr, ok kveðst því skyldu þann drepa er hennar bæði. Við þat reiddist Þórðr hreða ok skoraði á hólm Báreki innan iij. nátta; var Þórðr áttræðr at aldri. Helga kona hans var kviðug at barni. Þórðr var svo búinn, er hann á hólminn gekk: hann hafði hjálm á höfði en sverð í hendi; refil hafði hann vafit um enn vinstra armlegg sèr; ekki hafði hann hlífar fleiri, en Bárekr hafði hjálm á höfði, ok brynju, en sverð í hendi, skjöld á hlið; hann átti fyrri at höggva. En er hann hjó til Þórðar, brá hann við sverðinu hendinni ok bar svo af sèr höggit, en hjó annari hendi til Báreks ok stefndi á höfuðit, en Bárekr

1) *saal.* Hd. *ur. for* örðlukárs *sml.* Crymog S. 119.
2) *sml.* Landn. 5, 1; Njáls saga k. 25.
3) nöfn við hann 486.
4) *Her slutter Mbr.-Fragmentet.*
5) *saal.* 564; mikit, 486.

bar upp fyrir skjöldinn. Þórðr lèt skjótt síga sverðit ok slæmdi til niðri, ok undan honum fótinn þar er kálfinn var mestr. Fèll Bárekr þá ok mælti: nú munu vit skilja, því ek em sárr vorðinn. Leysti Bárekr sik þá af hólmi sem lög stóðu til, ok hèlt heim síðan. En er Þórðr kom heim, sá menn, at hann var sárr á vinstri hendi ok eigi mjök. Þat sár greri illa svo at blástr hljóp ok illindi í, ok þat varð honum at bana, þvíat eitr hafði verit í sverðseggjum Báreks. Síðan fæddi Helga sveinbarn, þat var vatni ausit ok nafn gefit, ok skyldi heita Þórðr eptir feðr sínum. Þat var merki á sveininum, at hann hafði ör á vinstra armlegg þar sem faðir hans hafði særðr verit; tók hann þá þegar auknefni föður síns, þat er hann hafði fyrri, ok var kallaðr Þórðr hreða. Móðir hans andaðist af sængrför[1], en Þórðr óx þar upp í Hísíng þar til er hann var xij vetra, var hann þá hverjum manni stærri ok sterkari, vænni ok vígligri, ok vel at íþróttum búinn[2]. Allir vóru þeir bræðr hans miklir menn ok sterkir, vænir ok stórmannligir sem þeir áttu kyn til. Sigríðr systir þeirra var kvenna vænst ok högust þeirra er þar uxu upp henni samtíða; þau vóru öll fulltíða menn þegar Þórðr var xij vetra. Nú býr Þórðr ferð sína úr Hísíng ok vill hitta Bárek föðurbana sinn. Þeir vóru xij á skipi jafnaldrar hans, ok kunni engi árarlag. En er þeir kómu skamt fram með landi, sá þeir skip stórt sigla í móti sèr; þar var þá kominn Bárekr, ok ætlaði at nema burt Sigríði. Hann spurði hverir á bátinum væri. Þórðr sagði til sín, ok spurði Bárek at eyrindum en hann sagði fyrirætlan sína.

---

1) *Her skyder 486 ind:* Önnur saga segir (*sml. den almindelige Saga*) Þórðr hreða gamli hafi orðið sóttdauðr, ok var útför hans veglig ger, *o. s. v.* — mikilmenni ef í ætt brygði *see* Þórðar s. *S. 3. L. 13—18.*

2) *Her skyder 486 og 564 endvidere ind:* harðgerr ok óvæginn — syndr var hann hverjum mann betr ok skald gott; *see* Þórðar s. *S. 3. L. 19—23.*

Þórðr svarar: fyrr vil ek skora þèr á hólm ok hefna svo föður míns, ef þess verðr auðit, en at þú hertakir systur mína. Bárekr kvað þat eigi barnafæri. Þó varð svo at vera, sem Þórðr vildi. Þórðr bar af sér hit fyrsta högg Báreks með skildi, en hjó undan Báreki fótinn fyrir ofan knè þann er heill var, en í öðru höggi hjó hann hõfuðit af Báreki. Fór Þórðr heim síðan í Hísíng, ok þótti hann mikit hafa vaxit af verki þessu.

5. Í þann tíma rèð fyrir Noregi Eirikr konúngr blóðöx; hann átti Gunnhildi konúngamóður; þeirra synir vóru þeir Haraldr gráfeldr, Gamli, Guthormr, Guðröðr, Sigurðr slefa, Ragnfröðr, Hrærekr, Eyvindr[1] ok Tosti. [Ok er Þórðr vóx upp, lysti hann til Gamla konúngs hirðar Gunnhildarsonar, er allra manna var vinsælastr í Noregi, ok rèðst til fylgdar við konúng. Litlu síðarr varð höfðíngja skipti í Noregi, kom í land Hákon Aðalsteinsfóstri, en Eirikr konúngr ok Gunnhildr urðu útrekin með sonum sínum ok landflótta. Varð Eirikr konúngr at Norðymbralandi. Hann tók skírn á Englandi ok fèll í víkíng. En þegar synir hans höfðu þroska til, lögðust þeir í hernað, ok vóru enu mestu stríðsmenn.

6. Dvaldi Þórðr hreða nú með Gamla konúngi, hann var þá xij vetra sem fyrr er sagt, ok virðist konúngi hann afbragðsmaðr um allt þat er hann skyldi reyna. Hann var með honum iij vetr, gekk hann jafnan í mannhættu fyrir konúngi í hverjum háska þegar konúngr var í bardögum, ok var hann enn röskvasti í öllum mannraunum, bæði at hug ok hjartaprýði, fèkk hann því mikla virðíng ok metorð; var hann af slíku víðfrægr ok dvaldist þar vel lengi

---

1) *saal. 486, 564, skal vel være* Erlíngr *sml.* Heimskr I. *126 og 188.* Tosti *bliver for saa vidt jeg veed blot nævnet her blandt* Eiriks Sönner.

í góðu yfirlæti[1]. Ok er hann hafði verit iij vetr með Gamla konúngi gekk hann fyrir konúng ok beiddi hann orlofs at vitja frænda sinna ok fara til Upplanda. Gamli konúngr svarar: leyfa skal þèr, Þórðr, at fara þangat sem þú vilt, en ósýnt þiki mèr um fundi okkra; en vel hefir þú með oss verit. Nú skulu vit eigi skildir at vináttu, þó vit skilim at samvistum. Hèr er eitt sax, er ek vil gefa þèr; vilda ek at þú lógaðir eigi, nema þú eigir lífi þínu at forða. Ok segir at gæfa hefir fylgt saxinu. Þórðr segir: þiki þèr þat sýnna, fóstri minn, at þat muni þurfa. Eigi þikkir mèr þat ólíkligt, segir Gamli, þvíat þú ert eigi ávalt jafnforsjáll ok fyrirleitinn um þinn hag ef þèr býðr við horfa. Ok skildu þeir Gamli með hinni mestu vináttu ok fór Þórðr til Upplanda ok fundust þeir Gamli aldri síðan. Litlu síðar fèll Gamli konúngr sem segir í æfi Noregskonúnga, ok gerði Haraldr gráfeldr með bræðrum sínum enn mesta úfrið í Noregi. En ena síðustu orrustu áttu þeir á Hörðalandi í Storð á Fitjum ok fèkk Hákon konúngr sigr ok banasár. Hann andaðist við Hákonarhellu; þar hafði hann ok fæddr verit, ok er hann heygðr á Sæheimi. Eirikssynir lögðu land undir sik, ok hètu þeir öllum mönnum lögum þeim sem Hákon konúngr hafði sett í landinu. Þeir gáfu ok höfðíngjum nafnbætr sem áðr höfðu haft feðr þeirra ok svo ríki. En er þeir vóru seztir í ríki ok festir í landi, þá þótti þeim of mikit vald hafa Sigurðr jarl í Þrándheimi; þeir kómu norðr til hans um nótt, tóku hús á honum ok brendu hann inni. Þeir drápu ok Guðröð konúng ok Tryggva föður Ólafs kon-

1) *fra* ⌊*er taget efter 564*; *istedetfor har 486*: Þórðr rèðst til fylgdar við Gamla Gunnhildarson, er allra manna var vinsælastr í Noregi af öllum konúngum þegar leið Hakon Aðalsteinsfóstri. Þá var Þórðr xij vetra, er hann rèðst til hirðar Gamla konúngs; virðist konúnginum hann afbragð annara manna um allt þat er hann skyldi reyna ok var með honum lengi í góðu yfirlæti. Gekk hann jafnan fyrir konúnginum í hverjum fhaska ok mannhættu, þegar þeir konúngr vóru í bardögum; varð hann af slíku viðrægr *ok* fèkk því mikla virðíng ok metnað, *see* Þorðar s. *S. 4 L. 4—10*.

úngs, ok marga aðra ágæta menn tóku þeir af lífi. Á þeirra dögum var í Noregi hallæri mikit bæði á sjó ok landi, svo margir göfgir menn þoldu eigi vanrètti ok rangindi, ok drápu bændr ríkismenn . . . .

. . . .

. . . .

7. . . . ga sínum; þat annat, at ek vilda firrast vandræði við Skeggja sakir þín, fóstri minn; hitt et þriðja, at ek sèr, at Skeggi er bæði mannmargr ok þíngríkr; þat et fjórða, er fyrir bítr, at ek má eigi mönnum þeim trúa, er í Miðfirði vinir mínir látast, ok sè ek, at mèr dugir þat eigi, ef þú ert í brottu fóstri minn, ef nökkut skerst í með okkr feðr þínum, en mèr þikkir þat eigi ólíkligt sakir beggja okkar skapsmuna; hefir ek ok nökkut reynt ótrúleika þeirra við mik, sem er Börkr hinn gamli á Barkarstöðum ok Svertíngr á Svertíngsstöðum ok þeir bræðr Þórveigarsynir á Steinsstöðum, ok Grímr Skarason á Skarastöðum í Austrárdal. Nú búast þeir allir brott ór Miðfirði; reið Eyvindr með þeim; ok er þeir kómu á þá borg, er Bessaborg heitir, þá sneri Þórðr aptr, ok leit á fjörðinn ok mælti: fagr ertu þó, Miðfjörðr, þó ek verði nú við þik at skilja; man þeim nú höfðingjunum þikkja af enn ólmasti, er ek em á burtu; en þat læt ek um mælt, at þeir sem mestir menn eru í Miðfirði verði aldri samhuga, svo at árum skipti, ok þat annat, at þat haldist, sem mèr þikkir nú vera, ok hefir raun í hendi mèr um, at hèr er fólk orðslúngra, meira ok ósannorðara, en í flestum sveitum öðrum; þat et þriðja, at af takist hafskipalægi í Miðfirði. Þat mæli ek ok um, sakir þess, at mèr er vel við sveitina, at hèr sè menn gestrisnari en annarsstaðar ok búandi þó betr; þat annat, at hèr sè bóndaval betra, en víða annarsstaðar, ok komi sjaldan óár; þat et þriðja, at sá maðr, er hèr vex upp, verði hèr aldri hengdr. Síðan riðu þeir allir

norðr til Miklabæjar ok fagnar Ólöf þeim vel ok býðr þeim vel þar at vera, ok svo gerðu þeir. Þeir segja henni sín erindi; hón tók því vel, en vill þó gera þetta við ráð þeirra feðga, Kálfs ok Eyvindar. Fór nú þetta fram, at Ólöf var gefin Þórði, bjuggu þau á Miklabæ lengi síðan; en þeim bræðrum sínum, Eyjúlfi ok Steingrími, gaf hann jörðina at Ósi í Miðfirði ok búit með. Síðan fékk hann þeim sæmilig kvonföng, sem þeim sómdi, þvíat þeir vóru hinir beztu bændr; bjuggu þeir at Ósi til elli, ok er mart manna frá þeim komit, ok enn mesti ættbogi. Þeir Eiðr ok Þórðr skildu með hinni mestu vináttu, ok hèlzt þeirra vinfengi meðan þeir lifðu báðir.

8. Þat sama sumar er Þórðr reisti bú á Miklabæ í Óslandshlíð, ok hann hafði fengit Ólofar, sigldu þeir Eiðr ok Eyvindr Kálfsson; ok fóru þeir landa í milli um hríð, ok vóru með tignum mönnum, ok reyndust enir röskustu menn í öllum mannraunum. Eiðr varð ok manna vitrastr til lögmáls ok allra ráðagerða. Eyvindr var enn bezti drengr, ok kunni vel at vera með tignum mönnum, ok var áburðarmaðr mikill, ok því var hann kallaðr Eyvindr prúði; hèldu þeir Eiðr ok Eyvindr sínum fèlagsskap alla stund, meðan þeir vóru í kaupferðum. En er þeir lèttu förum fór Eyvindr norðr til Miklabæjar til móts við Þórð, mág sinn ok vin. Þau Þórðr ok Ólöf tóku við honum með enni mestu virðíngu, ok buðu honum með sèr at vera, ok þat þá Eyvindr, ok var þar um vetrinn. En um vorit spurði Þórðr hvat Eyvindr vildi ráða taka. Hann svarar: þat hefir ek helzt staðfest með mèr, at leggja af kaupferðir ok staðfesta ráð mitt, þvíat svo hefir Eiðr gert nú, fèlagi minn. Þórðr segir: skal ek hlut í eiga, sem þú vilt at snúa, ok ekki þar til spara, hvortki penninga nè mannskap; eðr hvar viltu at snúa? Eyvindr mælti: Eyjúlfr heitir maðr, er býr norðr í Ólafs-

firði, á Gunnúlfsstöðum, son Þorbjarnar þjóts ór Sogni. — Eyjúlfr vá Vègeir, föður Vèbjarnar Sygnakappa; — hann á þá konu, er Gróa heitir, dóttir Þorvarðs frá Urðum; þau eiga iiij börn; synir þeirra eru þeir Steinúlfr, Þórir ok Þorgrímr, en dóttir þeirra heitir Þórarna, kvenna bezt ment, hennar vil ek fá mèr til handa. Svá skal vera, segir Þórðr. Búast þeir heiman við xij mann, ok ríða norðr til Gunnúlfsstaða, ok verðr þeirra erindi hit bezta. Fèkk Eyvindr Þórörnu, ok fór hón heim með honum. Reistu þau bú um vorit á Óslandi, ok bjuggu þar síðan; er mart manna frá þeim komit. Eptir skilnað þeirra Eyvindar ok Eiðs, fór Eiðr suðr til Borgarfjarðar bónorðsför til Grímsgils; þar bjó sá maðr, er Grímr hèt ok átti þá dóttur, er Íngibjörg hèt; hennar fèkk Eiðr. Bræðr Íngibjargar vóru þeir Þorgils auga á Augastöðum, ok Hrani á Hranastöðum, faðir Stafngríms, er bjó á Stafngrímsstöðum; þat heitir nú á Sigmundarstöðum. Segja þat sumir menn, at Eiðr ætti aðra konur síðar. Eiðr átti mörg börn; Þorhallr hèt son hans, Eysteinn ok Illhugi. Björn var ok son hans, er þeir vógu, synir Helga frá Kroppi, Grímr ok Njáll. Njáll druknaði litlu síðarr í Hvítá, en Grímr varð sekr skógarmaðr um vígit, ok lá hann úti á fjöllum meðan hann var í sektinni. Hann var mikill maðr ok sterkr. Eiðr var þá gamlaðr mjök, ok var at þessu gerr engi reki. Í þenna tíma var í förum Þorkell Eyjúlfsson; hann var hinn frægsti maðr ok kynstórr; hann var mikill vin Snorra goða; hann var ok jafnan med Þorsteini Kuggasyni, frænda sínum, þá er hann var út hèr. Þorkell var náfrændi Eiðs. Hróðný var systir Eiðs, móðir Eyjúlfs, föður Þorkels. Menn lágu mjök á hálsi Þorkatli Eyjúlfssyni, er hann rak eigi þessa rèttar. Um vetrinn, er Þorkell bjó skip sitt, er uppi stóð í Vaðli á Barðaströnd, ferr hann suðr til Borgarfjarðar, ok

fær sèr þar hest, ok ríðr einn samt, ok lèttir eigi fyrr ferðinni, en hann kemr í Ás til Eiðs frænda síns. Eiðr tók við honum feginsamliga. Þorkell segir honum sitt erindi, at hann vill leita til hefnda við Grím, skógarmann hans. Þorkell spyrr þá Eið, ef hann vissi nökkut til hvar bæli hans væri. Eiðr svarar: ekki er ek þess fúss; þikki mèr þú of miklu til hætta, hversu ferðin tekst, at eiga við heljarmann slíkan, sem Grímr er; en ef þú vilt fara, þá farðú við svo marga menn, at þú eigir allt undir þèr. Þat þikki mèr eigi frami, segir Þorkell, at draga fjölmenni at einum manni, en þat vilda ek, at þú lèðir mèr sverðit Sköfnúng, ok vænti ek þá ek muna bera af einum einhleypíngi, þótt hann sè vel at sèr búinn. Nú muntu ráða, segir Eiðr, en eigi kemr mèr á óvart, þóat þú iðrist eitthvert sinn þessa einræðis þíns; en með því at þú þikkist þetta fyrir mínar sakir gera, þá skal eigi þess varna, er þú beiðir, þvíat ek ætla þetta sverð vera vel niðr komit þóat þú berir þat. En sú er náttúra sverðsins, at eigi skal sól skína á hjöltin, ok eigi skal því bregða, svá at konur sè hjá. Ef maðr fær sár af sverðinu, þá má þat sár eigi græða, nema lyfsteinn sá sè riðinn á, er þar fylgir. Þorkell kveðst þessa skyldu vandliga gæta, ok tekr við sverðinu. Eiðr kveðst ætla, at Grímr ætti bæli norðr á heiðum vid Fiskivötn. Síðan ríðr Þorkell norðr á heiðina, þá leið, er Eiðr hafði vísat honum. Ok er hann sótti á heiðina, sèr hann við vatn eitt mikinn skála, ok sækir hann þangat til; en er hann kemr til skálans, sèr hann hvar maðr sitr við vatnit við einn lækjarós, ok dró fiska; hann hafði feld á höfði. Þorkell stígr af baki, ok bindr hestinn undir skálanum; síðan gengr hann fram at vatninu, þar sem maðrinn sat. Grímr sá skuggann mannsins ok spratt upp skjótt — því at skuggann bar í vatnit. — Þorkell var þá kominn at honum, ok höggr til hans, ok

kemr á höndina fyrir ofan úlflið, ok var þat ekki mikit sár. Grímr rann þegar á Þorkel, ok takast þeir fangbrögðum. Þar kendi brátt aflsmunar, ok fèll Þorkell, en Grímr á hann ofan. Hverr er maðr þessi? segir Grímr. Þorkell kvað hann þat engu skipta. Grímr mælti: nú hefir öðruvíss vorðit en þú mundir ætla, þvíat nú er þitt líf í mínu valdi. Þorkell kveðst eigi mundu sèr griða biðja. Grímr segir: vaxa mín úhöpp, þó ek drepi þik, þvíat mèr lízt vel á þik ok gæfusamliga; mun þèr ok annarra forlaga auðit verða en þú látist af okkrum fundi, ok vil ek þèr líf gefa, en þú launa sem þú vilt. Standa þeir nú upp, ok ganga nú heim til skálans. Þorkell sèr, at Grím mæðir blóðrás, ok tekr steininn Sköfnúngs, ok ríðr honum í sárit, ok bindr höndina, ok tók þegar allan þrota ok sviða ór sárinu. Þar eru þeir um nóttina; en um morgininn býst Þorkell brott ok spyrr, hvort Grímr vill fara með honum. Hann kveðst þat at vísu vilja. Þorkell snýr þegar vestr ok kemr ekki á fund Eiðs; lèttir eigi fyrr, en hann kemr í Sælíngsdalstúngu. Eiðr frèttir þetta, ok þótti hafa farit at getu sinni, ok unir nú illa við, ok verðr þó svo búit at vera. Þórhallr Eiðsson átti tvo sonu, Skeggja ok Eið. Skeggi átti Guðrúnu Þorkelsdóttur, Brandssonar, Þorgrímssonar, Kjallakssonar ens gamla; þeirra börn vóru þau Úlfr ok Halldórr, Þorleikr ok Þórarna. Úlfr átti Helgu, dóttur Eyjúlfs Snorrasonar goða. Þessi vóru börn þeirra: Snorri ok Eyjúlfr, Sigurðr ok Sumarliði, Þórðr ok Einarr, Hallbera ok Kolþerna, er Loptr átti Þorgrímsson, en Hallberu átti Þormóðr Lýtíngsson; þeirra son var Lýtíngr. Eiðr Þórhallsson var faðir Þórhalls; hann átti Hallbjörgu Hafþórsdóttur. Þessi vóru börn þeirra: Steinn ok Eiðr, Þorgeirr ok Oddný; hana átti Árni, sonr Víga-Gunnars; þeirra dóttir var Geirlaug, hana átti Högni öðgi í Bæ; þeirra dóttir var Snjólaug, er

átti Þórðr prestr Böðvarsson; þeirra son var Böðvarr i Bæ, ok Þorleifr í Görðum, ok Markúss á Melum; hans son var Mela-Snorri; hann átti Helgu Ketilsdóttur prests, Þorlákssonar, Ketilssonar, Þorsteinssonar; þeirra son var Þorsteinn böllótr, er var ábóti at Helgafelli.

9. Skeggi lifði litla stund síðan eptir viðskipti þeirra Þórðar, ok var þó gamall maðr, ok þótti vera mikill höfðíngi, ok enn mesti garpr ok fullhugi. Þórðr hreða bjó á Miklabæ í Óslandshlíð til elli, ok var hinn mesti garpr, ok jafnan ófyrirleitinn, ok enn hagasti, bæði á trè ok járn; hann smíðaði skála at Hrafnagili, þann er enn stendr í dag, ok mörg stór hús önnur á Íslandi, þau er eptir eru vel standandi. Hann gipti Guðrúnu Klyppsdóttur hersis, bróðurdóttur sína, Einari Þveræíng Eyjúlfssyni, ok vóru þessi börn þeirra: Járnskeggi, Klyppr, Þorleifr ok Áslákr, Halldóra, Hallfríðr, Helga, Jórunn, Valgerðr ok Vigdís. Járnskeggi átti Jórunni, dóttur Hjalta Skeggjasonar. Halldóru Einarsdóttur átti Þórarinn sælíngr. Hallfríði Einarsdóttur átti Snorri goði; þeirra sonr var Halldórr, faðir Guðrúnar, er átti Kjartan Ásgeirsson; þeirra son var Þorvaldr, faðir Íngiríðar, er átti Guðlaugr Þórðarson, Auðunnarsonar: þeirra dóttir var Vigdís, er átti Áli Þorvarðarson af Söndum ór Dýrafirði. Þeirra son var Oddr enn auðgi, faðir herra Hrafns ok Herdísar, móður Bjarnar, föður Gizurar galla, föður Hákonar, föður Jóns. Helgu Einarsdóttur átti Ljótr, son Halls af Síðu. Þeirra dóttir var Guðrún, móðir Hallberu, móður Þorgils Oddasonar. Jórunni Einarsdóttur átti Þorkell Geitisson; þeirra dóttir var Ragneiðr, er átti Loptr Þórarinsson, Loptssonar hins gamla af Eyrum; þeirra dóttir var Þuríðr, er átti Þórðr Klængsson, Örnólfssonar, Þórólfssonar; en móðir Þórðar Klængssonar var Hallgríma Þorbjarnardóttir, Eirekssonar ór Guðdölum örðigskeggja. Margrèt var dóttir þeirra

Þuríðar ok Þórðar Klængssonar; hana átti Bárðr enn svarti ór Selárdal, faðir Sveinbjarnar, föður Hrafns, föður Steinunnar, móður Herdísar, móður Bjarnar, föður Gizurar galla, föður Hákonar, föður Jóns. Valgerði Einarsdóttur átti Grímr Oddason, Ásólfssonar; þeirra dóttir var Hallbera, móðir Markúss lögsögumanns, föður Valgerðar, er átti Þórðr Skúlason, Egilssonar, Hriflusonar, Þorsteinssonar, Egilssonar, Skalla-Grímssonar, Kveld-Úlfssonar. Böðvarr var sonr Þórðar ok Valgerðar, faðir Guðnýjar, er átti Hvamm-Sturla; þeirra son var herra Sighvatr, faðir Þórðar kakala, föður Kolbeins, föður Þórðar, föður Árna, föður Ingileifar.

DRAUMAVITRANIR.

I. Stjörnu-Odda Draumr.

Þórðr hèt maðr er bjó í Múla norðr í Reykjardal; þar var á vist með honum sá maðr er Oddi hèt ok var Helgason; hann var kallaðr Stjörnu-Oddi; hann var rímkænn maðr svá at engi maðr var hans maki honum samtíða á öllu Íslandi, ok at mörgu var hann annars vitr. Ekki var hann skáld nè kvæðinn. Þess er ok einkum getið um hans ráð, at þat höfðu menn fyrir satt, at hann lygi aldri, ef hann vissi satt at segja, ok at öllu var hann ráðvandr kallaðr ok trygðarmaðr hinn mesti; fèlítill var hann ok ekki mikill verkmaðr. Frá því er at segja, at um þenna mann Odda gerðist undarligr atburðr: Hann fór heiman út til Flateyjar, er Þórðr húsbóndi hans sendi hann þessa ferð á vit fiska, ok er eigi annars getið en þeim fórst vel til eyjarinnar; þar var hann í góðum beina. Ekki er frá því sagt hverr þar bjó; en frá því er at segja, at um kveldit, er menn fóru í rekkju, var vel búit um Odda ok hægliga, en við þat er Oddi var farmóðr ok veittr hógligr umbúnaðr þá sofnar hann brátt, ok dreymði hann þegar, at hann þóttist staddr vera heima í Múla, ok svá þótti honum sem þar væri kominn maðr til gistíngar, ok þótti honum sem menn færi í rekkju um kveldit; þótti honum gestrinn vera beðinn

skemtanar, en hann tók til ok sagði sögu ok hóf á þessa leið.

2. Hroðbjartr hefir konúngr heitið, hann rèð austr fyrir Gautlandi, hann var kvángaðr maðr, Hildiguðr hèt kona hans; þau áttu sèr einn son barna er Geirviðr er nefndr; hann var snemma vænn ok vitmikill, ok at öllum hlutum mannaðr um fram sína jafnaldra, enn barn var hann at aldri er sagan gerðist; Frá því er at segja, at konúngrinn Hroðbjartr hafði settan til landstjórnar yfir þriðjúng ríkis síns jarl þann, er Hjörvarðr hèt, hann var ok kvángaðr ok hèt kona hans Hjörguðr; þau áttu eina dóttur barna, sú hèt Hlèguðr; frá henni er svá sagt, at hán var ólát í æsku sinni, ok var ávalt því ódælli sem hón var eldri; þat var ok sagt, at hón vildi ekki kvenna sið fága í sínu athæfi. Þat var hennar venja jafnan, at hón gekk í herklæðum ok með vápnum, ok ef hana skildi á við menn, þá veitti hón þeim annathvárt áverka stóra eða líflát, þegar henni líkaði eigi; en við þenna hennar ójafnað þá þótti Hjörvarði jarli föður hennar eigi mega við sæma hennar vandræði, ok sagði henni þá ljósliga, at hann mundi eigi þann veg lengr láta fram fara, ok kvað henni eigi hlýða mundu nema um batnaði nokkurs háttar, eðr elligar far í brott sem skjótast ór minni hirð. En þegar Hlèguðr jarlsdóttir verðr þessa áheyrsla af feðr sinum, at hann vildi hana láta í burt fara af sinni hirð, þá svarar hón því máli svá, at hón kvað sik þar ekki dvelja, ok beiddi hón þá föður sinn, at hann skyldi fá henni langskip iij alskipuð bæði at mönnum ok herklæðum ok búa at öllu sem bezt með góðum liðskosti, svá at henni þætti vel skipuð, ok ef svá væri gert sem hón beiddi hèr um þetta mál, þá taldi hón sèr mundu vel líka þótt hón færi í braut við svá búit. Hjörvarðr jarl vildi gjarna þetta til vinna at hón kæmist á braut sem skjótast, þvíat honum þótti, sem var, mikil vandræði af standa hennar ráði; síðan

lèt hann búa at öllu iij langskip sem bezt; en þegar þetta lið var búit, þá ferr Hlèguðr jarlsdóttir ór landi með þessu liði ok lagðist síðan í hernað ok víking, ok aflaði sèr svá fjár ok frama. Svá er sagt, at hón kom eigi í land meðan faðir hennar lifði. En í annan stað er þar til at taka sögunnar, at þá er Geirviðr son Hroðbjarts konúngr var átta vetra gamall tók Hroðbjartr konúngr sótt, ok verðr þat lítil frásaga, þvíat sóttin leiðir svá til lands, at konúngrinn andast. Þat þótti öllum hans ástvinum ok virktamönnum enn mesti skaði sem var, at missa slíks höfðíngja, ok þar út í frá öllu landsfólkinu. Síðan var fengit at virðuligri veizlu ok þar til boðit öllum enum ríkustum mönnum ok enum beztum höfðíngjum er í vóru landinu, þar með var ok til boðit hverjum manni þeim, er veizluna vildi sækja bæði innan lands ok utan svá at engi skyldi þar úboðit koma; en síðan þessi veizla var saman sett með því fjölmenni er þangat sótti, þá var þar erfi drukkit eptir Hroðbjart konúng með miklum veg ok sóma, svá sem byrjaði hans tign ok sómasamligri virðíngu. En er erfinu var lokit, þá var konúngrinn heygðr at fornum sið, eptir því sem þá var tíðska til við göfga menn.

3. Nú er svá at segja, at eptir þessi miklu tíðindi er þar í landi höfðu gerzt, þá sýndist þat öllum enum vitrustum mönnum, ok enum beztum vinum konúngsins, at taka annan mann til konúngs ok landstjórnar í stað þvílíks höfðíngja, sem þá var við mist; en svá var mikil ástúð öllum landsmönnum á Hroðbjarti konúngi meðan hann lifði, at menn vildu ekki annat, en velja Geirvið son hans til konúngs ok láta eigi konúngdóminn ganga ór hans ætt, þótt Geirviðr væri úngr at aldri, eðr hann þætti þá enn lítt til landráða fallinn í þann tíma, vildi þó allt landsfólkit til þessa hætta með umsjá drotníngar móður hans, með því at

hón var en vitrasta kona ok vel at sèr i alla staði. En er svá fór fram um hríð, at svá úngr maðr skyldi höfðíngi vera ok stjórna mörgu fólki, sem Geirviðr var, þá gerðist brátt landsstjórnin lítil sem líkligt var. Þat gerðist ok, at hirðin fatkaðist, fyrir því at margir vóru þeir af hans hirðmönnum at aðra iðn lögðu fyrir sik; sumir lögðust í víkíng, aðrir rèðust í kaupferðir til ýmissa landa. Nú með því, at á þessu þótti mikit mein sem nú var frá sagt, þá gerðust þó mörg önnur óhægindi í ríki þessa hins únga konúngs. Þess er við getið í sögunni at illvirkjar ij lögðust út á skóg þann er Jöruskógr heitir; þat var í ríki þessa ens únga manns. Þessir víkíngar drápu menn til fjár sèr, ok vóru náliga berserkir. Annarr þeirra hèt Garpr en annarr Gnýr. Svá er sagt, at mönnum hlýddi aldri fám at fara saman. Jafnan vóru menn vanir at fara á skóginn með fjölmenni at leita illvirkjanna, ok ráða þá af, en þeir urðu aldrigi hittir þóat þeirra væri leita farit með fjölmenni. Slíku ferr fram til þess er Geirviðr konúngr er xij vetra, ok þá er hann var svá aldrs kominn, þá var hann svá mikill maðr vexti ok sterkr at afli, sem þeir menn margir sem fullkomnir vóru at aldri ok atgerfi náliga eptir því sem þeir bezt vóru á sik komnir fyrir allra hluta sakir. Þat var eitthvert sinn þá er Geirviðr konúngr sat yfir borðum með allri hirð sinni, þá tók hann til orða ok mælti svá: nú er svá, sem yðr er kunnigt öllum mínum mönnum, at ek hefir úngr verit hèr til at aldri, ok svá hefir ek haft litla orku, ok því hefir af mèr staðit lítil stjórn í ríkinu; hefir ek þat ok opt heyrt, sem ván er at, má þat ok eigi mjök undrast, þó at hèr til hafi af mèr lítil stjórn staðit fyrir sakir æsku minnar; en þó er ek nú svá aldrs kominn, at mèr er nú mál at reyna mik, ok vita, at nokkut vili mitt ráð þroskast ok meirr hefjast en áðr er, þar sem ek er nú vorðinn maðr xij vetra gamall; eru ok

margir ekki betr mannaðir á mínum aldri; nú vil ek ok því lýsa fyrir öllum yðr mínum þegnum ok virktavinum at ek ætla mèr at fara til móts við berserkina þá Garp ok Gný, er liggja á Jöruskógi ok gera þar mörg illvirki, ætla ek ok til þess, at koma eigi aptr svá at þeir sè á lífi, ok skal ek þá yfirkoma eðr þeir mik ella. En er Geirviðr konúngr hafði þetta mælt, þá svarar fyrst máli hans drotníngin móðir hans ok þar með allir hans beztu menn, ok mæltu náliga allir sem eins manns munni ok báðu konúng fara fjölmennan á fund stigamannaanna ok með miklum viðbúnaði ef hann vildi fara. Geirviðr konúngr svarar: hugsat hefir ek þetta mál áðr nokkut fyrir mèr en ek kvæða upp, ok sýnist mèr á þá leið sem í þessari ferð megi mèr þá engi frami kaupast þótt ek fá náð berserkjunum, enda leita ek þeirra með miklu liði alvápnuðu, en þat er þá nokkur svívirðíng ef þeir fást þá eigi ok koma ek við þat aptr, ok verðr þá ósnöfrmannliga minnar handar ef svá tekst. Nú hefir ek hina leið ætlat ferðina at fara með annan mann á þeirra fund, ok mun þá skipta gæfa með oss hverr þá skal verða várr skilnaðr; má þá ok verða ef vill, at nokkur svá fremð fylgi ferðinni; skal nú ok á þat ráð hætta, hversu sem til vill takast; er nú ok fyrir því upp borit þetta mál fyrir yðr, at ek vil nú vita hverr fúsastr er til þessarar ferðar með mèr, ok er nú þat ráð at nokkurr vakni við, sá er til vill ráðast, ok svari sá nú mínu máli, enda skulu þèr þat vita hèr með, at nú er þetta mál fullgert fyrir mína hönd, at ek mun þó fara þessa ferð þótt ek fari einn saman, ok verði engi til at fylgja mèr. En við þessi ummæli konúngs, þá er þat sagt at drotníng sjálf fyrst at upphafi latti á alla vega þessar ferðar, ok sagði, sem var, allóráðliga stofnat þar sem við heljarmenn var at eiga, er illvirkjarnir vóru, svá mikit sem þar var í ábyrgð er konúngrinn var

sjálfr, þvíat öllum þótti viss ván, at hann mundi látast fyrir þeim, ok fá minna hlut í þeirra skiptum ef svá yrði sem líkligt mundi þykkja fyrir sakir æsku konúngs þeirra en harðfengi berserkjanna. Allir vinir konúngs löttu ákafliga fararinnar, ok þótti konúngr útseldr ef hann færi við annan mann. Konúngr svarar, at ekki mundi tjóa at letja hann; ok er allir skyldu at konúngr mundi eigi letjast láta, þá verðr til, ok svarar máli konúngs sá er Dagfinnr hèt, hann var hirðmaðr konúngs ok konúngs skáld; herra, segir hann: engan mann veit ek þèr meiri sæmd eiga at launa í alla staði en mik; er ek ok því skyldari at skiljast aldri við þik, er þú ert í meira háska staddr, ef þèr vilit þiggja mitt föruneyti ok fylgð, ok er ek til þessar farar albúinn þegar þèr vilit.

4. En þegar þessi maðr Dagfinnr var nefndr í sögunni, þá er frá því at (segja,) er mjök er undarligt, at þá brá því við í drauminum Odda, at hann Oddi sjálfr þóttist vera þessi maðr Dagfinnr, en gestrinn sá er söguna sagði er nú ór sögunni ok drauminum, en þá þóttist hann sjálfr sjá ok vita allt þat er hèðan af er í drauminum. En nú síðan er drauminn svá at segja, sem honum þótti sjálfum fyrir sik bera, Odda, þá þóttist þann vera Dagfinnr ok ráðast í ferðina með konúnginum Geirviði; en er þeir vóru albúnir, þá riðu þeir ij saman með vápnum sínum til þess er þeir kvómu á Jöruskóg þangat sem illvirkjanna var ván, en þar var svá viðr vaxit, at gata var breið um skóginn, ok er þeir kómu mjök langt í skóginn þá er þess getið, at þar varð fyrir þeim hóll einn mjök hár; hann var brattr öllum megin; síðan gengu þeir upp á hólinn, ok vildu þaðan sjást um ok vita hverra tíðinda þeir mætti vissir verða; mart smágrjót var á hóli þessum; þaðan sá þeir víða. Þeir geta at líta hvar ganga ij menn; þeir vóru miklir vexti, ok gengu þegar þangat at hólinum sem þeir konúngr stóðu.

Þessir menn vóru báðir vel vápnaðir. En þegar þeir konúngr ok Dagfinnr sá þessa menn, þá þóttust þeir vita, at þar vóru þeir komnir Garpr ok Gnýr. Þá mælti Dagfinnr: herra, ek vil yðr kunnigt gera, at ek er eigi mjök vanr vápnaskipti, ok kann ek lítt at treysta hug mínum nè vápnfimi, nú vil ek at þèr kjósit um ij kosti, hvárt þèr vilit heldr at ek ráðist í mót berserkjunum með þèr, eðr viltú at ek sjá til yðvarrar sameignar af hólinum, ok kunna ek frá at segja öðrum mönnum. Konúngr svarar: ef þèr lèr nokkut tveggja huga um þetta mál þá þikki mèr einsætt, at þu sèr hèr á hólinum, ok sjáir hèðan til sameignar várrar ok komir eigi nær (við) vár vápnaskipti. Dagfinnr tekr þat ráð sem konúngr mælti, ok dvaldist eptir á hólinum, ok kemr hvergi nær, ok þikkir honum þat allráðligt, en konúngrinn sjálfr ræðst ofan af hólinum í móti stigamönnunum. Þar kann eigi glöggliga frá at segja hversu högg fóru með þeim ok mun ek þar gera skjóta frásögu þvíat þat er þar frá lyktum at segja, at svá skipti hamíngjan með þeim, þvíat konúngi varð lagit líf ok lykka, at hann bar af báðum illvirkjunum, ok lètust þeir af stórum sárum er konúngr hafði þeim veitt. Ok eptir þat er illvirkjarnir vóru fallnir þá gengu þeir konúngr ok Dagfinnr fram á götuna lengra, ok kómu þar at farandi, er stígr lítill lá af þjóðbrautinni í skóginn. Þeir höfðu litla stund gengit þann enn litla stíg, áðr brátt gerðist rjóðr mjök mikit í mörkinni ok stóð þar eitt hús, þat hús var hátt og ramgert ok ramliga læst, ok grafinn lykill í dyri-gætti. Þeir luku upp húsinu, ok gengu þar inn. Þat hús var vel innan búit ok var náliga fullt af allskyns auðæfum. Þar vóru þeir um nóttina ok skorti þar hvárki góðan drykk nè dýran mat, en um morgininn fóru þeir heimleiðis, ok huldu áðr hræ útilegumannanna. En er konúngrinn kom heim til ríkis síns, þá varð hann frægr

mjök víða um lönd af sínu þrekvirki ok ágætum sigri, ok urðu allir vinir konúngsins ok frændr honum fegnir er hann kom heim með göfugligum sigri, ok þóttust menn hann náliga ór helju heimt hafa, sem var.

5. Nú eptir þenna atburð allan saman lèt konúngr þíngs kveðja, ok kemr þar mikit fjölmenni saman; en er saman var sett þetta et fjölmenna þíng, þá sagði konúngr þar þessi miklu tíðindi, ok þótti öllum þetta en mesta frægð, sem var, er Geirviðr konúngr hafði einn sigr borit af slíkum kempum. Síðan bað Geirviðr at menn skyldi vitja til þess húss er illvirkjarnir höfðu í borit þat mikla fè ok skyldi þar hverr taka sitt fè þat er mist hafði, en allir gáfu konúngi upp sitt fè þat sem hverr átti ok sögðu þat bezt komit, at hann hefði, ok kváðu hann fullu kostað hafa. Síðan lèt konúngr sækja fèit ok kastaði á sinni eigu. Eptir þat lèt konúngr taka til húsgerðar ok gerðu menn konúngi haug þann, er hann skyldi sitja á. Þá var konúngr settr á stól þann er stóð á hauginum, ok hófu menn hann svá einkum til tignar, ok gáfu honum þá enn af nýju dýrar præsentur ok dýrkuðu hann sem þeir höfðu framast föng á. Þess er við getið þar sem Dagfinnr skáld er, honum kom í hug, at engi mundi skyldari til konúnginn at sæma meðr kvæði en svá sem hann var. Síðan gengr Dagfinnr á hauginn upp til konúngsins ok fèll á knè fyrir hann, ok laut honum, ok kvaddi hann virðuliga, ok sagði honum, at hann hefði kvæði ort um konúnginn ok bað, at hann mundi hlýða. Konúngr játti því blíðliga. Síðan tók Dagfinnr til ok flutti kvæðit, ok var þat flokkr; ok er lokit var kvæðinu, þá þakkar konúngr vel ok allir þeir, er við vóru staddir, ok sögðu vel ort, ok svá sem sæmði tign ok virðíng konúngs þeirra. Ok sem konúngr heyrði at allir lètu vel yfir ok lofuðu mjök kvæðit, þá vildi hann sèr láta ok verða stórmannliga ok launa höfðíng-

liga ok vill gefa skáldinu gullhríng mikinn er hann hafði á arminum, en Dagfinnr vildi eigi hrínginn þiggja, ok sagði svá at honum var mikil öfusa á því, at hafa sóma ok virðíng af konúnginum, en fè kvaðst hann eigi þurfa at þiggja af honum, ok kallaði sik ekki skorta meðan hann hèldi honum heilum, en þeir eru margir aðrir er þar sjá til fjárins sem þèr erut. Konúngi líkar þetta vel.

6. Þessu næst er at segja frá þeim tíðindum, at Hjörguðr kona Hjörvarðar jarls tók sótt hættliga ok þarf þar eigi at gera mikinn orðahjaldr, at þessi sótt leiðir Hjörgunni til bana. Síðan var hón erfð ok út borinn ok gert eptir hana sem tíðska var til í fornum sið eptir ríkar konur. Jarli þótti mikill skaði eptir drottníng sína sem ván var ok harmaði hana mjök ok svá margir aðrir út í frá. Eigi höfðu liðit langir tímar, áðr vinir hans fýstu at hann skyldi fá sèr annarar konu. Hann spurði hvar þeir sæi honum kvánfang þat er honum væri virðíng í at fá. Þeir töldu ráðligt at hann bæði til handa sèr Hildigunnar drotníngar, ok sögðu honum mikit uppheldi at þeim ráðahag, ef hann næðist. Ok er þetta var opt tjáð fyrir jarli, þá sýndist á þá leið, þvíat hann var vitr maðr. Síðan hefir hann upp orð sín ok biðr Hildigunnar drotníngar sèr til eigin konu; hón var þá enn ekki meir en fertug kona at aldri ok þótti kostrinn vera enn merkiligsti fyrir allra hluta sakir; ok hvárt sem um þetta var talat lengr eðr skemr, þá var þat at ráði gert, at drotníng var gipt Hjörvarði jarli með ráði konúngs sonar hennar. Síðan var fengit at virðuligri veizlu ok drukkit brúðhlaup Hjörvarðar jarls ok Hildigunnar drotníngar meðr miklum veg ok margskonar sóma; ok er veizlunni var lokit þá ferr hverr heim til sinna heimkynna. Brátt takast þar miklar ástir í millum þeirra, ok eru samfarar þeirra sæmiligar ok eigi langar áðr en þau áttu dóttur; hón var nefnd Hlað-

reið. Svá er sagt at samför þeirra jarls ok drotníngar var eigi löng þaðan í frá er þau höfðu Hlaðreiði getið, áðr þau tíðindi gerðust, at jarl tekr sótt, ok leiðir hón svá til lands, at hann andast af þeirri sótt. Þat þótti vera skaði mikill þvíat hann var virðuligr höfðíngi. Eptir þessi tíðindi setti Geirviðr konúngr sína menn yfir ríkit þat er jarl hafði átt, ok eignaði sèr. Þessi tíðindi spyrjast víða sem ván var, fráfall þvílíks höfðíngja. Þar kemr at þessi tíðindi koma fyrir Hlègunni dóttur Hjörvarðar jarls, at faðir hennar er andaðr, þar sem hón er í hernaði ok brýtr undir sik víkínga; bregðr henni svá við tíðindin, at hón snýr öllu sínu liði til Gautlands ok herjar þar; ok svá kemr því máli, at hón lagði undir sik allt þat ríki er átt hafði faðir hennar. Síðan sendir hón menn á fund Geirviðar konúngs, ok bað svá segja honum sín orð, at hannn skyldi annathvárt gera, at unna henni hálfs ríkis ok landráða við sjálfan sik, eðr ella skyldi hann búa sik ok sína menn ok (koma) til móts við hana með sinn her í sund þau er heita Síldasund, ok berjast við hana þar, ok hefði þat þeirra sigr ok gagn er meiri gæfu stýrði.

7. Nú er þar til at taka, at sendimenn fóru, þeir er Hlèguðr sendi; þat vóru skjaldmeyjar. Þær fóru á konúngs fund ok báru upp sín erindi fyrir konúnginn. Ok er hann heyrði kostaboð Hlègunnar, þá svarar hann skjótt á þessa leið: því skjótara skal kjósa sem kostir eru ójafnari, ok vil ek miklu heldr berjast við hana en láta ríki mitt fyrir ágangi hennar. Sendimenn fóru aptr á fund Hlègunnar ok segja henni til svá búins, ok líkaði henni þeirra för forkunnliga vel. Nú er þat at segja, at Geirviðr konúngr safnar herliði um allt sitt ríki ok skal hverr maðr fara í þessa herför, er skildi má valda eðr skapti skjóta. Þess er við at geta, at höfði sá gekk einummegin hjá sundunum, er Hofshöfði heitir, ok

skyldi þar hittast lið konúngsins allt við höfðann. En er Geirviðr konúngr var albúinn, þá leiddi hann alþýða til skips. Þar var í ferð með konúngi Dagfinnr skáld. En í ofangöngunni til skipanna, þá varð sá atburðr, er geta verðr, þó at lítils vægis þikki vera, at losnaði skóþvengr Dagfinns skálds; ok síðan bindr hann þvenginn, ok þá vaknaði hann, ok var þá Oddi sem ván var, en eigi Dagfinnr. Eptir þenna fyrirburð gekk Oddi út, ok hugði at stjörnum sem hann átti venju til jafnan, er hann sá út um nætr þá er sjá mátti stjörnur; þá mintist (hann) á drauminn ok mundi allan nema kvæðit þat er hann þóttist ort hafa í drauminum, nema þessar vísur sem hèr eru ritnar:

Vóru austr á Jöruskógi
barmar tveir böls um fyldir,
ok til fjár fyrðar næmdu
við morðráð mörgu sinni.

En sá gramr er gera bræðir
hefir tírgjarn tindótt hjarta,
ok böðfrækn báða feldi
Garp ok Gný Geirviðr konúngr.

Rèð jafngjarn auði at skipta,
Roðbjartssonr rekka mærði
af því fè fyrða kindir
er svikmenni safnat höfðu.

Lèt gunndjarfr gefna hrínga
seggja ætt siklíngr Gauta,
svá at hirðmenn höfðu allir
haukastóls hengiskafla.

Mun Dagfinnr dýrra mála
við lofsorð lúka kvæði;
njóti vel vegs ok landa
gramr göfugr gauzkrar þjóðar.

8. En sem Oddi hafði úti verit slíka stund sem honum vel líkaði, fór hann inn í rekkju sína ok sofnaði þegar, ok dreymdi hann þat sem hit fyrra sinn ok hann hafði vaknat frá; þóttist hann þá hafa bundit skóþvenginn ok vera Dagfinnr, ok skynda til skipanna. Svá þótti honum í drauminum sem hann skyldi vera skipstjórnarmaðr; ok þegar þeir vóru búnir til ferðar, fóru þeir með skipaflotann til þess er þeir kómu við höfðann, ok hittist þar allt lið konúngs, ok lögðu síðan fram í sundin Síldasund. Þá er ok sagt at þar var komin Hlèguðr skjaldmær ok lá þar fyrir í sundunum með skipaflota sinn ok hafði ógrynni liðs ok albúin til orrustu. Síðan lögðu hvárir í mót öðrum, ok laust saman með þeim snarpri sókn, ok var þar enn harðasti bardagi, ok rèðst brátt mikit mannfall í hvártveggja liði, en þó hafði eigi lengi staðit bardaginn áðr en mannfallit hneig í lið konúngs, ok hruðust hans skip mjök. Þess er ok getið, at Hlèguðr varð ekki sèn í orrustunni um daginn, ok hugðu menn þó drjúgt at af konúngsmönnum, ok þótti þat undarligt. En er slíku hafði fram farit langa hríð um daginn þá leitaðist Dagfinnr um með sinni list, ok sá hann þá Hlègunni, ok var þá komin á konúngsskipit, ok var þá vorðin skipan mikil á hennar hag; honum sýndist á henni ylgjarhöfuð geysimikit ok tröllsligt, ok biti með því höfuðin af konúngsmönnum. En er Dagfinnr sá þessi undr, þá steig hann af því skipi, en hann stýrði; þat lá fjarri konúngs skipinu. Síðan hljóp hann hvert af öðru unz hann kom á konúngs skipit, en þegar hann kom á fund konúngs þá sagði

Dagfinnr hvat títt var, ok hvat stór endemi vóru við. Síðan vísaði Dagfinnr konúngi til hvar Hlèguðr var, at hann mætti sjá hana, en konúngr fèkk hana eigi sèt sakir fjölkýngi hennar, en hitt sá hann, at menn hans fèllu tugum saman. Þá bað Dagfinnr konúnginn sjá undir hönd sèr ena vinstri, ok svá gerði hann. En er konúngr fór svá með, þá sá hann Hlègunni. Síðan gengu þeir báðir saman aptan til siglu. Þá hljóp konúngrinn fram með brugðnu sverði, ok þegar hann kemr í höggfæri við Hlègunni, þá höggr hann til hennar með sverðinu ok kemr höggit á hálsinn ok hjó hann af henni höfuðit ok fèll þat útbyrðis. En er hón var fallin, þá bauð konúngrinn kost þeim mönnum er fylgt höfðu Hlègunni, hvárt þeir vildi heldr halda bardaga upp við hann eðr ganga honum til handa; en þeir kjöru skjótt at ganga á konúngs vald. Ok síðan er Geirviðr konúngr lagði á braut ór þeim bardaga, þá lagði hann undir sik allt landit, ok setr þar yfir sýslumenn ok friðaði svá allt ríkit. Síðan hèlt konúngr heim, ok var ger í mót honum dýrðlig veizla. Eptir þat var kvatt þíngs, ok var þat þíng allfjölmennt; var konúngrinn Geirviðr settr þá enn á stól af nýju, ok hafiðr upp á enn sama haug sem fyrr, ok nú til konúngs tekinn ok ríkisstjórnar yfir allt Gautland; gekk þá annarr höfðíngi at öðrum upp á hauginn ok gerði til konúngsins veg ok sóma, hverr eptir slíku sem framast hafði föng ok færi á. Dagfinni skáldi kom þat í hug, at engi átti konúnginum meiri virðíng at launa í alla staði en hann; gekk hann síðan upp á hauginn ok kvaddi konúnginn vel ok hæverskliga. Konúngr tók glaðliga kveðju hans. Dagfinnr sagði konúnginum deili á því, at hann hafði þá enn ort kvæði um hann af nýju, ok bað, at hann skyldi hlýða, ok kvaðst þá vilja færa kvæðit. Konúngrinn svarar, at hann kvaðst gjarna hlýða vilja. Tók þá Dagfinnr ok flutti kvæðit, ok var þat þrítug drápa er hann þóttist

ort hafa. En er kvæðinu var lokit, þá þakkaði konúngr þat allvel ok dró digran gullhríng af hendi sèr ok gaf Dagfinni at skáldskaparlaunum, en Dagfinnr vildi eigi þiggja hríng-inn, ok sagðist allt ærit hafa meðan hann hèldi konúnginum heilum, en Geirviðr konúngr lèt þat þá í ljós við Dagfinn, at hann skyldi hans sóma meira gera í alla staði heldr en hvers manns annars í sínu ríki, ok bauð honum þat, at hann mundi afla honum kvánfangs, ok sagði svá, at hann mundi þá konu fá honum til handa, er hann vildi helzt kjósa náliga, þess er kostr var í því landi. Dagfinnr tók þessu máli vel sem ván var, er konúngrinn vildi svá mikinn gera hans sóma, ok svarar: ef þetta skal allt efna af yðvarri hendi við mik sem nú er um mælt, þá er ekki því at leyna, at er sá kostrinn, at gjarna munda ek mèr unna, ok þú átt ok mest undir sjálfum þèr. Konúngr mælti: hver er sú kona, er þú talar til? Dagfinnr svarar: þat er Hlaðreið systir þín, hón er sv[á] kvenna, at mèr er mestr hugr á at fá, ella hygg ek at fyrir muni farast um kvánföngin. Konúngr sagði at þat skyldi ok eigi undan draga við Dagfinn, er honum þótti sinn sómi vaxa við. Hlaðreið konúngssystir var þá gjafvaxta ok þó úng mjök at aldri, en kvenna var hón fegrst ok fríðust, ok bezt at sèr ger um alla hluti. En hvárt sem þetta mál var talat lengr eðr skemr, þá ræðst þat af, at Hlaðreið var föstnuð Dagfinni skáldi; síðan var þar fengit at boði, ok var þar ger en vegligasta veizla í alla staði með hinum beztum tilföngum, þvíat ekki vantaði il þat er hafa þurfti Þar var ok allt et bezta mannval þat er í var landinu; var nú drukkit brúðhlaup þeirra með inni mestu sæmd ok prýði. En er veizluna þraut, þá fór hverr til sinna heimkynna er þangat hafði sótt. En með þeim Dagfinni ok Hlaðreiði tókust brátt miklar ástir, ok var þeirra samför einkar góð. En er svá kurteisliga var komit ráðahag Dagfinns, sem nú er frá sagt,

þá var lokit drauminum ok vaknaði hann þá, er Oddi var raunar.

9. Síðan hugði Oddi at um draum sinn, ok mundi gersamliga drauminn allan bæði hinn fyrra ok svá hinn síðara, ok mintist síðan á drápuna þá er hann þóttist síðarr kveðit hafa, ok mundi hann eigi fleira í kvæðinu heldr en þessar xj vísur sem nú eru hèr ritnar ok þetta er upphaf at:

Geirviðr of nam greiða[1]
gangs svá at skreið ór þangi,
ok byrsóta beitti
barð út um lágarða,
ok seglhættu[2] sóttu
snarpir meðr ór veðri
unns við hún und höfða
harðan vegg of seggjum.

Skeið náði þá skríða
skjót um bylgjur ljótar,
fóru dyggir drengir
á dýrmörum hlýra;
þar sá ek frægra fyrða
för prúðligsta gjörva,
þó er gotneskra gumna
Geirviðr konúngr þeira

Sigldum Hofs- fyrir -höfða
-herðendr! skipaferðum
göndul- grams með landi,
gott ráð var þat dróttar:
unz í Síldasundi
sigrgöfgaðir vigrum
hjuggu horskir seggir
hjörs andskota börva.

1) griðar Hd. 2) seglþættir Hd.

Ok skjaldmeyja skjóma
skerðendr ok sjá[1] gerðu,
at varfærir vèar
í vág fyrir lágu;
gátu ljónar líta
leiðangrs flota breiðan,
hilmis fór[2] und hjálmi
hirð sú er vörn of firðist.

Brátt vöknuðu virðar
at vígboði þjóðar
þá er Hlègunnar hestar
hafrastar mjök þustu,
ok snarráðir sóttu
siklíngs vinir þíngat.
Þó er gotneskra gumna
Geirviðr konúngr þeira.

Ok hnigsólar Högna
hríð æxti þá síðan
blóðísúnga beiðir
bragna konr af magni,
en vígroða[3] víða
varp af rómu snarpri,
sjár varð dökkr af dreyra,
drótt þá er hríðmál sótti.

Svipan gerðist þar sverða,
saman kómu þar rómu,
göndul[4] varð fyrir grundu,
grams drótt þvíat vel sótti;

1) svá Hd. 2) faur Hd. 3) vígreiða Hd. 4) göndull Hd.

Geirviðr of vá geiri
geirvaldr í klökk þeirri,
blóðár sá ek[1] í blóði,
blóð stökk um skör þjóða.

Gerði hríð af hörðu[2]
hirð sú er fylkir stýrði,
margr er gjarn[3] af gengi
göfugtiginna jöfra;
spyrkat ek frægra fyrða
ferð snjallari verða;
þó er gotneskra gumna
Geirviðr konúngr þeira.

Hlègunnar leit ek híngat
harðráðar ódáðir,
yfð með ylgjar höfði
eiskranlig sá ek geisa;
trölls kjapta sá ek tyggja
tönnum hold af mönnum,
með hnitgeirum hvápta
harða sókn of gerði.

Annat stè ek of öðru
Ata skíð[4] um víði
unz glæsimar gylfa
gekk með hilmis rekkum,
ok ek siklíngi sagðak
sýslu ægis geisla
hve grimmhuguð gerði
gerðr of vígaferði[r].

1) er Hd. 2) gerðist hríð af hörðum Hd. 3) *gram* Hd. 4) skíðs Hd.

Gramr leit hitt hvat hafði
börn hvergýmis stjörnu
höfuð á hauka stofni
heiðíngja sèr brúðar;
ósynju lèt elda
ósvífr konúngr hníga
flóðs af fyllar meiði
frægr hinn er er ekki vægði.

Nú er draum þessum lokit er Stjörnu-Odda dreymdi eptir því sem hann sjálfr hefir sagt, ok má víst undarligr ok fáheyrðr þikkja þessi fyrirburðr, en þó þikkir flestum líkligt at hann muni þat eina sagt hafa, er honum hafi svá þótt verða í drauminum, þvíat Oddi var reiknaðr bæði fróðr ok sannsögull; má ok ekki undrast þótt kveðskaprinn sè stirðr, þvíat í svefni var kveðit.

II. Bergbúa þáttr.

Fjörðr sá[1] gengr af Kollafirði er heitir Djúpafjörðr; Þórðr hèt maðr er bjó í þeim firði fyrir vestan Hallsteinsnes, er kent er við þann Hallstein er þrælana átti þá er kallaðir vóru Hallsteinsþrælar. Þórðr var þá á góðum aldri ok hafði vel fè. Þat bar til einn vetr, er hann vildi fara til tíða fyrir einhvern hátíðardag; hann kvaddi til ferðar með sèr húskarl sinn. Til tíða var langt at fara svo at þat var mikill hluti dagleiðar, ok fóru þeir snemma. Þeir fóru þar til er á leið daginn, þá gerði á drífu mikla. Þórðr sagði at þeir fóru rangt ok kvaðst eigi vilja ganga í myrkri en kvað þá skamt af veginum enn farit hafa, þikki mèr hættligt í náttmyrkri at vèr gangim fyrir hamra ofan. Þeir leituðu

1) *er tf.* Hd.

sèr þá skjóls ok gengu undir hamar einn brattan þann er engi var snjór undir; þeir hittu þar loksins hellimunna þann er Þórðr vissi eigi von til; þar reist Þórðr krossmark með broddum stæltum, er hann hafði í hendi, í hellisdyrunum, síðan gengu þeir þar inn ok settust niðr á steina ij hjá hellisdyrum þvíat þeir vildu eigi innarr lengra. En á fyrsta þriðjúngi nætr þá höfðu þeir heyrt at nokkut fór innar eptir hellinum ok útar at þeim; húskarl Þórðar hræddist ok hljóp út, en Þórðr bað hann sitja kyrran, ok skaltú biðjast fyrir, þvíat þat er hætt við villu, ok kann þat verða ef menn hlaupa út um nætr, at þá sýnist annan veg en er. Þá [*sign*]du þeir sik ok báðu guð miskunnar sèr, þvíat þeim þótti l[*æti*] mikilfenglig innar í hellinum ok varð þeim litið inn í myrkrit. Þeir sá þá þat er þeim þótti þvílíkast sem túngl ij full eðr törgur stórar ok var á millum a*rn* . . sn ein mikil. Ekki annat heldr ætluðu þeir en þat væri augu ij ok mundi sá ekki mjóleitr er þau skriðljós bar; því næst heyrðu þeir kveðandi harðla ógurliga með mikilli raust, var þar hafit upp kvæði ok kveðinn xij vísna flokkr, ok kvað sá ávalt tysvar niðrlagit:

Hrynr af heiða fenri
höll, taka björg at falla,
f*ás*t munat fornu setri
friðr, alldjötuns[1] hr[íðar];
gnýr þá er gengr enn hári
gramr um dökkva hamra;
hátt stígr höllum fæti
Hallmundr í gný fjalla,
Hallmundr í gný fjalla.

Hrýtr áðr hauga brjóti
harðvirkr megingarða,

1) alld jötun Hd.

gn*ý*r er of seima særi
sáman, eldrinn kámi;
eimyrju læt*r* áma
upp skjótliga hrjóta;
verðr um Hrúngnis hurðir
hljóðsamt við fok glóða,
hljóðsamt við fok glóða.

Laugast lyptidraugar
liðbáls at[1] þat síðan,
vötn koma heldr um hölda
heit, í foldar sveita,
þat sprettr upp und epla
örþjóð vitu jóða;
hyrr munat hö*ld*um særi
heitr þar er fyrða teitir,
heitr þar er fyrða teitir

Srínga björg ok -búngur,
berg-[2] vinnast þá, stinnar,
stó*r* ok hörga hrærir
hjaldrborg, fírar margir,
þytr er u*m* þundar glitni,
þramma ek á fyrir skömmu,
en magna þys þegnar
þeir hvívetna fleiri,
þeir hvívetna fleiri.

Þýtr í þúngu grjóti,
þrír eskimars[3] svíra

1) á Hd. 2) biorg Hd. 3) eskvinar? Hd.

undr *líta* þar ýtar
enn er jöklar brenna;
þó mun stórum mun meira,
morðlundr, á Snjógrundu
undr þat er enn[1] mun standa
annat fyrr um kannast,
annat fyrr um kannast.

Spretta kámir klettar
knýr víðis böl hlíðir[2],
aur[3] *tekr* upp at færast
undarligr or grundu;
hörgs munu höldar margir,
himin rifnar þá, lifna;
rignir mest, at regn*i*
rökk[r] áðr heimrinn slökkvir[4],
rökk[r] áðr heimrinn slökkvir[5].

Stíg ek fjall af fjalli,
fer ek opt litum þopta,
*æ*st fer ek norðr it nyrðra
niðr í heiminn þriðja;
*sk*egg beri opt sá er uggir
ámr við minni kvámu,
brýt ek við bjarga gæti
bág í Elivága,
bág í Elivága.

Várum húms í heimi
hugði ek því svá er dugði,
vær *nut*um verka þeirra,

1) æn Hd. 2) Gjætn.; hríðir Hd. 3) 560; or Hd. 4—5) sökkvist?

valdbjúgr[1] saman allir[2]
undr er hví *örva*[3] mundi;
eiðr . . yðra mèr heita
þó ef ek þangat kæmi
þrekrams við hlyn glamma,
þrekrams við hlyn glamma,

. . . mèr frá morði
mun ván ara kvánar
handan hrímnis *kin*dar
hárskeggjaðir váru,
en ek steinhnökkva sty*rk*van
stafns plóglimum grafnar
járni fáðan aurni
auðkendan rèð ek senda,
auðkendan rèð ek senda.

Sterks kveða illt at einu
oss við þann at senna,
Þórr veldr flotna fári,
feldr er sá er jöklum eldir;
þverðir áttboga[4] urðar,
ek ferr gneppr af nökkvi
niðr til *Surts* ins svarta,
sveit, í eldinn heita,
sveit, í eldinn heita.

*Ve*ð ek sem mjöll í milli,
mart er einmyrkligt, heima,
spríngr *jörð* en þangat
Þór einn kveð ek svá fóru;

1) vallbjúgr, 560. 2) vallbjúgr, 560. 3) *saal.* 560. 4) áttbogi Hd.

breitt er und brún at líta
bjargálfa mèr sjálfum,
heldr *sk*ek ek hvarma skjöldu
harmstríð, er ek ferr víða,
harmstríð, er ek ferr víða.

*Ein*n á ek hús í hrauni,
heim sóttu mik beimar,
fimr *var* ek fyrðum gamna
fyrr aldregi, sjaldan;
flokk nemi *it* eðr ykkað,
elherðar! mun verða,
enn er at aurnis brunni
ónýt, mikit víti,
ónýt, mikit víti.

Þessi tíðindi bar fyrir þá iij sinnum, ok þetta var kveðit á hverjum þriðjúngi nætr, ok sá þeir ávalt túnglin meðan kveðit var en ella eigi. En þá er kvæðinu var lokit et iij. sinn þá leið frá þeim innar í hellinn allt saman enda sá þeir þá lýsa af degi ok hvötuðu þeir þá út ór hellinum. En áðr þeir gengi á brott brá Þórðr fæti sínum á krossmarkit er hann hafði í hellisdyrum gert; síðan fóru þeir ok kvómu til kirkju ok var þá lokit tíðum, síðan fóru þeir heim ok kvómu þar til[1] er þeir þóttust verit hafa um nóttina, ok fundu engan þá hellinn. Ok þótti þat undr mikil. Síðan gengu þeir heim. Þórðr mundi flokk þenna allan en húskarl mundi ekki orð í; *en* ári síðar eptir þetta þá færði Þórðr bygð sína nær kirkju,en at jamlengd þessa atburðar önnur misseri þá andaðist húskarl förunautr Þórðar, en hann lifði lengi síðan ok urðu honum engir hlutir kynligar en áðr, en þó eru slíkt fáheyrðir hlutir.

1) er þeir kvomu, *tf* Hd.

III. Kumlbúa þáttr.

Þorsteinn Þorvarðsson mágr Þorfinns á Bakka er átti Helgu Þorgeirsdóttur systur ábóta; hann[1] fifldist at Steinvöru konu Höskulls mágsefnis, hann átti við henni eitt barn. En þá er Þorsteinn var í órum þessum þá var þat eitt sinn at hann gekk heim síð um aptan, ok bar þá fyrir hann sýn kynliga. Þá gekk hann í dalverpi lítið ok fann þar kuml manns. Þar þreifaði hann niðr fyrir fætr sèr ok fann þar mannsbein ok sverð eitt. Þorsteinn tók sverðit ok hafði með sèr ok ætlaði at koma þar til um morgininn eptir náttsaung. Um kveldit fór Þorsteinn í rekkju sína ok kona hans hjá honum; hann sofnaði brátt. Þá dreymði hann at maðr mikill kæmi at honum ok hafði í hendi bolöxi mikla rekna, maðrinn var vænn sýnum. Þessi maðr heitaðist mjök við Þorstein, ef hann bæri eigi aptr sverð hans ok kvað eigi mundu hlýða svá búit. Þorsteinn óttaðist heldr hót hans ok lèt illa í svefni. Kona hans vakti hann ok spurði hví hann lèt svá illa en hann vildi eigi segja henni, ok sofnaði þegar ok kom at honum hinn sami maðr ok kvað vísu þessa:

Branda rauð ek í blóði
borðhrjóts[2] með hlyn forðum,
reynda ek hvatt í hrotta
hreggi skilfíngs eggjar;
fèllu menn, en manna
morð vóx af því forðum;
enn em ek samr at semja
sama leik við þik, nafni.

1) en Hd. 2) borðspjóts AM.

Þá svarar Þorsteinn draummanninum með þessi vísu ok kvað:

Þora mun ek reiðr at rjóða
randa skóð í blóði,
hvargi er rekks með rekkum
ríðr flugdreki slíðra;
en áðr [gef ek örn fæðu[1]
undgjóðs sendir[2] blóði.
fyrr skal ek högg við höggi,
hjaldrstærir, þèr gjalda.

Þá svarar kumlbúinn ok mælti: nú hafðir þú þat ráð, Þorsteinn, er helzt lá til, ok mundi eigi hlýtt hafa ella. Þá [spurði Helga[3] hví hann lèti svá illa, en hann vildi eigi segja henni. Þá tók at lýsa brátt. Síðan reis Þorsteinn upp ok gekk þangat er hann hugði at kumlit væri, ok fann hvergi síðan, ok gekk opt at leita; fór heim síðan ok sagði konu sinni frá ok öðrum mönnum. En þetta varð vestr í Breiðafirði á Reykjanesi inn frá Stað á Hamarlandi.

IV. Draumr Þorsteins Síðu-Hallssonar.

Draum þenna dreymdi Þorstein son Halls á Síðu austr at Svínafelli áðr hann væri þar veginn; konur iij kómu at honum ok mæltu við hann: vaki þú, Þorsteinn, sögðu þær, Gilli þræll þinn vill svíkja þik fyrir þat er þú lèzt gelda hann, ok er þetta eigi lygi; láttu drepa hann, sögðu þær. Þá kvað ein þeirra, sú er fyrst gèkk, vísu þessa ok var harmþrúngin:

---

1) [er ek à oru AM.
2) *saal.* Hd. setið AM.
3) [þá vakti Hd. ok sp. AM.

Allskörpu hefir orpit
æfinhildr med læfi
fyrir herðundum hurðar
heinar ægisbeini:
gumnum stendr fyrir gamni
gerðr með brugðnu sverði.
Vill ei enn með öllu
eykvæn Hèðins þeyjar,
eykvæn Hèðins þeyjar

. . . . Þá vaknaði Þorsteinn ok lèt leita þrælsins ok fanst hann eigi. Þá sofnaði Þorsteinn aðra nótt: þá kómu draumkonurnar með hina sömu sögu, ok gekk sú fyrst er áðr var í miðju, ok kvað sú þetta er fyrst gekk:

Fram gekk dóms at dómi
dómspakr hinn er lög rakti,
unni guð þess er inni
óþekk skyli slekkja;
áðr febríngin fengi
fangsæl Dvalins banga
baldr sá er blóðs of eldi
biðkvæn und lok riðnar,
biðkvæn und lok riðnar

æfi þinnar, Þorsteinn! Þorsteinn vaknaði, ok var leitað þrælsins ok fanst hann eigi. Enu sömu tiðindi gerðust ena þriðju nótt, at þær kvómu enn ok vóru þá grátandi allar; gekk sú þá fyrst er áðr hafði síðast gengit. Sú mælti þá: hvert skulum vèr þá hverfa eptir þinn dag, Þorsteinn? sagði hón. Hann svarar: til Magnúss sonar míns, sagði hann. Litla stund munu vèr þar mega vera, sagði hón ok kvað þá vísu:

Flugvörna sitr fjörnis
fákund megin-unda

hvöss yfir höggnum vísa
hjálma guðr at jálmi:
þess er endr fyrir enda
andþíngs um sjót banda,
þat mun ógurligt, ægis
óx ský máni tóku,
óx ský máni tóku

lífit frá þèr, Þorsteinn! Eptir þetta lèt Þorsteinn ok Yngvildr kona hans leita Gilla, en hann hittist eigi. Þá gerði á veðr illt ok vildi bóndi eigi at þau færi á brott er veðrit var svá illt. En ena næstu nótt eptir gekk Gilli þræll inn um leynidyrr er menn svófu, ok brá saxi, en Þorsteinn hvíldi svá at hann lagði hönd sína í höfuð sèr. Gilli brá saxinu á barka Þorsteini, en hann spratt upp við ok brá sverði, ok fèll þegar á bak aptr ok var þá dauðr, en þrællinn hljóp utar í eldhúsit, ok varðist þar or horni einu, þvíat heimamenn Þorsteins sóttu eptir honum. Síðan báru þeir föt á vápn hans, þá kastaði hann saxinu ok mælti: at lokum er nú komit æfi minnar. Þá mælti Yngvildr: hverr rèð þèr þetta et illa verk at gera? Hann svarar: einkis manns ráð eru þetta annars en mín. Þá var sett á kvið Gilla glóandi munnlaug. Þá mælti Gilli: kvelit mik ekki lengr, ella mun ek mæla þat orð, Yngvildr, at uppi mun vera alla æfi í knèrunni yðrum, ok mun á hrína. þá spyrndi Yngvildr á munnlaugina, en kviðrinn Gilla sprakk af bruna. Síðan var hann færðr niðr um garð ok sökt í fen eitt, ok sèr þess enn merki. Gilli þessi var son Jathguðs, Gillasonar, Bjaðachssonar, Kjarfalssonar konungs af Írlandi ens gamla, er þar ríkti lengi.

Völsa þáttr.

Eptir því sem í einu fornu kvæði vísar til, bygði á einu andnesi norðarliga í Noregi, þar sem góð langskipa höfn var undir fjarri meginbygðum ok svo þjóðleið, bóndi ok húsfreyja nokkut öldruð. Þau áttu ij börn, son ok dóttur, at því sem í upphafi kvæðisins segir ok svo hefr;

Karl hefir búit ok kona öldruð
á andnesi einhverju,
átti son við seima bil
drengr ok dóttur
drjúgskýrliga.

Þar var ok þræll ok ambátt; bóndi var spakr maðr ok óhlutdeilinn, en kerlíng var svarkr mikill ok rèð mjök fyrir hýbýlaháttum dagliga. Bóndason var kátr ok gleðifullr glenzugr ok uppvöðslumikill; bóndadóttir var ellri, næm ok náttúruvitr, þóat hón hefði eigi við fjölmenni upp vaxit. Bóndi átti etjutík stóra er Lærir hèt. Öngvar skynjar höfðu þau á heilagri trú. Svo bar til á einu áliðnu hausti, at eykhestr karls dó, var hann mjök feitr, ok með því at heiðnir menn höfðu hrossakjöt sèr til fæðu, var hestrinn til ger ok nýttr; ok í fyrstu er fleginn var, rak þræll af honum í einu þann lim sem eptir skapan náttúrunnar hafa þess kyns kvikendi til getnaðar sem önnur dýr þau sem aukast sín á milli, ok eptir því sem fornskáldin vísa til heitir víngull á hestum, ok svo sem þrællinn hefir hann af skorit ok ætlar niðr at kasta á völlinn hjá sèr, hleypr bóndason til hlæjandi ok grípr við ok gengr inn í stofu, þar var fyrir móðir hans, dóttir hennar ok ambátt; hann hristir at þeim víngulinn með mörgum kalsyrðum ok kvað vísu;

Hèr megit sjá heldr röskligan
víngul skorinn af viggs föður

þèr er ambátt þessi Volsi
allódaufligr innan læra.

Ambátt skellir upp ok hlær, en bóndadóttir bað hann út bera andstygð þessa. Kerlíng stendr upp ok gengr at öðru megin ok grípr af honum, ok segir, at hvorki þetta nè annat skulu þau ónýta þat sem til gagns má verða; gengr fram síðan ok þurkar hann sem vandligast ok vefr innan í einum líndúki ok berr hjá lauka ok önnur grös svo at þar fyrir mætti hann eigi rotna og leggr niðr í kistu sína; líðr nú svo á haustið at kerlíng tekr hann upp hvert kveld með einhverjum formála honum til dýrkanar; ok þar kemr, at hon vendir þangat til öllum sínum átrúnaði ok heldr hann fyrir guð sinn, leiðandi í sömu villu með sèr bónda sinn ok börn ok allt sitt hyski, ok með fjandans krapti vex hann svo ok styrknar at hann má standa hjá húsfreyju ef hon vill; ok at svo gerfu tekr kerlíng þann sið, at hon berr hann í stofu hvert kveld ok kveðr yfir honum vísu fyrst manna, fær síðan bónda ok svo hverr frá öðrum þar til sem kemr at lokum til ambáttar, ok skyldi hverr maðr kveða yfir honum vísu; fanst þat á hvers þeirra ummælum, hversu hverju þeirra um gefit.

Þat hafði verit einhverju sinni, áðr en Ólafr konúngr varð landflótta fyrir Knúti konúngi, at hann hèlt skipum sínum norðr með landi; hann hafði frètt af þessu andnesi, ok þeirri ótrú er þar fór fram; ok með því at hann vildi þar sem annarsstaðar fólkinu snúa til rèttrar trúar, segir hann fyrir leiðsögumanninum, at hann skal af víkja leiðinni ok til þeirrar hafnar, er liggr undir fyrgreindu andnesi þvíat byrr var hægr; koma þeir sið dags í þessa höfn; lætr konúngr tjalda yfir skipum, en segir at þeir skulu á skipum liggja um nóttina, en hann vill ganga heim til bæjar ok biðr fara með sèr Finn Árnason ok Þormóð Kolbrúnarskáld. Þeir taka

sèr allir grákufla ok steypa utan yfir klæði sín ok ganga svo heim til bæjar um kveldit í húmi; víkja af til stofu ok setjast á bekk annan, ok skipa svo sessum, at Finnr sitr innstr, þá Þormóðr, en konúngr yztr; bíða þar til þess er myrkt er orðit, svo at engi maðr kemr í stofu, ok eptir kemr innar kona með ljósi ok var þat bóndadóttir; hon heilsar mönnum ok spyrr þá at nafni, en þeir nefndust allir Grímar. Hon gerir þá upp ljós í stofunni; hon sèr jafnan til gestanna ok lengst horfir hon á þann er yztr sitr, ok svo sem hon býst fram at ganga verðr henni ljóð á munni, ok mælti svo:

Ek sè gull á gestum
ok guðvefjar skikkjur,
mèr fellr hugr til hrínga,
heldr vil ek bíng en línga[1]
kenni ek þik, konúngr minn,
kominn ertú, Ólafr.

Þá svarar hann tilkvómumaðr sá er yztr sat: látt þú kyrt yfir því, þú ert kona hyggin. Ekki skiptust þau fleirum orðum við. Gekk bóndadóttir fram, ok litlu seinna kemr inn bóndi ok son hans ok þræll; sezt bóndi í hægsæti(!), sonr hanns upp hjá honum, en þræll yfir lengra frá honum; eru þeir kátir við gestina af kyrt þeirri; síðan er snúit hýbýlum á leið ok tekit borð ok settr matr fram. Bóndadóttir settist upp hjá bróður sínum en ambátt hjá þræli. Grímar sitja allir samt sem fyr var sagt. Síðast kemr innar kerlíng ok berr Volsa í fangi sèr ok gengr at hægsætinu fyrir bónda. Ekki er þess getið at hon kveddi gestina. Hon rekr af dúkana af Völsa ok setr á knè bónda ok kvað vísu:

Aukinn ertu, Volsi, ok upp um tekinn,
líni gæddr en laukum studdr;

1) *eller* bíug en línga.

Þiggi Mörnir þetta blæti,
en þú bóndi sjálfr, ber þú at þèr Volsa.

Bóndi lèt sèr fátt um finnast, tók þó við ok kvað vísu:

Mundi eigi ef ek um rèða
blæti þetta borit í aptan.
Þiggi Mörnir þetta blæti,
en þú, son bónda, sè þú við Volsa.

Bóndason greip við honum ok yppir Volsa ok vindr at systur sinni ok kvað vísu:

Beri þèr beytil fyrir brúðkonur,
þær skulu víngul væta í aptan.
Þiggi Mörnir þetta blæti
en þú, dóttir bónda, drag þú at þèr Volsa.

Hon gerir sèr heldr fátt um en varð þó at fylgja hýbýlaháttum, tók heldr tæpt á honum ok kvað þó vísu:

Þess sver ek við Gefjon ok við guðin önnur
at ek nauðig tek við nosa rauðum.
Þiggi Mörnir þetta blæti,
en þræll hjóna, þríf þú við Volsa.

Þrællinn tekr við ok kvað:

Hleifr væri mèr hálfu sæmri
þykkr ok ökkvinn ok þó víðr
en Völsi þessi á verkdögum.
Þiggi Mörnir þetta blæti,
en þú, þý hjóna, þrýstu at þèr Völsa.

Ambáttin tekr við honum mjök blíðliga, vefr hann at sèr ok klappar honum ok kvað vísu:

Víst eigi mætta ek við um bindast
í mik at keyra, ef vit ein lægim í andkètu.
Þiggi Mörnir þetta blæti,
en þú, Grímr gestr várr,
gríp þú við Völsa.

Finnr tók þá við ok hèlt á, hann kvað þá vísu:

Legit hefig víða fyrir andnesjum
snæfgum höndum segl upp dregit.
Þiggi Mörnir þetta blæti
en þú Grímr griði minn, gríp þú við Volsa.

Hann fèkk þá Þormóði, tók hann við ok hugði at allglöggliga hversu Volsi var skapaðr, brosti hann þá ok kvað vísu:

Sá ek ei forðum þó hefig farit víða
flent reðr fyrri fara með bekkjum.
Þiggí Mörnir þetta blæti
en þú, aðal-Grímr, tak enn við Volsa.

Konúngr tók við ok kvað vísu:

Verit hefig stýrir ok stafnbúi
ok oddviti allra þjóða.
Þiggi Mörnir þetta blæti,
en þú, hundr hjóna, hirtú bákn þetta.

Hann kastaði þá fram á gólfit en hundrinn greip þegar upp, en er kerlíng sá þat þá var hon öll á flugi, brá henni mjök við ok kvað vísu:

Hvat er þat manna mèr ókunnra
er hundum gefr heilagt blæti;
hefi(g) mik um hjarra ok á hurðása
vita ef ek borgit fæ blætinu helga.
Legg þú niðr, Lærir, ok lát mik eigi sjá,
ok svelg eigi niðr, sártíkin rög.

Konúngr kastar þá af sèr dularklæðunum. Þekkist hann þá; telr hann þá trú fyrir þeim, ok var kerlíng treg til trúarinnar, en bóndi nokkuru fljótari, en með krapti guðs ok kostgæfi Ólafs verðr þat at lyktum, at þau taka öll trú ok eru skírð af hirðpresti konúngs ok heldu vel trú síðan er þau urðu áskynja á hvern þau skyldu trúa, ok þektu skapara

sinn; sá nú hversu illa ok ómannliga þau höfðu lifat ok ólíkt öllum öðrum góðum mönnum; má þat í slíku sýnast, at Ólafr konúngr lagði allan hug á at eyða ok afmá alla ósiðu ok heiðni ok fordæðuskap einnveg á hinum yztum útskögum Noregsveldis sem í miðjum hèruðum megínlandsins, hafði hann á því mesta hugsan, at draga sem flesta til rèttrar trúar; er þat nú ok auðsýnt orðit, at hann hefir svo gert þessa hluti ok alla aðra, at guði hefir líkat.

Forklaring til Versene i Draumavitranir.

Geirviðr of nam greiða gangs[1] (gang?) svá at skreið ór þangi, ok beitti borð byrsóta[2] út um lágarða; ok snarpir meðr (menn) sóttu und Höfða ór seglhættu veðri við harðan uns vegg[3] við hún of seggjum.

1) leggja af stað. 2) skips. 3) segl? =með segl dregin við húna.

Skjót skeið náði þá skríða um ljótar bylgjur; dyggvir drengir fóru á hlýra dýrmörum[1]; þar sá ek prúðligast gerva för frægra fyrða. Þó er Geirviðr konúngr þeirra gotneskra gumna. (Digtets stef.)

1) skipum.

Göndul-herðendr[1]! sigldum skipaferðum grams með landi; þat dróttar ráð var gott; unz horskir sigrgöfgaðir seggir hjuggu vigrum hjörs börva[2] andskota (appos.) í Síldasundi.

1) vígherðendr. 2) menn.

Ok skjóma skerðendr gerðu sjá at varfærir skjaldmeyja vèar[1] lágu fyrir í vági; ljónar gátu líta breiðan leiðangrs flota; hirð hilmis, sú er of firðist vörn, fór und hjálmi.

1) skip skjaldmeyja.

Virðar vöknuðu brátt at þjóðar vígboði, þá er hafrastar hestar[1] Hlègunnar þustu mjök, ok snarráðir siklíngs vinir sóttu þíngat. Þó er o. s. v.

1) skip.

Ok blóðísúnga[1] beiðir[2], konr bragna (appos.) æxti þá

síðan Högna hnigsólar hríð[3] af magni; en vígroða varp víða af snarpri rómu, sjár varð dökkr af dreyra þá er drótt sótti hríðmál.[4]

1) hjalma. 2) Geirviðr. 3) orustu. 4) orustu.

Þar gerðist sverða svipan, þar kómu saman skjómar (Gjætn. for rómu); göndul varð fyrir grundu, því grams drótt sótti vel; geirvaldr Geirviðr of vá *með* geiri í þeirri klök[1]; ek sá blóðár[2] í blóði, blóð stökk um skör þjóða.

1) svipan. 2) sverð.

Hirð sú er fylkir stýrði gerði gríð af hörðu; margr er gjarn af gengi göfugtiginna jöfra. Ek spyrkat ferð frægra fyrða verða snjallari. Þó er o. s. v.

Ek leit híngat harðar ódáðir Hlègunnar; ek sá eiskranlig*a* yfð[1] geisa með ylgjar höfði; ek sá tröllskjapta tyggja tönnum hold af mönnum; *hón* gerði of harða sókn með hvápta hnitgeirum[2].

1) tröllkonu? 2) tönnum,

Ek stè annað Áta skíð[1] af öðru um víði, unz *ek* gekk *á* glæsimar gylfa með hilmis rekkum,[2] ok ek sagðag siklíngi hve grimmhuguð ægis geisla gerðr[3] gerði sýslu of vígaferðir.

1) skip. 2) konúngs skip. 3) Hlèguðr.

Gramr leit hitt hvat(=hve) hvergýmis[1] stjörnu hörn[2] hafði heiðíngja brúðar[3] höfuð á hauka stofni.[4] Örvígr frægr konúngr hinn er ekki vægði lèt flóðs elda ásynju[5] (ósynju Hd.,) hníga af fyllar meiði[6].

1) hafs. 2) Hlèguðr. 3) ylgjar. 4) öxlum. 5) Hlègunni. 6) skipi.

Höll hríðar aldjötuns[1] hrynr af heiða fenri[2], björg taka at falla; fornu setri muna fást friðr. *Það* gnýr þá er inn hári gramr[3] gengr um dökkva hamra; Hallmundr stígr hátt höllum fæti í fjalla gný.

1) hellir Hallmundar. 2) stormi. 3) Hallmundr.

Eldrinn kámi[1] hrýtr, áðr megingarða[2] harðvirkr[3] brjóti hauga; gnýr er of sáman[4] seimasæri[5]; *hann* lætr skjótlega hrjóta upp áma eimyrju; *það* verðr hljóðsamt um hrúngnis hurðir[6] við fok glóða.

1) svarti. 2) fjalla. 3) jötun, Hallmund. 4) dökkvan. 5) jötun. 6) dyr jötna, hella.

Liðbáls[1] lyptidraugar[2] laugast síðan at þat í foldar sveita[3], heldr heit vötn koma um hölda (Resten mörk).

1) gulls. 2) menn. 3) hverum, vellanda vatni.

Stór björg ok stinnar berg-búngur springa;] hrærir hjaldrborg hörga[1], þá vinnast[2] margir fírar. Þytr er um þundar glitni[3]; ek þramma á fyrir skömmu, en þeir fleiri þegnar magna þys hvívetna.

1) fjöllin skjalfa? 2) bugast. 3) himininn.

Þýtr í þúngu grjóti; þrír svíra eskimars[1] ýtar[2] líta þar enn undr er jöklar brenna; morðlundr! þó mun annat stórum mun meira undr, þat er mun enn standa, um kannast[3] fyrr á Snjógrundu[4].

1) skips. 2) menn. 3) birtast. 4) Islandi.

Kámir klettar spretta; víðisböl[1] knýr hlíðir; undarligr aur[2] mun færast upp ór grundu; margir hörgs höldar[3] munu lifna; þá rifnar himin, *ok* rignir mest; rökkr at[4] regni áðr heimrinn sökkvist (Hd. slökkvir).

1) eldr (stormr?), 2) vellandi hverir. 3) heljarsinnar. 4) syrtir að.

Ek stíg fjall af fjalli, ek fer opt litum; ek fer æst (dynst AM. 560) norðr it nyrðra niðr í inn þriðja heim. Sá er uggir við minni kvámu[1] hann beri opt ámr skegg[2]. Ek brýt bág við bjargagæti[3] í Elivága.

1) Þórr? 2) dropi skeggi niðr, sè hryggr? 3) Þór.

Várum allir saman vallbjúgir í húms heimi[1]; hugði ek því svá, er (=at) dugði[2]; vær nutum þeirra verka. (Resten uforstaaelig).

1) myrkheimi. 2) það var vel hugað.

Næste Vers er mörk og uforstaaeligt.

Menn kveða oss at einu illt at senna styrks[1] (sterks Hd.) við þann[2]; Þórr veldr fári flotna; sá er felldr[3] er eldir jöklum[4], *þú* þverðir sveit urðar attboga[5] (Gjætn.); ek geng gneppr[6] af nökkvi niðr til hins svarta Surts í eldinn heita[7].

1) reyna afl. 2) Þór. 3) fallinn. 4) kveykir í jöklum. 5) sveit jótna 6) lútr, hryggr. 7) niðr í Niflleim til Surts

Ek veð sem mjöll milli heima; margt er einmyrkligt[1]; jörð springr, en (því?) ek kveð Þór einn fóru svá þangat; breitt er at líta mèr sjálfum undir brún; ek skek heldr hvarma skjöldu[2]; þat er harmstríð bjargálfa[3] er ek fer víða.

1) draugalegt. 2) augu. 3) harmstríð bjargvætta.

Ek á einn hús í hrauni; beimar sóttu mik sjaldan heim; ek var aldrigi fyrr fimr *at* gamna gumnum. Nemi it flokk, eðr ykkart víti mun verða mikit[1].

1) nemið kvæðið, ella mun yðr henda mikið víti.

Ek rauð forðum branda í blóði með borðhrjóts[1] hlyn[2]; ek reynda skilfings[3] eggjar hvatt í hrotta hreggi; menn fèllu, en manna morð vóx forðum af því; nafni! ek em enn samr[4] at semja sama leik við þik.

1) skips. 2) manni. 3) sverðs. 4) búinn.

Ek mun þora reiðr at rjóða í blóði randa skóð[1], hvargi er slíðra flugdreki[2] rekks[3] ríðr með rekkum. En áðr ek gef örn fæði . . . Fyrr mun ek, hjaldrstærir! gjalda þèr högg við höggi.

1) vopn. 2) sverð. 3) kappans.

Æfinhildr[1] hefir *með* læfi orpit allskörpu ægis beini[2] fyrir heinar hurðar[3] herðundum[4]. Gerðr[5] stendr gumnum fyrir gamni með brugðnu sverði. Hèðins þeyjar eykvæn[6] vill ei enn með öllu. (Det prosaiske Slutningsled mangler.)

1) æfldis 2) hörðum steini. 3) sverðs. 4) menn. 5) dísin. 6) æfidísin.

Dómspakr guð[1], hinn er rakti lög, gekk fram at dómi

dóms þess er skyli slekkja[2] óþekk inni[3] áðr fangsæl hanga baldrs[4] (Gjætn. for baldr) biðkvæn[5] fengi riðnar und lok (dísir) æfi þinnar.

1) Oðinn? 2) slökkva. 3) illar maldeilur? 4) Oðins. 5) Valkyrja, dís.

Fákund meginunda[1] flugvörna[2], hvöss hjálmaguðr[3] (appos.) sitr yfir höggnum vísa[4] at fjörnis[5] jálmi[6]. . . .

1) sara. 2) valkyrja (sbr. sárvitr fluga). 3) dís. 4) konúngl. 5) hjálms 6) orustu.

Poetiske Benævnelser i Versene i Bárðar- og Víglundar saga.

1. Kenníngar.

Kvinde: landa hlökk, 54 marglóðar tróða 71 silkigunnr 66 eygerðr 77 þorngrund 77 líneik 82 hlaðs þrúðr 82 laukareið 83 valgrund 83 gullhlaðs þópta 84 ormasetrs auðar (appos.) bil 85 auðs spöng 85 silkis skorð 86 tjalda tróða 87 menlín 87 geira gná 88 tvinna bil 88 seima hlökk 88 lýsigulls, liðarelds (appos.) hlín.

Mand: hrínglestir 71 menbrennir 71 malmþíngs meiðir 69 gullhríngs gætir 54 hrínga hirðir 64 skrauta njörðr 77 vánarelds Víglundr 84 flaustra eims Trausti 84 brjótr brendra bauga 85 fafnis landa gæðíngr 85 flýtir fremdar 86 auðbaldr 87 menja rýrir 14 auðspennir 14.

Söe: ægismarr 78 storma bíngr 87 máfa heiði 88 marbakki 65 farmr unna 64.

Kamp: eggveðr 71.

Guld: mundar jökull 86 liðar eldr 89 flaustra eimr 84 vánareldr 84.

Hjælm: holtvartaris (vartari=þvengr) ennitíngl.

2. Hálfkenníngar.

Kvinde: hlökk, 67 þrúðr 71 lín 77 freyja 77 troða 77, 83, 88, fjötra 81 brekka 82 þella 83.

3. Sannkenníngar.

Kvinde: munnfögr 77 ítrust 77 mjófa 77 fríð 67 hauklig 77 hárfögr 77 laugauðig 82 auði glæst 82 framlunduðust 82 hugrekk 82 prúð 82 valin 83 vænst 83 grannvaxin 84 skrautlig 86 mjallhvít 86 úng 66 87 brúnfögr 87 strangvaxin 87 svinn 89 hörvi glæst 89.

Mand: skýrr 77 vænn 84 raunfróðligr 85 hvítr 54 bjartr 54 glaðr 54.

Bölge: súgandi 64.

Udtog af Bárðarsaga.

Kong Dumb raadede for Landene omkring Dumbshav, han stammede paa fædrene Side fra Jætter, (risar) hvilke ere høiere og smukkere end andre Mennesker, men paa mødrene Side stammede han fra Trolde; han slægtede denne sin dobbelte Æt paa; han var stærk, smuk og mild og kunde godt omgaaes Mennesker, heri slægtede han sin Fader paa, men paa den anden Side voldsom vild og grusom, naar han blev vred, heri slægtede han sin Moder paa. Man gav ham Kongenavn, for i ham at have Beskyttelse imod Jætter, Trolde og onde Væsener. Han blev Konge 12 Aar gammel. Han ranede fra Kvænland den skjønne Mjøll Kong Snees Datter, efter hvis Navn den hvide nyfaldne Snee siden er bleven opkaldt; med hende fik han Sønnen Baard, et smukt Barn, der i Alt lignede sin Moder. Kort efter opstod Fjendskab mellem Kong Dumb og Thurserne. For at have sin Søn i Sikkerhed sendte Kong Dumb ham til sin Ven, Bjergboeren Dovre i Dovrefjæld. Dovre fostrede ham op, og oplærte ham i Idrætter, Vaabendygtighed, Ætkyndighed (ættvísi) og Trolddom. Baard fattede snart Kjærlighed til Dovres Datter Flaumgerde, og efter tre Aars Forløb giftede Dovre sin Datter med ham. En Nat drømte Baard at et Træ spirede op i Dovres Klippehal; det voxte snart udover Hulen, indtil dets Grene tilsidst spredte sig over hele Norges Land. En

af Grenene havde den fagreste Blomst med Guldfarve. Denne Drøm tydede Baard saaledes, at en kongefødt Mand vilde komme i Dovres Hal, der vilde stifte et Eneherredømme over Norge, men den gyldne Kvist monne betegne en Fyrste der bebudede en ny Religion (Olav den hellige). Kort efter kom Harald Haarfagre til Dovre, blev opfostret af ham, og siden efter kaldt Dovrefostre.

Baard havde 3 Døttre med sin Kone Flaumgerde, da døde hun, men Baard ægtede igjen Herthrude Rolv Herses Datter, og havde med hende 6 Børn. Fjendskaben mellem Kong Dumb og Jætterne voxte bestandig. Tilsidst blev Dumb overfaldet af deres Formand Haardværk, og dræbt. Haardværk blev siden Konge, men Dumbs Enke Mjøll givtede sig igjen med Jætten Svades Søn Rødfeld nord fra Dovrefjæld, og fik med ham Sønnen Thorkel; han voxede op. Begge Brødrene Thorkel og Baard overfaldt Haardværk og indebrændte ham tilligemed 30 Jætter. Da turde de ikke længer blive i denne Egn, og flyttede syd paa til Norge, og boede der indtil Kong Harald lúfa underkastede sig hele Norge. For denne Ufred og Trældom besluttede Baard at rømme Landet. I Forening med Heyjangrsbjörn, og den vanskabte Thorkel Skinnvefja (saaledes kaldt fordi han som Barn blev svøbt i Sælhundeskind) gik han til Søs og styrede til Island. Under Island skildtes Heyangrsbjørn fra ham og styrede til Nordlandet, men Baard landede paa Vesterlandet i Nærheden af den høie Snæfjældsjøkul. Flere Stednavne der paa Stedet hidrøre fra denne hans Landgang, saaledes kaldes Troldekirke en Hule hvor Baard blotede, og Sanghule den Hule hvor de holdt deres Forsamlinger. Barðarlaug en lille Sø, hvori Baard badede sig. Han byggede Gaarden Laugarbrekka; hans Broder Thorkel byggede Gaarden Arnarstape.

Thorkel havde to Sønner Sølve og Rødfeld; en af Baards 6 Døttre heed Helga. Thorkels Sønner og Baards Døttre legede sammen paa Isen ved de saakalte Børneaaer. Undertiden udartede deres Leg og blev temmelig heftig. En Dag, som de legede, var tyk Taage og hele Kysten fuld af Drivis, men Vinden blæste fra Land af. Rødfeld stødte da Helga ud paa et Isstykke, men Stormen drev Isen fra Land udi aaben Sø; Helga blev drevet for Vinden henimod Grønlands Kyst. Den 7de Dag kom hun til Grønland. Da boede her paa Gaarden Brattahlid Erik den røde, men Midfjord-Skegge opholdt sig hos ham denne Vinter. Helga var her Vinteren over. Engang da hun stod ved Kysten og saae udover Havet yttrede hun i et Vers sin Glæde om hun kunne gjensee de velbekjendte Steder i hendes Hjemstavn. Næste Sommer reiste Helga med Midfjordskegge til hans Gaard Reykir. Da Baard erfarede sin Datters Forsvinden, gik han hen til Arnarstape i en mørk Stemning; han greb de to Drenge Sølve og Rødfeld hver under sin Arm, gik med dem til Fjælds. Han dræbte den Ene ved at kaste ham ned i en dyb Fjældkløft, der siden kaldes Rødfeldskløft; den Anden, Sølve, kastede han ned af en høi Klippe der siden kaldes Sølvahamar. Thorkel, der snart fik Nys om Baards Foretagende, forfulgte og indhentede sin Broder, men bukkede under i Kampen med ham, og fik det ene Been knust, og blev siden efter kaldt bundinfoti. Han forlod nu denne Egn og gik til Sønderlandet, hvor han bliver regnet blandt Landnamsmændene.

Efter sin Datters Forsvinden blev Baard mørk og taus, og heftig af Sind, saaledes at han ikke længer kunne leve blandt Mennesker. Hans Jættenatur vaagnede i ham med fornyet Styrke; tilsidst forsvandt han med hele sit Bohave og man troer at han har flyttet ind i det mægtige Isfjæld,

thi det stemmede bedre med hans Natur og Æt at boe i Fjældhuler end i menneskelige Boliger. Nu blev han paakaldt under Navnet Snefjældsaas (Snefjælds Skytsaand) og dyrket som en Skytsaand (heitguð).

Helga opholdt sig hos Skeggi indtil hendes Fader afhentede hende om Høsten, thi Skegge var gift, men siden hun skiltes fra Skegge havde hun ingen Ro, men visnede og sygnede hen. En Dag yttrede hun i et Vers sin Sorg: „Jeg ønsker at komme snart bort herfra; jeg er fra alle Sider omgivet af Elendighed; jeg svinder hen for hans Skyld; thi jeg elskede ham af mit varme livsglade Sind; jeg formaaer ikke at skjule min Sorg; jeg sidder Ene, og bryder ud i Klager". Siden forsvandt hun, og kunde ikke finde Ro iblandt Mennesker, men opholdt sig i Røser og Høie. Helgashule i Drangahraun bliver opkaldt efter hende og endnu flere Stednavne paa forskjellige Steder bære Navn efter hende. En Vinter opholdt hun, men ikke Gudrun Gjukedatter, som nogle mene, sig paa Gaarden Hjalle i Ølvus hos Thorodd og Skapte. Hun var der hemmelig, laa yderst i Hallen bag ved et Forhæng; her vaagede hun de lange Nætter og slog sin Harpe. En Nordmand ved Navn Ravn, blev nysgjerrig efter at vide hvem denne ubekjendte Kvinde var; han løftede Forhænget, og saae en skjøn Kvinde sidde iført en Særk. Her viste Helga sin overmenneskelige Styrke idet den nysgjerrige Mand fik sin høire Arm og sit venstre Been brudt i den Kamp der nu opstod mellem ham og Helga. Siden forsvandt Helga herfra; vandrede omkring i Island, holdt sig som oftest fjern fra Mennesker og fandt ingensteds Ro. Undertiden var hun hos sin Fader.

En Trold og Hex ved Navn Hetta boede i Ennisfjæld og røvede Qvæg fra Ingild paa Gaarden Hol. Da han mærkede dette forfulgte han hende; men da hun saae,

at hun ikke kunde undslippe, lovede hun at erstatte ham hans Tab, ved at anvise ham de Steder hvor han, som var en dristig og ivrig Fisker, aldrig vilde mangle Fisk; idet hun i et Vers nærmere betegnede Mærkestederne. Dette var om Høsten. Kort efter roede Ingild paa Fiskeri alene paa sin Baad, som han pleiede, hen til det anviste Fiskersted; der var Fisk i Mængde; Veiret var i Førstningen fortræffeligt; men kort efter trak op en tyk Uveirssky der snart blev til Snee og Frost. I Nærheden af sig saae Ingild en Mand i en Baad, der sad og anglede ivrigt; denne Mand havde rødt Skjæg, og nævnede sig Grim; denne Mand opfordrede Ingild at forholde sig rolig. Tilsidst blev Stormen heftig og Veiret saa mørk, at man ikke kunne øine fra den ene Skibsstavn til den anden. Ingild havde tabt alle sine Fiskeredskaber og Snører. Han anede nu Uraad, at Alt dette var skeet ved Hettas Trolddom. I sin yderste Nød, da han var Døden nær af Frost og Søgang, paakaldte han nu Baard Snefjældsas. Den samme Aften hørte man paa Ingildshol, da man sad til Bords, at et Vers blev fremsagt med mørk Stemme ved Vinduet udenfor, hvori der blev fortalt, hvor ilde Ingild var stedt, og at han nok aldrig vilde vende levende tilbage. Verset troede man hidrørte fra Hexen Hetta. — Men da nu Ingild var Døden nær, kom en Mand roende hen til ham i en graa Kofte, og med et Belte af raat Læder om Livet. Han var Ingilds Ven Baard. Til samme Tid forsvandt Grim; og antager man at det har været Thor. Baard forundrede sig, at en saa klog Mand som Ingild havde ladet sig narre af en slig Hex som Hetta. Nu styrede Ingild, men Baard roede hen imod Land, og frelste Ingild paa denne Maade. — Endvidere fortælles om en Hex og Trold ved Navn Torfárkolla; hun røvede og dræbte Mennesker. Thore paa Øxnakelda forfulgte hende, brødes

med hende, og sønderbrød tilsidst hendes Ryg; denne sin Bedrift berømmede han i et Vers; man troer, at Baard i dette ligesom i andre Ting har været Thore behjælpelig; thi alle hans Venner paakaldte ham, naar de vare stedte i Vaande. Baard vandrede ofte som en Aand om i Island; naar han kom tilsyne var han som oftest saaledes udrustet, at han havde en graa Kofte paa, og Bælte af raat Læder om Livet, en Isstav med en tyk Brod i Haanden, som han brugte naar han gik over Jøkler. Brødrene Thorkel og Baard forligtes og holdt Sammenkomster i Baardshule Brynjedal; de holdt ogsaa Kamplege hos Erik i Skjaldbreid paa Erikstade. Derhen kom og Lágalf fra Siglunes. Paa Hjemveien fra denne Leg brødes Lágalf med Skeljung paa Silfrestad (see Skeljúngs saga). Man siger endvidere at Jætten Bergthor Blaafelling, Jætten Thorer fra Thoresdal, Jætten Hallmund fra Baldjøkel, samt Orm Skogarnef, Orm Stórolfsson, Thoralf Skólmssøn[1] have alle deeltaget i disse Lege. Men Baard vandt Prisen fremfor alle de Andre.

Den tolvaarige Odd (der senere blev kaldt Tunguodd) skulde engang til Sneefjældnæs for at kjöbe Fisk. Paa Veien over en Lavastrækning (Drangahraun) blev han overrasket af en stærk Taage. Pludselig saae han en Mand i Kofte med en Isstav i Haanden gaae ud af Lavahulerne. Denne Mand var Baard Snefjældsas; han hilste Odd venlig, og indböd ham til sig til et Julegilde, men bad ham ikke at fortælle dette til Nogen; til den bestemte Tid skulde han begive sig til Gaarden Dögurdaraa, og vilde Thorkel skinnvefja nok vise ham Veien hen til sig. Siden skiltes de ad; men syv Dage för Jul gik Odd alene hjemmefra, to Nætter för Jul

---

1) *De tre sidste ere historiske Personer. Deres Kampplads vises i Island, paa en deltaformet Slette, indesluttet af Fjælde, i Nærheden af Althinget. Denne Slette kaldes* Hofmannaflöt.

silde kom han til Dögurdaraa; den hæslige ugjæstfrie Thorkel modtog ham meget uvenlig og havde nær stænget ham ude af sit Hus. Imidlertid begave de to sig paa Reisen den næste Dag op tilfjælds. Der var stærk Snefog forneden, men klart foroven. Men da de nu var et godt Stykke tilfjælds, bleve de indhyllede i et uigjennemtrængeligt Mørke og stærk Snefog; inden kort Tid forsvandt Thorkel ganske, men Odd vankede en Stund om paa Lykke og Fromme, indtil en Mand i graa Kofte med sin sædvanlige Isstav traadte udaf Taagen hen til ham. Denne Mand var Baard. De gik nu sammen hen til en stor Klippehule der dog var lys; der sad höivoxne men dog tækkelige Kvinder inde. Her blev Odd Julen over og hele Vinteren. Baard fattede en faderlig Kjærlighed til Odd, og oplærte ham i Lovkyndighed. Imellem Odd og Baards Datter Thordise opstod snart et kjærligt Forhold, tilsidst beilede Odd formelig til Thordise, og fik Baards Ja dertil. Brylluppet skulde holdes hos Odd. Nu begav Odd sig hjem, men til bestemt Tid bragte Baard sin Datter tilligemed et talrigt Følge. Siden blev deres Bryllup holdt, men siden efter tre Aars Forløb døde Thordise.

Midfjordskegge boede paa Reykir, en af hans Døttre hed Thordise. Skegges Søn hed Ed. Engang om Høsten da Ed var 13 Aar gammel kom en ubekjendt Mand i graa Kofte med Isstav i Haanden til Gaarden Reykir og kaldte sig Gjæst, han opfordrede den unge Ed, at yde sig Vinterophold; dette gik for sig og den fremmede Ubekjendte blev altsaa Vinteren over, men det var i Grunden Baard Snefjældsas. Han oplærte Ed i Lovkyndighed og Ætkundskab. Den Fremmede blev gode Venner med Skegges 15aarige Datter Thordise; og da nu Gjæst om Vaaren forlod dem, var Thordise frugtsommelig; om Høsten fødte hun til Sæters et smukt Drengebarn, som hun kaldte Gjæst efter sin Fader. Næste

Dag kom en fremmed Kvinde i Sæteren, ok bød at opfostre Barnet; denne Kvinde var Helga Baardsdatter. Siden forsvandt hun tilligemed den unge Gjæst. Faa Aar senere giftede Thordise sig med Thorbjørn Grenjadssøn, de opslog deres Bopæl paa Gaarden Tunge, og fik to Sønner, Thord og Thorvald. Adskillige Aar senere, da Thordise sad ved en Bæk og vaskede sit Haar, kom Helga og bragte Gjæst til sin Moder. Helga gav sig da tilkjende for Thordise at hun hed Helga Baardsdatter og var Gjæsts Søster. Gjæst var da tolv Aar gammel. Han var om Vinteren hos sin Moder; men om Vaaren blev han afhentet af sin Fader Baard, der bragte ham med sig til sin Fjældhule og oplærte ham i alle Idrætter.

Da beboede Troldkvinden Hit i Hundehulen i Hitardal, hun holdt et stort Julegilde og indbød først Baard Snefjældsaas tilligemed hans Søn Gjæst ok Thorkel skinnvefja; endvidere følgende Jætter og Troldkvinder: Jætten Surt af Hellisfitje, Jora af Jorukleif, samt Jætten Kolbjørn. Med Kolbjørn fulgte Gape og Gljúfrageir, Am og Sam. Siden fortælles hvorledes man vare opstillede i Hundehulen, og de Lege som der bleve opførte, nemlig Bjørneskindsleg, og at kaste Been (knútukast). Denne sidste Leg udartede dog snart til Voldsomheder, og Jætten Kolbjörn slap med at faae sin Næse knust. Men formedelst den Ærefrygt som Baard indgjød vovede Ingen at bryde Husfreden. Man skiltes ad og Gjæst erholdt til Afskedsgave af Hit Hunden Snate.

Kort efter forsvandt paa engang alle Thorbjørn i Tunges Faar, uden at et eneste kunde gjenfindes. Thorbjørn søgte Raad hos sin Svigerfader Skegge, som yttrede at Trolde maatte her være med i Spillet, og Faarene først vilde findes, naar Brødrene Thord og Thorvald gave sig til at søge. Derpaa gik Brødrene afsted tilfjælds. Thorvald kom igjen med uforrettet Sag, men Thord vankede længe om i en bælmørk

Taage, indtil han mærkede et menneskeligt Væsen i sin Nærhed, det var en deilig Kvinde, der dog forsvandt ligesaa hurtig som hun kom. Kort efter mødte Thord en afskyelig Jætte med en Jernstang i Haanden. Denne Jætte var Kolbjørn; han navngav sig og sagde, at denne smukke Kvinde som Thord havde seet var hans Datter Solrun, som han nu tilbød ham til Ægte. Dette besynderlige Tilbud modtog Thord med Glæde. Kolbjörn fortalte ham hvor hans Klippehule var, paa en bestemt Dag skulde han komme der med sin Broder, men han forbød Thord strengelig at indbyde Baard Snefjældsaas eller hans Følge. Siden skiltes de ad, men kort derfra fandt Thord alle sine Faar samlede. Til den bestemte Tid betraadte Thord tilligemed sin Broder sin farlige Bryllupsreise. Da han kom til Kolbjørns Hule, var Ingen tilstede: Kort efter kom en Mand med en stor Hund, der nævnede sig Gjæst, der tilbød sig at være Brødrenes Bryllupsgjæst, hvilket de med Glæde modtog. Gjæst førte nu Thord i en aflukket Hule; Solrun sad der pint og udhungret paa en Stol med Haarene bundne til Stolen. Hun fortalte nu, at hun af ham var bortført fra Solfjældene i Grønland. Kolbjørn var nu ifærd med at indbyde Jætter og Trolde til Brylluppet; hans Agt var, at slaae Brødrene ihjel, men selv at gifte sig. Kort efter kom Kolbjørn med 30 Trolde og Jætter i Følge med sig. Nu fortælles om Gildet: man kastede Boldt med Been; denne Leg blev dog tilsidst temmelig grov, men den fremmede Gjæst frelste her Brødrenes Liv. Tilsidst bleve Jætterne saa berusede at de faldt omkuld hver paa sin Plads, men Kolbjørn tilligemed sine to Følgesvende gik ind i en aflukket Hule. Om Natten stod Gjæst op, og huggede Hovedet af alle Jætterne. Siden flygtede de Alle tilligemed Solrún, men bleve forfulgte af Kolbjørn tilligemed hans Moder Skrukka

og hans to Ledsagere. Der opstod nu en Kamp, hvor Gjæst og Brødrene gik af med Seiren og dræbte alle deres Modstandere. Til Belønning for denne Frelse betingede Gjæst sig, at Brødrene skulde tage ham med til Norge næste Sommer, da han længtes efter at see den berømte unge Konge Olav Tryggvesøn. De tog alle ombord, og landede i Throndhjem. Brødrene tilligemed Solrun begave sig hen til Kongen, men Gjæst opslog et Toptelt ved Kysten og opholdt sig der alene. Tilsidst sendte Kongen Bud efter ham, men Gjæst var uvillig til at komme, da Kongen var saa despotisk, at han endog vilde raade i det Punkt, hvem man skulde troe paa. Tilsidst gik han dog hen til Kongen, som begyndte at overtale ham til at antage Kristendommen, men Gjæst nægtede at forlade sine Fædres Tro, og yttrede at han nok ikke vilde leve længe efter at han havde fornægtet den. Kongen begyndte da at true ham, men Gjæst lod sig endnu mindre bevæge af Kongens Trusler; tilsidst blev Kongen mildere stemt og yttrede, at Gjæst nok senere af egen Tilskyndelse vilde antage Kristendommen, og bød ham velkommen; inden kort Tids Forløb lod Gjæst sig primsigne, og saaledes hengik Tiden indtil Jul.

Juleaften, da Alle sade i Hallen i stor Glæde og Munterhed, kom uventet en fremmed Mand ind i Hallen, et sandt Skræmsel, med et ondskabsfuldt og ustadigt Blik, sort Skjæg og lang Næse; Hjelm paa Hovedet, iført en Ringebrynje, med et Sværd ved Bæltet, et gyldent Halsbaand paa sin Hals og svær Guldring paa sin Haand. Han traadte hentil Høisædet uden at hilse Nogen; han taug et Øieblik, men Ingen tiltalte ham. Da udbrød han og sagde at han ingensteds var bleven saa slet og uvenligt modtaget som her, men han vilde ikke gjøre Gjengjæld, men tilbyde den, som vovede at hente dem, de Klenodier som han bar. Siden gik han bort, men Alle vare

ligesom lammede af Skræk, saa mange laa besvimede, og alle Hunde vare døde foruden Gjæsts Hund Snate og Kongens Hund Vige. Kongen spurgte Gjæst hvem han troede at denne fremmede Mand havde været. Gjæst formodede efter sine Frænders Udsagn maatte det være Kong Rakne, der fordum raadede for Helleland og andre Ørkener; han lod sig levende høilægge i Skibet Raknaslode tilligemed 500 Mænd, efterat han havde myrdet Fader og Moder og øvet mange Ugjerninger. Hans Høi troede han maatte være nord paa i Hellelandsørkener. Kongen opfordrede da Gjæst at hente disse Sager. Gjæst paatog sig denne Færd og gjorde sig rede. Kongen gav ham med 20 Par Jernsko og to Seidmænd, Krog og Krekja, efter Gjæsts Forlangende, samt en Præst ved Navn Jostein, som Gjæst nødig tog imod efter Kongens udtrykkelige Ønske, der anbefalede ham paa det bedste. Kongen gav Gjæst endvidere et Sværd og en Dug, som han skulde vikle om Livet før han gik i Høien, samt et Lys som han skulde tænde i Raknarshøi, men advarede ham at vente længere i Høien end til Lyset var udbrændt. Han gav ham endvidere Proviant til tre Aar. Derpaa seilede Gjæst afsted imod Nord forbi Finnmarken, men da de kom norden for Dumbshav kom en Mand fra Land ombord eenøiet og kaldte sig Rødgrane med en sortspættet Hækle knappet ned mellem Benene. Præsten Josten saae Rødgrane meget ugjerne. Rødgrane begyndte nu at præke Hedendom for Gjæsts Mænd, og raadede dem til at blote. Engang blev Præsten vred over dette og slog med et Crucifix i Rødgranes Hoved, saa at han styrtede overbord; man antager at dette har været Odin selv. Kort efter kom de til Grønlands Ørkner, der vare de Vinteren over. Engang saae de ved nogle Klipper to Guldstænger og en Kjædel fuld af Guld bundet dertil. Gjæst sendte Krog ok Krekja for at hente

dette, men Jorden aabnede sig og opslugte dem begge to. Gjæst vaagede hver Nat i Døren til sit Telt; en Nat (Julenat) kom en forhexet Tyr, som han brødes med, og Tyren havde nær spiddet ham op til Væggen, da Præsten Josten kom og slog med et Crucifix i mellem Tyrens Horn saaledes, at den sank ned i Jorden. — Siden gik de i Retning henimod Vestsydvest og siden over Jøkler indtil store Lavastrækninger begyndte. Da toge de deres Jernsko, der var 20 Par Sko til 20 Mand, men Præsten var den 21de, han gik altsaa uden Sko thi Ingen vilde afstaae sit Par til ham. Tilsidst gik han med blødende Fødder. Gjæst spurgte da, om Ingen vilde hjælpe denne Bogfinke (skrá-finnr) men Ingen tilbød sig; da bød Gjæst Præsten at sætte sig op paa sin Randsel, og tage sine Sager med; det gjorde Præsten, siden gik Gjæst foran og bar Præsten. Saaledes gik de tre Dage indtil de kom til Havet; der var en Ø kort fra Kysten, men et Rev førte ud til Øen; der saae de en vældig Høi. De begyndte den samme Dag at bryde Høien, og fik en stor Aabning paa den, men om Natten lukkede den sig til igjen. Det gik ligedan den næste Dag. Den tredie Nat satte Præsten sig i den brudte Høiaabning med Vielsesvand og Crucifix. Ved Midnatstider saae han mange Undere: Raknar fagerklædt, der ved Foræringer og smukke Ord vilde lokke Præsten bort; han saae ogsaa Trolde, Djævle og Uhyrer, der enten smigrede ham eller truede ham. Han saae sine Frænder og endog Kong Olav, der bade ham at følge med sig. Endelig saae han Gjæst ifærd med at afreise, og kaldte til Præsten at skynde sig at komme med, men Præsten brød sig om Ingenting. De onde Væsener kunne ikke komme indenfor den Kreds som han stænkede Vievandet. Ved Daggry forsvandt alt dette. Den næste Dag lod Gjæst sig sænke ned i Høien 50 Favne, med Dugen spændt over Brystet

med Sværdet ved sit Bælte men Lyset i sin Haand. Han saae nu Skibet Slode med 500 Mand deri. De Afdøde vilde til at reise sig, men faldt afmægtige tilbage, da Lyset faldt i deres Øine, og kunde ikke røre sig, men Øinene rullede vildt i deres Hoveder, og de hvæsede med Næseborene. Gjæst huggede Hovedet af dem Alle, han berøvede Skibet al sin Pragt, og lod Alt trække op. Tilsidst fandt han en Lønsti endnu dybere ned i Jorden. Her sad Raknar i Høisæde med en Kjædel fuld af Guld ved sine Fødder, et straalende Guldsmykke om Halsen og en tyk Guldring paa Armen; han var iført en Brynje, Hjælm paa Hovedet og Sværd i Haanden. Gjæst gik henimod Raknar og hilste ham som Konge, men Raknar bøiede Hovedet. Gjæst opfordrede ham nu til at vise ham en kongelig Gavmildhed og skjænke ham sine Klenodier. Raknar sænkede sit Hoved med Hjælmen paa. Gjæst tog Hjælmen; siden afførte han ham Brynjen, men Raknar viste ingen Modstand. Siden tog han alle Klenodierne undtagen Sværdet, thi da Gjæst rørte ved det, sprang Raknar op og angreb Gjæst. De brødes heftig; da slukkedes Lyset, men i samme Øieblik reiste sig alle de Døde. I denne Nød paakaldte Gjæst sin Fader Baard, han kom ogsaa, men de Døde puffede og stødte ham, saa at han ikke kunde komme nær. Da paakaldte Gjæst den Gud som havde skabt Himmel og Jord, og lovede at antage den Tro som Kong Olaf lærte, hvis han kom levende af Høien. Kort efter kom Kong Olav i Høien indhyllet i stærk Lys. Ved dette Syn sank alle de Døde sammen, men Raknar blev afmægtig og faldt. Gjæst huggede Hovedet af ham og gik siden ud af Høien. Da forsvandt Kong Olav. Alle de der vare paa Høien, flygtede undtagen Præsten og Hunden Snate. De hjalp til at trække Gjæst op. Gjæsts Mænd vare blevne vanvittige og kom sig først, da Præsten stænkede

Vievand paa dem. Jorden bævede nu under derés Fødder, og Havet overskyllede Revet. Gjæst lod sin Hund Snate søge Revet op, men Hunden sank og omkom i Bølgerne for Raknars Troldom. Først da Præsten med et Crucifix i Haanden stænkede Vievand, da kløvede Havet sig og de gik tørfodede til Land. Nu reiste Gjæst tilbage til Kong Olav, og lod sig kort efter døbe, som han havde lovet i Raknarshøi. Men den næste Nat drømte han, at hans Fader Baard kom til ham, og bebreidede ham heftig den Vanære og Skjændsel han havde tilføiet sin Æt ved at forkaste sine Fædres Tro, og til Straf skulde han miste begge sine Øine. Han berørte hans Øine umildt. Siden forsvandt han, men om Morgenen følte Gjæst en heftig Øiensmerte, saaledes at Øinene den samme Dag sprang ham ud af Hovedet. Siden døde Gjæst til stor Sorg for Kongen. — Men Brødrene Thord og Thorvald tilligemed Solrun gik næste Sommer tilbage til Island, hvor en stor Æt stammer fra dem.

II. Víglundarsaga.

Harald den Haarfagre var Enehersker over Norge, og undertvang og kuede Land og Folk; da blev Island bebygget. Paa denne Tid levede Thore Jarl. Han havde en ung og deilig Datter, der formedelst sin Skjønhed blev kaldt Olov Straale (Geisli). Jarlen lod bygge et pragtfuldt Jomfrubuur til hende indlagt med Guld og prydet med Billedhuggerarbeide, og lod hende oplære i alle kvindelige Idrætter, men alle Beilere viste han bort dog med Høflighed og uden at fornærme Nogen. — Ketil raadede for Raumerige, en mægtig Mand, han havde to Sønner, Gunnlaug den stolte og Sigurd den vise; de bleve oplærte i alle Idrætter. Ketil var

en stor Kjæmpe og Kong Haralds kjære Ven. — Engang gik Kong Harald paa Gjæsteri til Jarl Erik paa Rogaland. Jarlen førte ham til Hallen med Sang og Musik, og beværtede ham kostelig, og efter Taffelet lod Jarlen fremføre kostelige Gaver til Kongen og hans Mænd. Tilsidst lod han en Harpe bringe frem, hvorpaa hveranden Stræng var af Guld men hveranden af Sølv. Kongen begyndte at slaae Harpen, og Alle beundrede Harpens klangfulde Toner. Tilsidst førte Jarlen Kongen ud i sin Abildgaard; der legede tre unge Svende, men een af dem var skjønnest, og i hver Leg stillede han sig mod de andre to. Jarlen erklærede disse to for sine Sønner, ved Navn Sigmund og Helge, den Tredie derimod for sin Slegfredsøn ved Navn Thorgrim; han var Thore Herses Søstersøn. Kongen fattede Hengivenhed til den unge Thorgrim, og da han tog fra Gildet tog han efter Faderens Ønske Thorgrim med og fostrede ham op. Engang da Kongen var paa Gjæsteri hos en Mand ved Navn Sigurd, skulde Thorgrim, der nu blev kaldet den prude, skjænke for Kongen. Han stænkede af Vanvare Vin paa en Hirdmands Klæder; denne foer op med Skjældsord; men Thorgrim gjennemborede ham paa Stedet. Dette Drab forligte Kongen. Kort efter døde Ketil af Raumariges Hustru i Barselseng efter at have født en Datter, der blev kaldt Ingeborg efter sin Moder. Kort efter gjorde Kongen et stort Gilde og indbød Ketil tilligemed sin Datter Olov Straale. Thorgrim prude skjænkede ved Kongens Bord. Men da Thorgrim saae Olov, blev han forelsket i hende. Dette blev snart gjensidigt, siden beilede han til hende og fik hendes Jaord, men hendes Fader indlod sig ikke videre paa den Sag. Kort efter begav Thorgrim sig i Hærgetog og Leding og erhvervede sig Ære og Rigdomme. Imidlertid begav den gamle Ketil af Raumerige sig til Jarlen Thore og beilede til

hans Datter Olov, og fik hans Ja. Men Olov, der allerede hemmelig havde givet Thorgrim sit Troskabsløfte, udbrød i et Vers, hvori hun udtrykker sin Kjærlighed og Beundring for Thorgrim, og giver ham ubetinget Fortrinet for den gamle Enkemand. Bryllupet skulde staae om Høsten. Imidlertid kom Thorgrim hjem fra Leding; han beklagede sig bittert for Kongen og bad om hans Bistand i denne Sag; men Kongen, der var Ketils gode Ven, nægtede at hjælpe ham imod Ketil. Thorgrim opgav da i Vrede Kongens Tjeneste; men selve Bryllupsdagen, da Kongen sad i Høisædet, og Bruden var sat paa Brudebænket, traadte Thorgrim pludselig ind i den heelt oplyste Hal, og fordrede Bruden af Ketil, og udæskede ham til Holmgang, men Ketil nægtede al Opreisning. Da slukkedes som ved et Trylleslag alle Lysene i Hallen, saa at der opstod Mulm og Mørke og Slagsmaal, men imedens bortførte Thorgrim Bruden, førte hende til Stranden til sit Skib, stak i Søen og seilede fra Land og flygtede med sit Bytte til Islands Vestkyst, hvor han giftede sig med Olov og opslog her sin Bopæl, paa Gaarden Ingildshol. Paa Nabogaarden Fos boede Holmkild og hans Hustru Thorbjørg. De havde to Sønner Jokul og Einer. Efter en Vinters Forløb fødte Olov en Søn, der blev kaldt Trauste, og det næste Aar endnu et Drengebarn, der blev kaldt Viglund; i det samme Aar som Viglund blev født, fødte Thorbjørg paa Fos Datteren Ketilride. Viglund og Ketilride overgik alle unge Mennesker i Skønhed og Ynde. Holmkild elskede sin Datter høit, men Thorbjørg, en ond og unaturlig Moder, brød sig ikke om hende og lod hende Ingenting lære. Holmkild bragte nu Ketilride til sin Ven Thorgrim for at hun skulde oplæres hos Olov, der var den kunstfærdigste af alle Kvinder. Under sit Ophold paa Ingildshol voxede Viglund og Ketilride op sammen, og fattede snart

Kjærlighed til hinanden, dog nægtede Ketilride standhaftig at indgaae noget Ægteskabsløvte, da hun kjendte sin Moders Uvillie men ikke kunde lide paa sin svage Fader. Imidlertid voxte Had og Tvedragt mellem Holmkilds Sønner og Thorgrims Sønner. Herom fortælles flere Træk; saaledes havde begge udmærkede Kampheste. Paa gammel Viis indbød nu Holmkilds Sønner Thorgrims Sønner til en Veddekamp mellem deres Heste. I denne Kamp blev Holmkilds Sønners Hest bidt ihjel af den Anden. Af Had og Misundelse herover, gik de en Nat ud paa Marken, hvor den smukke Hest græssede, og dræbte den. Endvidere tog de to udmærket smukke Tyre, som Thorgrim eiede og satte stor Pris paa formedelst deres Skjønhed, og drev dem hjem til Fos og dræbte dem. Thorgrim og Holmkild indgik dog Forlig i denne Sag. Endvidere kjøbte Thorbjørg en hexekyndig Kone til at ombringe Brødrene Viglund og Trauste paa een eller anden Maade. Kort efter roede de ud paa Fiskeri. Underveis opstod en vældig Storm foraarsaget ved denne Kvindes Troldom, og Brødrene bleve blot ved deres Mandighed og Styrke reddede af den overhængende Fare; men Alle troede dog at de vare gaaede under. Ketilride faldt i Afmagt ved Efterretningen herom, og udtrykte sin store Hjertesorg i et meget smukt Vers, men desto gladere blev hun, da Viglund næste Dag vendte uskadt tilbage.

Ketil raum var meget harmfuld efter Olovs Bortførelse. Engang da en Mand ved Navn Hakon beilede til hans unge Datter Ingeborg, gjorde han det til Betingelse, at han skulde dræbe Thorgrim prude. I denne Anledning begav Hakon sig til Island, og blev med aabne Arme modtaget af Brødrene Jøkul og Einer, der endda tilbød ham deres Søster Ketilride til Ægte samt Vinterophold paa Fos hos deres Moder. Thorbjørg interesserede sig ivrig for dette Parti, og tvang sin Mand

til at hente Ketilride fra Ingildshol og bringe hende hjem til Fos. Dette var til stor Sorg for alle Vedkommende, og Viglund mindede Ketilride ved Skilsmissen eftertrykkelig om at være standhaftig, og ikke glemme de Eder, som de havde tilsvoret hinanden, ligesom han selv lovede aldrig at elske nogen anden Kvinde end hende (see Verset S. 66—67). — Opholdet paa Fos blev meget trist og sørgeligt for Ketilride. Kort efter bleve offentlige Lege holdte ved en Indsø imellem begge Gaardene. Holmkilds og Thorgrims Sønner deeltog i disse Lege, men Ketilride var tilstede som Tilskuer; de samtalede hele Dagen, Viglund og Ketilride, og da de skiltes, gav hun ham Tilnavnet den væne (skjønne) samt en Ring, som hun havde faaet som Tandgave, til Navnefæste. Thorbjörg blev meget forbittret over dette, og paa Hakons Opfordring blev det nu Ketilride forbudt at besøge Kamplegene. Disse bleve dog endnu førte, men de endte saa at Jokul slog Viglund med sin Boldt i Ansigtet, saa det blødte. Den næste Dag hævnede Viglund sig saa at Jokul maatte bæres hjem. Nu bleve Legene henflyttede til Fos, her fik Viglund rig Leilighed til at samtale med Ketilride. Engang da Brødrene Viglund og Trauste begav sig hjem fra Legen, havde Jøkul opstillet et Baghold for dem; men efter at have mistet tre Mand, trak Jokul sig tilbage, og fremstillede denne Sag saa hadefuldt for Holmkild, at han tilsidst ogsaa blev vred og gav nu endelig sit Minde til at Hakon skulde faae Ketilrides Haand, hvilket han hidtil paa det bestemteste havde modsat sig. Dette skete ogsaa men dog imod Ketilrides Ønske. Viglund undlod heller ikke at bebreide hende hendes Utroskab at hun saaledes havde brudt sin Ed og hellige Løfter. Derfor var Kvindesind aldrig at stole paa (see Verset S. 70—71.) Paa Veien tilbage blev nu Viglund og Trauste overfaldet af Jokul og Einer samt Svogeren Hakon. De vare 12 i det

Hele. Denne Kamp endte dog saaledes, at begge Holmkildssønner tilligemed Hakon faldt, samt 8 Andre af deres Følge, men Viglund og Trauste vare saa udmattede af Saar og Kamp, at de ogsaa blev liggende paa Valpladsen; men deres Fader, som anede Uraad, kom farende med en Slæde og kjørte dem hjem, holdt dem hemmelig i et underjordisk Huus, hvor Olov lægede dem. Imidlertid troede alle, at de vare døde. Holmkild lod høilægge sine Sønner, og paa Thorsnesthing bleve Thorgrimssønnerne erklærede fredløse, saafremt de vare i Live. Ketilride blev meget bevæget da hun fik denne Efterretning at høre, hvilket hendes Moder tog hende meget ilde op, da hun nok anede, at det var Viglunds formentlige Død men ikke hendes Egtemand Hakon, som hun sørgede over; hun fik dog snart en ny Beiler i en vis Thorleiv, men det blev dog ikke til Noget.

Da Ketil raum hørte Hakons Død og at Hævnen paa Thorgrim var glippet, sendte han sine to Sønner Gunnlaug og Sigurd til Island i samme Ærinde; de vare nu blevne berømte Mænd. Gunnlaug havde gjort det Løfte ikke at nægte nogen Skibsleilighed, hvis Liv stod paa Spil, men Sigurd derimod, aldrig at gjengjælde Godt med Ondt. De fik stormfuld Reise og forliste ved Islands Kyst, men reddede dog Livet. De bleve af Thorgrim som Skibbrudsmænd optagne som Sønner, og opholdt sig paa Ingildshol om Vinteren. Sigurd og Thorgrims yngste Datter fattede Hengivenhed for hinanden, uden at dette dog blev aabenbart. Da Brødrene Sigurd og Gunnlaug om Vaaren rustede sig til at tage bort — at Hævnen paa Thorgrim blev til Intet, følger af sig selv —, saa raadede Thorgrim sine Sønner, der stadig opholdt sig hemmelig hos Faderen, at anmode dem om Skibsleilighed, og sige at deres Liv stod paa Spil, da kunde Sigurd ikke nægte dem dette ifølge sit Løfte. — Viglund gik tillige-

med sin Broder en Nat til Fos for at tage Afsked med Ketilride. Ketilride var oppe og blev meget glad ved at træffe Viglund uskadt. Viglund opfordrede hende til ikke at gifte sig medens han var borte, men det turde hun dog ikke bestemt love, da hendes Fader raadede over hendes Skjæbne i saa Henseende. Viglund bad hende skjære hans Haar og tvætte hans Hoved. Da det var gjort gjorde han det Løfte, at aldrig skulde nogen anden Kvinde skjære hans Haar eller vaske hans Hoved saalænge Ketilride var ilive. Siden skiltes de i Tunet (Hjemmemarken). Ketilride græd bitterlig. Før de skiltes, bad Viglund hende i et Vers at erindre ham. Da de vare gaaede et kort Stykke Vei fra Gaarden, kvad Viglund endnu en Vise (det smukkeste af Sagaens Vers), hvori han beskriver Ketilrides rørende Afskedshilsen. Ketilride paa sin Side yttrede ogsaa i et Vers, at hun blot havde kunnet følge ham saa kort et Stykke paa Veien, efter som Havet jo havde standset hendes Gang. Sigurd og Gunnlaug modtoge Viglund og hans Broder og bragte dem til Norge til deres Faders Gaard; men da Ketil raum erfarede, at hans Fjende Thorgrims Sønner befandt sig i hans Huus, blev han heftig vred og vilde paa Stedet have ladet dem slaa ihjel, hvis ikke hans Sønner havde erklæret at i saa Fald maatte han kjæmpe med sine egne Sønner, samt fortalte ham, hvor ædelmodig Thorgrim havde vist sig imod dem. Sigurd den vise fik da et Forlig bragt istand, som forligte alle Parter. Siden begav alle Fostbrødrene sig i Ledingtog.

Medens Viglund var i Norge, kom en fremmed gammel Mand til Fos, der kaldte sig Thord, og beilede til Ketilride. Ketilride nægtede vel at gifte sig med denne aldrende Mand, men maatte dog falde til føie. Denne Fremmede tog hende ogsaa virkelig med til Østerlandet, men vilde først senere

holde sit Bryllup. Den samme Sommer kom Viglund og hans Fostbrødre fra deres Hærjetog. En Dag da de Alle bleve kaldte til Hovedtvætning, nægtede Viglund i en Vise at lade sit Hoved vaske, saalænge Ketilride levede. Næste Sommer gik de Alle til Island hver paa sit Skib. Ketilssønnerne landede paa Vesterlandet, reiste til Ingildshol og fortalte Thorgrim hvorledes Alt var gaaet. Viglund kom Landet saa nær, at han øinede Snefjældsjøkul. I tre smukke Vers yttrede han sin Forkjærlighed for disse Fjælde ved hvis Fod Ketilride boede. Da kom Fralandsvind og drev dem fra Land og hen til Østerlandet til den samme Havn, hvortil Ketilride nu var henflyttet, uden at Viglund havde nogen Anelse derom. Thord og hans unge Brud bød nu Brødrene, af hvilke den Ene kaldte sig Ørn den Anden Ravn, til sin Gaard. Ketilride gjenkjendte dog strax Viglund, men lod sig ikke mærke dermed; hun bar selv altid et Slør for Ansigtet, men blev dog alligevel gjenkjendt af Viglund. Viglunds Fortvivlelse over at see Ketilride gift med en gammel Mand beskrives nu; engang havde han nær ladet sig henrive til at myrde sin Medbeiler sovende i sin Seng, men blev forhindret heri af sin mere besindige Broder. Her findes mange Vers strøede ind i Sagaen, hvoraf de fleste dog ikke ere synderlig smukke. Engang om Vaaren sagde Thord til Viglund, at han agtede at tage bort, og blive fra Hjemmet nogle Uger; men han anbetroede Huus, Hjæm og Kone, imedens han var borte, til Ørn og Ravn. Efter 2 Uger kom han virkelig tilbage men med et stort Følge: Thorgrim den prude, og hans Kone Olov, Holmkild fra Fos, o. s. v. Her blev nu holdt et stort Bryllup, og Thord erklærede nu høitidelig for den hele Forsamling Sagens rette Sammenhæng: at han nemlig var Helge, Thorgrim den prudes Broder og at han paa Skrømt havde beilet til Ketilride blot for at

faae hende frelst fra sin Moder, og siden gjemme hende til Viglund, hvis Brud hun egentlig var og ønskede at være. Slutningen blev at Holmkild her paa Stedet giftede Viglund med sin Datter Ketilride, men Thorgrim sin gav Datter Helga til Sigurd vise, og Helge sin Datter Ragnild til Gunnlaug den stolte. Alle 3 Bryllupper blev slaaede sammen, og feirede med megen Herlighed. Brødrene Sigurd og Gunnlaug begav sig til Norge. Viglund og Ketilride boede paa Fos, men Trauste, der allerede i Forveien havde faaet Ketilraums Datter Ingeborg, boede paa Ingildshol. Og dermed slutter denne Saga.

Stjærne-Oddes Drøm.

Stjærne-Odde Helgesøn tjente paa Gaarden Mule i Reykjadal; han var Stjærnekyndig, og forstod Tidsregning fremfor alle andre Samtidige; han var desuden retsindig og sandru. Digter var han ikke. Engang blev han sendt til Flatøe for at hente Fisk. Her blev redt ham en blød Seng, men eftersom Manden var træt, sov han hurtig ind, og drømte at han var hjemme i Mule, og at en Gjæst fortalte der følgende Historie:

Kong Rodbert og Dronning Hildegunne herskede over Gautland, de havde en Søn ved Navn Geirvid. Over en Trediedeel af Landet havde Kongen sat en Jarl Hjørvard, han havde Datteren Hlegunne, en voldsom og ustyrlig Skjoldmø; tilsidst maatte Jarlen sende hende bort, hvorpaa hun drog ud og hærjede. Det fortælles, at Kong Rodbert døde, da Sønnen Geirvid var 8 Aar. Sønnen blev valgt i Faderens Sted men formedelst hans Ungdom gik Regjeringen slet. Iblandt Andet leirede to Stimænd Garp og Gny sig i

Joreskoven, plyndrede og dræbte Folk. Saaledes gik det indtil Kongen var 12 Aar. Da erklærede den unge Konge, at han selvanden agtede at opsøge Stimændene, og opfordrede den af sine Hirdmænd som vilde fölge ham, til at træde frem. Da Kongen trods alle Bønner vedblev sit Forsæt, traadte frem Kongens Skjald Dagfinn, og tilbød at at fölge sin Herre. Men da Dagfinn blev nævnet i Drømmen skete en mærkelig Ting. Odde syntes, at han selv var Digteren Dagfinn. Sagamanden forsvinder altsaa, og Odde fortæller nu selv hvad han som Dagfinn oplevede. Han gik afsted med Kongen. Paa en Höi traf de Stimændene, hvilke Kongen nedlagde med egen Haand, men Dagfinn, der havde mere Skjaldskab end Mod i Brystet, formaaede ikke at yde anden Hjælp end at see paa, for siden at kunne besynge denne Bedrift. Kongen blev meget berømt for denne Daad; en Høi blev opreist for ham og hans Høisæde stillet der. Siden hyldede man ham siddende i Høisædet og bragte ham kostbare Gaver. Skjalden Dagfinn bragte ham et Digt, der blev meget beundret; men Skjalden nægtede at modtage nogen Belønning af Kongen, da Kongens Lykke og Velstand var ham Alt.

Kort efter døde Jarlen Hjørvards Hustru Hjørgunne. Jarlen beilede siden til Enkedronningen Kong Geirvids Moder Hildigunne. Med hende havde han Datteren Hladreid, men kort efter døde Jarlen selv, og Kong Geirvid satte en ny Vasal over dette sít Land. Men da Skjoldmøen Hlegunne Jarlen Hjørvards Datter erfarede sin Faders Død, styrede hun sin Hær derhen og underkastede sig det hele Land. Siden sendte hun Skjoldmøer som Gesandter til Kong Geirvid og fordrede at han skulde afstaae sit halve Rige eller møde hende til Kamp i Sildesundene ved Hofsforbjerget. Kongen modtog naturligvis den sidste Betingelse. Han samlede sin Hær, Skjalden Dagfinn

var ogsaa med; men da han gik ned til Stranden og skulde ombord, gik hans Skotvinge itu, saa han blev forsinket, men da vaagnede han, naturligvis som Odde men ikke som Dagfinn. Han gik ud som han pleiede for at see paa Stjærnerne. Han erindrede hele Drømmen foruden Drapaen som han havde digtet i Søvne; af den huskede han blot de 5 Vers. Han gik siden til Sængs igjen, sov ind, og fortsatte sin Drøm netop hvor han slap. Han gik til Skibene. Flaaden seilede til Stævnemødet. Her var Skjoldmøernes Flaade tilstede. Der opstod en heftig Kamp, der nærmere beskrives: hvorledes Kongens Mænd faldt i hundredevis men ingen saae Hlegunne, indtil Skjalden Dagfinn øinede hende i Hexeskikkelse med et Ulvindehoved, hvormed hun usynlig for alle Andre sønderrev Kongen Mænd, hun befandt sig allerede paa Kongens Skib. Dagfinn løb hen paa Kongens Skib og fortalte ham dette, men Kongen kunde intet see formedelst hendes Trolddom, indtil han kikkede gjennem Hulningen paa Dagfinns venstre Arm. Da forsvandt Trolddommen og nu kunde Kongen see den i Ulveham forvandlede Skjoldmø; han afhuggede hendes Hoved og vandt en herlig Seier. Nu vendte Kongen hjem til sit Land; der blev holdt et stort Thing og Kongen paa ny løftet i Høisædet paa Høien og hyldet til Konge over hele Gautland. Dagfinn bragte ham et Digt ligesom før, men vilde ingen Skjaldebelønning modtage. Kongen tilbød ham da at vælge sig en Hustru, som han da vilde skaffe ham til Ægte. Skjalden erklærede sig for Kongens unge deilige Søster (paa mødrene Side) Hladreid. Deres Bryllup blev holdt med megen Ære og Pragt, de levede en Tidlang sammen i stor Lyst og Herlighed. Men midt i al denne Lykke vaagnede han — som Odde naturligviis. Siden overveiede Odde sin Drøm og huskede begge Afsnit. Af den sidste Drapa huskede han blot de 11 Vers (see

S. 120—23). — Nu er denne Drøm sluttet; den er fortalt efter Stjærne-Oddes eget Frasagn. Men uagtet dens Vidunderlighed, troer man dog at den er sand, efter som Odde var saa sanddru at han aldrig løi. Fortælleren beder tilsidst at ingen maae undre sig over om Versene ikke ere flydende, da de jo ere digtede i Søvne.

Bergbúa þáttr.

Bonden Thord forvildede sig paa Veien til Kirken en Aften med en af sine Arbeidskarle. De traf en Klippehule, som de ikke før havde kjendt, og vovede sig ind. Thord gjorde Korsets Tegn i Mundingen af Hulen. Om Natten øinede de dybt inde i Hulen som to store Maaner. Dette vare Øine som tilhørte en Jætte. Denne Jætte sang en Sang (en Flok paa 12 Vers), med en forfærdelig Stentorstemme. Dette gjentog sig tre Gange om Natten. Siden gryede det af Dag. Thord huskede Digtet, men Karlen ikke et Ord. Den samme Dag næste Aar døde Karlen, men Thord skete intet Ondt; dog flyttede han sin Gaard nærmere Kirken, end den før havde været. Hulen var et Blændværk, som han aldrig saae før eller senere.

Kumlbúa þáttr.

Bonden Thorsten Thorvardssøn fandt en Aften en lille Høi (kuml), han borttog et Been og et Sværd. Om Natten kom Høiboen til ham og truede ham i Drømme, hvis han ikke bragte hans Sværd og Been tilbage. Imidlertid vækkede hans Kone ham. Han sov dog ind igjen, men saae det samme Syn. Den Døde truede ham i et Vers; men

Thorsten svarede i samme truende Tone med et andet Vers. Den Døde sagde at han havde grebet det rette Raad, havde han tabt Modet, havde han været fortabt. Siden stod Thorsten op, og søgte efter Høien, men kunde aldrig gjenfinde den. Dette skete vest i Bredefjorden paa Gaarden Hamarland.

Thorsten Side-Hallssøns Drøm.

Før Thorsten blev myrdet, drømte han, at tre Kvinder, (Diser) kom til ham, og bad ham at vaage, da hans Træl Gille vilde myrde ham, og bød ham at lade Trællen dræbe. Den som gik forrest sang siden et Vers med sorgbetynget Sind. — Den næste Nat drømte han det samme men nu gik blot den forrest, som før gik i Midten, og sang et Vers. Den tredie Nat gik den bageste forrest, da vare de alle tre grædende. De spurgte, hvor skulle vi hen efter din Død? Til min Søn Magnus, svarede han. Der kunne vi ikke blive længe, sagde den forreste og fremsagde et Vers. Thorsten kunde ikke finde Trællen Gille. Den næste Nat blev den sovende Thorsten myrdet af Trællen. Denne blev siden paagreben og pint ihjel. —

I. Persons-Register.

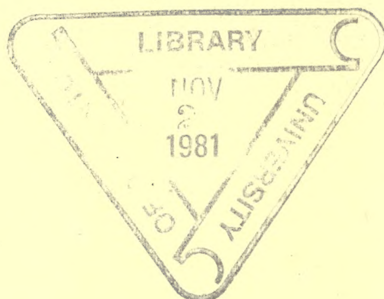
II. Stednavne.

III. Dyr og Gjenstande.

Rettelser.

Side 22 L. 2. skyldu læs: skildu.
- 38 - 21. ok læs: ek.
- 122 - 21. of læs af.
- 127 Note 2 gaaer ud.

LIBRARY
NOV
2
1981
UNIVERSITY
OF